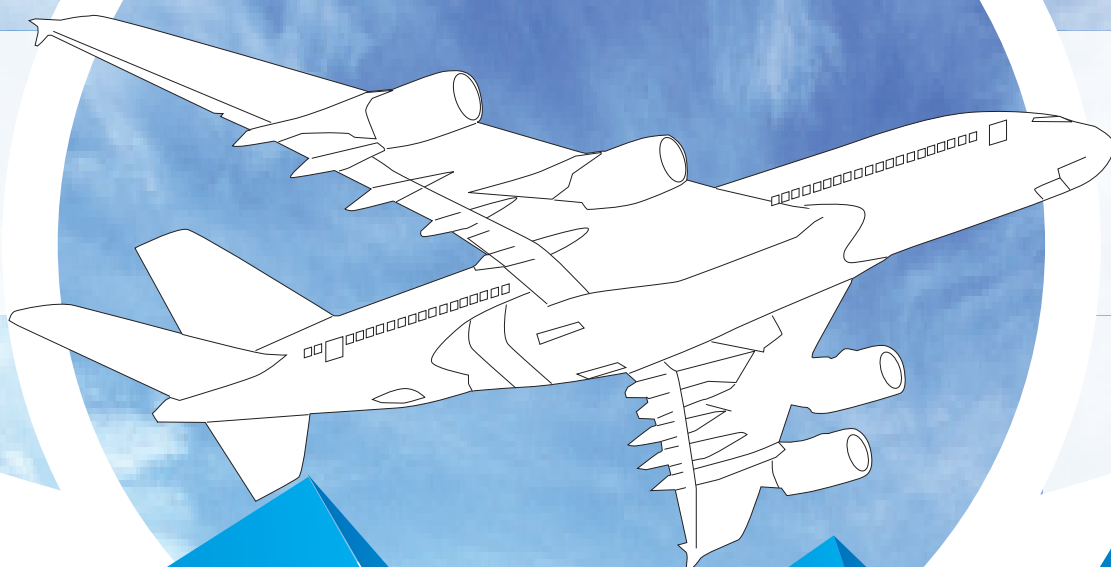

Republika e Kosovës
Republika Kosovo - Republic of Kosovo

Autoriteti i Aviacionit Civil i Kosovës
Autoritet Civilnog Vazduhoplovstva Kosova
Civil Aviation Authority of Kosovo

RAPORT VJETOR 2010

Republika e Kosovës
Republika Kosovo - Republic of Kosovo

RAPORT VJETOR 2010

Misioni

“Ta mbajmë nivelin më të lartë të
standardeve të sigurisë në Kosovë”

Vizioni

“Të ofrojmë sistemin më të mirë të mundshëm
të aviacionit civil në Kosovë”

Përmbajtja

2. PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE	6
3. DISA FJALË RRETH NESH	8
3.1 Bordi Mbikëqyrës i AAC-së	9
3.2 Drejtori i Përgjithshëm i AAC-së	9
3.3 Struktura organizative e AAC-së	9
a) Departamenti i Sigurisë së Fluturimeve	10
b) Departamenti i Shërbimit të Navigacionit Ajror	10
c) Departamenti i Aerodromeve	10
d) Departamenti i marrëdhënieve ndërkombëtare dhe rregullimit ekonomik	11
e) Departamenti i Administratës dhe Burimeve Njerëzore	11
3.4 Të hyrat financiare të AAC-së	13
3.5 Pagat e personelit të AAC-së	13
4. MARRËVESHJA MBI HAPËSIRËN E PËRBASHKËT EUROPIANE TË AVIACIONIT (MARRËVESHJA ECAA)	14
5. AKTIVITETI I AAC-SË NË RRAFSHIN NDËRKOMBËTAR	15
5.1 Monitorimi i implementimit të Marrëveshjes ECAA	15
5.2 Bashkëpunimi rajonal në fushën e aviacionit civil	16
a) Bashkëpunimi dypalësh me Shqipërinë	16
b) Bashkëpunimi dypalësh me Maqedoninë	16
c) Bashkëpunimi dypalësh me Kroacinë	16
d) Bashkëpunimi dypalësh me Malin e Zi	16
e) Samiti Ballkanik i Aviacionit	17
f) Bashkëpunimi dypalësh me Italinë	17
5.3 Raportet me EUROCONTROL-in	17
5.4 Përshkrimi i Hapësirës Ajrore të Kosovës	17
5.5 Normalizimi i hapësirës ajrore të Ballkanit (BANM)	18
5.6 Marrëveshjet bilaterale të transportit ajror	19
5.7 Koordinimi i asistencës teknike në fushën e aviacionit	20
a) Binjakëzimi midis AAC-së së Kosovës dhe asaj të Francës	20
b) Projekti EASA-IPA 2009	20
c) Programi ISIS	21
d) Aktivitetet e Programit ISIS	21
e) Projekti AirEuroSafe	22
6. AKTIVITETI RREGULLATOR	23
6.1 Siguria e fluturimeve	23
a) Inspektimet e aeroplanëve të huaj	23
b) Raportimi i ndodhjeve në aviacion	24
c) Mallrat e rrezikshme	24
d) Inspektimet në fushën e sigurimit të aviacionit	24
6.2 Shërbimet e navigacionit ajror	25
Ofruesi i Shërbimeve të Navigacionit Ajror	25
a) Inspektimet dhe auditimet	25
b) Lëshimi i certifikatave mjekësore dhe licencave për kontrollorët e trafikut ajror	26
c) Aprovimi i operimeve CAT II në ANP	26
d) Auditimet të përbashkëta me AAC-në e Shqipërisë	26
6.3 Aerodromet	27
a) Auditimet dhe Inspektimet	27
b) Zona mbrojtëse e aeroportit (ZMA)	27
c) Shpendët në aeroport dhe në afërsi të tij	28
d) Ndryshimi i Certifikatës së ANP pas ndryshimit të emrit të aeroportit	28
e) Transferimi i certifikatës së ANP "Adem Jashari"	28
f) Ushtrimi gjithëpërfshirës i emergjencës në aeroport	28
g) Furnizimi me derivate në platformë	28
h) Hartimi i Manualëve Udhëzues	29
6.4 Rregullimi ekonomik	29
7. AKTIVITETI LEGJISLATIV	30
8. ADMINISTRATA DHE BURIMET NJERËZORE	33
8.1 Burimet njerëzore dhe procedurat administrative	33
a) Auditimi nga Zyra e Auditorit të Përgjithshëm të Kosovës	33
8.2 Financat dhe Buxheti	33
Buxheti i AAC-së pas shkurtimeve buxhetore	34
8.3 Të hyrat	34
8.4 Shpenzimet buxhetore	35
8.5 Buxheti i AAC-së për vitin 2011	37
8.6 Prokurimi	37
9. TRAJNIMET PROFESIONALE	41
10. STATISTIKAT	42

1. LISTA E SHKURTESAVE

AAC	Autoriteti i Aviacionit Civil i Republikës së Kosovës
ANP	Aeroporti Ndërkombëtar i Prishtinës “Adem Jashari”
ANTA	Agjencia Nacionale e Trafikut Ajror (Shqipëri)
AOC	Certifikata e Operatorit Ajror
ASOM	Manuali i Shërbimeve dhe Operimeve të Aerodromit
AVSEC	Sigurimi i Aviacionit
BE	Bashkimi Evropian
CARDS	Asistenca e Komunitetit për Rikonstruktim, Zhvillim dhe Stabilizim
DOSHNA	Divizioni i Ofruesit të Shërbimeve të Navigacionit Ajror në ANP
DPAC	Drejtoria e Përgjithshme e Aviacionit Civil (Shqipëri)
EASA	Agjencia Evropiane për Sigurinë e Aviacionit
ECAC	Konferenca Evropiane e Aviacionit Civil
EULEX	Misioni i Bashkimit Evropian për Sundimin e Ligjit
EUROCONTROL	Organizata Evropiane për Sigurinë e Navigacionit Ajror
FTO	Organizatë Trajnuese e Fluturimeve
GAT	Trafiku i Përgjithshëm Ajror
HPEA	Hapësira e Përbashkët Evropiane e Aviacionit
IANs	Instituti i Shërbimeve të Navigacionit Ajror në EUROCONTROL
IATA	Asociacioni Ndërkombëtar i Transportit Ajror
ICAO	Organizata Ndërkombëtare e Aviacionit Civil
ICO	Zyra Civile Ndërkombëtare
IPA	Instrumenti i Para-anëtarësimit
JAA	Autoritetet e Përbashkëta të Aviacionit
JAR	Kërkesat e Përbashkëta të Aviacionit
KFOR	Forcat e Kosovës
KHAIA	Komisioni për Hetimin e Aksidenteve dhe Incidenteve Aeronautike
KTA	Kontrolli i Trafikut Ajror
MEF	Ministria e Ekonomisë dhe Financave
MPB	Ministria e Punëve të Brendshme
MPJ	Ministria e Punëve të Jashtme
MPMS	Ministria e Punës dhe Mirëqenies Sociale
MTPT	Ministria e Transportit dhe Postë-Telekomunikacionit
NATO	Organizata e Traktatit të Atlantikut Verior
PVPE	Plani i Veprimit i Partneritetit Evropian

2. PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE

Më 13 mars 2008, Parlamenti i Republikës së Kosovës ka miratuar Ligjin Nr. 03/L-051 për Aviacionin Civil. Ligji ka hyrë në fuqi më 15 qershor 2008 me dekret të Presidentit. Ligji për Aviacionin Civil, përveç tjerash, themelon Autoritetin e Aviacionit Civil të Republikës së Kosovës (AAC). Për detyrat dhe përgjegjësitë e AAC-së do të flitet më hollësisht më tej në këtë raport.

AAC-ja është një nga autoritetet publike me përgjegjësi dhe funksione në fushën e aviacionit civil në vendin tonë. Ligji përcakton që Ministria e Transportit dhe Postë-Telekomunikacionit (MTPT) është përgjegjëse për rregullimin ekonomik të transportit ajror, ndërsa Ministria e Punëve të Brendshme (MPB) është përgjegjëse për rregullimin e aspekteve të sigurimit të aviacionit. Ligji gjithashtu ka themeluar Komisionin për Hetimin e Aksidenteve dhe Incidenteve Aeronautike (KHAIA), si institucion që funksionon në kuadër të Zyrës së Kryeministrit të Republikës së Kosovës.

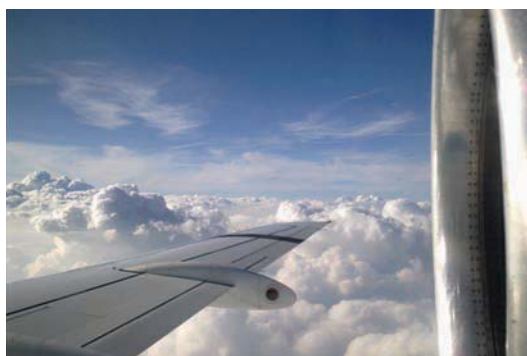

FOTO: KUSHTRIM MUSA, FOTO NGA AJRI

AAC-ja është një agjenci e pavarur rregullatore e ngarkuar me rregullimin e aspekteve të sigurisë së aviacionit civil dhe rregullimin ekonomik të aeroporteve dhe ofruesve të shërbimeve të navigacionit ajror. Rregullimi ekonomik i aeroporteve dhe ofruesve të shërbimeve të navigacionit ajror nënkupton miratimin e tarifave për shfrytëzimin e shërbimeve që ofrojnë këta operatorë. AAC-ja ka kapacitet të plotë juridik. AAC-ja është organizatë e vetëfinancuar buxhetore dhe autoritet publik e cila iu nënshtrohet dispozitave përkatëse mbi organizatat buxhetore dhe autoritetet publike në ligjet dhe aktet e tjera nënligjore të zbatueshme në Republikën e Kosovës.

AAC-ja udhëhiqet nga Drejtori i Përgjithshëm. Drejtori i Përgjithshëm i AAC-së është emëruar nga Qeveria e Republikës së Kosovës me vendimin Nr. 06/37 të datës 25 shtator 2008. Mandati i tij zgjatë pesë (5) vjet në përputhje me nenin 20.4 të Ligjit për Aviacionin Civil. Puna e AAC-së mbikëqyret nga Bordi Mbikëqyrës prej pesë anëtarësh. Qeveria e Republikës së Kosovës ka emëruar Bordin Mbikëqyrës të AAC-së me Vendimin Nr. 04/71 të datës 03 korrik 2009, të ndryshuar me Vendimin Nr.03/83 të datës 25 shtator 2009.

Gjatë vitit 2010 AAC-ja ka punuar shumë në kompletimin e kornizës legislative për ushtrim të plotë të funksioneve që ia jep ligji. Janë nxjerrur një numër Rregulloresh në përputhje me Ligjin për Aviacionin Civil. Këtu përfshihen edhe Rregulloret që bëjnë transponimin e Rregulloreve dhe Direktivave përkatëse të BE-së në rendin ligjor të Republikës së Kosovës. Gjithashtu janë transponuar edhe pjesa e mbetur e Joint Aviation Requirements (Kërkesat e Përbashkëta të Aviacionit) të nxjerrura nga Joint Aviation Authorities (Autoritetet e Përbashkëta të Aviacionit). Ky aktivitet ka bërë që AAC-ja t'i kompletojë të gjitha kërkesat e fazës së parë të Marrëveshjes mbi Hapësirën e Përbashkët Evropiane të Aviacionit (ECAA).

Inspektorët e AAC-së kanë kryer inspektime dhe auditime për të garantuar që operimet e aviacionit civil në Republikën e Kosovës kryhen në përputhje me standardet në fuqi. Këto inspektime dhe auditime janë bërë në Aeroportin e Prishtinës, Ofruesin e Shërbimeve të Navigacionit Ajror dhe në kompanitë e huaja ajrore që operojnë në Prishtinë. Inspektimet kanë treguar që operimet kryhen në përputhje me standardet e sigurisë. Sidoqoftë, në disa raste janë identifikuar disa devijime nga standardet, por të cilat nuk e kanë rrezikuar nivelin e sigurisë. Këto devijime janë adresuar urgjentisht dhe operatorëve u është kërkuar të hartojnë plane veprimi për t'i mbyllur devijimet në përputhje me kërkesat dhe rekomandimet e AAC-së. Në çdo rast inspektorët tanë kanë përcjellë punën e operatorëve deri në mbylljen e devijimeve të identifikuara.

Në vitin 2010, AAC-ja ka pranuar aplikacionin e parë për AOC (Air Operator Certificate - Certifikata e operatorit ajror) dhe ka filluar procesin e certifikimit, nëpër të cilin duhet të kalojë çdo aplikues që planifikon të kryej fluturime në transportin ajror komercial si kompani vendore e Republikës së Kosovës. Emri i aplikuesit

është Illyrian Airways. Procesi ka pesë faza: faza e paraaplikimit, aplikimi zyrtar, vlerësimi i dokumentacionit, inspektimi i pajisjeve dhe procedurave, lëshimi i Certifikatës së Operatorit Ajror. Procesi ka arritur në fazën e vlerësimit të dokumenteve të dorëzuara nga aplikuesi Illyrian Airways.

AAC-ja ka bashkëpunuar ngushtë me institucionet tjera përgjegjëse për aviacionin civil në Republikën e Kosovës në mënyrë që i tërë sistemi rregullator dhe mbikëqyrës i shtetit të funksionojë i koordinuar dhe në përputhje me standardet dhe praktikat më të mira ndërkombëtare. AAC-ja është duke implementuar Memorandumin e Mirëkuptimit, të nënshkruar në vitin 2009 me MPB-në, me të cilin merr përsipër asistimin e personelit të MPB-së në fushën e sigurimit të aviacionit civil derisa sektori përkatës në MPB të jetë i përgatitur plotësisht për kryerjen e detyrave që ia përcakton Ligji. AAC-ja ka trajnuar personelin e MPB-së, ka ndihmuar MPB-në në hartimin e akteve nënligjore dhe programeve kombëtare në fushën e sigurimit të aviacionit si dhe ka organizuar inspektime dhe auditime të sigurimit të operatorëve të aviacionit civil në Republikën e Kosovës. AAC-ja gjithashtu ka nënshkruar Memorandum Mirëkuptimi me Komisionin për Hetimin e Aksidenteve dhe Incidenteve Ajrore, me të cilin përcaktohen procedurat e bashkëpunimit dypalësh në funksion të rritjes së nivelit të sigurisë së aviacionit në vendin tonë.

AAC-ja ka qenë mjaft aktive në bashkëpunim ndërkombëtar në aviacion civil, duke përfshirë bashkëpunimin me BE-në, shtetet anëtare dhe shtetet e rajonit. Memorandume Mirëkuptimi janë nënshkruar me Agjencinë Kroate të Aviacionit Civil dhe Agjencinë e Aviacionit Civil të Republikës së Maqedonisë për bashkëpunim në çështje të personelit, inspektimeve dhe transponim të legjislacionit të BE-së, me qëllim të implementimit sa më të shpejtë të kuadrit ligjor të BE-së në vendet tona. Përveç kësaj, janë vënë edhe themelet e një bashkëpunimi shumë të mirë me Agjencinë e Aviacionit Civil të Malit të Zi, që pritet të formalizohet gjatë vitit 2011 me një Memorandum Mirëkuptimi.

Përfaqësues të AAC-së kanë marrë pjesë në iniciativat e bashkëpunimit shumëpalësh rajonal në fushën e aviacionit, siç ishte Samiti Ballkanik i Aviacionit, i organizuar nga Drejtoria e Përgjithshme e Aviacionit Civil të Republikës së Turqisë, nën moton “Nga e kaluara e përbashkët, drejt një partneriteti strategjik”. Në këtë samit palët u zotuan për thellimin e një bashkëpunimi të qëndrueshëm në fushën e aviacionit civil. Përfaqësues të AAC kanë marrë pjesë edhe në mbledhjet e organizuara nga Komisioni European në kuadër të projektit të implementimit të Marrëveshjes mbi Hapësirën e Përbashkët Evropiane të Aviacionit dhe në takimet e organizuara nga Agjencia Evropiane e Sigurisë së Aviacionit.

AAC-ja ka marrë pjesë aktive edhe në takimet e organizuara nga NATO-ja me qëllim të normalizimit të hapësirës ajrore të Ballkanit.

Personeli i AAC-së ka përfituar nga trajnimet profesionale të organizuara nga BE-ja si asistencë teknike për vendet e rajonit. Personeli i AAC-së ka ndjekur edhe trajnime tjera në institucione të njohura trajnuese në Evropë.

Me qëllim të krijimit dhe thellimit të raporteve dypalëshe me Autoritetet e Aviacionit Civil në të gjitha vendet e botës, AAC-ja u ka shkruar të gjitha këtyre institucioneve me rastin e ditës së tyre kombëtare. AAC-ja gjithashtu ka mbajtur kontakte me anëtarët e Këshillit të Organizatës Ndërkombëtare të Aviacionit Civil dhe ka shfrytëzuar rastin ta prezantojë punën e vet dhe qëllimin e Republikës së Kosovës për t’u bërë anëtare e barabartë e Organizatës Ndërkombëtare të Aviacionit Civil. AAC-ja ka marrë shumë letra përkrahëse nga Autoritetet e ndryshme, madje edhe nga shtete që ende nuk e kanë njohur Republikën e Kosovës.

AAC-ja ka qenë pjesë thelbësore e delegacioneve të Republikës së Kosovës, të emëruara nga Ministri i MTPT-së, në negociimin e Marrëveshjeve Bilaterale të Transportit Ajror me Zvicrën dhe Turqinë. Marrëveshja me Zvicrën është nënshkruar në dhjetor 2010. AAC-ja ka punuar ngushtë me MPJ-në edhe në procesin e caktimit të procedurave për miratimin e fluturimeve të huaja diplomatike.

Në këtë raport, paraqitet edhe pasqyra e hollësishme financiare dhe e aktiviteteve të prokurimit të AAC-së për vitin 2010.

3. DISA FJALË RRETH NESH

Më 13 mars 2008, Parlamenti i Republikës së Kosovës ka miratuar Ligjin Nr. 03/L-051 për Aviacionin Civil. Ligji ka hyrë në fuqi më 15 qershor 2008 me dekret të Presidentit. Ligji për Aviacionin Civil, përveç tjerash, themelon Autoritetin e Aviacionit Civil të Republikës së Kosovës (AAC).

FOTO: ANP "ADEM JASHARI", PAMJE E PLATFORMËS NATËN

Nga 1 janari 2009, AAC ka marrë kompetencat e plota në përputhje me Ligjin për Aviacionin Civil. AAC-ja është njëra nga autoritetet publike me përgjegjësi dhe funksione në fushën e aviacionit civil në vendin tonë. Ligji përcakton që Ministria e Transportit dhe Postë-Telekomunikacionit (MTPT) është përgjegjëse për rregullimin ekonomik të transportit ajror¹, ndërsa Ministria e Punëve të Brendshme (MPB) është përgjegjëse për rregullimin e aspekteve të sigurimit të aviacionit². Ligji gjithashtu themelon Komisionin për

Hetimin e Aksidenteve dhe Incidenteve Aeronautike (KHAIA), si institucion që funksionon në kuadër të Zyrës së Kryeministrit të Republikës së Kosovës.³

AAC-ja është një agjenci e pavarur rregullatore e ngarkuar me rregullimin e aspekteve të sigurisë së aviacionit civil dhe rregullimin ekonomik të aeroporteve dhe ofruesve të shërbimeve të navigacionit ajror. Rregullimi ekonomik i aeroporteve dhe ofruesve të shërbimeve të navigacionit ajror nënkupton miratimin e tarifave për shfrytëzimin e shërbimeve që ofrojnë këta operatorë. AAC-ja ka kapacitet të plotë juridik. AAC-ja është organizatë e vetëfinancuar buxhetore dhe autoritet publik dhe i nënshtrohet dispozitave përkatëse mbi organizatat buxhetore dhe autoritetet publike në ligjet dhe aktet e tjera ligjore të zbatueshme në Republikën e Kosovës.

AAC është përgjegjëse për:

- zbatimin e legjislacionit mbi aviacionin civil dhe zbatimin e politikave të miratuara nga MTPT-ja ose Qeveria në fushën e aviacionit civil;
- ofrimin e këshillave dhe propozimeve për MTPT-në, Qeverinë dhe Kuvendin lidhur me politikën dhe legjislacionin nga fusha e aviacionit civil;
- nxjerrjen e rregulloreve implementuese dhe urdhrave të navigacionit ajror, në përputhje me Ligjin për Aviacionin Civil dhe Marrëveshjen mbi Hapësirën e Përbashkët Evropiane të Aviacionit, me qëllim të zbatimit të politikave të aviacionit civil të MTPT-së dhe legjislacionit përkatës nga fusha e aviacionit civil;
- lëshimin e licencave, certifikatave dhe lejeve në përputhje me kompetencat dhe përgjegjësitë e AAC-së të përcaktuara nga Ligji për Aviacionin Civil;
- rregullimin e sigurisë së transportit ajror në Republikën e Kosovës;
- rregullimin e ekonomisë së aeroporteve dhe shërbimeve të navigacionit ajror;
- ofrimin e këshillave për Ministrin e Transportit dhe Postë-Telekomunikacionit në lidhje me përgatitjen nga Ministri të propozimeve politikave mbi shfrytëzimin e hapësirës ajrore të Kosovës të cilat i përmbushin nevojat e shfrytëzuesve, duke pasur parasysh sigurinë kombëtare, faktorët ekonomikë dhe mjedisorë dhe nevojën për standarde të larta të sigurisë;
- mbikëqyrjen dhe sigurimin e zbatimit në mënyrë efektive të legjislacionit, standardeve, rregullave, procedurave dhe urdhrave të aviacionit civil, përveç kur, me Ligjin për Aviacionin Civil ose me një akt tjetër themelor juridik, ky funksion shprehimisht i është dhënë MTPT-së ose një autoriteti tjetër publik;
- shpërndarjen e informatave për publikun rreth çështjeve relevante mbi funksionet dhe aktivitetet e AAC-së;

1 Ligji për Aviacionin Civil, Kreu 2

2 Po aty, Kreu 4

3 Po aty, Neni 5

- marrjen e masave, kryerjen e hetimeve dhe inspektimeve dhe nxjerrjen e urdhrave, rregullave, rregulloreve dhe/ose procedurave të cilat AAC-ja me arsye i konsideron të nevojshme për (i) zbatimin e rregullt dhe të ligjshëm të dispozitave të Ligjit për Aviacionin Civil ose (ii) ushtrimin e rregullt dhe të ligjshëm të kompetencave dhe detyrave të cilat i janë dhënë AAC me këtë ligj; dhe
- ushtrimin e funksioneve të tjera të cilat kanë të bëjnë me Aviacionin Civil në Kosovë që i janë dhënë AAC-së sipas Ligji për Aviacionin Civil ose një akti tjetër themelor juridik.

Në tetor të vitit 2010, AAC-ja filloi me publikimin e Buletinit mujor. Qëllimi i buletinit është që të gjitha palët e interesit, duke përfshirë këtu edhe komunitetin e aviacionit, të njihen më për së afërmi me punën e AAC-së dhe zhvillimet mujore në sektorin e aviacionit civil. Ideja është që ky buletin të shndërrohet në një forum për të gjithë profesionistët dhe entuziastët e aviacionit civil në Republikën e Kosovës. Buletinët mujorë janë postuar në faqen AAC-së në internet, në mënyrë që të interesuarit për punën tonë të kenë informata të përditësuara gjatë tërë vitit.

3.1 Bordi Mbikëqyrës i AAC-së

Veprimtaria e AAC-së mbikëqyret nga një Bord Mbikëqyrës, i cili përbëhet nga pesë anëtarë. Bordi vepron me orar jo të plotë dhe takohet së paku një herë për çdo tremujor kalendarik. Bordi Mbikëqyrës është përgjegjës për mbikëqyrjen dhe shqyrtimin e (i) aktiviteteve dhe vendimeve të AAC-së mbi çështjet administrative, ekzekutive, rregullative dhe të licencimit, dhe (ii) të gjitha aspekteve të menaxhimit financiar, të ardhurave dhe shpenzimeve të AAC-së. Drejtori i Përgjithshëm i dorëzon Bordit Mbikëqyrës raport gjithëpërfshirës të punës çdo tre muaj dhe raportin vjetor në fund të çdo viti kalendarik. Gjatë vitit 2010, Bordi Mbikëqyrës ka mbajtur gjashtë mbledhje të rregullta dhe një numër takimesh tjera plotësuese, në të cilat ka shqyrtuar raportet tremujore të AAC-së dhe ka diskutuar çështjet brenda kompetencave të Bordit, të përmendura nën (i) dhe (ii) më lart.

Anëtarët e Bordit Mbikëqyrës janë emëruar nga Qeveria e Republikës së Kosovës me Vendimin Nr. 04/71 të datës 03 korrik 2009, të ndryshuar me Vendimin Nr. 03/83 të datës 25 shtator 2009. Sipas Ligjit për Aviacionin Civil, mandati i Kryesuesit të Bordit, z. Avni Mazrrekut, është dyvjeçar. Mandat dyvjeçar ka edhe një anëtar i Bordit, përderisa anëtarët tjerë kanë mandat katërvjeçar. Kohëzgjatja e mandateve është caktuar me short, si vijon: zotërinjtë Kosum Kosumi, Fitim Shala dhe Arsim Cakaj mandat katërvjeçar, ndërsa z. Asman Hoxha mandat dyvjeçar.

3.2 Drejtori i Përgjithshëm i AAC-së

AAC-ja udhëhiqet nga Drejtori i Përgjithshëm i Aviacionit Civil, i cili punon me orar të plotë. Drejtori i Përgjithshëm është zyrtari i AAC-së, i cili është përgjegjës për menaxhimin e përditshëm dhe vendimmarrjen në AAC. Drejtori i Përgjithshëm përgjigjet para Kuvendit lidhur me përputhshmërinë e AAC-së me politikat e aviacionit civil si dhe të gjitha ligjet dhe standardet e zbatueshme në Republikën e Kosovës.

Drejtori i Përgjithshëm i AAC-së është emëruar nga Qeveria e Republikës së Kosovës më 25 shtator 2008 përmes Vendimit Nr. 06/37, pas propozimit të Ministrit të Transportit dhe Postë-Telekomunikacionit. Mandati i Drejtorit të Përgjithshëm zgjatë pesë (5) vjet. Drejtori i Përgjithshëm mund të riemërohet nga Qeveria edhe për mandate të tjera pasuese me kohëzgjatje të njëjtë.

3.3 Struktura organizative e AAC-së

AAC-ja është e strukturuar në pesë Departamente:

- a) Departamenti i sigurisë së fluturimeve
- b) Departamenti i shërbimeve të navigacionit ajror
- c) Departamenti i aerodromeve
- d) Departamenti i marrëdhënieve ndërkombëtare dhe rregullimit ekonomik
- e) Departamenti i administratës dhe burimeve njerëzore

Në vazhdim është një përmbledhje e detyrave dhe përgjegjësi kryesore të secilit departament ndaras.

a) Departamenti i Sigurisë së Fluturimeve

Departamenti i Sigurisë së Fluturimeve është përgjegjës për rregullimin e sigurisë së aviacionit civil në Republikën e Kosovës. Ai ka për detyrë të hartojë legjislacionin sekondar në fushën e sigurisë së aviacionit, i cili duhet të jetë në përputhje me standardet dhe rregullat ndërkombëtare të përcaktuara nga Organizata Ndërkombëtare për Aviacion Civil (ICAO), Agjencia Evropiane e Sigurisë së Aviacionit (EASA), etj, si dhe të sigurojë implementimin e vazhdueshëm të këtyre standardeve dhe rregullave.

Përveç tjerash, në këtë departament kryhen procedurat për certifikimin e kompanive ajrore, regjistrimin e mjeteve ajrore (aeroplanëve), aprovimin e organizatave të mirëmbajtjes, aprovimin e qendrave të trajnimit të pilotëve dhe organizatave të trajnimit të personelit të mirëmbajtjes, si dhe licencimin e pilotëve dhe mekanikëve. Përmes inspektimeve dhe auditimeve, ky departament mbikëqyr operatorët e mjeteve ajrore, vetë mjetet ajrore si dhe personelin e involvuar në operimin dhe mirëmbajtjen e tyre për të siguruar zbatimin e përpiktë të standardeve në fuqi. Gjithashtu, edhe aeroplanët e huaj që operojnë në Kosovë u nënshtrohen inspektimeve të rregullta dhe të rastit për vlerësimin e sigurisë së tyre.

Departamenti gjithashtu është duke e mbështetur Ministrinë e Punëve të Brendshme në ushtrimin e përgjegjësi që ia jep Ligji për Aviacionin Civil derisa kjo e fundit t'a komplotojë personelin e nevojshëm profesional. AAC-ja ka vazhduar të punojë bashkë me MPB-së për të garantuar mbikëqyrje efektive të sigurimit të aviacionit civil në vendin tonë.

b) Departamenti i Shërbimit të Navigacionit Ajror

Ky departament është përgjegjës për rregullimin, monitorimin, inspektimin, certifikimin dhe mbikëqyrjen e përgjithshme të sigurisë së Ofruesit të Shërbimeve të Navigacionit Ajror në Republikën e Kosovës. Ka për detyrë që të sigurohet se rregulloret dhe standardet e aplikueshme për shërbimet e navigacionit ajror janë në pajtueshmëri me standardet dhe rekomandimet e ICAO-s dhe legjislacionin evropian, duke përfshirë rregullat e EUROCONTROL. Departamenti i Shërbimit të Navigacionit Ajror është përgjegjës për mbikëqyrjen e sigurisë në ofruesin e shërbimit të navigacionit ajror i cili i përfshin këto shërbime:

- Kontrollin e Trafikut Ajror
- Komunikimin, Navigacionin dhe Survejimin
- Shërbimin e Informatave Aeronautike
- Shërbimin Meteorologjik

Departamenti i Shërbimit të Navigacionit Ajror është përgjegjës për licencimin e kontrollorëve të trafikut ajror, verifikimit të kompetencës së tyre profesionale si dhe të gjendjes shëndetësore.

Departamenti i Shërbimit të Navigacionit Ajror siguron që informatat aeronautike të publikohen në Publikimin e Informatave Aeronautike të Kosovës, dokument i vlefshëm ky për të gjitha kompanitë ajrore të interesuara të operojnë në Kosovë.

c) Departamenti i Aerodromeve

Ky departament është përgjegjës për rregullimin e aspekteve të sigurisë në aerodromet e Republikës së Kosovës si dhe zbatimin e legjislacionit kosovar dhe standardeve të ICAO-s brenda fushës së vet të veprimt.

Roli i departamentit, përveç tjerash, është që të përpilojë dokumente mbi sigurinë në aerodrome, të shpërndajë dhe promovojë materiale udhëzuese për operatorët e aerodromeve, të garantojë zbatimin e plotë dhe të vazhdueshëm të standardeve të operimit të aerodromeve në Kosovë.

Departamenti është përgjegjës për certifikimin e aerodromeve në Republikën e Kosovës. Me mbikëqyrje të vazhdueshme përmes inspektimeve dhe auditimeve, departamenti siguron që Aeroporti i Prishtinës vazhdon t'i plotësojë standardet në bazë të së cilave është certifikuar.

d) Departamenti i Marrëdhënieve Ndërkombëtare dhe Rregullimit Ekonomik

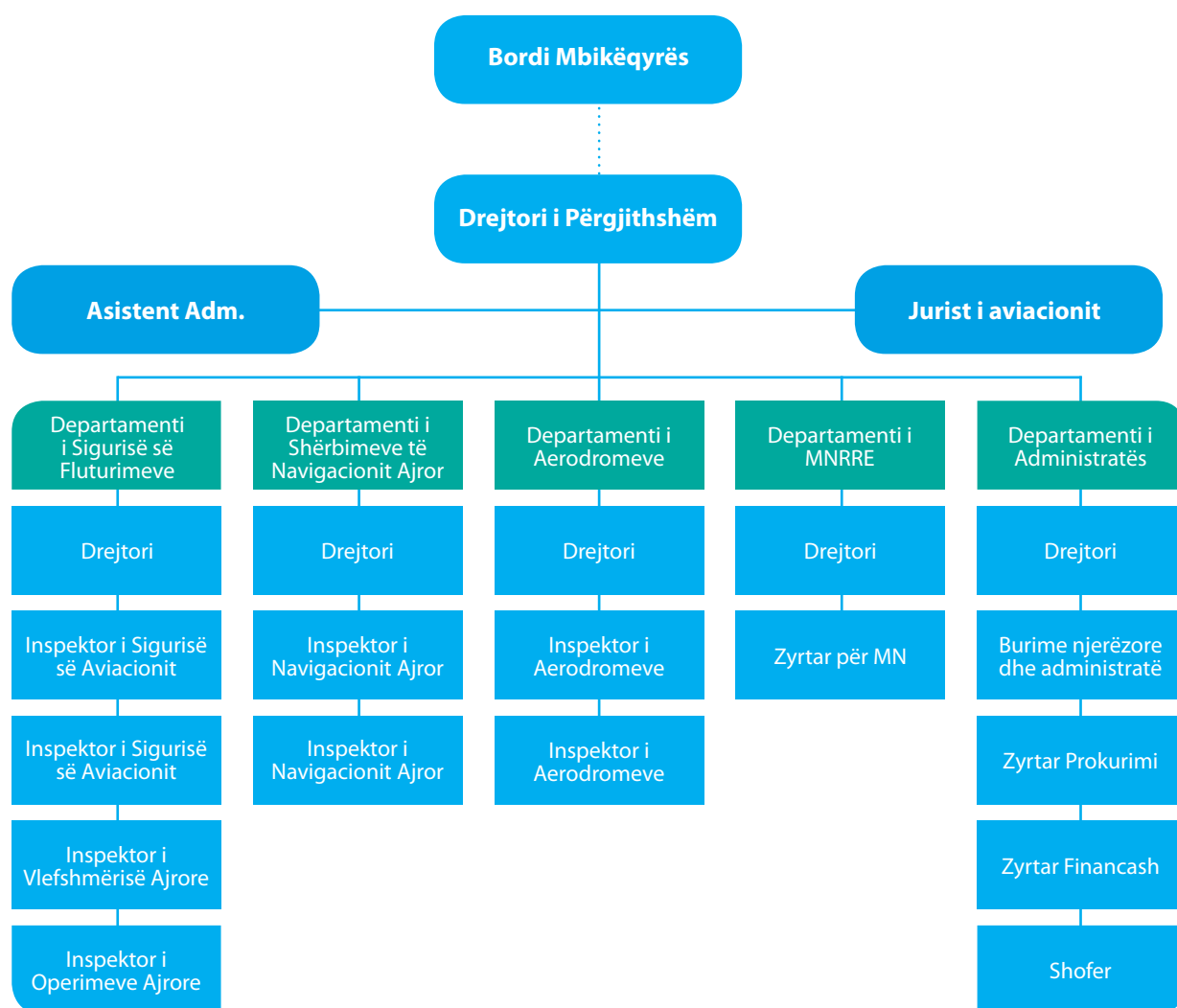
Ky departament ka përgjegjësitë e mëposhtme:

- Të vendosë marrëdhënie me organizatat regjionale e ndërkombëtare në fushën e aviacionit siç janë ICAO, EASA, Komisioni Evropian, EUROCONTROL, ECAC etj
- Të koordinojë asistencën teknike ndërkombëtare në fushën e aviacionit civil të ofruar nga Komisioni Evropian ose donatorë të tjerë;
- Të bëjë mbikëqyrjen ekonomike të aeroportit dhe shërbyesit të navigacionit ajror në Republikën e Kosovës. Kjo mbikëqyrje bëhet përmes aprovimit të listës së tarifave të shërbimeve që ofrohen në aeroport. Në këtë mënyrë, sigurohet që aeroporti dhe shërbyesi i navigacionit ajror aplikon tarifa që janë të bazuara në kosto, nuk janë diskriminuese, janë transparente dhe janë përcaktuar pas konsultimit me shfrytëzuesit e shërbimeve.
- Të mbledhë dhe analizojë të dhëna statistikore lidhur me trafikun në ANP.

e) Departamenti i Administratës dhe Burimeve Njerëzore

Ky departament i ofron mbështetje të gjithanshme operacionale personelit të AAC-së duke përfshirë menaxhimin e burimeve njerëzore, financave, buxhetit, prokurimit dhe logjistikës. Siguron që paraja publike të shpenzohet në mënyrë sa më të arsyeshme dhe konform rregullave të prokurimit dhe të buxhetit të konsoliduar të Republikës së Kosovës.

Fig 1. Skema Organizative e AAC-së

3.4 Të hyrat financiare të AAC-së

AAC-ja vetëfinancohet nga të ardhurat e dedikuara, siç përcaktohen në Ligjin Nr. 03/L-048 për Menaxhimin e Financave Publike dhe Përgjegjësitë. Sipas Nenit 25 të Ligjit Nr. 03/L-051 për Aviacionin Civil, të ardhurat e dedikuara të AAC-së përbëhen nga:

- taksat të cilat ndërlidhen me aviacionin, detyrimet dhe tarifet;
- një përqindje nga shërbimet e navigacionit ajror që ofrohen brenda hapësirës ajrore të Republikës së Kosovës;
- tarifet për sigurinë e pasagjerëve dhe tarifet e certifikimit dhe licencimit; dhe
- donacionet, grantet dhe përkrahjet (mbështetjet) tjera financiare ose teknike të caktuara për AAC-në.

Që nga 1 janari 2009 zbatohet Rregullorja 2008/7 për përcaktimin e tarifës së sigurisë së udhëtarëve që udhëtojnë me fluturime komerciale nga Kosova, e nënshkruar nga Ministri i Transportit dhe Postë-Telekomunikacionit. Kjo Rregullore përcakton një tarifë sigurie prej 2 eurosh për çdo udhëtar që nisët nga Kosova me fluturime komerciale. Fondet e mbledhura nga kjo tarifë sigurie i ndahen AAC-së për mbulimin e shpenzimeve operative në pajtim me Ligjin Nr. 03/L-051 për Aviacionin Civil.

3.5 Pagat e personelit të AAC-së

Siguria e aviacionit civil është misioni dhe prioriteti numër një i Autoritetit të Aviacionit Civil të Republikës së Kosovës. Si rregullator i aviacionit civil ne sigurojmë që operimet ajrore në Republikën e Kosovës kryhen në përputhje me ligjin e aplikueshëm dhe standardet ndërkombëtare, duke përfshirë legjislacionin dhe standardet e aviacionit në Bashkimin Evropian. Për ta arritur këtë mision, një rregullator i aviacionit civil ka nevojë për personel shumë të kualifikuar dhe me përvojë për t'i hartuar standardet, procedurat, rregulloret dhe për të siguruar implementimin e tyre nga operatorët përmes mbikëqyrjes së vazhdueshme, inspektimeve dhe auditimeve⁴.

Sipas Nenit 24.2 të Ligjit për Aviacionin Civil, pagat e personelit të AAC-së caktohen nga Drejtori i Përgjithshëm pas shqyrtimit dhe miratimit nga Ministri i Ekonomisë dhe Financave. Në caktimin e nivelit të rrogave, ligji përcakton që, përveç kriterëve profesionale për personelin, duhet të merren parasysh edhe rrogat e personelit të industrisë së aviacionit (aeroportit, kontrollit të trafikut ajror, kompanive ajrore) standard ky i kërkuar edhe nga dokumentet e ICAO-s. Niveli i pagave të personelit të AAC-së është miratuar me 20 mars 2009 nga Ministri i Ekonomisë dhe Financave, pas propozimit të Drejtorit të Përgjithshëm të AAC-së. Rroga e Drejtorit të Përgjithshëm të AAC-së u caktua më pas nga Qeveria në përputhje me Nenin 20.2 të Ligjit për Aviacionin Civil.

4. MARRËVESHJA MBI HAPËSIRËN E PËRBASHKËT EUROPIANE TË AVIACIONIT (MARRËVESHJA ECAA)

Marrëveshja ECAA (European Common Aviation Area – Hapësira e Përbashkët Evropiane e Aviacionit) është një marrëveshje multilaterale që krijon një treg të brendshëm unik dhe ligje të njëjta në fushën e aviacionit, e nënshkruar në mes të qeverive të vendeve të Bashkimit Evropian, Islandës, Norvegjisë dhe shteteve të Ballkanit Perëndimor. UNMIK-u e ka nënshkruar këtë Marrëveshje në emër të Kosovës dhe e ka deklaruar përkohësisht të aplikueshme më 10 tetor 2006. Republika e Kosovës, përmes Deklaratës së Pavarësisë, përveç tjerash, ka marrë përsipër të gjitha detyrimet ndërkombëtare të Kosovës, duke përfshirë edhe ato të nënshkruara në emrin tonë nga UNMIK-u. Këto detyrime përfshijnë edhe implementimin e marrëveshjes ECAA. Implementimi i Marrëveshjes ECAA në Republikën e Kosovës është bërë i detyrueshëm edhe përmes Ligjit për Aviacionin Civil. Megjithatë, Republika e Kosovës nuk ka marrëdhënie kontraktuale me BE-në fushën e aviacionit civil.

FOTO: SOKOL YMERI

Kjo Marrëveshje parashtrohet një varg kushtesh për vendet e rajonit të Ballkanit Perëndimor në mënyrë që këto të fundit të bëhen pjesë e plotë e integritetit evropian në aviacion civil. Këto vende kanë marrë obligim ta transponojnë në sistemin e tyre ligjor dhe ta implementojnë tërë kuadrin ligjor të BE-së në fushën e aviacionit. Niveli i implementimit të Marrëveshjes ECAA në vendet e Ballkanit perëndimor vlerësohet nga komisionet e veçanta të Bashkimit Evropian me anë të vizitave në këto vende. Varësisht nga rezultatet në plotësimin e kushteve, vendet e Ballkanit perëndimor mund të kalojnë nga faza e parë, e cila fillon menjëherë me hyrjen në fuqi të marrëveshjes, nëpër fazën e dytë, e deri në implementimin e plotë të Marrëveshjes ECAA. Kushtet e veçanta për secilin vend janë të shënuara në Protokollin e Marrëveshjes prej 1 deri në 9. Protokolli 9 ka të bëjë me Kosovën.

Vendi ynë ka arritur sukses të theksuar në implementimin e Marrëveshjes ECAA. Kjo është vërtetuar në draft-raportin e nëntorit 2010, të ekipit të ekspertëve të Komisionit Evropian, rreth nivelit të implementimit të kësaj Marrëveshjeje në Kosovë. Në dokument thuhet

që Kosova është “shumë afër kalimit të fazës së parë të implementimit”. Gjithashtu, në mbledhjen e fundit të Komitetit të Përbashkët të Marrëveshjes ECAA, të mbajtur me 17 dhjetor 2010, është thënë që Kosova ka pasur arritje domethënëse në implementimin e Marrëveshjes. Të gjitha kërkesat e Marrëveshjes ECAA, të cilat janë në fushëveprimin e AAC-së, janë implementuar me sukses. Ka mbetur që në rendin ligjor të Republikës së Kosovës të transponohen edhe dispozitat e BE-së në fushën e ndihmave të shtetit. Qeveria e Republikës së Kosovës ka hartuar një draft të Ligjit për ndihmat e shtetit.

Pamundësia për të hyrë në marrëdhënie kontraktuale me BE-në/Komisionin Evropian, apo me Agjencinë Evropiane të Aviacionit Civil (EASA), sidoqoftë, paraqet një hendek serioz në implementimin e plotë të kuadrin ligjor të BE-së. AAC-ja është duke u përpjekur në vazhdimësi të nënshkruajë aranzhime punuese me EASA, përmes të cilave EASA-s i jepet qasje e plotë për ta inspektuar dhe sistemin tonë të aviacionit civil, ndërsa në anën tjetër, AAC-së i jepet qasje në databazën Evropiane të sigurisë së aviacionit. Të gjitha AAC-të e vendeve të Ballkanit Perëndimor kanë nënshkruar me EASA-n këto aranzhime punuese.

Vlen të përmendet se deri sot asnjë prej vendeve të Ballkanit Perëndimor nuk e ka kaluar zyrtarisht fazën e parë të implementimit të Marrëveshjes ECAA.

5. AKTIVITETI I AAC-SË NË RRAFSHIN NDËRKOMBËTAR

AAC-ja ka marrë pjesë pothuajse në të gjitha iniciativat rajonale të aviacionit civil. Këto forume kanë një rëndësi të veçantë për vendin tonë, duke ditur se Republika e Kosovës ende nuk është anëtare e barabartë e familjes ndërkombëtare të kombeve në fushën e aviacionit civil. Ne kemi shfrytëzuar çdo mundësi ta prezantojmë punën e autoriteteve tona dhe të thellojmë bashkëpunimin me AAC-të e shteteve tjera.

Në të shumtën e rasteve përfaqësimi ynë ka qenë sipas formatit Gymnich (asnjë prej delegacioneve pjesëmarrëse nuk janë identifikuar prej cilit shtet vijnë, por vetëm si emra të individëve pjesëmarrës). Në takime ndërkombëtare kemi marrë pjesë edhe si “Kosovo Civil Aviation Authority (KCAA)”. Në asnjë rast nuk kemi marrë pjesë nën logon si UNMIK, UNMIK/Kosovo apo Kosovo (UNSCR1244). Vlen të përmendet se gjatë punimeve në Samitin Ballkanik të Aviacionit, të mbajtur në Antalia të Turqisë, delegacioni i AAC-së është prezantuar me flamurin e Republikës së Kosovës sikurse edhe të gjitha shtetet tjera të Ballkanit Perëndimor, përfshirë këtu edhe Serbinë.

AAC-ja gjithashtu ka mbajtur kontakte të rregullta me një numër autoritetesh të aviacionit civil të shteteve që nuk kanë njohur Republikën e Kosovës dhe me organizata ndërkombëtare ku ne nuk jemi anëtar.

5.1 Monitorimi i implementimit të Marrëveshjes ECAA

Republika e Kosovës ka shënuar rezultate të shkëlqyera në implementimin e kësaj Marrëveshjeje gjatë vitit 2010. Kanë hyrë në fuqi 15 akte nënligjore, të cilat janë kërkesë për zbatimin e kësaj Marrëveshjeje. Me ftesë të Drejtorit të Përgjithshëm të AAC-së, prej 21-24 qershor 2010, një grup ekspertësh të aviacionit të angazhuar nga Komisioni Evropian ndërmorën një vizitë vlerësuese mbi të arriturat e Kosovës në zbatimin e Marrëveshjes ECAA. Vlerësimi u bë në katër fusha: rregullimi ekonomik i aeroporteve, siguria në aviacion, sigurimi i aviacionit si dhe shërbimet e navigacionit ajror.

Gjatë këtyre katër ditëve, ekspertët takuan dhe vlerësuan të gjitha insitucionet aeronautike në Kosovë dhe aeroportin, Ministrinë e Punës dhe Mirëqenies Sociale në lidhje me Ligjin e Punës, Ministrinë e Ekonomisë dhe Financave në lidhje me Ligjin për Ndihmat e Shtetit, njësinë për Partneritet Publiko Privat në lidhje me koncesionimin e aeroportit si dhe Komisionin e Konkurrencës në lidhje me rregullat e konkurrencës në Republikën e Kosovës.

Më 15 nëntor 2010, në AAC u pranua draft-raporti i vizitës vlerësuese mbi zbatimin e Marrëveshjes ECAA në Kosovë. Në letërën e nënshkruar nga Drejtori i Drejtoratit për Transport Ajror në KE, drejtuar Drejtorit të Përgjithshëm të AAC-së, thuhet se draft-raporti reflekton punën e mirë që është bërë për të zbatuar Marrëveshjen ECAA dhe inkurajon që e njëjta punë e mirë të vazhdohet me qëllim të përmbylljes së fazës së parë gjatë vitit 2011.

Draft-raporti vlerëson pozitivisht punën e kryer dhe potencon mungesën e ligjit të punës dhe atij për ndihma të shtetit si pengesë për kalimin e Kosovës në një fazë më të avancuar të zbatimit të Marrëveshjes ECAA. Pas hyrjes në fuqi të Ligjit të Punës, ka mbetur të miratohet edhe Ligji për ndihma të shtetit, në mënyrë që Republika e Kosovës të përmbushë obligimet e fazës së parë të Marrëveshjes. Mbledhja e rregullt vjetore e Komitetit të Përbashkët të Marrëveshjes ECAA, e cila organizohet nga Komisioni Evropian, u mbajt më 17 dhjetor në Beograd. Komiteti i Përbashkët i Marrëveshjes ECAA është organ i themeluar në bazë të Nenit 18 të Marrëveshjes ECAA me përgjegjësi të administrimit dhe zbatimit të duhur të Marrëveshjes. Përfaqësues të Komisionit Evropian prezantuan rezultatet preliminare të përmbushjes së obligimeve që dalin nga Marrëveshja ECAA në çdo shtet të Ballkanit Perëndimor. Për Kosovën u tha se janë bërë arritje të mëdha meqë janë përmbushur të gjitha obligimet ligjore të fazës së parë me përjashtim të Ligjit për Ndihmë Shtetërore dhe se Kosova është në rrugë të mirë për të përmbyllur fazën e parë në vitin 2011.

Suksesi i Republikës së Kosovës në zbatimin e Marrëveshjes ECAA është përmendur edhe në Raportin e Progresit të Kosovës 2010, të publikuar më 9 nëntor 2010 nga Komisioni Evropian 2010. Në nënkapitullin e politikave sektoriale, më saktësisht të transportit, është raportuar se ka pasur progres të theksuar në transportin ajror, duke iu referuar implementimit të Marrëveshjes ECAA.

AAC-ja, në cilësinë e institucionit përgjegjës, raporton në Ministrinë e Integritimit Evropian në baza tremujore mbi përparimin e Kosovës në zbatimin e Marrëveshjes ECAA. Zbatimi i kësaj Marrëveshjeje është një prej veprimeve në Planin e Veprimit të Partneritetit Evropian të Kosovës.

5.2 Bashkëpunimi rajonal në fushën e aviacionit civil

AAC-ja i kushton rëndësi të madhe bashkëpunimit me autoritetet homologe të rajonit, duke marrë parasysh se të gjitha shtetet e Ballkanit Perëndimor janë duke kaluar nëpër të njëjtën sfidë – atë të harmonizimit të legjislacionit, rregullave e të standardeve në aviacionin civil me ato të BE-së.

a) Bashkëpunimi dypalësh me Shqipërinë

Në vitin 2010 ka vazhduar bashkëpunimi i ngushtë midis nesh dhe AAC-së së Shqipërisë në implementimin e Marrëveshjes ECAA, në përkthimin dhe transponimin e kuadrit ligjor të BE-së si dhe në inspektime të përbashkëta të operatorëve të aviacionit civil në Shqipëri dhe Kosovë. Bazë e këtij bashkëpunimi është Memorandumi i Mirëkuptimit midis autoriteteve të aviacionit civil të Kosovës dhe Shqipërisë, i nënshkruar në dhjetor të vitit 2009.

b) Bashkëpunimi dypalësh me Maqedoninë

Më 16 prill 2010, Drejtorët e Përgjithshëm të Autoriteteve të Aviacionit Civil të Kosovës dhe Maqedonisë nënshkruan një Memorandum Mirëkuptimi. Ky Memorandum shërben si bazë ligjore për bashkëpunimin në fushën e aviacionit civil midis dy shteteve. Memorandumi parasheh asistencë të ndërsjellë në personel, dokumentacion dhe ekspertizë të të gjitha fushave që hyjnë në veprimtarinë e këtyre dy autoriteteve.

Në po të njëjtën ditë, me iniciativën e AAC-së, janë takuar edhe ofruesit e shërbimeve të navigacionit ajror të Kosovës, Maqedonisë dhe Shqipërisë për të diskutuar bashkëpunimin e ndërsjellë pas hapjes së hapësirës së lartë ajrore të Kosovës.

c) Bashkëpunimi dypalësh me Kroacinë

Gjatë këtij viti janë mbajtur dy takime midis Bordit Mbikëqyrës të AAC-së dhe Bordit të Agjencisë Kroate të Aviacionit Civil. Këto takime, i pari gjatë muajit maj në Zagreb dhe tjetri gjatë nëntorit në Prishtinë, kanë shërbyer për shkëmbimin e përvojave dhe praktikave më të mira në aktivitetin e tyre mbikëqyrës të rregullatorit të aviacionit civil në të dy vendet.

Më 8 dhjetor 2010, u nënshkrua një Memorandum Mirëkuptimi midis AAC-së së Republikës së Kosovës dhe Agjencisë Kroate të Aviacionit Civil për bashkëpunim në fushën e aviacionit civil. Memorandumi i nënshkruar është shumë fleksibil meqë mundëson shkëmbimin e të gjitha llojeve të resurseve që janë në interes të të dyja palëve. Kështu, të dy agjencitë do të mund t'i shkëmbejnë aktet nënligjore, manualët udhëzuese, burimet njerëzore, por mbi të gjitha do të jenë në gjendje të shkëmbejnë përvojat në zgjidhjen e sfidave gjatë kryerjes së detyrave të përditshme në garantimin e një sistemi të sigurt të aviacionit civil.

d) Bashkëpunimi dypalësh me Malin e Zi

Janë vënë themelet e një bashkëpunimi të mirë dypalësh edhe me Malin e Zi në fushën e aviacionit civil. Gjatë një takimi midis AAC-së së Kosovës dhe AAC-së së Malit të Zi, të mbajtur në Budvë më 8 shtator 2010, është biseduar për mundësinë e hapjes së një korridori ajror që do të lidhte dy vendet tona. Gjithashtu, është rënë dakort për asistencë të ndërsjellë në implementimin e standardeve të aviacionit civil, dhe në veçanti, të kuadrit ligjor të BE-së. Palët janë zotuar që në një moment të përshtatshëm bashkëpunimin e mirë do ta formalizojnë me nënshkrim të një Memorandumi Mirëkuptimi.

ANTALIA, 28 TETOR 2010: SAMITI BALLKANIK I AVIACIONIT

e) Samiti Ballkanik i Aviacionit

Prej 27-28 tetor 2010, në Antalia të Turqisë, u mbajt Samiti Ballkanik i Aviacionit. Samiti me titull “Nga e kaluara e përbashkët, drejt një partneriteti strategjik”, u organizua nga Drejtori i Përgjithshëm i Aviacionit Civil të Turqisë dhe në të morën pjesë AAC-të e vendeve të Ballkanit Perëndimor dhe Moldavisë. Në këtë Samit, Republika e Kosovës u përfaqësua nga Drejtori i Përgjithshëm i Aviacionit Civil, i cili mbajti një prezantim rreth sistemit të aviacionit civil në vendin tonë.

Në emër të vendeve pjesëmarrëse, Drejtori i Përgjithshëm i Aviacionit Civil të Turqisë nënshkroi Deklaratën e Antalisë mbi zhvillimin e bashkëpunimit midis shteteve të Ballkanit në fushën e aviacionit civil. Përmes kësaj Deklarate, Drejtorët e Përgjithshëm të aviacionit civil të shteteve pjesëmarrëse u zotuan për themelimin e një bashkëpunimi të qëndrueshëm në fushat e sigurisë, sigurimit, mbikëqyrjes dhe inspektimit, shkëmbimit të ekspertëve dhe legjislacionit kombëtar, certifikimit dhe licencimit si dhe fushave tjera.

f) Bashkëpunimi dypalësh me Italinë

Me shkëmbim letrash midis AAC-së dhe Autoritetit të Aviacionit Civil Italian (ENAC), që nga 10 dhjetori 2010 filloi aplikimi i një marrëveshjeje teknike midis autoriteteve aeronautike të Kosovës dhe Italisë mbi disa aspekte të shërbimeve ajrore. Këto aranzhime teknike u propozuan nga ENAC dhe u pranuan si të tilla nga AAC-ja.

Kjo marrëveshje doli si nevojë për të pasur një kornizë teknike e cila i qartëson disa aspekte të aplikimit të Marrëveshjes ECAA midis Republikës së Kosovës dhe Italisë. Kjo marrëveshje teknike, përveç tjerash, garanton të drejta të njëjta për kompanitë ajrore kosovare në Itali, me ato të kompanive ajrore italiane në Kosovë. Këto të drejta për kompanitë kosovare do të garantohen si rezultat i certifikimit nga AAC-ja në përputhje me standardet më të larta europiane të sigurisë së aviacionit.

5.3 Raportet me EUROCONTROL-in

Organizata Evropiane për Siguri të Navigacionit Ajror (EUROCONTROL) është një organizatë ndërkombëtare, e themeluar në vitin 1963. Qëllimi kryesor i organizatës është zhvillimi i një sistemi pan-evropian të menaxhimit të trafikut ajror. EUROCONTROL-i ka 38 shtete anëtare. Selia e organizatës është në Bruksel.

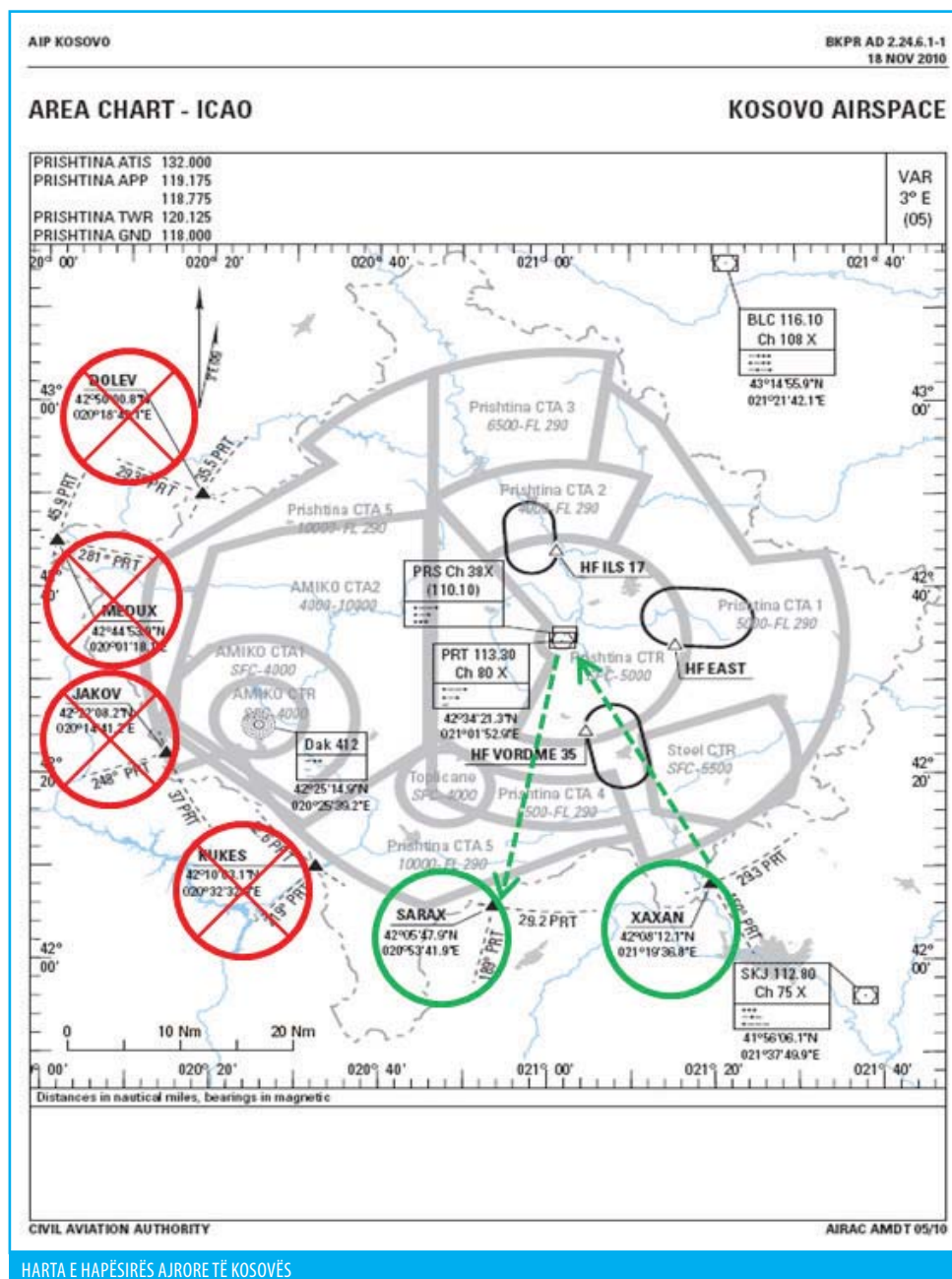
AAC-ja ka arritur që pas një korrespondence të gjatë dhe të vështirë gjatë vitit 2008/2009 ta mundësojë pjesëmarrjen e personelit të aviacionit nga Kosova në programet trajnuese të EUROCONTROL-it. Personeli i AAC-së dhe i Ofruesit të Shërbimeve të Navigacionit Ajror në Aeroportin Ndërkombëtar të Prishtinës “Adem Jashari” edhe gjatë vitit 2010 ka vazhduar të marrë pjesë në programet trajnuese të kësaj organizate. Në faqen zyrtare të EUROCONTROL-it në internet, në listën e vendeve pjesëmarrëse në programet e trajnimit, vendit tonë i referohen me emrin kushtetues – Republika e Kosovës.

5.4 Përshkrimi i Hapësirës Ajrore të Kosovës

Hapësira ajrore e Kosovës, që nga shtatori i vitit 1999 është pjesë e “Hapësirës së Përbashkët Operacionale të Ballkanit – JOA” të NATO-s, nën kontrollin operacional të Qendrës së Kontrollit të Operimeve të Kombinuara Ajrore 5 (Combined Air Operations Control 5 - CAOC5). Kjo hapësirë ajrore është hapësirë e kontrolluar, në të cilën ofrohen shërbime për trafikun ajror.

Që nga prilli i vitit 2004, hapësira e ultë ajrore e Kosovës (niveli i fluturimit FL 290 e më poshtë – rreth 9 km lartësi) është nën kontrollin e ofruesit të shërbimeve të navigacionit ajror të Aeroportit Ndërkombëtar të Prishtinës (ANP) “Adem Jashari”, i cili ofron shërbime të trafikut ajror dhe aerodromeve për aeroplanët në afërsi të ANP-së. Hapësira e ulët ajrore është e klasifikuar si hapësirë e klasit D dhe F, në përputhje me Aneksin 11 të ICAO-s mbi klasifikimin e hapësirës ajrore. Hapësira e lartë ajrore (mbi FL 290) e Kosovës është e mbyllur për trafik komercial.

Në figurën e mëposhtme është paraqitur struktura e hapësirës ajrore të Kosovës. Aktualisht vetëm 2 korridore përdoren për trafik komercial drejt/nga ANP “Adem Jashari”, e këto janë XAXAN dhe SARAX, në pjesën jugore të Kosovës, në kufi me Maqedoninë. Në ndërkohë është duke u punuar në hapjen e dy korridoreve tjera MEDUX/DOLEV dhe KUKES/JAKOV që lidhin Kosovën me Malin e Zi, gjegjësisht Shqipërinë.

5.5 Normalizimi i hapësirës ajrore të Ballkanit (BANM)

Hapësira e lartë ajrore e Kosovës (mbi 9 kilometra lartësi) është e mbyllur për fluturime nga NATO-ja që nga përfundimi i luftës në vitin 1999. Hapësira është mbyllur në atë kohë si rezultat i suspendimit të kompetencave të autoriteteve aeronautike të RFJ-së sa i përket aviacionit civil në Kosovë. Kjo hapësirë, po të hapej tash, do të përdorej nga aeroplanët që do të kalonin në lartësi të mëdha mbi vendin tonë, rrugës nga një pikë në pikën tjetër. Rruga për mbikalime nëpër hapësirën e lartë ajrore të Kosovës do të ishte shumë e përshtatshme për

aeroplanët që do të fluturonin, p.sh. nga Evropa Perëndimore për në Greqi apo më tutje. Sipas studimeve të EUROCONTROL-it, po të hapej hapësira e lartë ajrore e Kosovës, vendin tonë do ta mbikalonin rreth 425 aeroplanë në ditë.

Tash për tash, Kosova nuk i ka kapacitetet e nevojshme për ofrimin e shërbimeve të kontrollit të trafikut ajror në hapësirën e lartë ajrore pasi që gjatë këtyre viteve kjo hapësirë ka qenë e mbyllur dhe trafiku i vetëm ajror në Kosovë është zhvilluar në hapësirë të ulët nëpër dy korridore që lidhen me Maqedoninë. Për ofrimin e këtyre shërbimeve duhet teknologji shtesë dhe trajnim shtesë i kontrollorëve të trafikut ajror në ANP “Adem Jashari”.

Qeveria e Republikës së Kosovës që nga shpallja e pavarësisë i ka kërkuar AAC-së të punojë në normalizimin e hapësirës ajrore të vendit. Në fillim të vitit 2009, është krijuar një Panel Teknik nga NATO-ja, i cili në kuadër të iniciativës për normalizimin e aviacionit në Ballkan (BANM), është dashur të shikojë mundësitë teknike dhe të ofrojë një rekomandim teknik konsensual për hapjen e hapësirës së lartë ajrore të Kosovës. Në bazë të këtij rekomandimi, NATO-ja do t’ia delegonte përkohësisht një vendi të tretë ofrimin e shërbimeve të navigacionit ajror në hapësirën e lartë ajrore të Kosovës. Në këto mbledhje kanë marrë pjesë ekspertë teknikë nga ofruesit e shërbimeve të navigacionit ajror apo nga autoritetet e aviacionit civil të Shqipërisë, Kosovës, Serbisë, Kroacisë, Malit të Zi, Maqedonisë dhe Bosnjës. Paneli teknik i BANM nuk ka arritur konsensus për të rekomanduar ndonjë zgjidhje teknike për ofrimin e shërbimeve në hapësirën e lartë ajrore të Kosovës.

Më 24 shtator 2010 është mbajtur Mbledhja për Normalizimin e Hapësirës Ajrore të Ballkanit (BANM). Nga Kosova morën pjesë Drejtori i Përgjithshëm i Aviacionit Civil, Drejtori i Ofruesit të Shërbimeve të Navigacionit Ajror dhe Drejtori i Departamentit të Shërbimeve të Navigacionit Ajror në kuadër të AAC-së. Në mbledhje, përveç tjerash, u diskutua për rezultatet e panelit teknik të përmendur më lart. Ne raportuam për të arriturat tona në aviacionin civil dhe ripërsëritëm që asnjë zgjidhje për hapësirën ajrore të Kosovës nuk mund të jetë thjesht teknike sepse gjithmonë ka edhe implikime politike, për këtë arsye, zgjidhja duhet të jetë e pranueshme në aspektin teknik, praktik dhe politik. Kjo zgjidhje e lë jashtë çfarëdo kombinimi ofruesin serb të shërbimeve të navigacionit ajror.

NATO vërejti që paneli teknik nuk ka arritur të dalë me ndonjë rekomandim, prandaj mbledhja vendosi që ky panel të pasivizohet. NATO gjithashtu bëri me dijë se planifikon të zhvillojë konsultime bilaterale me qëllim të gjetjes së një ofruesi të shërbimeve të navigacionit ajror (që do të identifikohet në afërsi të rajonit të Ballkanit), që me delegim nga NATO-ja, përkohësisht të ofrojë shërbime të navigacionit ajror në hapësirën e lartë ajrore të Kosovës. Ne konfirmuam që përkrahim këtë ide të NATO-s dhe shtuam që çfarëdo zgjidhje duhet të jetë e koordinuar me autoritetet e Kosovës.

Çështja e ofruesit të përkohshëm të shërbimeve të navigacionit ajror në hapësirën e lartë ajrore të Kosovës është adresuar sërish në një takim mes përfaqësuesve të NATO-s dhe AAC-së që u mbajt më 23 nëntor 2010. Pritet që BANM do t’i propozojë Këshillit të NATO-s gjatë këtij viti një zgjidhje për hapjen e hapësirës së lartë ajrore të Kosovës.

5.6 Marrëveshjet bilaterale të transportit ajror

Marrëveshjet bilaterale të transportit ajror janë instrumente ndërshtetërore që rregullojnë hyrjen në treg të kompanive të rregullta ajrore. Kjo bën pjesë në lëmin e rregullimit ekonomik të transportit ajror dhe sipas ligjit është përgjegjësi e MTPT-së.

Sidoqoftë, AAC-ja ka qenë pjesë thelbësore e delegacioneve të Republikës së Kosovës, të emëruara nga Ministri i MTPT-së, në negociimin e Marrëveshjeve Bilaterale të Transportit Ajror me Zvicrën dhe Turqinë. Më 29 prill 2009, është nënshkruar një Memorandum Mirëkuptimi midis autoriteteve aeronautike të Republikës së Kosovës dhe të Konfederatës Zvicerane, ndërsa nënshkrimi i marrëveshjes për shërbime të rregullta ajrore në mes të Republikës së Kosovës dhe Konfederatës Zvicerance është bërë me 25 nëntor 2010 nga Ministri i MTPT-së dhe ambasadori zviceran në Kosovë.

AAC-ja gjithashtu i ka ofruar ekspertizë teknike MPJ-së në shqyrtimin dhe komentimin e draft-Marrëveshjes së ofruar Departamentit të Shtetit të SHBA-së me qëllim të nënshkrimit të një Marrëveshjeje të Qiellit të Hapur midis vendeve tona.

Marrëveshja ECAA, përveç tjerash, e rregullon në hollësi transportin ajror midis shteteve nënshkruese, për këtë arsye Kosova nuk mund të nënshkruajë marrëveshje bilaterale në këtë lëmi me asnjë nga shtetet e BE-së, Islandën, Norvegjinë dhe shtetet e rajonit.

5.7 Koordinimi i asistencës teknike në fushën e aviacionit

AAC-ja është pikë fokale për të gjitha projektet e asistencës teknike në aviacion që i ofrohen vendit tonë nga BE-ja, në kuadër të instrumenteve të disponueshme për shtetet që pretendojnë anëtarësim në BE. Gjatë vitit 2010, AAC-ja, MTPT-ja, MPB-ja dhe KHAIA-ja kanë përfituar nga këto projekte, të cilat janë përshkruar më poshtë. I një rëndësie të veçantë është projekti i binjakëzimit të AAC-së me Drejtorinë e Përgjithshme të Aviacionit Civil të Francës.

a) Binjakëzimi midis AAC-së së Kosovës dhe asaj të Francës

Më 22 shkurt 2010 u nënshkrua kontrata midis KE-së dhe Drejtorisë së Përgjithshme të Aviacionit Civil të Francës me titull: 'Mbështetje Kosovës për pjesëmarrje në Hapësirën e Përbashkët Evropiane të Aviacionit'.

Nga ky projekt binjakëzimi përfitojnë AAC-ja, MTPT-ja, MPB-ja dhe Komisioni për Hetimin e Aksidenteve dhe Incidenteve Aeronautike (KHAIA), si autoritete publike me përgjegjësi dhe funksione në fushën e aviacionit civil në vendin tonë. Projekti ka vlerë 1 milion euro dhe financohet nga BE-ja si pjesë e Instrumentit të Para-anëtarësimit (IPA) me qëllim të përafrimit të legjislacionit tonë me atë të BE-së dhe trajnimin e personelit; me një fjalë, ngritjen e kapaciteteve të autoriteteve aeronautike të Republikës së Kosovës në një nivel të njëjtë me ato të vendeve anëtare të BE-së. Projekti do të zgjasë dy vjet.

Ekspertët francez gjatë vitit 2010 kanë bërë vlerësimin e sistemit ligjor si dhe të arkitekturës së transportit ajror në Kosovë. Ata poashtu kanë bërë vlerësimin e pajtueshmërisë së ligjeve, rregulloreve, procedurave dhe manualëve të cilët janë në fuqi me kërkesat evropiane. Për të kryer këto aktivitete ekspertë të fushave të ndryshme nga AAC-ja e Francës kanë vizituar institucionet përgjegjëse në vendin tonë në mënyrë që të njihen për së afërmi me gjendjen faktike sa i përket infrastrukturës ligjore. Është vlerësuar gjendja në të gjitha autoritetet aeronautike në Kosovë. Rezultatet e këtyre vlerësimeve përbëjnë bazën e një Plani të Veprimit në të cilin janë listuar aktivitetet që duhen ndërmarrë për të arritur objektivat e projektit. Progresi i projektit të binjakëzimit do të matet në bazë të arritshmërisë në përmbushjen e këtij plani të veprimit.

Ngritja e kapaciteteve njerëzore është komponentë kryesore e këtij projekti dhe në këtë kontekst, vizita e parë studimore e kosovarëve në Francë është kryer në tetor të vitit 2010. Janë mbajtur dy mbledhje të Komitetit Drejtues të projektit të binjakëzimit me 14 qershor respektivisht më 11 tetor 2010 me ç'rast janë vlerësuar pozitivisht të arriturat e projektit në tremujorin e parë dhe të dytë.

Në nëntor 2010, është suspenduar përkohësisht projekti i binjakëzimit midis AAC-së kosovare dhe asaj franceze për shkak të bankrotimit të operatorit financiar të projektit, ISTED. Transferimi në një operator tjetër mund të marrë kohë deri në mars 2011 kur mund të ristartojë projekti.

b) Projekti EASA-IPA 2009

Si pjesë e projektit EASA-IPA 2009 në vitin 2010 janë organizuar katër aktivitete. Prej 27-29 prill 2010, është mbajtur në Dubai Forumi i Dytë i Bashkëpunimit Ndërkombëtar, në të cilin Kosova është përfaqësuar përmes AAC-së. Ky forum ka pasur për qëllim shkëmbimin e përvojave të shteteve në implementimin dhe adaptimin e legjislacionit të EASA-s. Përveç shteteve evropiane edhe shumë shtete tjera çdo ditë e më shumë po e implementojnë këtë legjislacion. Drejtori i Përgjithshëm i AAC-së ka marrë pjesë në takimin e shteteve partnere Pan-Europiane të EASA-s, të mbajtur prej 29-30 qershor 2010, në Këln të Gjermanisë. Në këtë takim është biseduar për thellimin e bashkëpunimit midis EASA-s dhe shteteve joanëtare, të cilat synojnë anëtarësimin me të drejta të plota në këtë agjenci të BE-së. Gjithashtu, Drejtori i Përgjithshëm ka marrë pjesë edhe në takimin

e parë të Komitetit Drejtues të EASA-IPA, ku është diskutuar për të ardhmen e projektit të asistencës teknike për vendet e Ballkanit me qëllim të arritjes së konvergencës së plotë në fushën e sigurisë me vendet e BE-së. Drejtori i Përgjithshëm ka mbajtur një prezantim për sistemin e aviacionit civil në Republikën e Kosovës.

Prej 11-22 tetor 2010, është mbajtur trajnimi teorik dhe praktik për EU OPS (Operimet ajrore në transportin ajror komercial të BE-së). Trajnimi është organizuar nga EASA në bashkëpunim me Bureau Veritas (Francë) dhe me autoritetet e aviacionit civil të Republikës Çeke dhe të Holandës. Pjesa teorike e trajnimit është mbajtur në Paris, Francë, ku kanë marrë pjesë dy inspektorë të AAC-së, ndërsa pjesën praktike njëri prej tyre e ka mbajtur në Pragë, Republika Çeke, kurse tjetri në Hoofddorp, Holandë.

c) Programi ISIS

Programi ISIS (Implementimi i Qiellit të Vetëm Evropian në Evropën Juglindore) është iniciativë e financuar nga Komisioni Evropian për mbështetjen e vendeve të Evropës Juglindore në implementimin e Qiellit të Vetëm Evropian (SES) dhe të marrëveshjes ECAA. Objektivat kryesore të këtij programi janë fuqizimi dhe zhvillimi i Autoriteteve Mbikëqyrëse Kombëtare (AMK) në rajon, transponimi i legjislacionit SES në kuadrin ligjor të shteteve të rajonit, implementimi i kulturës së sigurisë dhe krijimi i standardeve për trajnime. AAC e Kosovës është pjesë e këtij projekti që nga nënshkrimi i marrëveshjes ISIS mes vendeve të rajonit dhe Komisionit Evropian në prill të vitit 2008.

d) Aktivitetet e Programit ISIS

Gjatë vitit 2010 është realizuar një numër mjaft i madh aktivitetesh në kuadër të programit ISIS. Më poshtë, mund të gjeni një përmbledhje të shkurtër të këtyre aktiviteteve.

Më 20-21 korrik, AAC u vizitua nga përfaqësuesi i Programit ISIS, z.Peter Thorsen, në kuadër të projektit për zhvillimin e “Manualit të Autoritetit Mbikëqyrës Kombëtar (AMK)”. Kjo vizitë kishte për qëllim rishikimin e dokumentacionit të AMK-së në Kosovë dhe identifikimin sa më të saktë të nevojave të AAC-së në zhvillimin e dokumentacionit të ri. AAC u vizitua sërish nga një delegacion i Programit ISIS, më 17 gusht, me qëllim të dhënies se një prezantimi mbi objektivat dhe aktivitetet e planifikuara në kuadër të programit.

Më 8 shtator, në Budvë të Malit të Zi, u mbajt takimi i parë i Trupit Qeverisës të Programit ISIS, në të cilën morën pjesë edhe përfaqësues të AAC-së. Në këtë takim, partnerët e rajonit të Evropës Juglindore rikonfirmuan përkushtimin e tyre të mëtutjeshëm për arritjen e qëllimeve të Qiellit të Vetëm Evropian (SES) dhe mbështetjen e programit ISIS në këtë kontekst.

Më 20-21 shtator, AAC sërish u vizitua nga Programi ISIS, kësaj here për të analizuar mbarëvajtjen e procesit të transponimit të rregulloreve dhe direktivave të BE-së në lidhje me shërbimet e navigacionit ajror.

Më 13 - 14 tetor 2010, në Amsterdam të Holandës, u mbajt trajnimi “Manuali Gjenerik për Autoritetet Mbikëqyrëse Kombëtare (AMK)”, i cili kishte për qëllim prezantimin dhe shpjegimin e Manualit për AMK në formë gjenerike, të përpiluar nga programi ISIS për vendet partnere të programit. Ky manual do të shërbejë si bazë për zhvillimin e mëtutjeshëm të manualeve të AMK-ve përkatëse.

Më 23-25 nëntor u mbajt punëtorja “Krijimi dhe fuqizimi i Autoriteteve Mbikëqyrëse Kombëtare; Certifikimi, emërimi dhe mbikëqyrja: sfidat e ardhshme”, e organizuar nga Presidenca Belge e Këshillit të BE-së në bashkëpunim me Këshillin Rajonal për Bashkëpunim, Komisionin Evropian dhe Programin ISIS. Punëtorja u mbajt në Sarajevë dhe në të morën pjesë, përveç përfaqësuesve të AAC-së, edhe përfaqësuesit e shteteve të rajonit si dhe përfaqësuesit e Komisionit Evropian, Eurocontrol-it, AMK-ve të Belgjikës dhe Rumanisë, dhe OSHNA-ve nga Zvicra dhe Danimarka.

Më 29-30 nëntor, në Bruksel, u mbajt trajnimi mbi “Vlerësimin e ndryshimeve në sistemin e Menaxhimit të Trafikut Ajror (MTA)”, i organizuar në kuadër të Projektit “Ndërtimi i Kapaciteteve të AMK-së”. Objektivi i përgjithshëm i këtij trajnimi ishte dhënia e udhëzimeve për personelin e Autoritetit Mbikëqyrës Kombëtar (AMK) në fushën e vlerësimit të ndryshimeve të mëdha dhe të rëndësishme që ndodhin në MTA.

e) Projekti AirEuroSafe

Edhe në gjashtëmuorin e parë të vitit 2010, ky projekt ka vazhduar të ofrojë trajnime në klasë, trajnime në vend të punës si dhe asistencë ligjore për shtetet e Ballkanit Perëndimor në mënyrë që ato ta harmonizojnë legjislacionin, procedurat dhe standardet me ato të BE-së. Janë mbajtur dy trajnime nga fusha e rregullimit ekonomik, dy në fushën e sigurimit të aviacionit civil si dhe dy vizita studimore për të ofruar trajnime në vend të punës. Përfitues të këtyre trajnimeve kanë qenë jo vetëm zyrtarët e autoriteteve aeronautike të Kosovës por edhe ata të ANP “Adem Jashari”.

Aktivitetet e këtij projekti kanë përfunduar me 30 qershor 2010.

6. AKTIVITETI RREGULLATOR

Funksioni bazë i AAC-së është mbikëqyrja dhe rregullimi i aktiviteteve të aviacionit civil në Republikën e Kosovës me qëllim të garantimit të operimeve të sigurta në përputhje me standardet në fuqi. Kjo arrihet përmes inspektimit, auditimit, licencimit dhe certifikimit. AAC-ja ka një personel profesional dhe kompetent për rregullimin e aviacionit civil në vend. Republika e Kosovës ka një Ligj për Aviacionin Civil, i cili nga Komisioni European konsiderohet si ligj model për tërë vendet e Ballkanit Perëndimor. AAC-ja gjatë periudhës së raportimit ka nxjerrë një numër të madh rregulloresh implementuese dhe doracakë e materiale tjera udhëzuese për industrinë e aviacionit dhe inspektorët tanë. Aktiviteti rregullator i AAC-së përfshin sigurinë e aviacionit civil në përgjithësi dhe rregullimin ekonomik të aeroporteve dhe ofruesve të shërbimeve të navigacionit ajror në Republikën e Kosovës. Në vazhdim do të jepet një pasqyrë e përmbledhur e aktiviteteve rregullatore të AAC-së në fushën e sigurisë së aviacionit, të ndara në këto kategori: siguria e fluturimeve, shërbimet e navigacionit ajror dhe aerodromet. Gjithashtu, do të jepet një pasqyrë e përmbledhur edhe për aktivitetet e rregullimit ekonomik në ANP.

6.1 Siguria e fluturimeve

Në fushën e sigurisë së fluturimeve dhe sigurimit të aviacionit puna është fokusuar në hartimin e rregulloreve implementuese dhe manualeve udhëzuese për inspektorët e AAC-së. Përveç kësaj, janë bërë inspektime dhe auditime të vazhdueshme të operatorëve për t'u siguruar që procedurat e operimit të tyre janë në përputhje të plotë me standardet ndërkombëtare dhe me ligjin e aplikueshëm në Republikën e Kosovës.

Në mars 2010, AAC-ja ka pranuar aplikacionin e parë për AOC (Air Operator Certificate - Certifikata e operatorit ajror) dhe ka filluar procesin e certifikimit, nëpër të cilin duhet të kalojë çdo aplikues i cili planifikon të kryej fluturime në transportin ajror komercial. Emri i aplikuesit është Illyrian Airways. Procesi ka pesë faza: faza e paraaplikimit, aplikimi zyrtar, vlerësimi i dokumentacionit, inspektimi i pajisjeve dhe procedurave, lëshimi i Certifikatës së Operatorit Ajror. Procesi ka arritur në fazën e vlerësimit të dokumenteve të dorëzuara nga aplikuesi Illyrian Airways. Përveç dokumentacionit të përgjithshëm të aplikuesit, janë rishikuar dhe janë dhënë komentet nga një apo më shumë herë në këto manuale: Manuali i operimeve - Pjesa A, Manuali i operimeve - Pjesa D, Manuali i sigurisë së fluturimit, Manuali i operimeve tokësore, Manuali (përshkrimi) i menaxhimit të vlefshmërisë ajrore të vazhdueshme (CAME), Manuali i cilësisë, Manuali i sigurimit, Programi i sigurimit të kopanisë ajrore dhe Manuali i trajnimit të ekuipazhit të kabinës.

a) Inspektimet e aeroplanëve të huaj

Në vitin 2010, në kuadër të programit SAFA (Safety Assessment of Foreign Aircraft - Vlerësimi i Sigurisë së Mjeteve të Huaja Ajrore), AAC-ja i ka kryer 83 inspektime të aeroplanëve të huaj në platformën e ANP "Adem Jashari". Në 11 prej këtyre inspektimeve janë konstatuar gjithsej 17 gjetje, prej të cilave 8 të kategorisë së parë (me ndikim të vogël në sigurinë e aeroplanëve dhe/ose të personave në bord), 6 të kategorisë së dytë (me ndikim të mesëm) dhe 3 të kategorisë së tretë (me ndikim të lartë).

FOTO: KUSHTRIM KADRIU, PAMJE NGA KABINA E FLUTURIMIT

Për gjetjet e kategorisë së parë AAC-ja i ka njoftuar ekuipazhet e fluturimit të aeroplanëve përkatës, ndërsa për gjetjet e kategorisë së dytë dhe tretë AAC-ja i ka njoftuar kompanitë përkatëse ajrore, shtetet e këtyre kompanive dhe shtetet e regjistrimit të aeroplanëve (nëse kanë qenë të ndryshme nga shtetet e kompanive ajrore), si dhe ka kërkuar ndërmarrjen e masave korrektuese për korrigjimin e këtyre gjetjeve dhe mos përsëritjen e tyre. AAC i ka mbyllur të gjitha gjetjet pasi që përgjigjet e pranuar nga kompanitë dhe shtetet përkatëse, si dhe veprimet pasuese, kanë qenë të kënaqshme.

Në vitin e kaluar AAC-ja ka bërë një analizë të të gjitha inspektimeve të aeroplanëve të huaj në Kosovë, që nga fillimi i implementimit të programit SAFA. Kjo analizë u është shpërndarë grupeve të interesit në vendin tonë si dhe departamenteve përkatëse në Komisionin Evropian dhe në EASA.

AAC-ja nuk ka ende qasje në bazën e të dhënave të programit SAFA. Në këtë bazë të të dhënave gjenden detajet e të gjitha inspektimeve që janë bërë ndonjëherë si pjesë e këtij programi. AAC-ja ka kërkuar disa herë nga EASA dhe nga Komisioni Evropian qasje në këtë program. Qasja në program mundësohet përmes nënshkrimit të aranzhimeve punuese midis AAC-së dhe EASA-s. Për shkak se vendi ynë ende nuk ka marrëdhënie kontraktuale me BE-në, Komisioni Evropian nuk e ka autorizuar ende EASA-n të nënshkruajë aranzhimet e nevojshme punuese me AAC-në.

b) Raportimi i ndodhive në aviacion

AAC-ja ka krijuar një sistem efektiv përmes të cilit raportohen të gjitha ndodhitë që potencialisht mund ta rrezikojnë aviacionin civil në Republikën e Kosovës. Me anë të këtij mekanizmi ne jemi në gjendje t'i identifikojmë rreziqet, të reagojmë shpejt dhe të marrim masa për parandalimin e përsëritjes së ndodhive të njëjta në të ardhmen. Sistemi është krijuar në përputhje me kuadrin ligjor të BE-së, i cili është transponuar në vendin tonë. Ne gjithashtu kemi të instaluar një softuer të veçantë për procedimin e ndodhive të raportuara dhe për krijimin e një baze të të dhënash mbi ndodhitë dhe veprimet e ndërmarra nga AAC-ja dhe operatorët. AAC-ja ka arritur të krijojë një kulturë të raportimit të ndodhive nga tërë personeli i aeroportit dhe kompanive ajrore, duke u garantuar përmes legjislacionit në fuqi që punëdhënësit e tyre nuk mund t'i penalizojnë për shkak të raportimit të ndodhive në AAC. Si rezultat i këtyre masave dhe bashkëpunimit të mirë të aeroportit, kontrollit të fluturimeve dhe kompanive ajrore, gjatë vitit 2010 janë raportuar 54 ndodhi, nga të cilat 34 janë mbyllur pas kryerjes së hetimeve dhe ndërmarrjes së masave të nevojshme korrektuese. Ndodhitë e mbetura janë në proces të hetimit dhe implementimit të masave korrektuese nga operatorët para mbylljes së tyre, që pritet të bëhet në fillim të vitit 2011.

Është bërë futja e ndodhive të aviacionit (MOR) në bazën e të dhënave në formatin E4F të Sistemit ECCAIRS (European Co-ordination centre for Accident and Incident Reporting Systems - Qendra koordinuese evropiane për sistemet e raportimit të aksidenteve dhe incidenteve), i cili përdoret në shtetet e BE-së. Janë futur të gjithë MOR-ët e vitit 2010 dhe të vitit 2009.

AAC-ja ka publikuar një studim në lidhje me ndodhitë e raportuara nga operatorët e aviacionit civil. Studimi është publikuar në faqen e AAC-së në internet dhe është shpërndarë të personeli i aviacionit në aeroport dhe kompani ajrore. Gjithashtu, punimi i është dërguar edhe Komisionit Evropian.

c) Mallrat e rrezikshme

AAC-ja ka bërë rishikimin e materialit të kursit themelor për rregullat për mallrat e rrezikshme për personelin e platformës së aeroportit (Kategoria 8 e personelit të ICAO-së/IATA-së) dhe për personelin e pritjes-përcjelljes së udhëtarëve (Kategoria 9 e personeli të ICAO-së/IATA-së). Janë aprovuar materialet e këtyre kurseve dhe ANP "Adem Jashari" është autorizuar për mbajtjen e tyre. AAC-ja ka rishikuar dhe pranuar pjesën e Manualit të Shërbimeve dhe Operimeve të Aerodromit, të ANP "Adem Jashari", që ka të bëjë me transportimin e mallrave të rrezikshme.

FOTO: INSPEKTORËT E AAC-SË DHE MPB-SË GJATË AUDITIMIT TË ANP-SË "ADEM JASHARI"

d) Inspektimet në fushën e sigurimit të aviacionit

AAC-ja ka vazhduar asistimin e Ministrisë së Punëve të Brendshme në lëmin e rregullimit të sigurimit të aviacionit civil. Në vijim janë paraqitur aktivitetet kryesore në këtë lëmi gjatë vitit 2010, të cilat janë kryer në përkrahje të MPB-së, në përputhje me Memorandumin e Mirëkuptimit të nënshkruar midis Ministrit të Punëve të Brendshme dhe Drejtorit të Përgjithshëm të Autoritetit të Aviacionit Civil, më 2 korrik 2009.

Janë kryer katër teste infiltruese ndaj shërbimit të sigurimit të Aeroportit Ndërkombëtar të Prishtinës "Adem Jashari". Këto teste kanë pasur për qëllim vlerësimin e nivelit të implementimit të standardeve të sigurimit të aviacionit civil, të dala nga Programi Kombëtar i Sigurimit të Aviacionit Civil. Rezultatet e testit kanë nxjerr në pah

disa mangësi. AAC-ja ka dalë me rekomandime për implementim të menjëhershëm nga ana e ANP-së. Rekomandimet janë implementuar. Është kryer inspektimi i sistemit të ri të kontrollit të bagazhit L3 në ANP “Adem Jashari”, përgatitja e raporteve, rekomandimeve dhe kërkesave për përmbushje nga ana e ANP-së në lidhje me sistemin e ri. Është kryer inspektimi edhe i parkingut të ri në ANP afër portës 4 (gate 4) në ANP, përgatitja e raporteve dhe inspektimeve të radhës së bashku me MPB-në.

AAC-ja po ashtu ka bërë inspektimin e aktiviteteve të ndërmarra nga ANP-ja për parandalimin e rreziqeve nga zogjtë dhe kafshët e egra.

6.2 Shërbimet e navigacionit ajror

Ofruesi i Shërbimeve të Navigacionit Ajror

Ofrimi i Shërbimeve të Navigacionit Ajror në hapësirën ajrore të Republikës së Kosovës bëhet nga ana e Divizionit të Ofruesit të Shërbimeve të Navigacionit Ajror (DOSHNA) në kuadër të ANP “Adem Jashari”. DOSHNA ANP ofron Shërbimin e Kontrollit të Trafikut Ajror (KTA), Shërbimin për Komunikim, Navigacion dhe Survejim (KNS), Shërbimin e Informatave Aeronautike (SHIA) dhe Shërbimin Meteorologjik (METEO). Kontrollorët e trafikut ajror, gjithsej 26, janë të licencuar nga AAC-ja në bazë të Rreg. 4/2008 të AAC-së mbi licencimin e Kontrollorëve të Trafikut Ajror. Ndonëse, DOSHNA është ende pjesë e ANP “Adem Jashari”, pritet që brenda vitit 2011 të pavarësohet si agjenci e specializuar për ofrimin e këtyre shërbimeve.

a) Inspektime dhe auditime

Gjatë vitit 2010, AAC-ja ka realizuar 1 auditim dhe 2 inspektime në Divizionin e Ofruesit të Shërbimeve të Navigacionit Ajror (DOSHNA) në ANP “Adem Jashari”. Auditimi, i cili ka qenë gjithëpërfshirës, është mbajtur nga 5 deri më 9 korrik 2010, dhe ka pasur për qëllim verifikimin e aplikimit të standardeve ndërkombëtare për aviacionin civil (ICAO), legjislacionit të SES (Qielit të Vetëm Evropian) e në veçanti të Rregullores 12/2009 të AAC-së, që transponon Rregulloren 2096/2005 të Komisionit Evropian. Në këtë auditim kanë qenë të përfshira të gjitha departamentet e DOSHNA-s (KTA, KNS, SHIA dhe METEO) si dhe Departamenti për Kualitet dhe Siguri në ANP “Adem Jashari”. Gjatë këtij auditimi janë vërejtur disa papajtueshmëri mes praktikave të DOSHNA-s dhe kërkesave në fuqi, por të cilat nuk paraqesin shkelje me ndikim serioz në sigurinë e shërbimeve të ofruara. Megjithatë, AAC ka kërkuar nga DOSHNA një listë të detajizuar të veprimeve korrektuese, për të eliminuar këto papajtueshmëri sa më shpejtë. Në këtë auditim kanë marrë pjesë edhe inspektorë nga Autoriteti i Aviacionit Civil të Shqipërisë (AACSH).

Gjatë dy inspektimeve të organizuara nga AAC, poashtu janë vizituar të gjitha departamentet e DOSHNA-s. Inspektimet kishin për qëllim verifikimin e ekzistencës së procedurave dhe dokumentacionit të nevojshëm në këto departamente, si dhe verifikimin e aplikimit të këtyre procedurave nga ana e punonjësve gjatë aktiviteteve të tyre ditore, ashtu siç përshkruhen në doracakët e departamenteve.

Departamenti i SHNA-së ka qenë pjesë e ekipit monitorues të AAC-së gjatë Ushtrimit Gjithëpërfshirës të Emergjencës, të mbajtur në ANP më 26 tetor. Për këtë ushtrim flitet më tej në këtë raport. Departamenti i SHNA-së kryesisht ka mbikëqyr mbarëvajtjen e ushtrimit në departamentet e ndryshme të DOSHNA-s, sidomos në atë të KTA-së dhe të SHIA-s, të cilat luajnë role të rëndësishme gjatë emergjencës. Përkatesisht është monitoruar Kulla, e cila edhe ka rolin e iniciuesit të aktivizimit të situatës emergjente, dhe më pas është mbikëqyr procesi i informimit të agjencive relevante dhe menaxhimit të rrjedhës së informatës që është përgjegjësi e departamentit të SHIA-s.

AAC-ja gjatë muajit dhjetor ka mbikëqyrur vlerësimin e kompetencës profesionale të stafit operacional të DOSHNA-s, i cili organizohet në baza vjetore. Vlerësimi u mbajt në tri departamente të DOSHNA-s: në atë të KTA-së, SHIA-s dhe METEO-s, në përputhje me Rreg. 4/2008 mbi licencimin e Kontrollorëve të Trafikut Ajror dhe Rreg. 12/2009 mbi kërkesat e përbashkëta për ofruesit e shërbimeve të navigacionit ajror. Vlerësimi vjetor i kompetencës në këto departamente është i rëndësishëm për të siguruar se niveli i kompetencës së personelit është adekuat në mënyrë që të garantohet siguria e shërbimeve të ofruara nga DOSHNA. Niveli i kompetencës që stafi operacional në këto tri departamente të DOSHNA-s ka dëshmuar gjatë vlerësimit ka qenë i kënaqshëm.

b) Lëshimi i certifikatave mjekësore dhe licencave për kontrollorët e trafikut ajror

Gjatë muajit mars 2010 AAC-ja ka lëshuar certifikatat mjekësore për dy kontrollorë të trafikut ajror. Këto certifikata janë lëshuar në bazë të Rregullores 4/2008 mbi licencimin e kontrollorëve të trafikut ajror, e cila kërkon që për kontrollorët që janë mbi moshën 40 vjeçare, validimi i certifikatave mjekësore të bëhet çdo 12 muaj.

Kontrollet mjekësore janë aranzhuar dhe organizuar nga AAC-ja, përderisa janë realizuar në Republikën e Shqipërisë, përkatësisht në spitalin ushtarak të Tiranës nga dr. Kastriot Shahu (AME), i cili është i autorizuar nga AAC-ja e Shqipërisë për kontrollet mjekësore të kontrollorëve të trafikut ajror në Republikën e Shqipërisë.

Me qëllim të ngritjes së kapaciteteve vendore edhe në fushën e certifikimit të personelit mjekësor të aviacionit, AAC-ja ka përzgjedhur me konkurs tre mjekë, të cilëve ua ka sponsorizuar ndjekjen e kurseve të specializuara të mjekësisë së aviacionit, siç parashikohet me Aneksin 1 të ICAO-s dhe JAR FCL3. Pas përfundimit me sukses të dy niveleve të trajnimit profesional, në dhjetor 2010, AAC-ja ka certifikuar mjekun e parë të aviacionit në Republikën e Kosovës. Ky mjek është i autorizuar për të lëshuar certifikata mjekësore për të gjitha kategoritë (klasi 1 – pilotët e kompanive ajrore; klasi 2 – pilotët e fluturakeve të vogla, personeli i kabinës, inxhinierët e fluturimit; klasi 3 – kontrollorët e trafikut ajror). Në pjesën e parë të vitit 2011 pritet edhe licencimi i dy mjekëve tjerë për ushtrimin e aktiviteteve certifikuese në mjekësinë e aviacionit. Me këtë, kompletohen nevojat për mjekë të aviacionit në Republikën e Kosovës.

Më 31 dhjetor 2010, AAC ka ripërtërirë licencat e 26 kontrollorëve të trafikut ajror, që aktualisht shërbejnë në DOSHNA të ANP "Adem Jashari". Me këtë rast kontrollorëve të trafikut ajror u janë zgjatur licencat edhe për një vit. Licencat u lëshuan pasi që të gjithë i kanë përmbushur kërkesat që dalin nga legjislacioni në fuqi, si dhe kanë kaluar me sukses vlerësimin e kompetencës profesionale, të mbajtur gjatë muajit dhjetor, në DOSHNA. AAC-ja çdo vit verifikon nëse Kontrollorët që aplikojnë për licencë i përmbushin kërkesat që parashtrohen në Rregulloren 4/2008 të AACK-së sa i përket nivelit të kompetencës, gjendjes shëndetësore dhe zotësisë së Gjuhës Angleze, për të garantuar se siguria e shërbimit që ofrohet nga kontrollorët e trafikut ajror në ANP, vazhdimisht mbetet në nivel të lartë.

c) Aprovimi i operimeve CAT II në ANP

Me datë 14 shtator 2010, AAC-ja ka bërë aprovimin e operimeve CAT II në ANP. Ky aprovim është bërë pas një pune njëvjeçare të verifikimit të procedurave, infrastrukturës, trajnimeve, pajisjeve etj. kundrejt standardeve të Aneksëve 3, 10, 11 dhe 14 të Konventës së Çikagos.

FOTO: ANP "ADEM JASHARI" PAMJE NGA AJRI

Në veçanti është verifikuar ndryshimi i parametrave dhe është përcjell kalibrimi nga ajri i pajisjeve të navigacionit ajror, më konkretisht Sistemit për Aterrim me ndihmë të Instrumenteve (ILS), si dhe është verifikuar se pajisjet meteorologjike plotësojnë kushtet për kalim të sigurt nga operimi CAT I në CAT II. Gjithashtu, vëmendje e veçantë i është kushtuar verifikimit të plotësimit të kushteve në lidhje me sistemet e ndriçimit të pistës dhe hapësirës manovruese. Njëherit, AAC-ja ka verifikuar edhe kompetencën e personelit përgjegjës për mirëmbajtjen e pajisjeve që mundësojnë operimet CAT II.

Operimet CAT II mundësojnë avancimin e nivelit të sistemit instrumental të aterrimin. Me këtë sistem, aeroplanët mund të aterrojnë

me dukshmëri më të vogël (rreth 350 m) se në kategorinë CAT I të operimeve (rreth 800 m). Sistemi i ri ndihmon në zvogëlimin e anulimeve për shkak të kushteve të këqija atmosferike në Aeroportin e Prishtinës (mjegulla).

d) Auditime të përbashkëta me AAC-në e Shqipërisë

Gjatë vitit 2010, AAC-ja ka marrë pjesë në tri auditime të organizuara nga AAC-ja e Shqipërisë në Agjencinë Nacionale të Trafikut Ajror (ANTA). Këto auditime, të udhëhequra bashkërisht, paraqesin zbatimin në praktikë

të një Memorandumi të Mirëkuptimit midis AAC-ve të Shqipërisë dhe Kosovës për bashkëpunim teknik të nënshkruar në fund të vitit 2009. Dy auditimet e para të mbajtura në muajt mars dhe maj, kanë pasur për qëllim të bëjnë verifikimin e plotësimit të kërkesave që rrjedhin nga ESARR3 në departamentet e Meteorologjisë, Informatave Aeronautike dhe Komunikimit, Navigimit dhe Survejimit.

Auditimi i fundit, i mbajtur në fund të muajit nëntor 2010, kryesisht ka pasur për qëllim mbikëqyrjen dhe verifikimin e zbatimit të masave të ndërmarra për defektet e identifikuara në auditimin e vitit të kaluar (shtator 2009), si dhe verifikimin e aplikimit të kërkesave që dalin nga rregulloret tjera relevante të aplikueshme për ANTA-n.

6.3 Aerodromet

ANP është certifikuar më 1 dhjetor 2008 nga AAC-ja si aeroport ndërkombëtar në përputhje me Ligjin për Aviacionin Civil dhe Rregulloren e AAC-së Nr. 1/2008 për Aerodromet. Gjatë tërë vitit, përmes inspektimeve, AAC-ja është përkujdesur që legjislacioni në fuqi në fushën e aerodromeve të zbatohet duke përfshirë respektimin e zonës mbrojtëse të aeroportit, evitimin e rrezikut nga shpendët etj.

FOTO: ANP "ADEM JASHARI" PAMJE NGA AJRI

Me vendim të Qeverisë së Republikës së Kosovës, ANP është pagëzuar me emrin Aeroporti Ndërkombëtar i Prishtinës "Adem Jashari". AAC-ja ka ndryshuar certifikatën e aeroportit për ta reflektuar emrin e ri.

Më 12 gusht 2010, është nënshkruar marrëveshja për koncesionimin 20-vjeçar të ANP "Adem Jashari" midis Qeverisë së Republikës së Kosovës dhe konzorciumit turko

francez "Limak Kosovo". AAC-ja, siç do të përshkruhet më poshtë, ka qenë në kontakt të vazhdueshëm me operatorin e ri i cili pritet të marrë operimet në duart e veta në fillim të vitit 2011.

a) Auditimet dhe Inspektimet

Inspektorët e AAC-së kanë kryer 12 inspektime në Aeroportin Ndërkombëtar të Prishtinës "Adem Jashari". Disa inspektime në ANP kanë pasur për qëllim përcjelljen e progresit të bërë drejt mbylljes së mospërputhshmërive, të cilat janë identifikuar gjatë inspektimeve të mëparshme. Një pjesë tjetër e inspektimeve është fokusuar në verifikimin e implementimit të standardeve të aplikueshme për operatorët e aerodromeve në Republikën e Kosovës. AAC-ja ka kryer gjithashtu edhe inspektime që janë ndërlidhur me hetimin e ndodhive të raportuara në AAC. Të gjitha inspektimet janë raportuar zyrtarisht, dhe vërejtjet e dala nga inspektimet janë përcjellë për së afërmi deri sa janë përmirësuar.

Para fillimit të sezonit dimëror, AAC-ja ka kryer inspektime me qëllim të verifikimit të përgatitjeve të ANP-së për këtë sezon sa i përket procedurave, gjendjes dhe sasisë së preparateve në dispozicion për shkrirjen dhe pastrimin e aeroplanëve nga bora e akulli.

Kemi vërejtur se ANP-ja këtë vit ka bërë një planifikim më të hershëm për sezonin dimëror, duke i marrë parasysh vështirësitë që mund të vijnë nga procedurat administrative për furnizim të preparateve.

b) Zona mbrojtëse e aeroportit (ZMA)

AAC-ja ka vendosur një zonë mbrojtëse përreth ANP "Adem Jashari". Ndërtimet në këtë zonë janë të kufizuara me ligj dhe miratimi i tyre nga komunat përkatëse u nënshtrohet disa procedurave shtesë, pasi që ato mund të infertojnë në pajisjet e navigacionit dhe në këtë mënyrë ta rrezikojnë sigurinë e fluturimeve.

Operatori i Sistemit, Transmisionit dhe Tregut të energjisë elektrike të Kosovës-KOSTT ka informuar AAC-në në lidhje me një projekt ndërshtetëror Kosovë-Shqipëri, për instalimin e një traseje të largpërçuesve të rrymës 400kV, e cila kalon në afërsi të aeroportit të Gjakovës. Edhe pse ky aeroport momentalisht është aeroport ushtarak dhe si i tillë nuk është i obliguar t'i përcjellë standardet e aviacionit civil, AAC-ja ka bërë vlerësim se a paraqesin pengesë këto shtylla në zonat mbrojtëse të aeroportit në mënyrë që të mbrohen zonat përreth aeroportit që përdoren për operime.

Vlerësimet janë kryer në bashkëpunim të ngushtë me KFOR-in, si operator i aeroportit të Gjakovës. Gjatë gjithë procesit të vlerësimit kemi pasur takime dhe bashkëpunim me KOSTT-in dhe KFOR-in. KOSTT-i është zotuar të përcjellë standardet e Aneksit 14 të ICAO-s gjatë dizajnit të trasesë në afërsi të aeroportit.

Në afërsi të aeroportit është vërejtur fillimi i ndërtimit të një fabrike të betonit. ANP-ja dhe AAC-ja kanë bërë vlerësimin e nevojshëm nëse ky objekt pengon në zonat mbojtëse. Matjet kanë treguar se ky objekt nuk paraqet pengesë, nëse respektohet lartësia e objektit për të cilën pronari ka aplikuar në komunë.

c) Shpendët në aeroport dhe në afërsi të tij

AAC-ja ka hetuar 9 ndodhi të raportuara të cilat kanë pasur lidhje me aktivitetet e shpendëve në aeroport dhe rrezikun që kanë mundur të shkaktojnë në operimet e aeroplanëve. AAC-ja ka monitoruar veprimet e ANP-së në lidhje me menaxhimin e rrezikut nga bota shtazore në aeroport, e sidomos me kontrollimin e shpendëve në afërsi të aeroportit. Një shoqatë gjuetarësh, e kontraktuar nga ANP-ja, në periudha të ndryshme kohore ka bërë largimin dhe eliminimin e zogjve në territorin e aeroportit.

d) Ndryshimi i Certifikatës së ANP pas ndryshimit të emrit të aeroportit

Pas fillimit me operate CAT II në ANP, operate të cilat mundësojnë aterrim edhe në dukshmëri më të vogël, operatori i ANP-së ka bërë kërkesë për të ndryshuar certifikatën e lëshuar nga AAC-ja, për të listuar edhe shërbimin CAT II në Shtojcën e Certifikatës. Me datën 1 nëntor 2010, AAC-ja ka lëshuar amendamentin e dytë të certifikatës së ANP-së.

Me 18 nëntor 2010 është ndryshuar emri zyrtar i Aeroportit Ndërkombëtar të Prishtinës. Pas këtij ndryshimi, operatori i tij ka bërë kërkesë për ndërrimin e certifikatës të lëshuar nga AAC-ja, për të reflektuar emrin e ri: Aeroporti Ndërkombëtar i Prishtinës “Adem Jashari”. Me datën 26 nëntor 2010, AAC-ja ka lëshuar amendamentin e tretë të certifikatës së ANP-së.

e) Transferimi i certifikatës së ANP “Adem Jashari”

Në muajin nëntor 2010, AAC-ja ka pranuar shkresë zyrtare nga kompania “Limak Kosovo” për tranfer të certifikatës së ANP “Adem Jashari”. “Limak Kosovo” është kontraktuar nga Qeveria e Republikës së Kosovës për të marrë përsipër operimin e ANP “Adem Jashari” për një periudhë 20 vjeçare, sipas marrëveshjes së Partneritetit Publiko Privat-PPP. Kompania Limak Kosovo informon zyrtarisht AAC-në se ata do të fillojnë me operimin e këtij aeroporti në fillim të vitit 2011, dhe se do të përmbushin të gjitha obligimet ligjore në mënyrë që AAC-ja të transferojë certifikatën e ANP-së tek ky operator i ri i aeroportit. AAC-ja gjatë kësaj kohe ka pasur takime të shumta me personelin menaxhues të kompanisë “Limak Kosovo” për t’i informuar ata në lidhje me kërkesat e Ligjit për Aviacionin Civil, Rregullores për Aerodromet si dhe standardet e ICAO-s të aplikueshme në Republikën e Kosovës. Aeroportet në Republikën e Kosovës duhet të operojnë dhe certifikohen në bazë të këtij kuadri ligjor. Operatorit të ri të Aeroportit i është kërkuar të përgatisë dhe dorëzojë në AAC për shqyrtim dhe pranim dokumentacionin e nevojshëm.

f) Ushtrimi gjithëpërfshirës i emergjencës në aeroport

Me 26 tetor është mbajtur një ushtrim gjithëpërfshirës i emergjencës në aeroport. Ky ushtrim është mbajtur me qëllim të përmbushjes së kërkesës së Aneksit 14 të ICAO-s, sipas të cilit operatorët e aerodromeve duhet të mbajnë një ushtrim gjithëpërfshirës të emergjencës së paku një herë në dy vite, për të testuar të gjitha kapacitetet reaguese në rast të emergjencës.

AAC-ja ka luajtur rolin përkatës në këtë ushtrim, sipas manualit “Plani Emergjent i ANP-së”. Personeli i AAC-së ka qenë i pozicionuar në pika të ndryshme vëzhgimi gjatë gjithë ushtrimit, për ta vlerësuar rrjedhën e procesit dhe reagimin e të gjitha agjencive në këtë ushtrim. Pas ushtrimit janë mbajtur edhe takime në mes të agjencive pjesëmarrëse, për të diskutuar mbi vërejtjet që secila palë ka pasur gjatë vëzhgimit të ushtrimit. Pas komenteve të dhëna nga secila palë pjesëmarrëse në ushtrim, Komiteti Planifikues i Emergjencave do të marrë vendime nëse duhet bërë ndryshime edhe në Manualin e Emergjencave të ANP-së.

g) Furnizimi me derivate në platformë

AAC-ja ka miratuar fillimin e një operimi të ri në platformë “furnizim me derivate të aeroplanit gjatë hyrjes dhe daljes së udhëtarëve, si dhe të aeroplanit me udhëtarë brenda”. Miratimi është bërë pas vlerësimit të sigurisë, procedurave operative, marrëveshjeve me kompanitë ajrore, publikimet etj. Ky shërbim nuk është ofruar më parë në ANP, dhe nevoja për një operim të tillë është paraqitur nga kompanitë ajrore të cilat operojnë aty. Kompanive ajrore ky shërbim u mundëson realizimin e trajtimit të aeroplanit në tokë për një kohë më të shkurtër.

h) Hartimi i Manualëve Udhëzues

Në muajin shtator ka hyrë në fuqi Manuali Udhëzues “Ndërtimet në Aerodrom”. Ky manual do t’u shërbejë operatorëve të aerodromeve për të kryer vlerësimet e sigurisë në rastet kur planifikohen ndërtime, ndryshime apo zgjerime të infrastrukturës ekzistuese në aerodrome. Gjithashtu, në manual janë të përshkruara procedurat e njoftimit që operatori i aerodromeve duhet t’ia bëjë AAC-së, si dhe përfshirjen e AAC-së në këtë proces. Manuali i është dërguar ANP “Adem Jashari”, si operator i vetëm aerodromi në Republikën e Kosovës, si dhe është publikuar në faqen zyrtare të AAC-së në internet. Ky Manual fiton një vlerë të veçantë në vitin 2011, kur pritet fillimi i projekteve të mëdha infrastrukturore (p.sh. ndërtimi i terminalit të ri të udhëtarëve) nga operatori i ri i aeroportit.

6.4 Rregullimi ekonomik

AAC-ja është përgjegjëse për rregullimin ekonomik të aeroporteve dhe ofruesve të shërbimeve të navigacionit ajror në Republikën e Kosovës. Rregullimi ekonomik i këtyre operatorëve nënkupton masat që merr një rregullator i aviacionit për t’u siguruar se tarifat të cilat i vendos aeroporti dhe ofruesi i shërbimeve të navigacionit ajror mbi kompanitë ajrore janë të arsyeshme dhe të bazuara në kosto. Për më tepër, rregullatori siguron që këto tarifa janë vendosur pasi që ofruesit dhe përdoruesit e shërbimeve janë konsultuar mes veti duke i ofruar njëri tjetrit të dhëna në mënyrë transparente. Tarifat që AAC-ja i rregullon dhe i miraton, janë vetëm ato aeronautike, të cilat kanë lidhje me shërbimet të cilat aeroporti ose ofruesi i shërbimeve të navigacionit ajror i ofrojnë ekskluzivisht, pa pasur kurrfarë konkurrence.

Për të përmbushur obligimet që AAC-së ia përcakton Ligji për Aviacionin Civil në këtë lëmi, gjatë vitit 2010 janë hartuar katër akte nënligjore të cilat përbëjnë infrastrukturën ligjore për rregullimin ekonomik të aeroporteve dhe ofruesve të shërbimeve të navigacionit ajror në Kosovë. Tri prej tyre pritet të hyjnë në fuqi në vitin 2011, ndërsa i katërti ka hyrë në fuqi dhe ka të bëjë me një skemë të përbashkët të tarifave të ofruesve të shërbimeve të navigacionit ajror (Rregullorja 14/2010 e AAC-së) që transponon në rendin tonë ligjor Rregulloren e BE-së nr. 1794/2006.

Meqë gjatë vitit 2010 është bërë koncesionimi i aeroportit, në bazë të të cilit parashihet ngrirja e tarifave në lartësinë aktuale, AAC-ja nuk ka pranuar ndonjë kërkesë për ndryshim tarifash ose propozim për ndonjë tarifë të re. Megjithatë, AAC-ja ka vlerësuar propozimin nga ANP “Adem Jashari” për miratimin e një nxitjeje e cila do t’i ofrohej çdo kompanie ajrore që do të hapte një linjë të re nga aeroporti. Sipas propozimit, linjë e re është destinacioni i cili nuk është shërbyer në 12 muajt paraprak në mënyrë direkte nga ANP-ja.

Meqenëse është vlerësuar se kjo nxitje është në përputhshmëri me legjislacionin në fuqi si dhe me praktikatat ndërkombëtare mbi skemat nxitëse, më 28 maj 2010, AAC-ja ka miratuar programin nxitës për linja të reja, i cili do të jetë në fuqi prej 1 qershor 2010 – 31 maj 2011. Është kërkuar që kjo skemë nxitëse të bëhet sa më transparente dhe t’iu ofrohet të gjitha kompanive ajrore të cilat i plotësojnë kushtet.

Deri në fund të vitit 2010, dy kompani kanë aplikuar për këtë nxitje: kompania italiane Eagle Airlines e cila ka hapur linjë të re prej Prishtinës për në Romë, Bergamo dhe Venedik, si dhe kompania zvicerane EasyJet, e cila ka hapur linjën Prishtinë-Bazel.

7. AKTIVITETI LEGJISLATIV

AAC-ja ka shtuar aktivitetin e saj legjislativ gjatë vitit 2010 në krahasim me 2009, kur është themeluar. Vetëm vitin e kaluar, Drejtori i Përgjithshëm i AAC-së, në përputhje me kompetencat që dalin nga Ligji Nr. 03/L-051 për Aviacionin Civil, ka nxjerrë gjithsej 18 rregullore me të cilat është implementuar një pjesë e madhe e kërkesave të Marrëveshjes ECAA dhe janë përcaktuar standarde të sigurisë së aviacionit dhe rregullimit ekonomik të aeroporteve dhe shërbimeve të navigacionit ajror.

Në fund të vitit 2010, AAC-ja ka nxjerrë 5 rregullore, me të cilat është përcaktuar tarifimi i shërbimeve të navigacionit ajror dhe janë transponuar rregullore të BE-së mbi rregullimin e Qiellit të Vetëm European (Single European Sky), të gjitha këto pjesë e Shtojcës 1, të Marrëveshjes ECAA.

AAC-ja gjithashtu ka bërë edhe planin e hartimit të disa rregulloreve tjera, të cilat do të jenë në agjendën legjislativë të vitit 2011 për miratim. Rregulloret janë komplementuar me manuale dhe materiale përkatëse udhëzuese, të cilat shfrytëzohen nga personeli i AAC-së dhe i operatorëve të aviacionit civil.

Në vazhdim po e paraqesim listën e plotë të Rregulloreve, doracakëve dhe publikimeve teknike të nxjerra gjatë vitit 2010:

Rregullorja 1/2010 (JAR-FCL 3) mbi kërkesat mjekësore për licencimin e ekuipazhit të fluturimit, me të cilën është inkorporuar në tërësi JAR – FCL 3 i Autoriteteve të Përbashkëta të Aviacionit (JAA). Kjo rregullore inkorporon edhe “Manualin e JAA-së për mjekësinë e aviacionit civil”.

Rregullorja 2/2010 për shenjimin e pengesave, me të cilën obligohen të gjithë personat fizikë dhe juridikë për shenjëzimin dhe/ose ndriçimin e objekteve të larta në Republikën e Kosovës;

Rregullorja 3/2010 mbi kërkesat dhe procedurat administrative të aplikueshme në transportin komercial ajror - Helikopterët;

Rregullorja 4/2010 (JAR-FCL 2) mbi kushtet dhe procedurat për marrjen, lëshimin, rinovimin dhe rizgjatjen e licencave dhe autorizimeve për stafin e aviacionit - Pilotët e helikopterëve;

Rregullorja 5/2010 mbi zonat mbrojtëse të aeroportit, me të cilën mund të kufizohen aktivitetet e ndërtimit me qëllim të mos rrezikimit të operimeve të fluturimeve nga cilado pengesë;

Rregullorja 6/2010 që parashtron kërkesat për sistemet automatike të shkëmbimit të të dhënave të fluturimit me qëllim të njoftimit, koordinimit dhe transferit në mes të njësive të kontrollit të trafikut ajror;

Rregullorja 7/2010 që parashtron kërkesat mbi ndarjen e kanaleve të komunikimit me zë ajër-tokë për Qiellin e Vetëm Evropian;

Rregullorja 8/2010 për rregullat implementuese për integrim në bazën qendrore të të dhënave për ndodhitë në aviacionin civil, të shkëmbyera në përputhje me Direktivën 2003/42/EC të Parlamentit dhe Këshillit Evropian;

Rregullorja 9/2010 për rregullat implementuese për shpërndarje palëve të interesuara të informatave për ndodhitë në aviacionin civil të referuara në nenin 7(2) të Direktivës 2003/42/EC të Parlamentit dhe të Këshillit Evropian;

Rregullorja 10/2010 mbi rregullat për organizimin dhe përbërjen e bordit të apelimit të agjencisë evropiane mbi sigurinë e aviacionit;

Rregullorja 11/2010 mbi metodat e punës për inspektimet standardizuese të Agjencisë Evropiane mbi Sigurinë e Aviacionit(EASA);

Rregullorja 12/2010 për certifikimin e ofruesit të shërbimeve të navigacionit ajror;

Rregullorja 13/2010 që amandamenton Rregulloren nr. 4/2008 të 29 dhjetorit 2008 mbi licencën e kontrollorit të trafikut ajror;

Rregullorja 14/2010 mbi vendosjen e skemës së përbashkët të tarifave për shërbime të navigacionit ajror;

Rregullorja 15/2010 mbi vendosjen e kërkesave për procedurat e planeve të fluturimit në fazën e para-fluturimit në Qiellin e Vetëm Evropian;

Rregullorja 16/2010 mbi vendosjen e kërkesave për aplikimin e protokolit për transmetimin e porositë të fluturimit që përdoren për njoftim, koordinim dhe transferim të fluturimeve mes njësive të kontrollit të trafikut ajror;

Rregullorja 17/2010 mbi krijimin e një ndërmarrje të përbashkët për zhvillimin e gjeneratës së re të sistemeve europiane për menaxhim të trafikut ajror (SESAR)

Rregullorja 18/2010 mbi rregullat e përbashkëta për përdorimin fleksibil të hapësirës ajrore.

- Manual udhëzues për ndërtimet në aerodrome;
- Raporti mbi inspektimet e aeroplanëve të huaj në Kosovë gjatë 2010;
- Përmbledhje e raportimit të ndodhive gjatë vitit 2010;
- Manuali i procedurave për mbikëqyrjen e sigurisë së ofruesve të shërbimeve të navigacionit ajror;
- Manuali udhëzues dhe administrativ për certifikimin e operatorëve ajrorë;
- Amendamentim i Manualit për zonat mbrojtëse të aerodromeve, në përputhje me Rregulloren 5/2010.

AAC-ja ka hartuar edhe një numër rregulloresh dhe publikimesh teknike, të cilat janë planifikuar për miratim në planin e veprimit për 2011. Një numër i tyre do të rregullojnë edhe veprimtarinë e aeroportit nën menaxhim të operatorit të ri dhe të ofruesit të shërbimeve të navigacionit ajror, pasi të bëhet ndarja nga ndërmarrja e përbashkët Aeroporti Ndërkombëtar Prishtina “Adem Jashari”.

Gjatë vitit 2011 planifikohet edhe miratimi i rregulloreve tjera në mënyrë që të kompletohet në tërësi legjislacioni dytësor në lëmin e rregullimit të sigurisë së aviacionit civil dhe rregullimit ekonomik të aeroporteve dhe ofruesve të shërbimeve të navigacionit ajror. Në vazhdim po e paraqesim listën e rregulloreve që do të nxirren gjatë vitit 2011:

Rregullore mbi shërbimet në tokë (Direktiva KE 96/67)

Rregullore për mbledhjen dhe shkëmbimin e informatave mbi sigurinë e avionëve që shfrytëzojnë aeroportet e Komunitetit si dhe mbi menaxhimin e sistemit informative (Rregullorja Nr 768/2006 që implementon Direktivën 2004/36/EC të Parlamentit Evropian dhe të Këshillit)

Rregullore mbi tarifatat që vendosen nga Agjencia Evropiane për Siguri në Aviacion (Reg 593/2007/KE)

Rregullore mbi përcaktimin e listës së Komunitetit për kompanitë ajrore që e kanë të ndaluar operimin brenda Komunitetit dhe mbi informimin e udhëtareve për identitetin e kompanive ajrore operuese, që shfuqizon Nenin 9 të Direktivës 2004/36/EC (Reg 2111/2005/ e KE)

Rregullore e cila i përcakton rregullat implementuese për listën e Komunitetit për kompanitë ajrore që e kanë të ndaluar të operojnë brenda Komunitetit, e referuar në Kapitullin II të Rregullores 2111/2005 të Parlamentit Evropian dhe të Këshillit Reg 473/2006/EC)

Rregullore për pranimin e përbashkët të licencave për ushtrim të funksioneve në aviacionin civil (Direktiva e Këshillit 91/670/EEC)

Rregullore mbi transportimin e mallrave të rrezikshme me avion

Rregullore për zbatimin e nivelit të tarifave të caktuara për shfrytëzimin e shërbimeve të operatorit të aeroportit.

Rregullore për tarifat e AAC-së

Rregullore për përcaktimin e nivelit të tarifës terminale të navigacionit ajror

Rregullore për heliportet

Rregullore për fushat ajrore

Rregullore për fushat për planerim

Rregullore për aprovimin e kompanive që bëjnë trajtimin e aeroplanëve në tokë

Gjithashtu, gjatë pjesës së parë të vitit të ardhshëm pritet edhe nxjerrja e Rregullores për organizimin, funksionimin e brendshëm dhe sistetimin e vendeve të punës, me të cilën do të vendosen themelet e strukturës organizative, do të përcaktohet fushëveprimi i të gjitha strukturave si dhe kompetencat dhe përgjegjësitë e secilit punonjës.

Ndërkaq, për rregullimin administrativ të brendshëm, AAC aplikon sistemin e rregullimit të procedurave nëpërmjet lëshimit të Qarkoreve Informative, me të cilat të gjithë punonjësit njoftohen për fillimin e aplikimit dhe zbatimit të ndonjë rregulle, procedure apo standardi të caktuar.

Gjatë vitit 2010, janë nxjerrë dy Qarkore Informative të tilla:

Qarkorja 1/2010 për vendosjen e numrave referent në dosje dhe dokumente

Qarkorja 2/2010 me të cilën përcaktohen procedurat e brendshme të AAC-së për reagim në emergjenca

8. ADMINISTRATA DHE BURIMET NJERËZORE

8.1 Burimet njerëzore dhe procedurat administrative

Gjatë vitit 2010, AAC-ja ka përditësuar manualin e vet të procedurave administrative, për të reflektuar ndryshimet që janë bërë në legjislacionin e vendit. Ky manual udhëzues përmbledh në hollësi procedurat e punës në AAC, duke përfshirë prokurimin, financat, burimet njerëzore, çështjet tjera administrative, regjistrimin e pasurisë, përdorimin e veturave zyrtare, etj.

AAC-ja ka bërë kërkesa të shumta në Ministrinë e Administratës Publike për t'u akomoduar në një objekt shtetëror. Për fat të keq, kërkesa jonë nuk është miratuar për shkak të mungesës së hapësirës së mjaftueshme në objekte shtetërore, duke pasur parasysh kërkesën e madhe nga Ministritë. AAC-ja ende është e vendosur në një objekt me qira.

Në vitin 2010, AAC-ja ka punësuar gjashtë punëtorë të rinj, si vijon:

- 1 Shef i administratës
- 1 zyrtar të shërbimeve të navigacionit ajror
- 1 zyrtar të aerodromeve
- 1 jurist i aviacionit
- 1 asistent administrate
- 1 vozitës

Punësimi i këtyre punëtorëve është planifikuar në vitin 2009, por është shtyrë me shpresë se do të gjendet hapësirë për zyrat e AAC-së në një objekt shtetëror. Objekti i vjetër me qira, në të cilin ishte i vendosur AAC-ja, ishte shumë i vogël për të pranuar punëtorë të rinj. Kur MAP-i e bëri të qartë se AAC-ja nuk është në listën e institucioneve që pritet të akomodohen në objekte të shtetit, kaluam në një objekt më të madh me qira dhe punësua edhe gjashtë punëtorë në korrik 2010.

a) Auditimi nga Zyra e Auditorit të Përgjithshëm të Kosovës

Prej 15-26 nëntor 2010, AAC-ja i është nënshtruar fazës së parë të auditimit nga Auditori i Përgjithshëm i Kosovës (APK). APK ka audituar dokumentet financiare, procedurat e prokurimit si dhe procedurat e burimeve njerëzore e administrative për periudhën janar – shtator 2010. Në fazën e dytë, e cila pritet të kryhet në fillim të vitit 2011, pritet të bëhet auditimi i pasqyrave financiare për tërë vitin. Sipas APK-së, raporti përfundimtar do të lëshohet gjatë pjesës së parë të vitit 2011.

8.2 Financat dhe Buxheti

Buxheti i Autoritetit të Aviacionit Civil për vitin 2010 është EUR 840,543.00, i ndarë në kategoritë kryesore ekonomike si në vijim:

Tabela 1.1 Buxheti i AAC-së

Përshkrimi	Shuma €
Paga dhe mëditje	425,000.00
Mallra dhe shërbime	406,243.00
Shpenzime komunale	9,300.00
Totali	840,543.00

Buxheti i AAC-së pas shkurtimeve buxhetore

Tabela 1.2 Buxheti i AAC-së pas shkurtimeve

Përshkrimi	Shuma €
Paga dhe mëditje	425,000.00
Mallra dhe shërbime	373,719.00
Shpenzime komunale	9,300.00
Totali	808,019.00

Në muajin tetor 2010, Ministria e Ekonomisë dhe Financave ka kërkuar nga Organizatat Buxhetore dërgimin në MEF e të gjitha kursimeve të mundshme sipas programeve. Ne si Organizatë Buxhetore, dhe sipas kërkesës së MEF-it, kemi deklaruar kursime në kategorinë e pagave në vlerë prej 80,000 euro. Ky kursim ka ardhur për shkak se AAC-ja ka planifikuar të punësojë edhe gjashtë punëtorë të rinj nga 1 janari 2010, mirëpo për shkak të mungesës së hapësirës për zyra, këta punëtorë janë punësuar në korrik 2010.

Tabela 1.3 Buxheti i AAC-së pas deklarimit të kursimeve

Përshkrimi	Shuma €
Paga dhe mëditje	345,000.00
Mallra dhe shërbime	373,719.00
Shpenzime komunale	9,300.00
Totali	728,019.00

8.3 Të hyrat

Të hyrat e mbledhura të AAC-së gjatë vitit 2010 janë depozituar në llogarinë zyrtare bankare të krijuar nga Drejtori i Përgjithshëm i Thesarit për Autoritetin e Aviacionit Civil.

Tabela 1.4 Të Hyrat e AACK-së

Përshkrimi	Shuma €
Janar	78,820.00
Shkurt	107,612.00
Mars	78,348.00
Prill	82,058.00
Maj	82,160.00
Qershor	97,042.00
Korrik	90,440.00
Gusht	122,248.00
Shtator	199,726.00
Tetor	128,004.00
Nëntor	107,822.00
Dhjetor	88,320.00
Totali	1,262,600.00

Në këtë llogari, si të hyra të dedikuara të AAC-së, janë depozituar edhe mjetet e kthyera nga Organizata Ndërkombëtare e Aviacionit Civil (ICAO), në vlerë prej 333,456.59 Euro, të cilat kanë tepruar nga projekti që ICAO-ja ka pasur me UNMIK-un për zhvillimin e rregullatorit të aviacionit civil në Kosovë.

Bordi Mbikëqyrës i AAC-së ka kërkuar nga MEF-i që mjetet e kthyer nga ICAO-ja të alokohen për ndërtimin e një objekti të përhershëm të AAC-së, duke marrë parasysh se AAC-ja është duke vepruar në një objekt të marrë me qira.

Në fund të vitit, na është komunikuar verbalisht nga Kabineti i Ministrit se kjo çështje do të merret parasysh kur të rishikohet buxheti i Republikës së Kosovës me rastin e krijimit të Qeverisë së re në vitin 2011.

8.4 Shpenzimet buxhetore

Financimi i aktiviteteve të AAC-së për periudhën dymbëdhjetë (12) mujore sipas klasifikimeve ekonomike është paraqitur në tabelën e mëposhtme. Janë shpenzuar EUR 710,677.11 si në vijim:

Tabela 1.5 Buxheti i shpenzuar

Përshkrimi	Shuma €
Paga dhe mëditje	339,446.68
Mallra dhe shërbime	361,993.60
Shpenzime komunale	9,236.83
Totali	710,677.11

Sipas kategorive ekonomike, shkalla e shpenzimeve buxhetore është e paraqitur në përqindje (%).

Tabela 1.6 Shpenzimet buxhetore të shprehura në %

Përshkrimi	Buxheti	Shpenzimet	Shpenzimet në %
Paga dhe mëditje	345,000.00	339,446.68	98%
Mallra dhe shërbime	373,719.00	361,993.60	97 %
Shpenzime komunale	9,300.00	9,236.83	99 %
Totali	728,019.00	710,677.11	98 %

Tabelat në vazhdim pasqyrojnë shpenzimet e AAC-së sipas nënkategorive kryesore ekonomike.

Tabela 1.7 Pagat dhe mëditjet

Pagat dhe mëditjet	Shuma €
Pagat neto	282,652.89
Tatimi i ndalur në të ardhura personale	24,718.11
Kontributet pensionale të punëdhënësit	16,037.84
Kontributet pensionale të të punësuarve	16,037.84
Gjithsej pagat dhe mëditjet	339,446.68

Tabela 1.8 Mallrat dhe shërbimet

Përshkrimi	Shuma
Shpenzimet e udhëtimit jashtë vendit	98,430.93
Shpenzimet tjera telefonike	9,032.79
Shpenzime postare	1,001.55
Shërbimet arsimore dhe trajnuese	52,246.98
Shërbime të tjera kontraktuese	15,824.80
Shërbime teknike	2,489.20
Mobilje	1,564.00
Pajisje të tjera	17,556.70
Furnizim për zyre	56,206.86
Furnizim me ushqim dhe pije	929.98
Furnizim me material higjienik	1,207.46
Naftë për ngrohje qendrore	12,601.00
Derivate për gjenerator	544.94
Karburant për vetura	2,986.74
Petty Cash –paratë e imëta në arkë	6,490.79
Sigurimi i veturave	2,332.25
Sigurimi i ndërtesave	10,587.60
Mirëmbajtja dhe riparimi i automjeteve	3,549.68
Mirëmbajtja e IT	2,752.05
Qiraja për ndërtesa	58,464.00
Shpallje në gazetë	2,244.60
Shpenzimet e reprezentacionit	2,948.70
Gjithsej mallra dhe shërbime	361,993.60

Tabela 1.9 Shpenzimet komunale

Përshkrimi	Shuma
Rryma	3,271.39
Uji	2,104.19
Shpenzimet e telefonisë fikse	3,861.25
Gjithsej shpenzime komunale	9,236.83

8.5 Buxheti i AAC-së për vitin 2011

AAC-ja ka bërë kërkesën buxhetore për vitin 2011 më 28 qershor 2010, në përputhje me afatet dhe procedurat buxhetore të Republikës së Kosovës. Sipas Ligjit për Aviacionin Civil, kërkesa buxhetore dorëzohet në MEF nga Bordi Mbikëqyrës i AAC-së. Duke marrë parasysh të hyrat e projektuara të AAC-së për vitin 2010 dhe planet e rritjes së personelit për vitin 2011, Bordi Mbikëqyrës i AAC-së ka kërkuar një buxhet prej 1,000,000.00 Euro.

8.6 Prokurimi

Tabela në vijim paraqet aktivitetet e prokurimit për vitin 2010:

a) Tabela në vijim paraqet aktivitetet e prokurimit në periudhën janar – mars 2010:

Titulli i aktiviteteve të realizuara të prokurimit	Emri i Operatorit Ekonomik të cilit i është dhënë kontrata	Data e nënshkrimit të kontratës	Vlera e kontratës
Sigurimi fizik i ndërtesës së AAC-së	BodyGuard” SH.PK.	02.02.2010	1.32 € (1 orë pune)
Furnizim me një telefon mobil	N.T.SH.”Pri-Mob	19.02.2010	299.00 €
Furnizim me netbook	N.P.T.SH.”Ilir Kosova ”	18.03.2010	1,577.60 €
Furnizim me Hard Disk 1 TB ekstern me enclosure	Daxa Electronic	05.03.2010	115.00 €
Furnizim me derivate të naftës	Petrol Oti-Slovenija	22.03.2010	0.07 cent
Aktivitetet e anuluar			Arsyetimi
Kurs i gjuhës frengje për stafin e AAC-së	3 herë		Më pak se tre operatorë të përgjegjshëm, anulohet në bazë të Nenit 35.8 të Ligjit nr. 02/L-99
Shërbime të përkthimit për AAC-në	4 herë		Më pak se tre operatorë të përgjegjshëm, anulohet në bazë të Nenit 35.8 të Ligjit nr. 02/L-99
Objekt me qira për AAC-në	1 herë		Më pak se tre operatorë të përgjegjshëm, anulohet në bazë të Nenit 35.8 të Ligjit nr. 02/L-99

b) Tabela në vijim paraqet aktivitetet e prokurimit në periudhën prill – qershor 2010:

Titulli i aktiviteteve të realizuara të prokurimit	Emri i Operatorit Ekonomik të cilit i është dhënë kontrata	Data e nënshkrimit të kontratës	Vlera e kontratës
Furnizim me kompjutera dhe printera	"Botek" SH.P.K.	13.04.2010	9,345.00 €
Konkurs për dizajnim të emblemës së AAC-së	Gjemail Kelmendi	02.06.2010	1,000.00 €
Shërbime të përkthimit për AAC-në	"Fida"	11.05.2010	Lot 1-11.00 € -Dokumente prej gjuhës shqipe në gjuhën angleze dhe prej gjuhës angleze në gjuhën shqipe Lot 2-12.00 € - Dokumente prej gjuhës serbe në gjuhën angleze dhe prej gjuhës angleze në gjuhën serbe Lot 3-12.00 € - Dokumente prej gjuhës serbe në gjuhën shqipe dhe prej gjuhës shqipe në gjuhën serbe
Printim dhe lidhje raporti vjetor 2009 i AAC-së	D.P. Ricoh-1	21.04.2010	930.00 €
Objekt me qira për AAC-në	Afrim Perani	22.06.2010	8.43 € m2

Furnizim me inventar për zyrat e AAC-së	Galantaria	07.06.2010	9,655.00 €
Furnizim me telefona mobilë për anëtarët e bordit të AAC-së	Pri-mob	15.06.2010	1,196.00 €
Furnizim me notebook me gjithë çantë për anëtarët e bordit të AAC-së	Daxa electronic	17.06.2010	2,320.00 €
Bartje e mobiljeve dhe dosjeve të AAC-së në objekt të ri	N.P.SH.Dolphin	23.06.2010	960.00 €
Aktivitetet e anuluar			Arsyetimi
Kurs i gjuhës frënge për stafin e AAC-së	1herë		Më pak se tre operatorë të përgjegjshëm, anulohet në bazë të Nenit 35.8 të Ligjit nr. 02/L-99
Shërbime të përkthimit për AAC-në	1herë		Më pak se tre operatorë të përgjegjshëm, anulohet në bazë të Nenit 35.8 të Ligjit nr. 02/L-99
Objekt me qira për AAC-në	2herë		Më pak se tre operatorë të përgjegjshëm, anulohet në bazë të Nenit 35.8 të Ligjit nr. 02/L-99

c) Tabela në vijim paraqet aktivitetet e prokurimit në periudhën korrik – shtator 2010:

Titulli i aktiviteteve të realizuara të prokurimit	Emri i Operatorit Ekonomik të cilit i është dhënë kontrata	Data e nënshkrimit të kontratës	Vlera e kontratës
Furnizim me central telefonik dhe punët insaluese	N.P.SH.Elting-electronic	01.07.2010	3,491.89 €
Furnizim me notebook me gjithë çantë për kryesuesin e bordit të AAC-së	Daxa electronic	25.06.2010	580.00 €
Furnizim me inventarë për zyra për nevoja të AAC-së	Neli-Com. N.T.SH	21.07.2010	9,873.00 €
Furnizim me projektor dhe pajisje përcjellëse	Daxa electronic	14.07.2010	848.00 €
Furnizim me mobilje për zyrën e Drejtorit të Përgjithshëm të AAC-së	Mobin SH.PK	27.09.2010	1,564.00 €
Furnizim me inventar për zyra të AAC-së	Galantaria Group Sh.p.k	29.07.2010	9,782.00 €
Sigurimi TPL dhe TPL+ për dy automjete Toyota Rav 4 te AACK-së	K.S.Dukagjini	02.08.2010	470.48 €
Furnizim me telefon hibrid (i avancuar) për zyrën e asistentes së Drejtorit të Përgjithshëm	Elting-electronic	20.07.2010	153.00 €
Shërbim-ndërrim i cilindrave, ndërrimi bagllamëve dhe shërbime tjera	D.P.Z.EKA	16.07.2010	350.00 €
Furnizim me tavolinë pune dhe kënde per DSF	Limani SH.PK	09.08.2010	390.00 €
Furnizim me një (1) GPS per AGA	N.SH.T. Geoprefix	24.09.2010	310.00 €
Aktivitetet e anuluar			Arsyetimi
Shërbime dizajnimi dhe shtypi	3-herë		Më pak se tre operatorë të përgjegjshëm, anulohet në bazë të Nenit 35.8 të Ligjit nr. 02/L-99

d) Tabela në vijim paraqet aktivitetet e prokurimit në periudhën tetor – dhjetor 2010:

Titulli i aktiviteve të realizuara të prokurimit	Emri i Operatorit Ekonomik të cilit i është dhënë kontrata	Data e nënshkrimit të kontratës	Vlera e kontratës
Furnizim me TI për AAC-në	SH.P.K"Ilir Kosova"	04.10.2010	9,813.60 €
Furnizim me banera për info	Studio "Forma"	27.10.2010	904.80 €
Sigurimi i plotë kasko për dy automjete të AACK-së	SH.A.SIGAL UNIQA GROUP AUSTRIA	05.11.2010	964.00 €
Shërbime shtypi	N.T.SH."ELV STUDIO	05.11.2010	2,170.088 €
Sigurimi TPL, TPL+, dhe Sigurimi Kasko për veturën zyrtare të AACK-së, Opel Insignia	SH.A.SIGAL UNIQA GROUP AUSTRIA	15.11.2010	898.39 €
Furnizim me korniza, poster, shtyp të logos, qese leter me logo, dosje, fletore, kimika(blerje dhe shtyp)	Studio Forma	15.11.2010	967.44 €
Furnizim me goma dimri 225/55/R17	N.T.P."Univerzal-Commerc"	23.11.2010	780.00 €
Furnizim me jakne fluorescente dhe këpucë pune me mbrojtje për inspektorët e AAC-së	N.T.P."Jolix"	07.12.2010	6.260.00 €
Sigurimi fizik i ndërtesës të AAC-së	" Bady Guard"	09.12.2010	1.32 €(një orë pune)
Furnizim me radio lidhje	N.P.SH.Elting- electronic	10.12.2010	1,178.00 €
Aktivitetet e anuluar			Arsyetimi
			Nuk ka
Aktivitetet në proces			
			Nuk ka
Ndërprerje të kontratës			Arsyetimi
			Nuk ka

9. TRAJNIMET PROFESIONALE

AAC-ja investon në ngritjen profesionale dhe mbajtjen e kapaciteteve profesionale të personelit të vet, në përputhje me standardet dhe praktikatat e rekomanduara ndërkombëtare. Gjatë vitit 2010 personeli i AAC-së ka ndjekur trajnime të financuara nga donatorët si dhe trajnime të financuara nga buxheti i AAC-së.

Në shtator, Drejtori i Përgjithshëm i AAC-së dhe Drejtori Menaxhues i Organizatës Trajnuese të Autoriteteve të Përbashkëta të Aviacionit (JAA TO) kanë nënshkruar marrëveshjen kornizë për trajnimet e punonjësve të AAC. Në bazë të kësaj marrëveshjeje punonjësve të AACK-së do t'iu ofrohet trajnim kualitativ dhe me çmim të redukuar nga JAA TO, që është një organizatë me reputacion të shkëlqyer në fushën e aviacionit civil.

Personeli është trajnuar kryesisht në qendrën trajnuese të Autoriteteve të Përbashkëta të Aviacionit (JAA) në lidhje me sigurinë e fluturimeve dhe të operimeve, si dhe në qendrat trajnuese të EUROCONTROL-it dhe Asociacionit Ndërkombëtar të Transportit Ajror (IATA). Trajnimet janë ofruar edhe në kuadër të projekteve të Komisionit European: Binjakëzimi me AAC-në e Francës, AirEuroSafe, EASA IPA dhe ISIS.

Katër punonjësit e rinj, që janë punësuar gjatë vitit 2010, kanë kryer trajnimet brenda departamenteve të tyre për t'u familjarizuar me legjislacionin dhe procedurat në fuqi, nën udhëheqjen dhe mbikëqyrje të drejtorit përkatës. Në tremujorin e fundit të vitit 2010 disa prej tyre kanë filluar trajnimet profesionale nëpër institucionet trajnuese për aviacion, në pajtueshmëri me planin e posaçëm të trajnimit të përgatitur për ta.

Një zyrtar i bashkëpunimit ndërkombëtar dhe rregullimit ekonomik në AAC ka fituar bursë për studime master nga Komisioni European dhe Qeveria e Republikës së Kosovës përmes programit Young Cell. Ai është duke magjistruar në Holandë në të drejtën e aviacionit dhe gjithësisë. AAC-ja është duke u përpjekur që t'ia sigurojë praktikën profesionale në Drejtoratin e Transportit Ajror në Komisionin European.

10. STATISTIKAT

Gjatë vitit 2010, përmes Aeroportit Ndërkombëtar të Prishtinës “Adem Jashari”, kanë fluturuar 1,305,532 udhëtarë. Kjo është një rritje e numrit të udhëtarëve për 9.5% në krahasim me vitin 2009. Janë operuar 6,143 fluturime, që do të thotë 434 fluturime më shumë se në vitin 2009. Shprehur në përqindje, numri i fluturimeve në 2010 është rritur 7.6% në krahasim me vitin 2009.

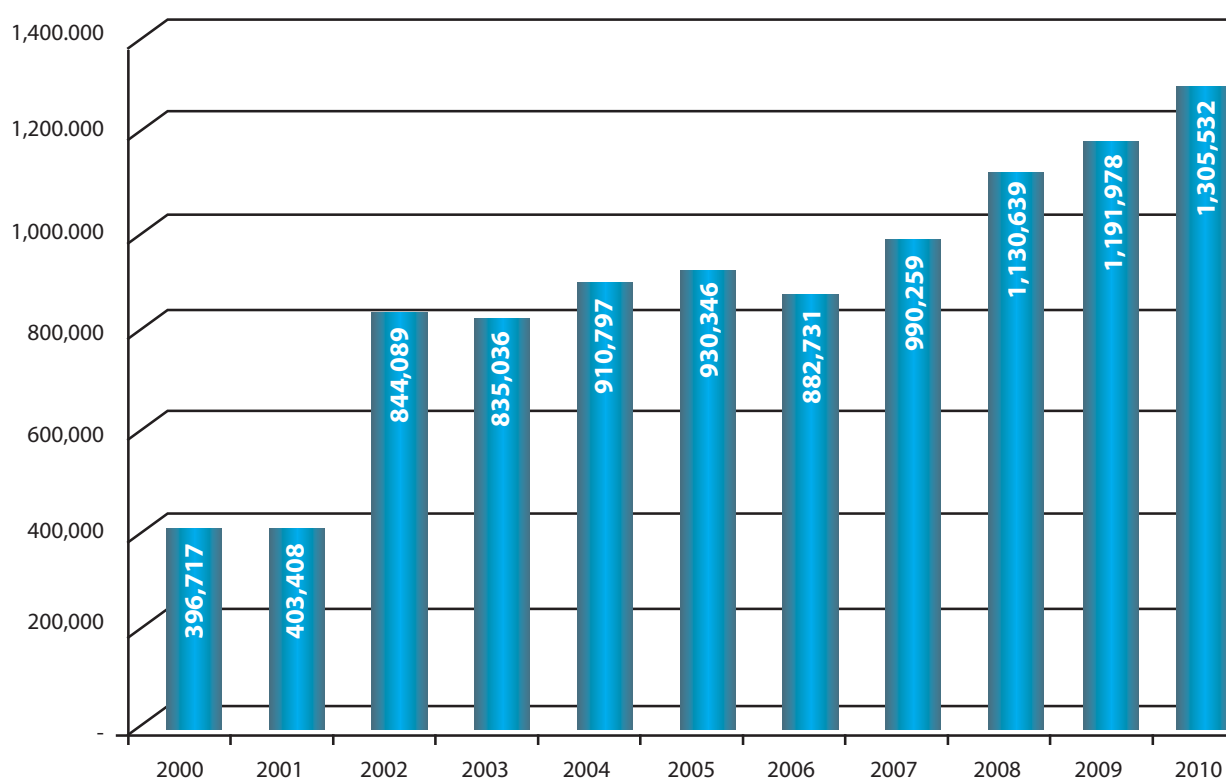
Edhe gjatë vitit 2010, numri më i madh i udhëtarëve kanë fluturuar midis Kosovës dhe Zvicrës, gjithsej 29.76%. Shteti i dytë në të cilin është udhëtuar më së shumti është Gjermania me 27% të udhëtarëve, e pasuar nga Austria me 9.36%, Turqia 8.3% dhe Slovenia me 6.4%. Vlen të përmendet se përdorimi i përqindja e udhëtarëve të tërësishëm që kanë fluturuar në Zvicër ka qenë gati në të njëjtin nivel në vitin 2009 (29.2%), gjatë vitit 2010 është vërejtur rritje e numrit të udhëtarëve që kanë udhëtar në Gjermani, 27% në vitin 2010 ndërsa 24% në vitin 2009. Cyrihu vazhdon të mbajë epitetin e destinacionit më të frekuentuar; 323,278 udhëtarë kanë fluturuar në dhe nga Cyrihu.

Muajt më të ngarkuar me trafik në aeroport vazhdojnë të jenë korriku dhe gushti me afro 170 mijë përkatësisht afro 165 mijë udhëtarë, ndërsa shkurti ka qenë muaji më së paku i ngarkuar në vitin 2010. Në shkurt janë shërbyer afro 76 mijë udhëtarë.

Kompania Edelweiss e Zvicrës ka bartur më së shumti udhëtarë në ANP “Adem Jashari”, gjithsej 221.892, e pasuar nga kompania poashtu zvicerane Belair, e cila ka bartur afro 140.000 udhëtarë. E treta është kompania austriake Austrian Airlines, e cila vite me radhë ka qenë e dyta në listën e kompanive që kanë bartur më së shumti udhëtarë në vendin tonë. Kompania EasyJet ka shërbyer afro 34.000 udhëtarë këtë vit, që është një numër shpresëdhënës kur merret parasysh se kjo kompani ka operuar vetëm gjysmën e dytë të këtij viti në Kosovë.

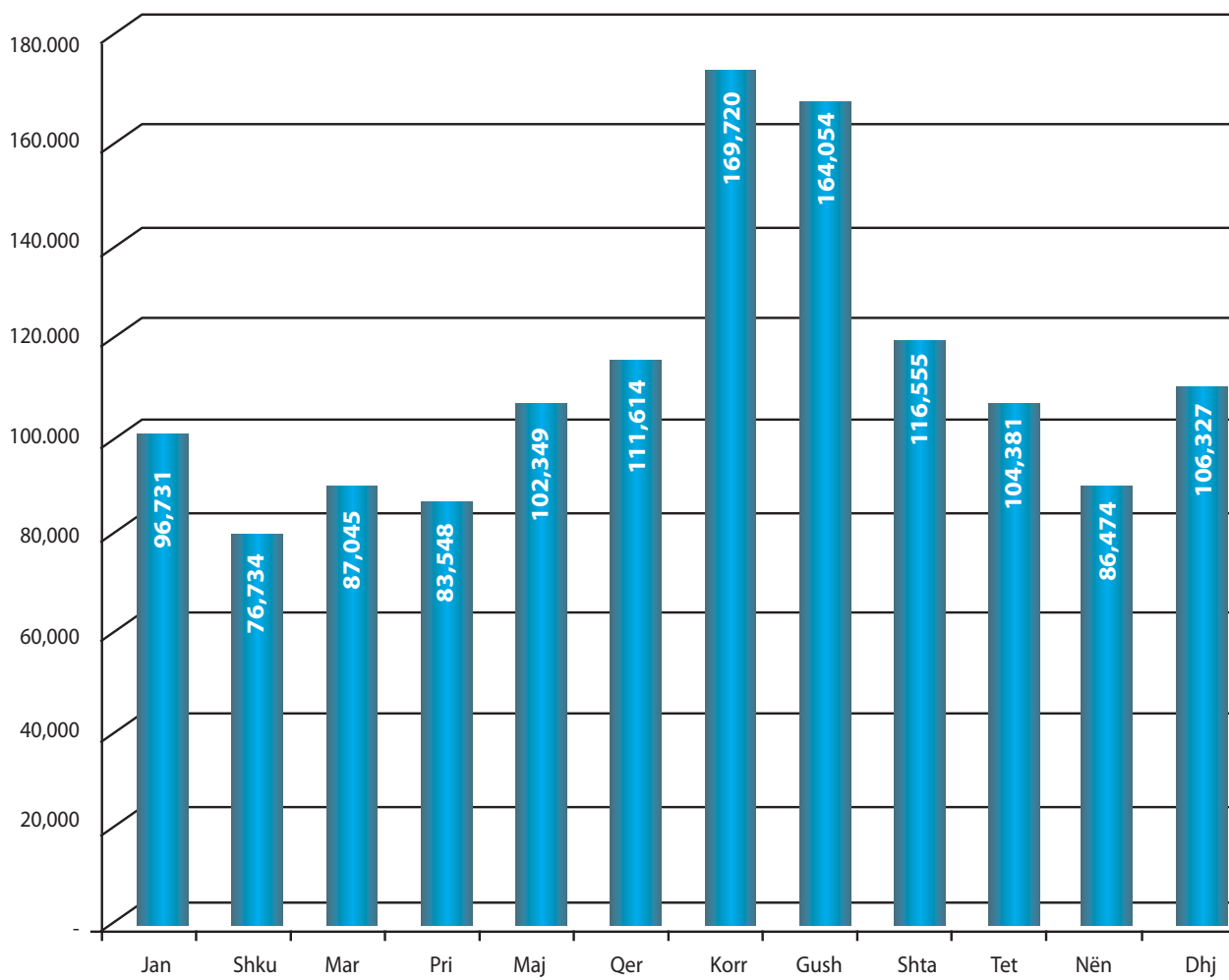
Bartja e mallrave përmes transportit ajror vazhdon të mos ketë ndonjë përparim. Gjatë vitit 2010 ka pasur 12% rënie në krahasim me vitin e kaluar.

Numri i udhëtarëve në ANP [2000 - 2010]

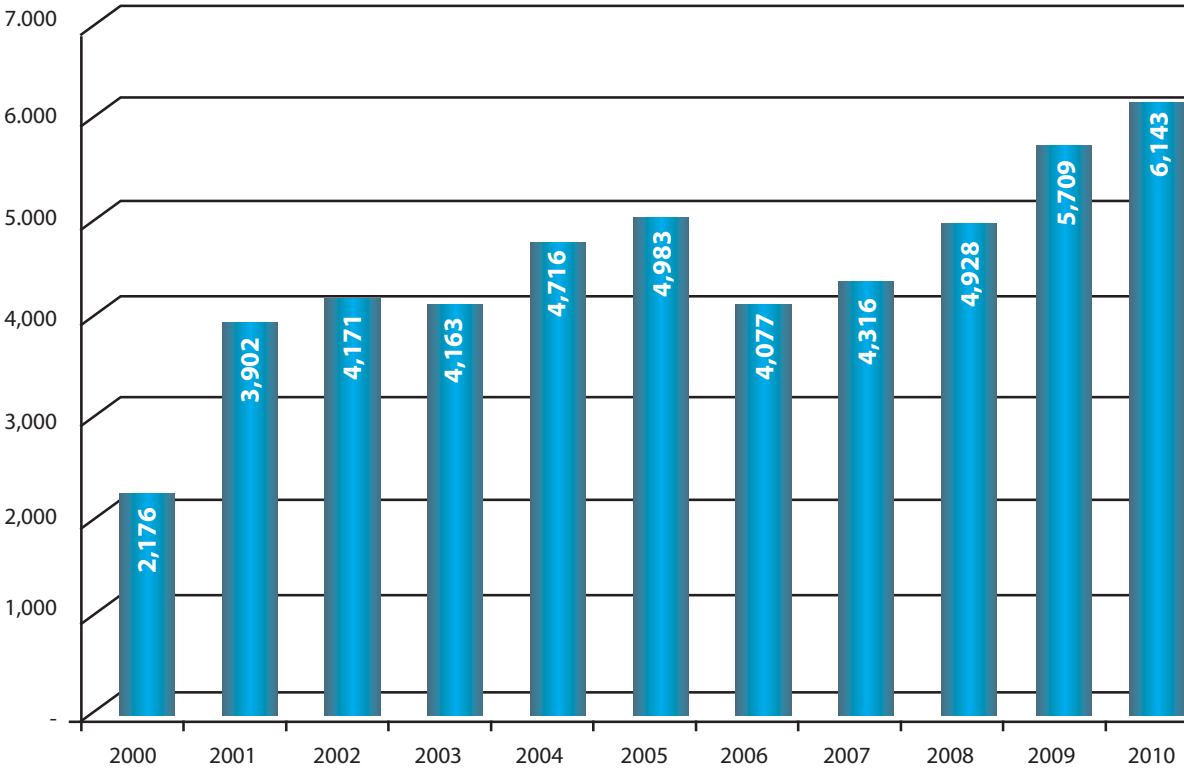

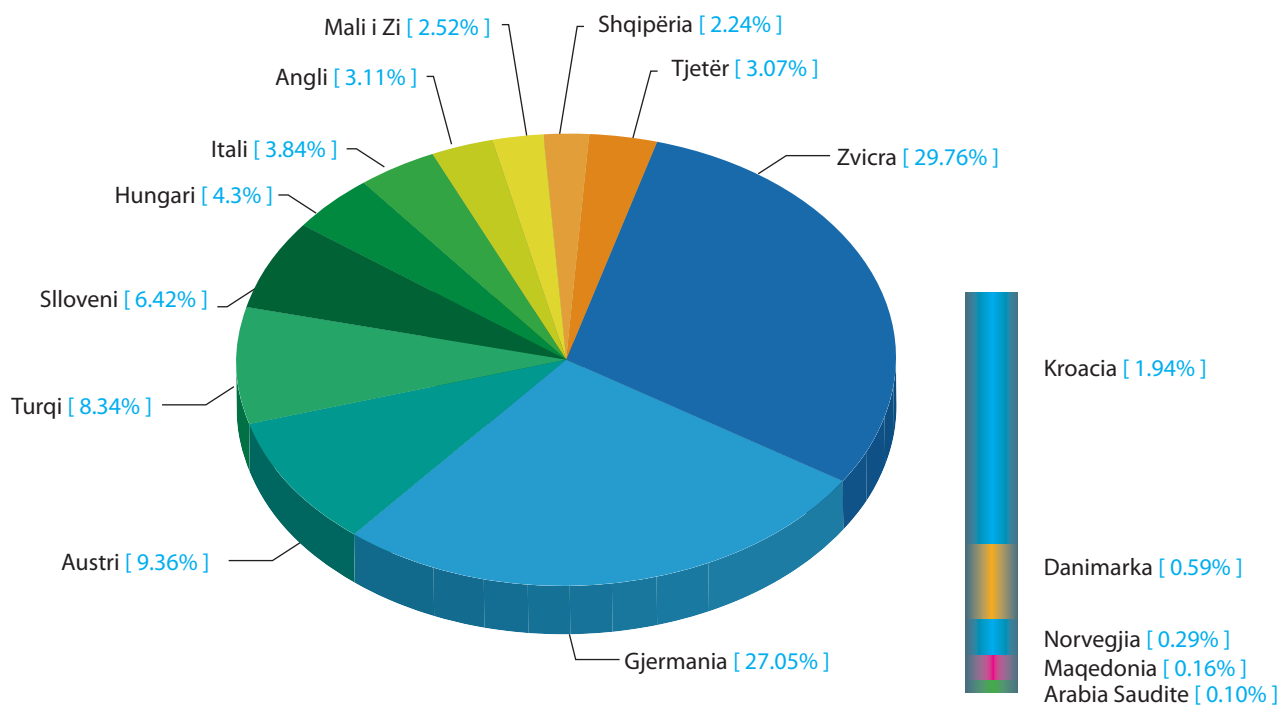
Udhëtarët sipas muajit 2010

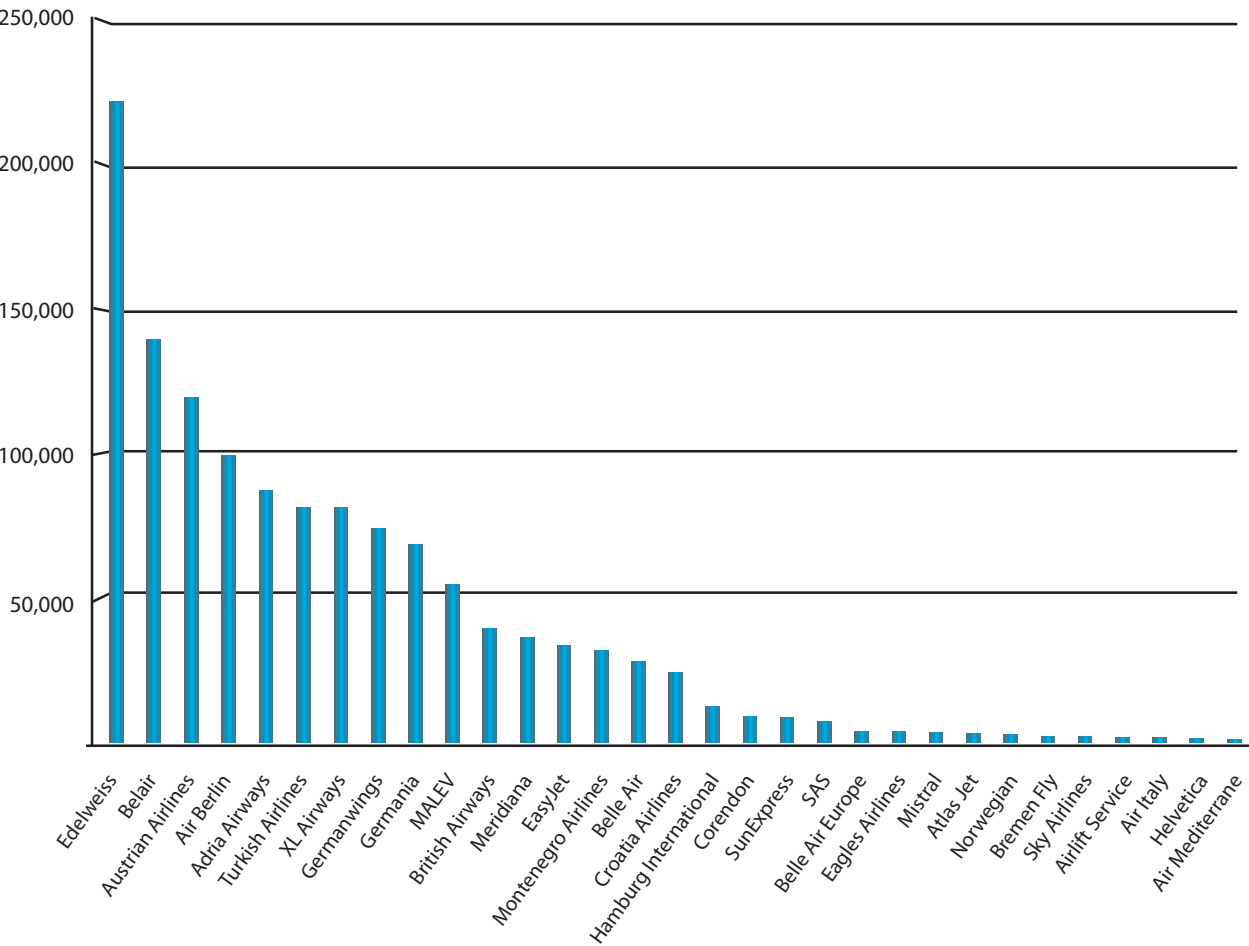
Fluturimet [2000 - 2010]

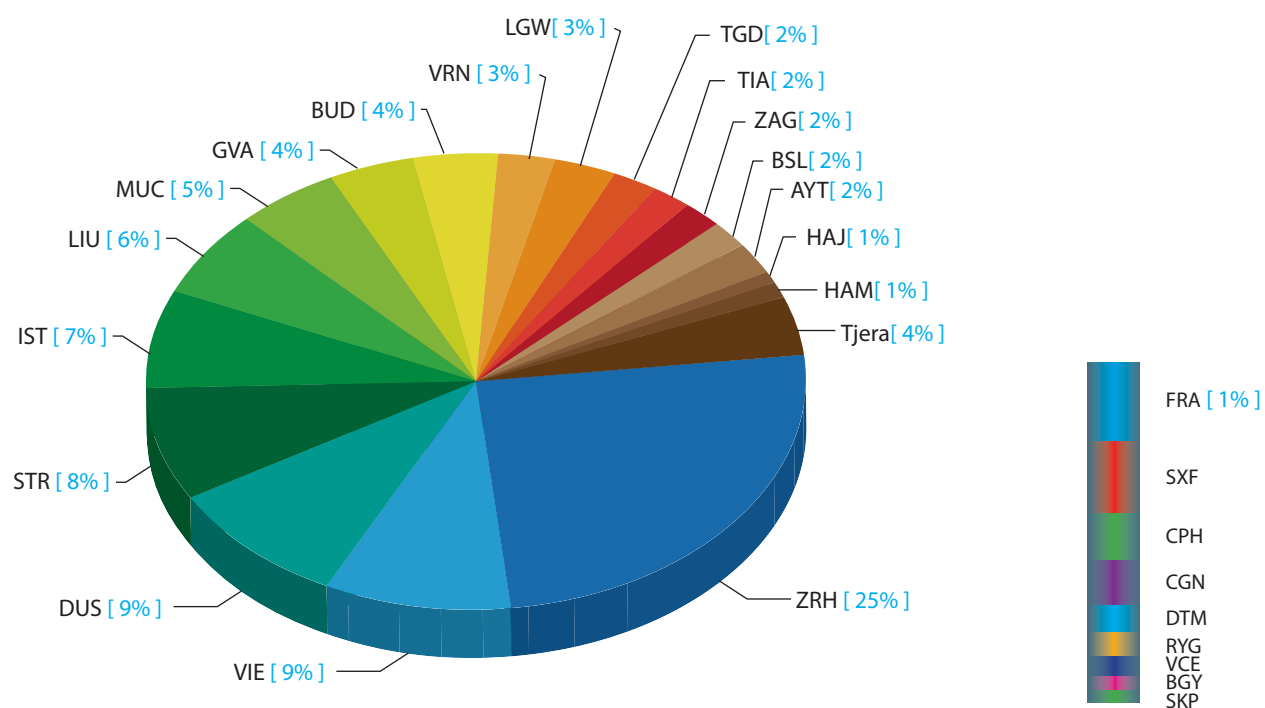
Udhëtarët sipas vendit 2010

Udhëtarët sipas aviokompanisë [2010]

Udhëtarët sipas destinacionit 2010

Republika e Kosovës
Republika Kosovo - Republic of Kosovo

Autoriteti i Aviacionit Civil i Kosovës
Autoritet Civilnog Vazduhoplovstva Kosova
Civil Aviation Authority of Kosovo

GODIŠNJI IZVEŠTAJ 2010

Republika e Kosovës
Republika Kosovo - Republic of Kosovo

GODIŠNJI IZVEŠTAJ 2010

Misija

“ Održavati najviše standarde sigurnosti
civilnog vazduhoplovstva u Kosovu ”

Vizija

“ Obezbediti najbolji mogući sistem
civilnog vazduhoplovstva u Kosovu ”

Sadržaj

2. IZVRŠNI REZIME	6
3. NEKOLIKO REČI O NAMA	8
3.1	
Organizaciona struktura ACV-a	9
a) Od	
d) Odeljenje za Međunarodne Odnose i Ekonomsku Regulativu za Administraciju i Ljudske Resurse	11
3.4	
Plate osoblja ACV-a	13
4. SPORAZUM O ZAJEDNIČKOM EVROPSKOM VAZDUŠNOM PROSTORU (SPORAZUM ECAA)	14
5. AKTIVITETI ACV-a NA MEĐUNARODNOJ RAZINI	15
5.1 Nadzor sprovođenja Sporazuma ECAA	
Regionalna saradnja na polju civilnog vazduhoplovstva	16
a) Bilateralna saradnja sa Italijom	17
5.3 Odnosi sa EUROCONTROL-om	
5.6 Bilateralni sporazumi vazdušnog saobraćaja	
Kordinacija tehničke pomoći u polju vazduhoplovstva	20
a) Tvining projekat između ACV-a Kosova i Francuske	
b) Projekat EASA-IPA 2009	
c) Program ISIS	
d) Aktivnosti Programa ISIS	
kat AirEuroSafe	22
6. REGULATIVNA AKTIVNOST	23
6.1 Sigurnost letova	23
a) Inspekcije stranih aviona	23
b) Izveštavanje događaja u vazduhoplovstvu	
d) Inspekcije na polju sigurnosti avijacije	25
6.2 Usluge vazdušne navigacije	25
Pružalac Usluga Vazdušne Navigacije	25
a) In	
b) Izdavanje lekarskih uverenja i licenci za kontrolore vazdušnog saobraćaja	
c) Odobrenje operacija CAT II u MAP	26
jedničke revizije sa ACV Albanije	26
6.3 Aerodromi	27
a) Revizije i Inspekcije	
d) Izmena sertifikata MAP-a nakon izmene naziva aerodroma	29
e) Prenos sertifikata MAP-a "Adem Jashari"	29
f) Sveobuhvatna vežba hitnih slučajeva na aerodromu	
h) Izrada uputnog priručnika	29
6.4 Ekonomsko regulisanje	29
7. ZAKONODAVNA AKTIVNOST	30
8. ADMINISTRACIJA I LJUDSKI RESURSI	33
8.1 Ljudski resursi i administrativne procedure	33
Revizija Genaralnog Revizora Kosova	33
8.2 Financije i Budžet	33
Budžet ACV-a nakon smanjenja budžeta	34
8.3 Pr	
8.4 Budžetski troškovi	
8.5 Budžet ACV-a za 2011. godinu.	37
8.6 Javne Nabavke	37
9. PROFESIONALNE OBUKE	41
10. STATISTIKE	42

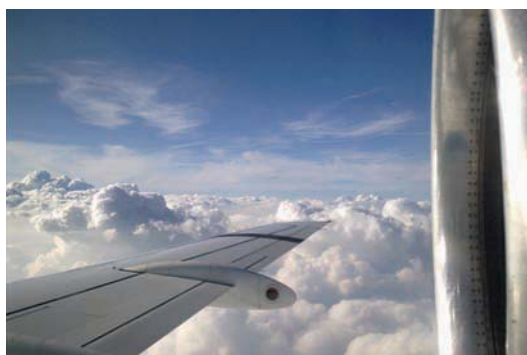
LISTA SKRAĆENICA

ACV	Autoritet Civilnog Vazduhoplovstva Republike Kosovo
MAP	Međunarodni Aerodrom Priština “Adem Jashari”
NAVS	Nacionalna Agencija Vazdušnog Saobraćaja (Albanija)
AOC	Uverenje Vazdušnog Operatera
ASOM	Priručnik Usluga i Operacija
AVSEC	Bezbednost Vazduhoplovstva
EU	Evropska Unija
CARDS	Pomoć Zajednice za Obnovu, Razvoj i Stabilizaciju
OPUVN	Odeljenje za Pružanje Usluga Vazdušne Navigacije na MAP-u
GDCV	Generalna Direkcija za Civilno Vazduhoplovstvo (Albanija)
EASA	Evropska Agencija za Bezbednost Vazduhoplovstva
ECAC	Evropska Konferencija Civilnog Vazduhoplovstva
EULEX	Misija Vladavine Prava Evropske Unije
EUROCONTROL	Evropska Organizacija za Sigurnost Vazdušne Navigacije
FTO	Organizacija za Obuku Letova
GAT	Generalni Vazdušni Saobraćaj
ZEVP	Zajednički Evropski Vazdušni Prostor
IANs	Institut Usluga Vazdušne Navigacije u EUROCONTROL
IATA	Međunarodna Asocijacija Vazdušnog Saobraćaja
ICAO	Međunarodna Organizacija Civilnog Vazduhoplovstva
ICO	Međunarodna Civilna Kancelarija
IPA	Instrument za pretpristupnu pomoć
JAA	<i>Joint Aviation Authorities</i> , Zajednički Autoriteti Vazduhoplovstva
JAR	<i>Joint Aviation Requirements</i> , Zajednički Zahtevi Vazduhoplovstva
KFOR	Kosovske Snage
KIUONV	Komisija za Istraživanje Udesa i Ozbiljnih Nezgoda Vazduhoplova
KVS	Kontrola Vazdušnog Saobraćaja
MPF	Ministarstvo Privrede i Finansija
MUP	Ministarstvo Unutrašnjih Poslova
MIP	Ministarstvo Inostranih Poslova
MRSZ	Ministarstvo Rada i Socijalne Zaštite
MSPT	Ministarstvo za Saobraćaj, Poštu i Telekomunikacije
NATO	Organizacija Severnoatlantskog Pakta
PDSEP	Plan Delovanja za Sprovođenje Evropskog Partnerstva

2. IZVRŠNI REZIME

13. Marta 2008. godine, parlament Republike Kosovo je odobrio Zakon Br. 03/L-051 o Civilnom Vazduhoplovstvu. Zakon je stupio na snagu 15. Juna 2008. godine Odlukom Predsednika. Zakon o Civilnom Vazduhoplovstvu, osim ostalog, osniva i Autoritet Civilnog Vazduhoplovstva Republike Kosovo (ACV). Rad i odgovornosti ACV-a biće detaljno opisani u daljem tekstu ovog izveštaja.

ACV je jedan od javnih autoriteta sa odgovornostima i funkcijama u oblasti civilnog vazduhoplovstva u našoj zemlji. Zakon određuje da je Ministarstvo za Saobraćaj, Poštu i Telekomunikacije (MSPT) odgovorno za ekonomsku regulaciju vazdušnog saobraćaja, dok je Ministarstvo Unutrašnjih Poslova (MUP) odgovorno za regulisanje bezbednosnih aspekata vazduhoplovstva. Zakon takođe osniva i Komisiju za Istraživanje Udesa i Ozbiljnih Nezgoda Vazduhoplova (KIUNOV) kao instituciju koja funkcioniše unutar Kancelarije Premijera Republike Kosovo.

SLIKA: KUSHTRIM MUSA, FOTOGRAFIJA IZ VAZDUHA

ACV je nezavisna regulatorna agencija odgovorna za regulisanje bezbednosnih aspekata civilnog vazduhoplovstva i ekonomsku regulaciju aerodroma i pružalaca usluga vazdušne navigacije. Ekonomska regulacija aerodroma i pružalaca usluga vazdušne navigacije podrazumeva odobrenje tarifa za korišćenje usluga pruženih od strane ovih operatera. ACV ima punu pravnu sposobnost. ACV je budžetski samofinansirajuća organizacija i javni autoritet, i predmet je odgovarajućih odredba o budžetskim organizacijama i javnim autoritetima u zakonima i ostalim zakonskim aktima koji su primenljivi u Republici Kosovo.

ACV-om je rukovođen od strane Generalnog Direktora. Generalni Direktor ACV-a je imenovan od strane Vlade Republike Kosovo Odlukom Br. 06/37 od 25. Septembra 2008. godine. Njegov mandat traje pet (5) godina u skladu sa članom 20.4 zakona o Civilnom Vazduhoplovstvu. Rad ACV-a se nadgleda od strane Nadzornog Odbora koji se sastoji od pet članova. Vlada Republike Kosovo je imenovala Nadzorni Odbor ACV-a Odlukom Br. 04/71 od 3. Jula 2009. godine, izmenjenom Odlukom Br. 03/83 od 25. Septembra 2009. godine.

Tokom 2010. godine, ACV je mnogo radio na kompletiranju zakonodavnog okvira za potpuno obavljanje funkcija poverenih Zakonom. Brojne Odredbe su izdate u skladu sa Zakonom o Civilnom Vazduhoplovstvu. Ovde su obuhvaćene i Odredbe koje transponuju odgovarajuće Odredbe i Direktive EU-a u zakonodavstvo Republike Kosovo. Pored toga, transponovan je i preostali deo Zajedničkih Zahteva Vazduhoplovstva (*Joint Aviation Requirements*), izdatih od strane Zajedničkih Autoriteta Vazduhoplovstva (*Joint Aviation Authorities*). Ova aktivnost je rezultovala time da je ACV izvršio sve zahteve prve faze Sporazuma o Zajedničkom Evropskom Vazdušnom Prostoru.

Inspektori ACV-a izvršili su inspekcije i revizije kako bi zagarantovali da se operacije civilnog vazduhoplovstva u Kosovu izvršavaju u skladu sa važećim standardima. Ove inspekcije i revizije su izvršene na Prištinskom Aerodromu, Pružaocu Usluga Vazdušne Navigacije i u stranim vazdušnim kompanijama koje rade u Prištini. Inspekcije su pokazale da se operacije izvršavaju u skladu sa bezbednosnim standardima. Međutim, u nekim slučajevima zabeleženo je nekoliko odstupanja od standarda, koja nisu ugrozila nivo bezbednosti. Ova odstupanja su hitno upućena operaterima od kojih je zatraženo da sastave akcione planove kako bi ispravili odstupanja u skladu sa zahtevima i preporukama ACV-a. Naši inspektori su pratili rad operatera sve do ispravljanja identifikovanih odstupanja.

U 2010. godini, ACV je primio prvu aplikaciju za AOC (Air Operator Certificate – Sertifikat vazdušnog operatera) i počeo je sa procesom sertifikacije, kroz koji treba da pređe svaki kandidat koji planira da obavlja letove u vazdušnom komercijalnom transportu kao domaća kompanija Republike Kosovo. Ime kandidata je

Illyrian Airways. Proces ima pet faza: predaplikaciona faza, faza formalne aplikacije, faza ocene dokumentacije, inspekcija opreme i procedura, izdavanje Sertifikata Vazdušnog Operatera. Proces je stigao u fazu ocene dostavljenih dokumenata od strane kandidata Illyrian Airways.

ACV je usko sarađivao sa ostalim nadležnim institucijama za civilno vazduhoplovstvo u Republici Kosovo, kako bi celokupan regulatorni i nadzorni sistem države koordinisano funkcionisao u skladu sa najboljim međunarodnim standardima i praksama. ACV je u toku sprovođenja Sporazuma o Razumevanju sa MUP-om, potpisanog u 2009. godini, sa kojim preuzima pomaganje osoblju MUP-a u oblasti bezbednosti civilnog vazduhoplovstva, sve dok određeni sektor MUP-a ne bude potpuno pripremljen za izvršavanje dužnosti definisanih Zakonom. ACV je izvršio obuku osoblja MUP-a, pomogao je MUP u nacrtu podzakonskih akta i nacionalnih programa u oblasti bezbednosti vazduhoplovstva i takođe je organizovao inspekcije i revizije bezbednosti operatera civilnog vazduhoplovstva u Republici Kosovo. ACV je takođe potpisao Sporazum o Razumevanju sa Komisijom za Istraživanje Udesa i Ozbiljnih Nezgoda Vazduhoplova, sa kojim se određuju procedure bilateralne saradnje u cilju povećanja nivoa sigurnosti vazduhoplovstva u našoj zemlji.

ACV je bio dosta aktivan u međunarodnoj saradnji u civilnom vazduhoplovstvu, uključujući saradnju sa EU, zemljama članicama i državama u regionu. Sporazumi o Razumevanju potpisani su sa Hrvatskom Agencijom za Civilno Vazduhoplovstvo i Agencijom za Civilno Vazduhoplovstvo Republike Makedonije o saradnji za kadrovska pitanja, inspekcije i transponovanje zakonodavstva EU, u cilju što bržeg sprovođenja pravnog okvira EU u našim zemljama. Osim toga, postavljeni su temelji za vrlo dobru saradnju sa Agencijom za Civilno Vazduhoplovstvo Crne Gore, za koju se očekuje da se formalizira tokom 2011. jednim Sporazumom o Razumevanju.

Predstavnici ACV-a su sudelovali u regionalnim inicijativama multilateralne saradnje u području vazduhoplovstva, kao što je Balkanski Samit Vazduhoplovstva, u organizaciji Opšteg Direktoriata za Civilno Vazduhoplovstvo Republike Turske, pod motom "Od zajedničke prošlosti, ka strateškom partnerstvu". Na ovom samitu strane su se obavezale da će produbiti održivu saradnju u području civilnog vazduhoplovstva. Predstavnici ACV-a su takođe sudelovali na susretima u organizaciji Evropske Komisije u okviru projekta sprovođenja Sporazuma o Zajedničkom Vazdušnom Prostoru i na sastancima u organizaciji Evropske Agencije za Sigurnost Vazduhoplovstva.

ACV je aktivno učestvovao i na sastancima organizovanim od strane NATO-a sa ciljem normalizacije vazdušnog prostora Balkana.

Osoblje ACV-a je imalo koristi od profesionalnih obuka organizovanih od strane EU-a kao tehnička pomoć za mesta u regionu. Osoblje ACV-a je učestvovalo i na ostalim obukama u poznatim institucijama za obuku u Evropi.

Sa ciljem stvaranja i osnivanja bilateralnih odnosa sa Autoritetima Civilnog Vazduhoplovstva u svim mestima na svetu, ACV je pisao pisma svim ovim institucijama povodom njihovih nacionalnih dana. ACV je takođe održao redovne kontakte sa članovima Saveta Međunarodne Organizacije Civilnog Vazduhoplovstva i iskoristio je priliku da predstavi svoj rad i cilj Republike Kosovo kako bi postao punopravan član Međunarodne Organizacije Civilnog Vazduhoplovstva. ACV je primio mnogo pisma podrške od strane raznovrsnih Autoriteta, čak i od zemalja koje još nisu priznale Republiku Kosovo.

ACV je bio suštinski deo delegacija Republike Kosovo, imenovanih od strane Ministra MSPT-a, tokom pregovaranja Bilateralnih Sporazuma Vazdušnog saobraćaja sa Švajcarskom i Turskom. Sporazum sa Švajcarskom je potpisan u Decembru 2010. godine. ACV je usko sarađivala sa MIP-om u procesu određivanja procedura za odobrenje stranih diplomatskih letova.

U ovom izveštaju obelodanjen je i detaljni finansijski izveštaj i aktivnosti javne nabavke ACV-a za 2010. godinu.

3. NEKOLIKO REČI O NAMA

13. Marta 2008. godine, Parlament Republike Kosovo je odobrio Zakon Br. 03/L-051 o Civilnom Vazduhoplovstvu. Zakon je stupio na snagu 15. Juna 2008. godine, sa odobrenjem Predsednika. Zakon o Civilnom Vazduhoplovstvu, osim ostalog, osniva i Autoritet Civilnog Vazduhoplovstva Republike Kosovo (ACV).

SLIKA: MAP "ADEM JASHARI" NOĆNI PRIKAZ PLATFORME

Od 1. Januara 2009., ACV je preuzeo puno ovlašćenje u saglasnosti sa zakonom o civilnom vazduhoplovstvu. ACV je jedan od javnih autoriteta sa odgovornošću i funkcijama u oblasti civilnog vazduhoplovstva u našoj zemlji. Zakon određuje da je Ministarstvo za Saobraćaj, Poštu i Telekomunikacije (MSPT) odgovorno za ekonomsko regulisanje vazdušnog¹ saobraćaja, dok je Ministarstvo Unutrašnjih Poslova (MUP) odgovorno za regulisanje bezbednosnih aspekta vazduhoplovstva².

Zakon takođe osniva i Komisiju za Istraživanje Udesa i Ozbiljnih Nezgoda Vazduhoplova (KIUNOV), kao instituciju koja funkcioniše u sklopu Kancelarije Premijera Republike Kosovo³.

ACV je nezavisna regulatorna agencija odgovorna za regulisanje bezbednosnih aspekta civilnog vazduhoplovstva i ekonomsku regulaciju aerodroma i pružalaca usluga vazdušne navigacije. Ekonomska regulacija aerodroma i pružalaca usluga vazdušne navigacije podrazumeva odobrenje tarifa za korišćenje usluga pruženih od strane ovih operatera. ACV ima punu pravnu sposobnost. ACV je budžetski samofinansirajuća organizacija i javni autoritet, i predmet je odgovarajućih odredba o budžetskim organizacijam i javnim autoritetim u zakonima i ostalim zakonskim aktima koji su primenljivi u Republici Kosovo.

ACV je odgovoran za:

- sprovođenje zakonodavstva o civilnom vazduhoplovstvu i sprovođenje politika odobrenih od strane MSPT-a ili od strane Vlade u oblasti civilnog vazduhoplovstva;
- pružanje saveta i predloga za MSPT, Vladu i Skupštinu u vezi politika i zakonodavstva iz oblasti civilnog vazduhoplovstva;
- proglašenje primenljivih odredba i naredba civilnog vazduhoplovstva, u skladu sa Zakonom o Civilnom Vazduhoplovstvu i Sporazumom o Zajedničkom Evropskom Vazdušnom Prostoru, sa ciljem sprovođenja politika civilnog vazduhoplovstva MSPT-a i relevantnog zakonodavstva iz oblasti civilnog vazduhoplovstva;
- izdavanje licenci, uverenja i dozvola u skladu sa nadležnostima i odgovornostima ACV-a određenih Zakonom o Civilnom vazduhoplovstvu;
- regulisanje bezbednosti vazdušnog saobraćaja u Republici Kosovo;
- regulisanje ekonomije aerodroma i usluga vazdušne navigacije;
- pružanje saveta Ministru Saobraćaja, Pošte i Telekomunikacija u vezi sa pripremanjem predloga projekata od strane Ministra za korišćenje vazdušnog prostora Kosova koje ispunjava potrebe korisnika, uzimajući u obzir nacionalnu bezbednost, ekonomske i ekološke faktore kao i potrebu za visokim bezbednosnim standardima;
- nadzor i osiguravanje sprovođenja zakonodavstva, standarda, pravila, procedura i naredba civilnog vazduhoplovstva na efektivan način, osim ako se, Zakonom o Civilnom Vazduhoplovstvu ili nekim drugim normativnim aktom, na efektivan način, ova funkcija izričito dodeli MSPT-u ili nekom drugom javnom autoritetu;
- izdavanje informacija za javnost u vezi relevantnih pitanja u vezi funkcija i aktivnosti ACV-a;

1 Zakon za Civilno Vazduhoplovstvo, Poglavlje 2
 2 Ibid., Poglavlje 4
 3 Ibid., Poglavlje 5

preduzimanje mera, izvršavanje istraga i inspekcija kao i izdavanje naredbi, pravila, odredbi, i/ili procedura koje ACV sa razlogom smatra da su potrebne za (i) redovno i zakonito sprovođenje odredbi Zakona o Civilnom Vazduhoplovstvu ili (ii) redovno i zakonito vršenje nadležnosti i funkcija koje su date ACV-u ovim zakonom; i vršenje ostalih funkcija koje se tiču civilnog vazduhoplovstva u Kosovu date ACV-u u skladu sa Zakonom o Civilnom Vazduhoplovstvu ili nekim drugim normativnim aktom.

U Oktobru 2010. godine, ACV je počeo sa objavljivanjem mesečnog Biltena. Cilj ovog biltena je da sve interesne stranke, uključujući i zajednicu vazduhoplovstva, da se pobliže upoznaju sa radom ACV-a i mesečnim zbivanjima u sektoru civilnog vazduhoplovstva. Ideja je da se ovaj bilten transformiše u jedan forum za sve stručnjake i entuzijaste civilnog vazduhoplovstva u Republici Kosovo. Mesečni bilteni su prikazani na internet stranici ACV-a, s ciljem da svi zainteresovani za naš rad dobiju ažurirane informacije tokom cele godine.

3.1 Nadzorni odbor ACV-a

Aktivnost ACV-a se nadgleda od strane Nadzornog Odbora, koji se sastoji od pet članova. Odbor radi sa skraćenim radnim vremenom i sastaje se najmanje jednom svakog kalendarskog tromesečja. Nadzorni Odbor je odgovoran za nadzor i razmatranje (i) aktivnosti i odluka ACV-a u vezi administrativnih, izvršnih, regulatornih i pitanja licenciranja, i (ii) svih aspekata finansijskog upravljanja, prihoda i troškova ACV-a. Generalni Direktor Nadzornom Odboru podnosi sveobuhvatni radni izveštaj svakog trećeg meseca i godišnji izveštaj na kraju svake kalendarske godine. Tokom 2010. godine, Nadzorni odbor je održao šest redovnih sastanaka i izvestan broj drugih dodatnih sastanaka, na kojima su razmatrani tromesečni izveštaji ACV-a i raspravljena pitanja o ovlašćenju odbora, gore navedena pod (i) i (ii).

Članovi Nadzornog odbora su imenovani od strane Vlade Republike Kosovo Rešenjem Br .04/71 od 03. Jula 2009. godine, izmenjenog Rešenjem Br. 03/83 od 25. Septembra 2009. godine. Prema Zakonu o Civilnom Vazduhoplovstvu, mandat Predsednika odbora, g. Avni Mazrreku, je dvogodišnji. Dvogodišnji mandat ima još jedan član odbora, dok ostali članovi imaju četvorogodišnji mandat. Trajanje mandata je određeno ždrebom, kao u nastavku: gospoda Kosum Kosumi, Fitim Šala i Arsim Cakaj četvorogodišnji mandat, dok g. Asman Hoxha dvogodišnji mandat.

3.2 Generalni Direktor ACV-a

Generalni Direktor Civilnog Vazduhoplovstva rukovodi ACV-om i radi sa punim radnim vremenom. Generalni Direktor je službenik ACV-a, koji je odgovoran za svakodnevno rukovođenje i donošenje odluka u ACV-u. Generalni Direktor odgovara pred Skupštinom u vezi sa saglasnošću ACV-a sa politikama civilnog vazduhoplovstva kao i drugim vrstama primenljivih standarda u Republici Kosovo.

Generalni Direktor ACV-a je imenovan od strane Vlade Republike Kosovo 25. Septembra 2008. godine, putem odluke 06/37, nakon predloga Ministra Saobraćaja, Pošte i Telekomunikacija. Generalni Direktor se imenuje na mandat od pet godina. Generalni Direktor može se ponovo imenovati od strane Vlade za druge prateće mandate sa istim trajanjem.

3.3 Organizaciona struktura ACV-a

ACV je struktuiran u pet Odeljenja:

- a) Odeljenje za sigurnost leta
- b) Odeljenje za usluge vazdušne navigacije
- c) Odeljenje za aerodrome
- d) Odeljenje za međunarodne odnose i ekonomsku regulativu
- e) Odeljenje za administraciju i ljudske resurse

U nastavku se nalazi kratak sadržaj glavnih zadataka i odgovornosti svakog odeljenja posebno.

a) Odeljenje za Sigurnost Leta

Odeljenje za sigurnost leta je odgovorno za uređenje sigurnosti civilnog vazduhoplovstva u Republici Kosovo. Ono ima za zadatak izradu sekundarnog zakonodavstva na području sigurnosti vazduhoplovstva, koje treba da bude u skladu sa standardima i međunarodnim pravilima određenih od strane Međunarodne Organizacije za Civilno Vazduhoplovstvo (ICAO), Evropske Agencije Sigurnosti Vazduhoplovstva (EASA), itd, i da osigura neprekidno sprovođenje ovih standarda i pravila.

Između ostalog, u ovom odeljenju se vrše procedure za sertifikaciju vazduhoplovnih kompanija, registraciju vazduhoplova (aviona), odobravanje organizacija za održavanje vazduhoplova, odobravanje centara za obuku pilota i organizacija za obuku osoblja za održavanje vazduhoplova, kao i licenciranje pilota i mehaničara. Kroz inspekcije i revizije, ovo odeljenje nadzire operatere vazduhoplova, same vazduhoplove i osoblje uključeno u njihovo delovanje i održavanje radi osiguranja striktnog sprovođenja standarda na snazi. Takođe, svi strani avioni koji deluju u Kosovu, podležu redovnim i slučajnim inspekcijama kako bi se procenilo njihovo stanje bezbednosti.

Odeljenje takođe podržava Ministarstvo Unutrašnjih Poslova u izvršavanju odgovornosti date istim Zakonom o Civilnom Vazduhoplovstvu dok ovaj poslednji ne upotpuni potrebno profesionalno osoblje. ACV je nastavio da sarađuje zajedno sa MUP-om u vidu garancije efektivnog nadziranja sigurnosti civilnog vazduhoplovstva u našoj zemlji.

b) Odeljenje za Usluge Vazdušne Navigacije

Ovo odeljenje je odgovorno za regulisanje, kontrolisanje, inspekciju, overavanje i sveopšti nadzor sigurnosti Pružalaca Usluga Vazdušne Navigacije u republici Kosovo. Dužnost mu je da garantuje da su odredbe i primenljivi standardi za usluge vazdušne navigacije u skladu sa standardima i preporukama ICAO-a i Evropskim zakonodavstvom, uključujući i pravila EUROCONTROL-a. Odeljenje za Usluge Vazdušne Navigacije je odgovorno za nadzor sigurnosti pružalaca usluga vazdušne navigacije koji pružaju sledeće usluge:

Kontrolu vazdušnog saobraćaja
Komunikaciju, navigaciju i nadzor
Službu vazduhoplovnog informisanja
Meteorološke usluge

Odeljenje za Usluge vazdušne Navigacije je odgovorno za licenciranje kontrolora letenja, kontrolu njihove profesionalne nadležnosti kao i zdravstvenog stanja.

Odeljenje za Usluge Vazdušne Navigacije garantuje da će aeronautičke informacije biti objavljene u Zborniku Vazduhoplovnih Informacija u Kosovu, dokumentu koji je važeći za sve zainteresovane vazdušne kompanije u Kosovu.

c) Odeljenje za Aerodrome

Ovo odeljenje je odgovorno za regulisanje bezbednosnih aspekta na aerodromima Republike Kosovo kao i za izvršenje Kosovskog zakonodavstva i standarda ICAO-a unutar svoje oblasti delovanja.

Uloga ovog odeljenja, osim ostalog, je da sastavi dokumentaciju u vezi bezbednosti na aerodromima, da podeli i promoviše priručnike za operatere aerodroma, da garantuje puno i neprekidno izvršenje standarda delovanja aerodroma u Kosovu.

Odeljenje je odgovorno za sertifikovanje aerodroma u Republici Kosovo. Sa neprekidnim nadzorom putem inspekcija i revizija, odeljenje garantuje da Aerodrom Prištine nastavlja sa ispunjenjem standarda na osnovu kojih je i sertifikovan.

d) Odeljenje za Međunarodne Odnose i Ekonomsku Regulativu

Ovo odeljenje ima sledeće odgovornosti:

Da uspostavi odnose sa regionalnim i međunarodnim organizacijama u oblasti vazduhoplovstva kao što su ICAO, EASA, Evropska Komisija, EUROCONTROL, ECAC, itd;

Da koordiniše međunarodnu tehničku pomoć u oblasti civilnog vazduhoplovstva ponuđenu od strane Evropske Komisije ili drugih donatora;

Da izvrši ekonomski nadzor aerodroma i službenika civilne navigacije u Republici Kosovo. Ovaj nadzor se vrši putem odobrenja liste tarifa usluga koje se pružaju na aerodromu. Na ovaj način, obezbeđuje se da aerodrom i službenici civilne navigacije primenjuju tarife koje su osnovane na troškovima, ne-diskriminativne, transparentne i određene su nakon konsultacije sa korisnicima usluga.

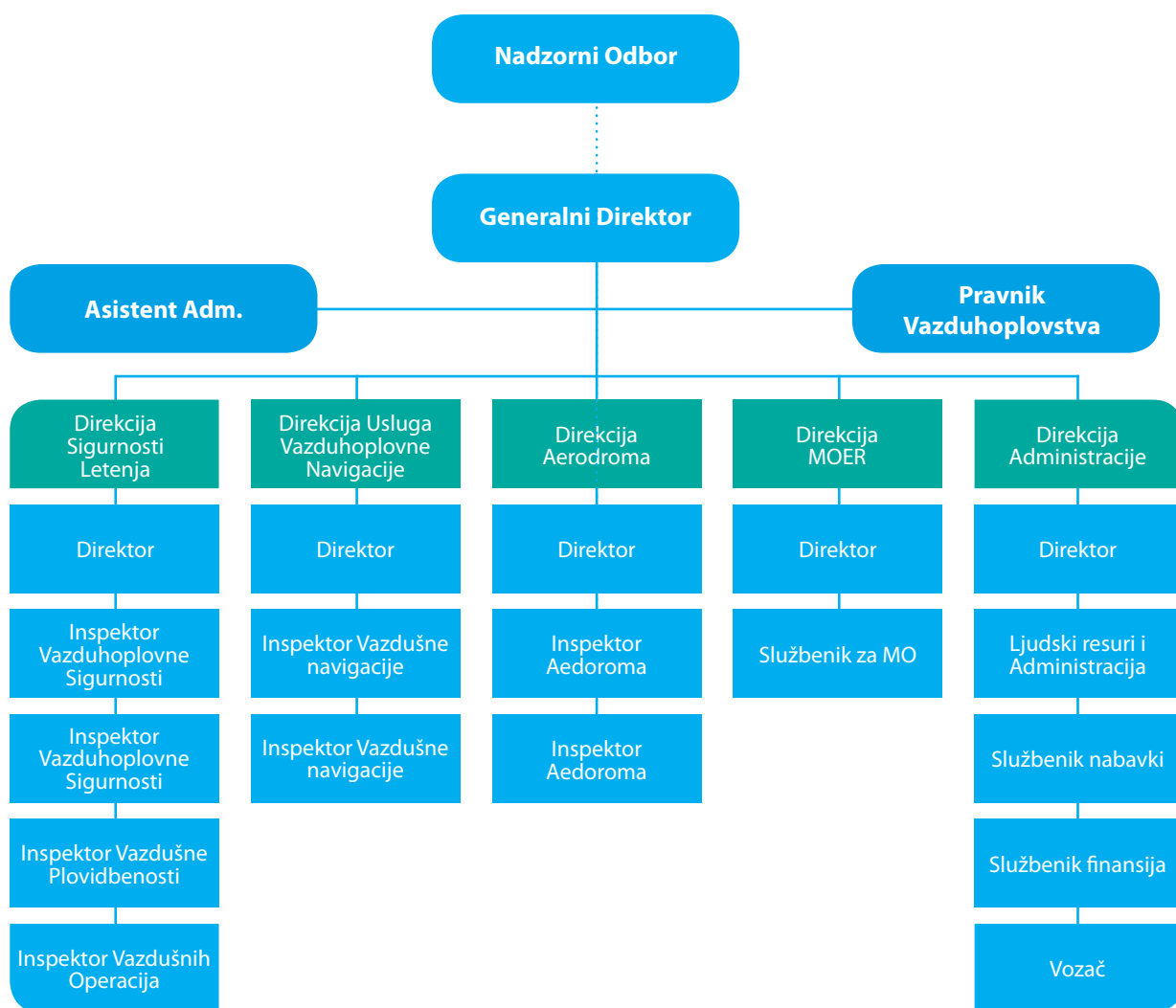
Da sakuplja i analizuje statističke podatke u vezi sa saobraćajem na MAP-u.

e) Odeljenje za Administraciju i Ljudske Resurse

Ovo odeljenje pruža opštu podršku osoblju ACV-a uključujući upravljanje ljudskih resursa, finansija, budžeta, javne nabavke i logistike. Garantuje da se javni novac troši na što razumniji način i u skladu sa pravilima javne nabavke i konsolidovanog budžeta Republike Kosovo.

Fig 1. Organizaciona Šema ACV-a

3.4 Finansijski prihodi ACV-a

ACV se samostalno finansira od namenjenih prihoda, kao što je definisano u Zakonu Br. 03/L-048 za Upravljanje javnih Finansija i Odgovornosti. Na osnovu Člana 25, zakona Br. 03/L-051 o Civilnom Vazduhoplovstvu, namenjeni prihodi se sastoje od:

- taksa vezanih za vazduhoplovstvo, obaveza i tarifa;
- procenta od usluga vazdušne navigacije koje unutar vazdušnog prostora Republike Kosovo;
- tarifa za bezbednost putnika i tarifa za sertifikovanje i licenciranje; i
- donacija, grantova i ostale finansijske ili tehničke podrške određene za ACV.

Dana 1. Januara 2009. godine, na snagu je stupila Uredba 2008/7 za određivanje tarifa za bezbednost putnika koji putuju komercijalnim letovima iz Kosova, potpisana od strane Ministra za Saobraćaj, Poštu i Telekomunikacije. Ova Uredba određuje bezbednosnu tarifu od 2 Eura za svakog putnika koji polazi iz Kosova komercijalnim letovima. Sakupljeni fond ove bezbednosne tarife se dodeljuje ACV-u za pokrivanje operativnih troškova u skladu sa Zakonom Br. 03/L-51 o Civilnom Vazduhoplovstvu.

3.5 Plate osoblja ACV-a

Bezbednost civilnog vazduhoplovstva je misija i glavni prioritet Autoriteta Civilnog Vazduhoplovstva Republike Kosovo. Kao regulator civilnog vazduhoplovstva, mi obezbeđujemo da se vazdušne operacije u Republici Kosovo izvršavaju u skladu sa primenljivim zakonom i međunarodnim standardima, uključujući zakonodavstvo i standarde vazduhoplovstva Evropske Unije. Kako bi se postigao ovaj cilj, Autoritet Civilnog Vazduhoplovstva ima potrebu za dobrim, kvalifikovanim i iskusnim osobljem za izvršavanje nacrta standarda, procedura, uredbi i za obezbeđenje izvršavanja istih od strane operatera putem neprestanog nadgledanja, inspekcija i revizija.

Na osnovu Člana 24.2, Zakona o Civilnom Vazduhoplovstvu, plate osoblja ACV-a se određuju od strane Generalnog Direktora nakon razmatranja i odobrenja Ministra Privrede i Finansija. U određivanju visine plata, zakon određuje da se osim profesionalnih kriterijuma za osoblje, trebaju uzeti u obzir i plate osoblja vazduhoplovne industrije (aerodrom, kontrola vazdušnog saobraćaja, vazdušne kompanije) što predstavlja standard koji se zahteva i u dokumentima ICAO. Visina plata osoblja ACV-a je usvojena dana 20. Marta 2009. godine od strane Ministra Privrede i Finansija, nakon predloga Generalnog Direktora ACV-a. Plata Generalnog Direktora ACV-a je određena kasnije od strane Vlade u skladu sa Članom 20.2, Zakona o Civilnom Vazduhoplovstvu.

4. SPORAZUM O ZAJEDNIČKOM EVROPSKOM VAZDUŠNOM PROSTORU (SPORAZUM ECAA)

Sporazum ECAA (*European Common Aviation Area* – Zajednički Evropski Vazdušni Prostor) je multilateralni sporazum koji stvara jedinstveno unutrašnje tržište i podjednake zakone u oblasti vazduhoplovstva, potpisan između vlada država Evropske Unije, Islanda, Norveške i zemalja Zapadnog Balkana. UNMIK je potpisao ovaj Sporazum u ime Kosova i 10. Oktobra 2006. godine je objavio isti kao privremeno primenljiv. Republika Kosovo, putem Deklaracije Nezavisnosti, osim ostalog, preuzela je sve međunarodne dužnosti Kosova, uključujući i one potpisane u naše ime od strane UNMIK-a. Ove dužnosti uključuju i izvršenje sporazuma ECAA. Sprovođenje Sporazuma ECAA u Republici Kosovo je postalo obavezno i kroz Zakon o Civilnom Vazduhoplovstvu. Ipak, Republika Kosovo nema ugovorni sporazum sa EU na području civilnog vazduhoplovstva.

SLIKA: SOKOL YMERI

Ovaj sporazum predstavlja niz uslova za zemlje regiona zapadnog Balkana, kako bi kasnije postale potpuni deo evropskih integracija u civilnom vazduhoplovstvu. Ove zemlje su preuzele obaveze da transponuju u svoj pravni sistem i sprovedu celokupan pravni okvir EU u oblasti vazduhoplovstva. Nivo sprovođenja Sporazuma ECAA u zemljama zapadnog Balkana se ocenjuje od strane posebnih komisija Evropske Unije kroz posete tim državama. U zavisnosti od rezultata ispunjenja uslova, zemlje zapadnog Balkana mogu da pređu iz prve faze, koja počinje odmah stupanjem na snagu sporazuma, u drugu fazu, sve do potpunog sprovođenja Sporazuma ECAA. Posebni uslovi za svaku zemlju se nalaze u Protokolu Sporazuma od 1 do 9. Protokol 9 se odnosi na Kosovo.

Naša zemlja je postigla izrazit uspeh u sprovođenju Sporazuma ECAA. To je potvrđeno u nacrtu izveštaja Novembra 2010. godine, ekipe stručnjaka Evropske Komisije, u vezi sa nivoom sprovođenja ovog Sporazuma u Kosovu. U dokumentu se ističe da je Kosovo “vrlo blizu prelaska prve faze sprovođenja”. Takođe, na zadnjem sastanku Zajedničke Komisije Sporazuma ECAA, održanom 17. Decembra

2010. god., rečeno je da je Kosovo imalo značajna dostignuća u sprovođenju Sporazuma. Svi zahtevi Sporazuma ECAA, koji su u delokrugu ACV-a, su uspešno sprovedeni. Preostalo je da se u pravni okvir Republike Kosovo transponuju i odredbe EU na polju državne pomoći. Vlada Republike Kosovo je izradila nacrt Zakona o Državnoj Pomoći.

Nemogućnost za stupanje u ugovorne sporazume sa EU /Evropskom Komisijom, ili sa Evropskom Agencijom Civilnog vazduhoplovstva (EASA), u svakom slučaju, predstavlja ozbiljnu prepreku za potpuno sprovođenje pravnog okvira EU. ACV se neprekidno zalaže za potpisivanje radnih aranžmana sa EASA-om, kroz koje EASA dobiva potpuni pristup u inspekcije našeg sistema civilnog vazduhoplovstva, dok se s druge strane, ACV-u pruža pristup u Evropsku bazu podataka o sigurnosti vazduhoplovstva. Svi ACV-i zemalja Zapadnog Balkana su potpisali sa EASA-om ove radne aranžmane.

Vredi da se istakne da do sada nijedna od zemalja Zapadnog Balkana nije službeno prešla prvu fazu sprovođenja Sporazuma ECAA.

5. AKTIVITETI ACV-a NA MEĐUNARODNOJ RAZINI

ACV je učestvovao skoro u svim regionalnim inicijativama civilnog vazduhoplovstva. Ovi forumi imaju posebnu važnost za našu zemlju, znajući da Republika Kosovo još uvek nije punopravni član međunarodne porodice nacija na polju civilnog vazduhoplovstva. Mi smo iskoristili svaku mogućnost da predstavimo rad našeg autoriteta i da produbimo saradnju sa ACV-ima drugih država.

U većini slučajeva naše predstavljanje je bilo prema formatu Gymnich, (nijedna od delegacija učesnica nisu se identifikovala iz koje države dolaze, nego samo kao imena pojedinaca učesnika). Na međunarodnim sastancima učestvovali smo i kao "Kosovo Civil Aviation Authority (KCAA)". Niti u jednom slučaju nismo učestvovali pod logom, kao što je UNMIK, UNMIK/Kosovo ili Kosovo (UNSCR1244). Vredi da se istakne da tokom rada na Balkanskom Samitu Avijacije, održanom u Antaliji Turska, delegacija ACV-a je predstavljena zastavom Republike Kosovo, kao i sve druge države Zapadnog Balkana, uključujući i Srbiju.

ACV je takođe održao redovne kontakte sa brojnim autoritetima civilnog vazduhoplovstva zemalja koje su priznale Republiku Kosovo kao i sa međunarodnim organizacijama gde mi nismo član.

5.1 Nadzor sprovođenja Sporazuma ECAA

Republika Kosovo je zabeležila izvanredne rezultate u sprovođenju ovog Sporazuma tokom 2010. godine. Stupilo je na snagu 15 pod zakonskih akata, koji su zahtev za sprovođenje ovog Sporazuma. Na poziv Generalnog Direktora ACV-a, od 21. do 24. Juna 2010. godine grupa stručnjaka vazduhoplovstva angažiranih od strane Evropske Komisije preduzela je jednu posetu procene o dostignućima Republike Kosovo u sprovođenju Sporazuma ECAA. Procena je obavljena u četiri polja: ekonomsko uređenje aerodroma, sigurnost u vazduhoplovstvu, sigurnost vazduhoplovstva i usluge vazdušne navigacije.

Tokom ova četiri dana, stručnjaci su se sastali i ocenili sve vazduhoplovne institucije u Kosovu, aerodrom, Ministarstvo Rada i Socijalne Zaštite u vezi sa Zakonom o Radu, Ministarstvom Privrede i Finansija u vezi sa Zakonom o Državnoj Pomoći, jedinicu za Javno Privatno Partnerstvo u vezi sa davanjem pod koncesiju aerodroma kao i sa Komisijom za Konkurenciju u vezi sa pravilima konkurencije u Republici Kosovo.

Dana 15. Novembra 2010. godine ACV je primio nacrt izveštaja posete procene o sprovođenju Sporazuma ECAA u Republici Kosovo. U pismu potpisanom od strane Direktora Direktorijata za Vazdušni Transport u EK, upućenom Generalnom Direktoru ACV-a, ističe se da nacrt izveštaja odražava dobar posao koji je odrađen za sprovođenje Sporazuma ECAA i ohrabruje da se s tim dobrim radom nastavi sa namerom ispunjenja prve faze tokom 2011. godine.

Nacrt izveštaja ocenjuje pozitivno izvršeni rad i potencira nedostatak Zakona o radu i onog o državnoj pomoći kao prepreku za prelazak Kosova u višu naprednu fazu sprovođenja Sporazuma ECAA. Nakon stupanja na snagu Zakona o radu, ostaje da se odobri i Zakon o Državnoj Pomoći, da bi Republika Kosovo ispunila obaveze prve faze Sporazuma. Redovni sastanak Zajedničkog Komiteta Sporazuma ECAA, koji se organizira od strane Evropske Komisije, održan je 17. Decembra u Beogradu. Zajednički Komitet Sporazuma ECAA je telo osnovano na osnovu Člana 18. Sporazuma ECAA sa odgovornošću administriranja i potrebnog sprovođenja Sporazuma. Predstavnici Evropske Komisije prikazali su preliminarne rezultate ispunjenja obaveza koje proističu iz Sporazuma ECAA u svakoj državi Zapadnog Balkana. Za Kosovo je rečeno da su postignuti veliki rezultati pošto su ispunjene zakonske obaveze prve faze sa izuzetkom Zakona o Državnoj Pomoći i da je Kosovo na dobrom putu za ispunjenje prve faze u 2011. godini.

Uspeh Republike Kosovo u sprovođenju Sporazuma ECAA je pomenut i u Izveštaju o Napretku Kosova za 2010. godinu, objavljenom 9. Novembra 2010. godine od strane Evropske Komisije. U pod-poglavlju sektorskih politika, tačnije transporta, izvešteno je da je bilo izrazitog napretka u vazdušnom saobraćaju, odnoseći se na sprovođenje Sporazuma ECAA.

ACV, kao odgovorna institucija, izveštava Ministarstvo Evropskih Integracija svakog tromesečja o napretku Kosova u sprovođenju Sporazuma ECAA. Sprovođenje ovog Sporazuma je jedna od aktivnosti u Planu Delovanja za Sprovođenje Evropskog Partnerstva Kosova.

5.2 Regionalna saradnja na polju civilnog vazduhoplovstva

ACV pridaje veliku važnost saradnji sa homolognim kolegama regiona, uzimajući u obzir da sve države zapadnog Balkana prolaze kroz isti izazov - usklađivanje zakonodavstva, uredba i standarda u civilnom vazduhoplovstvu sa onima iz EU.

a) Bilateralna saradnja sa Albanijom

U 2010. godini je nastavljena uska saradnja između nas i ACV-a Albanije u sprovođenju Sporazuma ECAA, u prevodu i transponovanju pravnog okvira EU, kao i zajedničkim inspekcijama operatera civilnog vazduhoplovstva u Albaniji i u Kosovu. Osnova te saradnje je Sporazum o Razumevanju između autoriteta civilnog vazduhoplovstva Kosova i Albanije, potpisan u Decembru 2009. godine.

b) Bilateralna saradnja sa Makedonijom

Dana 16. Aprila 2010. godine, Generalni Direktori Autoriteta Civilnog vazduhoplovstva Kosova i Makedonije potpisali su Sporazum o Razumevanju. Ovaj Sporazum služi kao pravna osnova za saradnju na području Civilnog vazduhoplovstva između ove dve države. Sporazum predviđa uzajamnu pomoć u osoblju, dokumentaciji i stručnosti u svim područjima koje spadaju u delovanje ovih dva autoriteta.

Na isti dan, na inicijativu ACV-a, sastali su se i pružaoci usluga vazdušne navigacije Kosova, Makedonije i Albanije da bi razgovarali o međusobnoj saradnji nakon otvaranja visokog vazdušnog prostora Kosova.

c) Bilateralna saradnja sa Hrvatskom

Tokom ove godine su održana dva sastanka između Nadzornih Odbora ACV-a i Odbora Hrvatske Agencije Civilnog Vazduhoplovstva. Ovi sastanci, prvi tokom meseca maja u Zagrebu i drugi tokom Novembra u Prištini, su služili za razmenu iskustava i praksi njihovoj aktivnosti nadziranja regulatora civilnog vazduhoplovstva u obe zemlje.

Dana 8. Decembra 2010. godine, potpisan je Sporazum o Razumevanju između ACV-a Republike Kosovo i Hrvatske Agencije Civilnog Vazduhoplovstva za saradnju na polju civilnog vazduhoplovstva. Potpisani Sporazum je dosta fleksibilan pošto omogućava razmenu svih vrsta resursa koji su u interesu obiju strana. Tako će obe agencije moći da razmene pod zakonske akte, priručnike sa uputstvima, ljudske resurse, ali iznad svega će biti u stanju da razmenjuju iskustva u rešavanju izazova tokom obavljanja svakodnevnih zadataka za garantovanje sigurnog sistema civilnog vazduhoplovstva.

d) Bilateralna saradnja sa Crnom Gorom

Uspostavljeni su temelji dobre bilateralne saradnje i sa Crnom Gorom na polju civilnog vazduhoplovstva. Tokom jednog sastanka između ACV-a Kosova i ACV-a Crne Gore, održanog u Budvi 8. Septembra 2010. godine, razgovarano je o mogućnosti otvaranja vazdušnog koridora koji bi povezivao naše dve zemlje. Takođe, dogovorena je međusobna pomoć na sprovođenju standarda civilnog vazduhoplovstva, i posebno, pravnog okvira EU. Strane su se obavezale da će u prikladnom trenutku formalizovati saradnju potpisivanjem Sporazuma o Razumevanju.

ANTALIJA, 28 OKTOBAR 2010: BALKANSKI SAMIT ZA AVIJACIJU

e) Balkanski Samit Vazduhoplovstva

U razdoblju od 27.-28. Oktobra 2010. godine, u Antaliji u Turskoj, održan je Balkanski Samit Vazduhoplovstva. Samit pod nazivom “Od zajedničke prošlosti, ka strateškom partnerstvu”, organizovan je od strane Generalnog Direktora Civilnog Vazduhoplovstva Turske, i na njemu su učestvovali ACV-i država Zapadnog Balkana i Moldavije. Na ovom Samitu, Republika Kosovo je predstavljena od strane Generalnog Direktora Civilnog vazduhoplovstva, koji je održao jedno predavanje u vezi sa sistemom civilnog vazduhoplovstva u našoj zemlji.

U ime država učesnica, Generalni Direktor Civilnog Vazduhoplovstva Turske potpisao je Deklaraciju Antalije o razvijanju saradnje između država Balkana na polju civilnog vazduhoplovstva. Kroz ovu Deklaraciju, Generalni Direktori civilnog vazduhoplovstva država učesnica su se obavezali za osnivanje jedne održive saradnje na području sigurnosti, osiguranja, nadgledanja i inspekcije, razmeni stručnjaka i državnog zakonodavstva, sertifikacije i licenciranja i drugih područja.

f) Bilateralna saradnja sa Italijom

Razmenom pisama između ACV-a i Autoriteta Civilnog Vazduhoplovstva Italije (ENAC), od 10. Decembra 2010. god. započeto je sprovođenje jednog tehničkog sporazuma između vazduhoplovnih autoriteta Kosova i Italije o nekoliko gledišta vazdušnih usluga. Ovi tehnički aranžmani su predloženi od strane ENAC-a i prihvaćeni su kao takvi od ACV-a.

Ovaj sporazum je proistekao kao potreba da se poseduje jedan tehnički okvir koji pojašnjava nekoliko gledišta sprovođenja Sporazuma ECAA između Republike Kosovo i Italije. Ovaj tehnički sporazum, između ostalog, garantira podjednaka prava za kosovske vazdušne kompanije u Italiji, sa pravima italijanskih vazdušnih kompanija u Kosovu. Ova prava za kosovske kompanije će se garantovati kao rezultat sertifikacije od strane ACV-a u skladu sa najvišim evropskim standardima sigurnosti vazduhoplovstva.

5.3 Odnosi sa EUROCONTROL-om

Evropska Organizacija za Sigurnost Vazduhoplovne Navigacije (EUROCONTROL) je međunarodna organizacija, osnovana 1963. godine. Glavni cilj organizacije je razvoj pan-evropskog sistema upravljanja vazdušnog saobraćaja. Sedište organizacije je u Briselu.

ACV je uspeo nakon dugog i teškog dopisivanja tokom 2008/2009. godine da omogući učešće vazduhoplovnog osoblja iz Kosova na programima obučavanja EUROCONTROL-a. Osoblje ACV-a i Pružaoca Usluga Vazdušne Navigacije na Međunarodnom Aerodromu Prištine “Adem Jashari” i tokom 2010. godine je nastavilo da učestvuje na programima obučavanja ove organizacije. Na službenoj stranici EUROCONTROL-a na internetu, na spisku zemalja učesnica na programima obučavanja, našoj zemlji se odnose sa ustavnim imenom – Republika Kosovo.

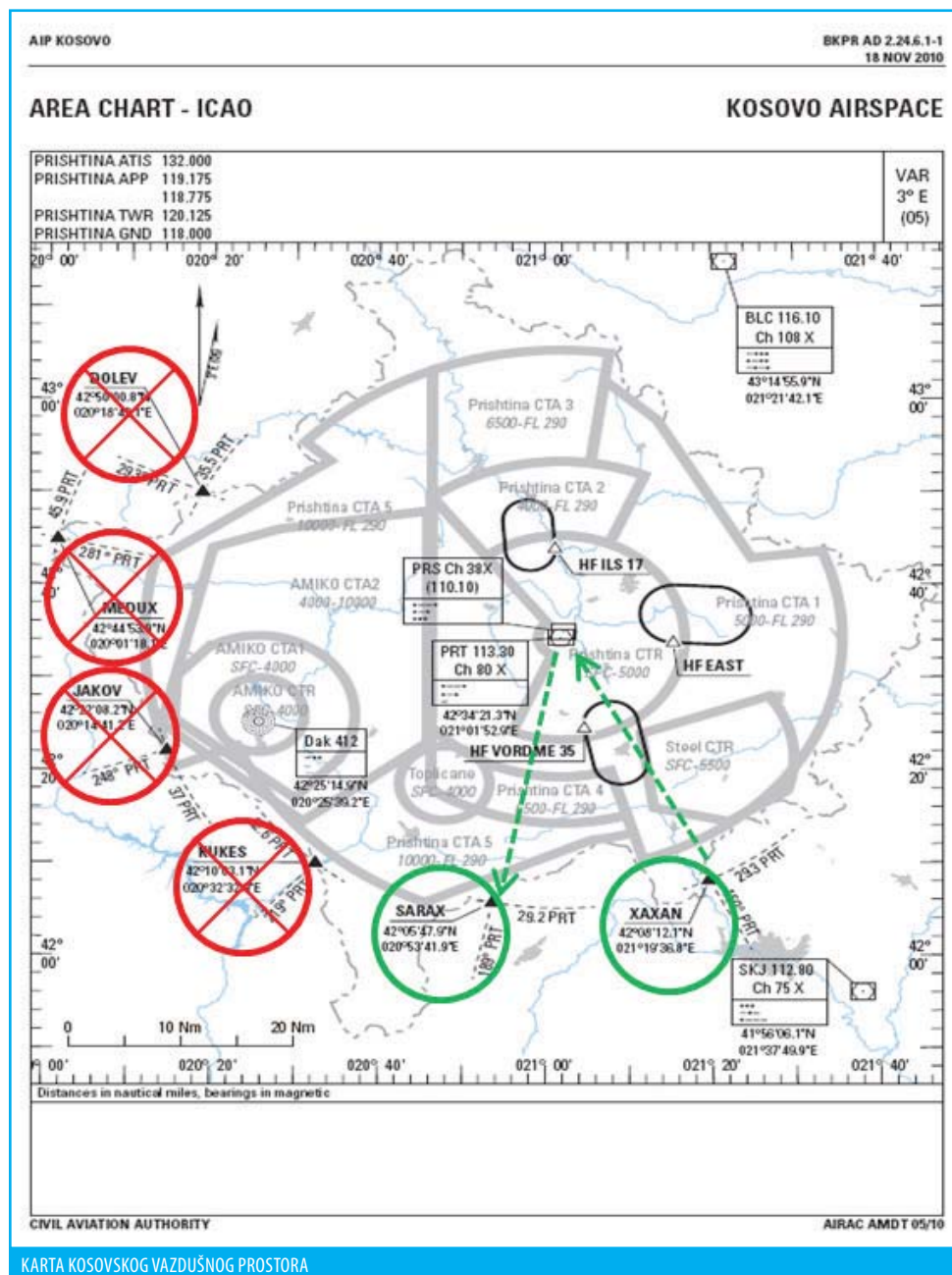
5.4 Opis Vazdušnog Prostora Kosova

Vazdušni prostor Kosova, od Septembra 1999. godine je deo “Zajedničkog Operativnog Prostora Balkana – JOA” NATO-a, pod operativnom kontrolom Centra za Kontrolu Kombinovanih Vazdušnih Operacija 5 (Combined Air Operations Control 5 - CAOC5). Ovaj vazdušni prostor je kontrolisani prostor, na kojem se pružaju usluge za vazdušni saobraćaj.

Od Aprila 2004. godine, niski vazdušni prostor Kosova (nivo letenja FL 290 i niže – oko 9 km visine) je pod kontrolom pružaoca usluga vazdušne navigacije Aerodroma Prištine (MAP) “Adem Jashari”, koji pruža usluge vazdušnog saobraćaja i aerodroma za avione u blizini MAP-a. Niski vazdušni prostor je klasifikovan kao prostor klase D i F, u skladu sa Aneksom 11 ICAO o klasifikovanju vazdušnog prostora. Visoki vazdušni prostor (iznad FL 290) Kosova je zatvoren za komercijalni saobraćaj.

Na donjoj figuri je prikazana struktura vazdušnog prostora Kosova. Trenutno se koriste samo 2 koridora za komercijalni saobraćaj ka/od MAP "Adem Jashari", a to su XAXAN i SARAX, na južnom delu Kosova, na granici sa Makedonijom. U međuvremenu se radi na tome da se otvore dva nova koridora MEDUX/DOLEV i KUKES/JAKOV koji povezuju Kosovo sa Crnom Gorom, odnosno Albanijom.

5.5 Normalizacija Balkanskog vazdušnog prostora (BANM)

Visoki vazdušni prostor Kosova (preko 9 kilometara visine) je zatvoren za letove, od strane NATO-a još od završetka rata 1999. godine. Prostor je zatvoren u to vreme kao rezultat suspenzije nadležnosti vazduhoplovnih autoriteta FRJ-a što se tiče civilnog vazduhoplovstva u Kosovu. Ovaj prostor, kada bi se sada otvorio, koristio bi se od strane vazduhoplova koji bi prolazili na velikim visinama iznad naše zemlje, putem od jedne tačke do druge. Put za prelazak preko visokog vazdušnog prostora Kosova odgovarao bi vazduhoplovima koji bi putovali, npr. iz Zapadne Evrope u Grčku ili dalje. Kada bi se otvorio visoki vazdušni prostor Kosova, računa se da bi oko 450 vazduhoplova dnevno prolazilo iznad naše zemlje.

Za sada, Kosovo nema potrebne kapacitete za pružanje usluga kontrole vazdušnog saobraćaja na visokom vazdušnom prostoru pošto je tokom ovih godina ovaj prostor bio zatvoren i jedini vazdušni saobraćaj u Kosovu je funkcionisao u niskom vazdušnom prostoru kroz dva koridora koji se spajaju sa Makedonijom. Za pružanje ovih usluga potrebna je dodatna tehnologija kao i dodatna obuka kontrolora vazdušnog saobraćaja na MAP-u "Adem Jashari".

Vlada Republike Kosovo je od objavljivanja nezavisnosti zahtevala od ACV-a da radi na normalizaciji vazdušnog prostora zemlje. Na početku 2009. godine, osnovan je jedan Tehnički Panel od strane NATO-a, koji je u okviru inicijativa o normalizaciji vazduhoplovstva na Balkan (BANM), trebao da razmotri tehničke mogućnosti i da pruža jednu konsenzualnu tehničku preporuku za otvaranje visokog vazdušnog prostora Kosova. Na osnovu ove preporuke, NATO bi privremeno delegirao trećoj zemlji pružanje usluga vazdušne navigacije u visokom vazdušnom prostoru Kosova. Na ovim sastancima su učestvovali tehnički stručnjaci pružaoca usluga vazdušne navigacije i autoriteti civilnog vazduhoplovstva Albanije, Kosova, Srbije, Hrvatske, Crne Gore, Makedonije i Bosne. Tehnički Panel BANM nije postigao konsenzus kojim bi se preporučilo neko tehničko rešenje za pružanje usluga u visokom vazdušnom prostoru Kosovo.

Dana 24. Septembra 2010. godine održan je Sastanak za Normalizaciju Vazdušnog Prostora Balkana (BANM). Iz Kosova su učestvovali Generalni Direktor Civilnog vazduhoplovstva, Direktor Pružaoca Usluga Vazdušne Navigacije i Direktor Departmana Usluga Vazdušne Navigacije u okviru ACV-a. Na sastanku je, između ostalog, raspravljano o rezultatima gore pomenutog tehničkog panela. Mi smo izvestili o našim dostignućima u civilnom vazduhoplovstvu i ponovili smo da nijedno rešenje za vazdušni prostor Kosova ne može da bude prosto tehničko, jer uvek ima političkih komplikacija, iz tog razloga, rešenje treba da bude prihvatljivo sa tehničkog, praktičnog i političkog gledišta. Ovo rešenje isključuje iz bilo koje kombinacije srpskog pružaoca usluga vazdušne navigacije.

NATO je primetio da tehnički panel nije uspeo da donese preporuku, zato je doneo odluku da se ovaj panel pasivizira. NATO je takođe stavio do znanja da planira razvoj bilateralnih savetovanja sa namerom pronalaženja jednog pružaoca usluga vazdušne navigacije (koji će se identifikovati u blizini regiona Balkana), da delegiranjem od strane NATO-a, privremeno pruža usluge vazdušne navigacije u visokom vazdušnom prostoru Kosova. Mi smo potvrdili da podržavamo ovu ideju NATO-a i dodali smo da bilo kakvo rešenje treba da bude koordinovano sa autoritetima Kosova.

Pitanje privremenog pružaoca usluga vazdušne navigacije u visokom vazdušnom prostoru Kosova je ponovo potaknuto na sastanku između predstavnika NATO-a i ACV-a koji je održan 23. Novembra 2010. godine. Očekuje se da će BANM predložiti Savetu NATO-a tokom ove godine jedno rešenje za otvaranje visokog vazdušnog prostora Kosova.

5.6 Bilateralni sporazumi vazdušnog saobraćaja

Bilateralni sporazumi vazdušnog spaobraćaja su međudržavni instrumenti koji regulišu ulazak redovnih vazdušnih kompanija na tržište. Ovo je deo oblasti ekonomskog regulisanja vazdušnog saobraćaja i na osnovu zakona odgovornost je MSPT-a.

Međutim, ACV je bio suštinski deo delegacija Republike Kosovo, imenovanih od strane Ministra MSPT-a, u pregovaranju Bilateralnih Sporazuma Vazdušnog Saobraćaja sa Švajcarskom i Turskom. Dana 29. Aprila 2009. godine, potpisan je Sporazum o Razumevanju između vazduhoplovnih autoriteta Republike Kosovo i Švajcarske Konfederacije, dok je Sporazuma za redovne vazdušne usluge između Republike Kosovo i Švajcarske Konfederacije potpisan 25. Novembra 2010. godine od strane Ministra MSPT i Švajcarskog ambasadora u Kosovu.

ACV je takođe ponudila tehničku ekspertizu MVP-u u razmatranju i komentarisanju nacрта-Sporazuma ponuđenog Državnom Sekretarijatu SAD-a sa ciljem potpisivanja Sporazuma o Otvorenom Prostoru između naših zemalja.

Sporazum ECAA, osim ostalog, detaljno reguliše vazdušni saobraćaj između zemalja potpisnica, i zbog ovoga Kosovo ne može potpisati bilateralni sporazum u ovoj oblasti sa nijednom od zemalja EU-a, Islandom, Norveškom i zemlje u regionu.

5.7 Kordinacija tehničke pomoći u polju vazduhoplovstva

ACV je središnja tačka za sve projekte tehničke pomoći u vazduhoplovstvu koje se pružaju našoj zemlji od strane EU, u okviru raspoloživih instrumenata za države koje pretendiraju članstvo u EU. Tokom 2010. godine, ACV, MSPT, MUP i KIUNOV su imali koristi od ovih projekata, koji su opisani u nastavku. Od posebne je važnosti tvining projekat ACV-a sa Generalnim Direktoratom Civilnog Vazduhoplovstva Francuske.

a) Tvining projekat između ACV-a Kosova i Francuske

Dana 22. Februara 2010. potpisan je sporazum između EK i Generalnog Direktorata Civilnog Vazduhoplovstva Francuske pod nazivom "Podrška Kosovu za učešće u Zajedničkom Evropskom Vazдушnom Prostoru".

Od ovog tvining projekta imaju koristi ACV, MSPT, MUP i Komisija za Istraživanje Udesa i Ozbiljnih Nezgod Vazduhoplova (KIUNOV), kao javni autoriteti sa odgovornošću i funkcijama na polju civilnog vazduhoplovstva u našoj zemlji. Projekat ima vrednost od 1 miliona evra i finansiran je od strane EU kao deo Instrumenta za pretpristupnu pomoć (IPA) sa namerom približavanja našeg zakonodavstva sa onim iz EU i obučavanja osoblja; jednom rečju, podizanja kapaciteta vazduhoplovnih autoriteta Republike Kosovo na isti nivo sa onima iz zemalja članica EU. Projekat će trajati dve godine.

Francuski stručnjaci tokom 2010. godine su procenili pravni sistem kao i arhitekturu vazdušnog transporta u Kosovu. Oni su takođe procenili usklađenost zakona, uredbi, procedura i priručnika, koji su na snazi, sa evropskim zahtevima. Da bi se obavile ove aktivnosti, stručnjaci iz raznih polja ACV-a Francuske su posetili odgovorne institucije u našoj zemlji da bi se pobliže upoznali sa faktičnim stanjem što se tiče pravne infrastrukture. Procenjeno je stanje svih vazduhoplovnih autoriteta u Kosovu. Rezultati ovih procena čine osnovu Plana Delovanja u kojem su navedene aktivnosti koje trebaju da se preduzmu za postizanje ciljeva projekta. Napredak tvining projekta će se meriti na osnovu postignutosti ispunjenja ovog plana delovanja.

Razvoj ljudskih kapaciteta je ključna komponenta ovog projekta i u tom kontekstu, prva studijska poseta Kosovara u Francuskoj je ostvarena u oktobru 2010 godine. Održana su dva sastanka Upravnog Odbora tvining projekta 14. Juna, odnosno 11. Oktobra 2010. godine, na kojima su pozitivno ocenjena dostignuća projekta u prvom i drugom tromesečju.

U Novembru 2010. godine, privremeno je suspendiran tvining projekat između kosovskog i francuskog ACV-a zbog bankrotiranja finansijskog operatera projekta, ISTED. Transfer drugom operateru može da potraje do marta 2011. godine, kada će projekat ponovo da započne.

b) Projekat EASA-IPA 2009

Kao deo projekta EASA-IPA 2009 u 2010. godini su organizovane četiri aktivnosti. Od 27. do 29. Aprila 2010. godine, održan je u Dubaiu Drugi Forum Međunarodne Saradnje, u kojem je Kosovo predstavljen od strane ACV-e. Ovaj forum je imao za cilj razmenu iskustava država u sprovođenju i usvajanju zakonodavstva EASA-e. Osim evropskih država, i mnogo drugih država sve više sprovode ovo zakonodavstvo. Generalni Direktor ACV-a je učestvovao na sastanku Pan-Evropskih partnerskih država EASA-e, održanom od 29 – 30. Juna 2010. godine u Kelnu u Nemačkoj. Na ovom sastanku je raspravljano o produbljivanju saradnje između EASA i država ne-članica, koje imaju za cilj punopravno članstvo u ovoj agenciji EU. Takođe, Generalni Direktor je učestvovao

i u prvom sastanku Upravnog Odbora EASA-IPA, gde je raspravljano o budućnosti projekta tehničke pomoći za zemlje Balkana sa ciljem postizanja potpune konvergencije na polju sigurnosti sa zemljama EU. Generalni Direktor je održao jedno predavanje o sistemima civilnog vazduhoplovstva u Republici Kosovo.

Od 11. do 22. Oktobra 2010. god. održano je teoretsko i praktično obučavanje za EU OPS (Vazdušne Operacije u vazдушnom komercijalnom transportu EU). Obučavanje je organizirano od strane EASA-e u saradnji sa Bureau Veritas (Francuska) i sa autoritetima civilnog vazduhoplovstva Republike Češke i Holandije. Teoretski deo obuke je održan u Parizu, Francuska, gde su učestvovala dva inspektora ACV-a, dok je praktični deo jedan od njih sledio u Pragu, Republika Češka, a drugi u Hoofddorpu, Holandija.

c) Program ISIS

Program ISIS (Uvođenje Jedinственog Evropskog Neba u Jugoistočnu Evropu) je inicijativa finansirana od strane Evropske Komisije za podršku zemalja Jugoistočne Evrope u uvođenju Jedinственog Evropskog Neba (SES) i sporazuma ECAA. Glavni ciljevi ovog programa su jačanje i razvoj Autoriteta Državnog Nadzora (ADN) u regionu, prebacivanje zakonodavstva SES u pravni okvir država regiona, sprovođenje kulture sigurnosti i stvaranje standarda za obuke. ACV Kosova je deo ovog projekta od potpisivanja Sporazuma ISIS između država regiona i Evropske Komisije u aprilu 2008. godine.

d) Aktivnosti Programa ISIS

Tokom 2010. godine izvršen je veliki broj aktivnosti u okviru programa ISIS. U nastavku, možete naći jedan kratki sažetak ovih aktivnosti.

Od 20. do 21. Jula, ACV je bio posećen od strane predstavnika Programa ISIS, g. Peter Thorsen, u okviru projekta za razvoj "Priručnika Autoriteta Državnog Nadzora (ADN)". Ova poseta je imala za cilj pregled dokumentacije ADN u Republici Kosovo i što tačnije identifikovanje potreba ACV-a za razvoj nove dokumentacije. ACV je ponovo posećen od strane jedne delegacije Programa ISIS, 17. Avgusta, sa namerom održavanja predavanja o ciljevima i planiranim aktivnostima u okviru programa. Dana 8. Septembra, u Budvi u Crnoj Gori, održan je prvi sastanak Upravnog Odbora Programa ISIS, na kojem su učestvovali i predstavnici ACV-a. Na ovom sastanku, partneri regiona Jugoistočne Evrope su ponovo potvrdili njihovo daljnje zalaganje za postizanje ciljeva Jedinственog Evropskog Neba (SES) i podršku programu ISIS u tom kontekstu.

Od 20. do 21. Septembra, ACV je ponovo posećen od strane Programa ISIS, ovog puta da bi se analizovao tok procesa premeštanja uredbi i direktiva EU u vezi sa uslugama vazdušne navigacije.

Od 13. do 14. Oktobra 2010. godine u Amsterdamu, Holandija, održana je obuka "Generički Priručnik za Autoritete Državnog Nadzora (ADN)", koja je imala za cilj prikazivanje i objašnjenje Priručnika o ADN u generičkom obliku, izrađenog od strane programa ISIS za države partnere programa. Ovaj priručnik će služiti za dalji razvoj priručnika dotičnih ADN.

Od 23. do 25. Novembra je održana radionica "Osnivanje i jačanje Autoriteta Državnog Nadzora; Sertifikacija, imenovanje i nadzor: budući izazovi", organizirana od strane Belgijskog Predsedništva Saveta EU u saradnji sa Regionalnim Savetom za Saradnju, Evropskom Komisijom i Programom ISIS. Radionica je održana u Sarajevu, a učestvovali su, osim predstavnika ACV-a, i predstavnici država regiona kao i predstavnici Evropske Komisije, Eurocontrol-a, ADN Belgije i Rumunije, i Pružaoci vazdušnih usluga iz Švajcarske i Danske.

Od 29. do 30. Novembra, u Briselu je održana obuka "Procena promena u sistemu Menadžmenta Vazdušnog Saobraćaja (MVS)", organizirana u okviru Projekta "Izgradnja Kapaciteta ADN". Opšti cilj ove obuke je bio pružanje uputstava za osoblje Autoriteta Državnog Nadzora (ADN) na polju ocenjivanja velikih i važnih promena koje se dešavaju u MVS-u.

e) Projekat AirEuroSafe

I u prvom polugodištu 2010. godine, ovaj projekat je nastavio da pruža obuke u učionicama, obuke na radnom mestu i pravnu pomoć za države zapadnog Balkana, kako bi usaglasile zakonodavstvo, procedure i standarde sa onima u EU. Održane su dve obuke na polju ekonomskog uređenja, dve na polju osiguranja civilnog vazduhoplovstva kao i dve studijske posete za pružanje obuke na radnom mestu. Obuka su završili ne samo službenici aeronautičkih autoriteta Kosova nego i oni iz MAP "Adem Jashari".

Aktivnosti ovog projekta su završene 30. Juna 2010. godine.

6. REGULATIVNA AKTIVNOST

Glavni razlog postojanja ACV-a je nadziranje i regulisanje aktiviteta civilnog vazduhoplovstva u Republici Kosovo kako bi se zagarantovale bezbedne operacije u skladu sa važećim standardima. Ovo se postiže putem inspekcije, revizije, licenciranja i izdavanja uverenja. ACV ima profesionalno i kompetentno osoblje za regulisanje civilnog vazduhoplovstva. Republika Kosovo donela je Zakon o Civilnom Vazduhoplovstvu koji Evropska Komisija smatra kao model za sve države Zapadnog Balkana. ACV je tokom izveštajnog perioda izdala veliki broj izvršnih uredbi kao i priručnike i materijale za vazduhoplovnu industriju i naše inspektore. Regulativna aktivnost ACV-a obuhvata opštu bezbednost civilnog vazduhoplovstva kao i ekonomsko regulisanje aerodroma i davalaca usluga vazdušne navigacije u Republici Kosovo. U daljem tekstu je prikazan kratak pregled regulatornih aktivnosti ACV-a u oblasti bezbednosti vazduhoplovstva podeljenih u ove kategorije: sigurnost letova, usluge vazdušne navigacije i aerodromi. Takođe, prikazan je kratki pregled o aktivnostima ekonomskog regulatora na MAP-u.

6.1 Sigurnost letova

U oblasti sigurnosti letova i bezbednosti vazduhoplovstva, rad je usredsređen na izradi izvršnih uredbi i priručnika za inspektore ACV-a. Osim toga, izvršavane su neprekidne inspekcije i revizije operatora kako bi se obezbedilo da su procedure njihove operacije potpuno u skladu sa međunarodnim standardima kao i sa primenljivim zakonom Republike Kosovo.

U martu 2010. godine, ACV je primio prvu aplikaciju za AOC (Air Operator Certificate – Certifikat vazdušnog operatora) i započeo je sa procesom sertifikacije, koji svaki kandidat koji planira da obavlja vazdušni komercijalni transport treba da prođe. Ime kandidata je “Illyrian Airways”. Proces se sastoji od pet faza: predaplikaciona faza, faza formalne aplikacije, faza ocene dokumentacije, inspekcija opreme i procedura, izdavanje Sertifikata Vazdušnog Operatora. Proces je stigao u fazu ocenjivanja dostavljenih dokumenata kandidata “Illyrian Airways”. Osim opšte dokumentacije kandidata, pregledani su i dati komentari jednom ili više puta za ove priručnike: Priručnik poslovanja - Deo A, Priručnik poslovanja - Deo D, Priručnik sigurnosti leta, Priručnik zemaljskih operacija, Priručnik (Podnošenje) upravljanja kontinuirane plovidbenosti (CAME), Priručnik o kvaliteti, Priručnik sigurnosti, Program osiguranja vazdušne kompanije i Priručnik obučavanja kabinskog osoblja.

a) Inspekcije stranih aviona

U 2010. godini, u okviru programa SAFA (Safety Assessment of Foreign Aircraft - Procena Sigurnosti Stranih Vazdušnih Sredstava), ACV je izvršio 83 inspekcija stranih aviona na platformi MAP “Adem Jashari”. U 11 inspekcija su zaključena ukupno 17 nalaza, od kojih 8 prve kategorije (sa malim uticajem na sigurnosti aviona i/ili lica u avionu), 6 druge kategorije (sa srednjim uticajem) i 3 treće kategorije (sa velikim uticajem).

SLIKA: KUSHTRIM KADRIU, PRIKAZ PILOTSKE KABINE

Za nalaze prve kategorije ACV je obavestio osoblje letova dotičnih aviona, dok za nalaze druge i treće kategorije ACV je obavestio dotične vazdušne kompanije, države ovih kompanija i države u kojima je registrovan avion (ako su različite od država vazdušnih kompanija) i tražila je preduzimanje mera za ispravljanje ovih nalaza i zahtevala da se one ne ponove. ACV je zatvorio sve nalaze, pošto su odgovori dotičnih država i kompanija, kao i naredne mere, bile zadovoljavajuće.

U prošloj godini ACV je izvršio analizu svih inspekcija stranih aviona u Kosovu, od početka sprovođenja programa SAFA. Ova analiza je distribuirana interesnim grupama u našoj zemlji kao i dotičnim odeljenjima u Evropskoj Komisiji i u EASA.

ACV još uvek nema pristupa bazi podataka programa SAFA. U ovoj bazi podataka nalaze se detalji svih inspekcija koji su ikad održani kao deo ovog programa. ACV je zahtevao više puta od EASA i od Evropske Komisije pristup ovom programu, koji se omogućuje potpisivanjem radnih aranžmana između ACV-a i EASA. Pošto naša zemlja još nije u ugovornim sporazumima sa EU-om, Evropska Komisija i dalje nije ovlastila EASA da potpiše potrebne radne aranžmane sa ACV-om.

b) Izveštavanje događaja u vazduhoplovstvu

ACV je stvorio efikasni sistem kroz koji se izveštavaju sva događanja koje potencijalno mogu da rizikuju civilno vazduhoplovstvo u Republici Kosovo. Kroz ovaj mehanizam mi smo u stanju da identifikujemo opasnosti, da brzo reagujemo i da preduzmemo mere za prevenciju ponavljanja istih događaja ubuduće. Sistem je stvoren u skladu sa pravnim okvirom EU-a, koji je prenošen u pravni sistem naše zemlje. Takođe, uveli smo posebni softver za obradu izveštavanih događaja, za stvaranje baze podataka o događajima i preduzetim merama od strane ACV i operatora. ACV je stvorio kulturu izveštavanja događaja od strane celog osoblja aerodroma i vazdušnih kompanija, garantujući, kroz zakonodavstvo na snazi, da njihovi poslodavci ne mogu da ih kazne zbog izveštavanja događaja ACV-u. Kao rezultat ovih mera i dobre saradnje sa aerodromom, kontrolom leta i vazduhoplovnim kompanijama, tokom 2010. godine je prijavljeno 54 događaja, od kojih su 34 zaključena nakon istrage i preduzimanja potrebnih mera ispravljanja. Preostali događaji su u procesu istrage i sprovođenja mera ispravljanja od strane operatora radi njihovog zatvaranja, koje se očekuje da početkom 2011. godine.

Izvršeno je ubacivanje događaja u vazduhoplovstvu (MOR) u bazu podataka u formatu E4F Sistema ECCAIRS (European Co-ordination centre for Accident and Incident Reporting Systems – Koordinacioni Evropski Centar za Sisteme Izveštavanja Nesreća i Incidenata), koji se koristi u državama EU. Ubačeni su svi MOR-i za 2010. i 2009. godinu.

ACV je objavio studij u vezi sa izveštavanjem događajima od strane operatora civilnog vazduhoplovstva. Studij je objavljen na stranicama ACV-a na internetu i distribuiran je kod osoblja avijacije na aerodromu i vazdušnim kompanijama. Takođe, ovaj rad je poslat i Evropskoj Komisiji.

c) Opasna roba

ACV je pregledao materijal osnovnog kursa o pravilima za opasnu robu za osoblje platforme aerodroma (Kategorija 8 osoblja ICAO/IATA) i za osoblje za prihvatanje putnika (Kategorija 9 osoblje ICAO/IATA). Odobreni su materijali ovih kurseva i MAP "Adem Jashari" je ovlašćen za njihovo održavanje. ACV je pregledao i prihvatio deo Priručnika Usluga i Operacija Aerodroma, MAP "Adem Jashari", koji se bavi transportom opasne robe.

SLIKA: INSPEKTORI ACV-A I MPU-A TOKOM AUDITA PMA "ADEM JASHARI"

d) Inspekcije na polju sigurnosti avijacije

ACV je nastavio sa pružanjem pomoći Ministarstvu Unutrašnjih Poslova u polju uređenja sigurnosti civilnog vazduhoplovstva. U nastavku su prikazane glavne aktivnosti u ovom polju tokom 2010. godine, koje su obavljene kao podrška MUP-u, u skladu sa Memorandumom o Razumevanju potpisanom između Ministra Unutrašnjih Poslova i Generalnog Direktora Autoriteta Civilnog Vazduhoplovstva, dana 2. Jula 2009. godine.

Obavljena su četiri testa infiltriranja nad službom sigurnosti na Međunarodnom Aerodromu Prištine "Adem Jashari". Ovi testovi su imali za cilj ocenjivanje nivoa sprovođenja standarda osiguranja civilnog vazduhoplovstva, proisteklih iz Državnog Programa Osiguranja Civilnog vazduhoplovstva. Rezultati testa su prikazali nekoliko slabosti.

ACV je pružio nekoliko preporuka za hitno sprovođenje od strane MAP-a. Preporuke su sprovedene. Izvršena je inspekcija novog sistema kontrole prtljaga L3 u MAP "Adem Jashari", kao i izrada izveštaja, preporuka i zahteva o ispunjenju od strane MAP u vezi sa novim sistemom. Izvršena je i inspekcija novog parkinga blizu ulaza 4 (gate 4) u MAP-u, kao i izrada izveštaja i naredne inspekcije zajedno sa MUP-om.

ACV je takođe obavio inspekciju aktivnosti preduzetih od strane MAP-a o prevenciji opasnosti od ptica i divljih životinja.

6.2 Usluge vazdušne navigacije

Pružaoac Usluga Vazdušne Navigacije

Pružanje Usluga Vazdušne Navigacije u vazдушnom prostoru Republike Kosovo obavlja Divizija Pružaoca Usluga Vazdušne Navigacije (DPUVN) u okviru MAP "Adem Jashari". DPUVN MAP pruža Usluge Kontrole Vazdušnog Saobraćaja (KVS), Usluge Komunikacije, Navigacije i Nadzra (KNS), Usluge Aeronautičkih Informacija (UAI) i Meteorološke Usluge (METEO). Kontrolori vazdušnog saobraćaja, kojih je ukupno 26, su licencirani od ACV-a na osnovu Uredbe 4/2008 ACV o Licenciranju Kontrolora Vazdušnog Saobraćaja. DPUVN je još uvek deo MAP "Adem Jashari", ali se očekuje da tokom 2011. godine postane nezavisna specijalizovana agencija za pružanje ovih usluga.

a) Inspekcije i revizije

Tokom 2010. godine, ACV je realizovao 1 reviziju i 2 inspekcije Diviziji Pružanja Usluga Vazdušne Navigacije (DPUVN) u MAP "Adem Jashari". Revizija, koja je bila sveobuhvatna, je sprovedena od 5. do 9. Jula 2010. godine, i imala je za cilj proveru provođenja međunarodnih standarda Civilnog Vazduhoplovstva (ICAO), zakonodavstva SES (Jedinstvenog Evropskog Neba) i posebno Uredbe 12/2009 ACV-a, koja nosi u sebi Uredbu 2096/2005 Evropske Komisije. U ovoj reviziji su bila uključena sva odeljenja DPUVN (KVS, KNS, UAI i METEO) kao i Odeljenje za Kvalitet i Sigurnost MAP "Adem Jashari". Tokom revizije su primećene neusklađenosti između prakse DPUVN-a i zahteva na snazi, koje ne predstavljaju prestupe sa ozbiljnim uticajem na sigurnost pruženih usluga. Ipak, ACV je zahtevao od DPUVN-a detaljan spisak ispravnih mera, radi eliminisanja ovih neusklađenosti što je brže moguće. U ovoj reviziji su učestvovali i inspektori iz Autoriteta Civilnog Vazduhoplovstva Albanije (ACVA).

Tokom dve inspekcije organizovanih od ACV-a, takođe su posećena sva Odeljenja DPUVN-a. Inspekcije su imale za cilj proveru postojanja procedura i potrebne dokumentacije u ovim odeljenjima, kao i proveru sprovođenja ovih procedura od strane radnika tokom njihovih dnevnih aktivnosti, kao što opisuju priručnici odeljenja.

Odeljenje UVN je bilo deo ekipe ACV-a za nadgledanje Sveobuhvatne Vežbe u Hitnim Slučajevima, održanom u MAP 26 Oktobra 2010. godine. O ovoj vežbi se govori u nastavku ovog izveštaja. Odeljenje UVN pretežno je nadgledala tok vežbe u raznim odeljenjima DPUVN-a, posebno u KVS i UAI, koje igraju važne uloge tokom hitnih slučajeva. Nadgledan je Toranj, koja ima ulogu za iniciranje aktiviranja hitnih situacija, i zatim je nadgledan proces informisanja relevantnih agencija i upravljanje toka informacije koja je odgovornost odeljenja UAI.

ACV tokom Decembra meseca je nadgledao ocenjivanje stručne spremlje operativnog osoblja DPUVN, koji se organizuje na godišnjim osnovama. Ocenjivanje je održano u tri odeljenja DPUVN: KVS, UAI i METEO, u skladu sa Uredbom 4/2008 o Licenciranju Kontrolora Vazdušnog Saobraćaja i Uredbe 12/2009 o Zajedničkim zahtevima za pružaoce usluga vazdušne navigacije. Godišnje ocenjivanje stručne spremlje u ovim odeljenjima je važno da bi se osigurao nivo stručne spremlje adekvatnog za garantovanu sigurnost pruženih usluga od strane DPUVN-a. Nivo stručne spremlje operativnog osoblja u ova tri odeljenja DPUVN je tokom ocenjivanja bilo zadovoljavajuće.

b) Izdavanje lekarskih uverenja i licenci za kontrolore vazdušnog saobraćaja

Tokom Marta 2010. godine ACV je izdalo lekarska uverenja za dva kontrolora vazdušnog saobraćaja. Ovi sertifikati su izdati na osnovu Uredbe 4/2008 o Licenciranju kontrolora vazdušnog saobraćaja, koja zahteva da se za kontrolore koji imaju iznad 40 godina, važenje lekarskih uverenja obavlja svakih 12 meseci.

Zdravstvene kontrole su aranžirane i organizovane od strane ACV-a, a obavljene su u Republici Albanije, odnosno u vojnoj bolnici Tirane od strane dr. Kastriot Šahu (AME), kojeg je ACV Albanije ovlastio za lekarske kontrole kontrolora vazdušnog saobraćaja u Republici Albaniji.

Radi povećanja domaćih kapaciteta i u polju sertifikacije zdravstvenog osoblja vazduhoplovstva, ACV je konkursom izabrao tri lekara, kojima je plaćeno praćenje specijalističkih kurseva vazduhoplovne medicine, kao što se predviđa Aneksom 1 ICAO i JAR FCL3. Nakon uspešnog završetka dva nivoa stručne obuke, u Decembru 2010. godine, ACV je sertifikovao prvog lekara avijacije u Republici Kosovo. Ovaj lekar je ovlašćen za izdavanje lekarskih uverenja za sve kategorije (klasa 1 – piloti vazduhoplovnih kompanija; klasa 2 – piloti malih letelica, osoblje kabine, inženjeri leta; klasa 3 – kontrolori vazdušnog saobraćaja). U prvom delu 2011. godine se očekuje licenciranje još dva lekara za obavljanje aktivnosti sertifikacije u vazduhoplovnoj medicini. Time se kompletiraju potrebe za lekare avijacije u Republici Kosova.

Dana 31. Decembra 2010. godine, ACV je obnovio licence 26 kontrolora vazdušnog saobraćaja, koji trenutno obavljaju poslove pri DPUVN MAP "Adem Jashari". Ovom prilikom, kontrolorima vazdušnog saobraćaja su produžene licence na još godinu dana. Licence su izdate nakon što su ispunjeni svi zahtevi koji proističu iz zakonodavstva na snazi, kao i nakon uspešnog ocenjivanja stručne spreme, koje je održano tokom Decembra u DPUVN-u. ACV svake godine proverava da li Kontrolori koji kandiduju za licencu ispunjuju zahteve predviđene Uredbom 4/2008 ACV-a koji se tiču nivoa stručne spreme, zdravstvenog stanja i poznavanja Engleskog jezika, da bi garantovali da je sigurnost usluga koju pružaju kontrolori vazdušnog saobraćaja MAP-a kontinuirano na visokom nivou.

c) Odobrenje operacija CAT II u MAP

Dana 14. Septembra 2010. godine, ACV je usvojio operacije CAT II u MAP. Ovo odobranje je urađeno nakon jednogodišnjeg rada provere procedura, infrastrukture, obuke, opreme itd. naspram standarda Aneksa 3, 10, 11 i 14 Čikaške Konvencije.

SLIKA: MAP "ADEM JASHARI" POGLED IZ VAZDUHA

Posebno je proverena promena parametara i iz vazduha je praćeno kalibriranje opreme vazdušne navigacije, konkretnije Sistema za Sletanje uz pomoć Instrumenata (ILS), kao i provereno je da li meteorološka oprema ispunjava uslove za siguran prelazak sa operacija CAT I na CAT II. Takođe, posebna pažnja je data proveru ispunjavanja uslova sistema za osvetljavanje piste i prostora za manevriranje. Istovremeno, ACV je proverio i nadležnosti odgovornih lica za održavanje opreme koja omogućuje operisanja CAT II.

Operacije CAT II omogućavaju unapređenje nivoa instrumentalnog sistema sletanja. Ovim sistemom avioni mogu da slete prilikom manje vidljivosti (oko 350 m) nego kod kategorije CAT I (oko 800

m vidljivosti). Novi sistem pomaže smanjenju otkazivanja letova zbog loših atmosferskih uslova (magla) na MAP-u.

d) Zajedničke revizije sa ACV Albanije

Tokom 2010. godine, ACV je učestvovao na tri revizije u Državnoj Agenciji Vazdušnog Saobraćaja (DAVS), organizovane od strane ACV Albanije. Ove revizije, koje su vođene zajednički, predstavljaju sprovođenje u

praksi Memoranduma Razumevanja o tehničkoj saradnji između ACV Albanije i Kosova potpisanoj krajem 2009. godine. Prve dve revizije, koje su vođene u Martu i Maju 2010. godine, su imale za cilj proveru ispunjavanja zahteva, koje proističu iz ESARR3, u odeljenjima Meteorologije, Aeronautičkih Informacija i Komunikacije, Navigacije i Plovidbe.

Zadnja revizija, održana je krajem Novembra 2010. godine i pretežno je imala za cilj nadgledanje i proveru sprovođenja preduzetih mera za identifikovane propuste na reviziji prethodne godine (Septembar 2009), kao i proveru sprovođenja zahteva koje proističu iz drugih relevantnih uredbi sprovodljivih za DAVS.

6.3 Aerodromi

MAP je sertifikovan 1. Decembra 2008. god. od strane ACV-a kao međunarodni aerodrom, u skladu sa Zakonom za civilno vazduhoplovstvo i Uredbom ACV-a br. 1/2008 o Aerodromima. Tokom godine, putem inspekcija, ACV se pobrinuo da se zakonodavstvo na snazi primenjuje, i to u polju aerodroma, uključujući i poštovanje zaštitne zone aerodroma, izbegavanje rizika od ptica, itd.

SLIKA "LIMAK KOSOVO" PRIKAZ NOVOG TERMINALA PLANIRANOG ZA IZGRADNJU

Odlukom vlade Republike Kosova, MAP je preimenovan na Međunarodni Aerodrom Prištine "Adem Jashari". ACV je izmenio i sertifikat aerodroma kako bi odrazio svoje novo ime.

Dana 12 Avgusta 2010 god. potpisan je sporazum na dvadesetogodišnju koncesiju MAP "Adem Jashari" između vlade Republike Kosova i Tursko-Francuskog konzorcijuma

"Limak Kosovo". ACV je, kao što će i biti opisano u daljem tekstu, bio u stalnom kontaktu sa novim operatorom za koji se očekuje da će preduzeti poslovanje početkom 2011. godine.

a) Revizije i Inspekcije

Inspektori ACV-a su izvršili 12 inspekcija na Međunarodnom Aerodromu Priština "Adem Jashari". Nekoliko inspekcija na MAP-u je bilo izvršeno kako bi se pratio postignut napredak ka zatvaranju nesaglasnosti, identifikovanih tokom ranije izvršenih inspekcija. Drugi deo inspekcija je bio usredsređen na verifikaciji primene važećih standarda za operatore aerodroma u Republici Kosovo. ACV je takođe izvršio i inspekcije vezane za istragu prijavljenih događaja na MAP-u. Sve inspekcije su zvanično prijavljene i sva zapažanja, dobijena kao ishod istrage, su pomno praćena sve do poboljšanja istih.

Pre početka zimske sezone, ACV je izvršio inspekcije kako bi proverio pripreme MAP-a za ovu sezonu što se tiče procedura, stanja i količine dostupnih preparata za topljenje i čišćenje aviona od snega i leda. Primetili smo da je MAP ove godine ranije pripremio plan za zimsku sezonu, uzimajući u obzir poteškoće koje mogu uslediti od administrativnih procedura za snabdevanje preparatima.

b) Zaštitna zona aerodroma (ZZA)

ACV je odredio zaštitnu zonu oko MAP-a "Adem Jashari". Građevine u ovoj zoni su ograničene zakonom i odobrenje istih od strane dotičnih opština je predmet dodatnim procedurama, pošto iste mogu ometati uređaje navigacije i na taj način mogu ugroziti bezbednost letova.

Operator Sistema, Prenosa i Trgovine električne energije Kosova – KOSTT je obavestio ACV u vezi međudržavnog projekta Kosovo-Albanija, za gradnju dalekovoda od 400kV, koji prolazi u blizini aerodroma u Đakovici. Iako je ovaj aerodrom trenutno vojni aerodrom i kao takav nije obavezan da poštuje standarde civilne avijacije, ACV je uradio procenu da li ovi stubovi predstavljaju smetnju u zaštitnoj zoni aerodroma kako bi se zaštitile zone oko aerodroma koje se koriste za delovanje. Procene su urađene u uskoj saradnji sa KFOR-om, kao operator aerodroma u Đakovici. Tokom celog procesa ocenjivanja, održavali smo sastanke i sarađivali sa KOSTT-om i KFOR-om. KOSTT je obećao da će poštovati standarde aneksa 14 Međunarodne Organizacije za Civilnu Avijaciju (ICAO) tokom dizajniranja dalekovoda u blizini aerodroma.

U blizini aerodroma zapažen je početak gradnje fabrike betona. MAP i ACV su izvršili potrebnu procenu da li ovaj objekat predstavlja smetnju u zaštitnim zonama. Merenja su pokazala da ovaj objekat ne predstavlja smetnju ukoliko se bude ispoštovala visina objekta za koju je vlasnik podneo zahtev u opštini.

c) Ptice na aerodromu i njegovoj blizini

ACV je istražio 9 prijavljenih događaja koji su imali veze sa aktivnostima ptica na aerodromu i rizika koji je mogao biti prouzrokovan u operacijama aviona. ACV je nadgledao poslovanje MAP-a u vezi upravljanja rizika životinjskog sveta na aerodromu, a pogotovu u kontrolisanju ptica koje se nalaze u blizini aerodroma. Udruženje lovaca, angažovano od strane MAP-a, je u različitim vremenskim periodima udaljilo i eliminisalo ptice koje su se nalazile na teritoriji aerodroma.

d) Izmena sertifikata MAP-a nakon izmene naziva aerodroma

Nakon što se počelo sa operacijama CAT II na MAP-u, operacije koje omogućavaju sletanje i na najmanjoj vidljivosti, operator MAP-a je podneo zahtev za izmenu sertifikata izdanog od strane ACV-a, i dodavanje usluge CAT II u dodatku sertifikata. Dana 1. Novembra 2010. god. ACV je izdao drugi amandman sertifikata MAP-a.

Dana 18. Novembra 2010. god. Međunarodni Aerodrom Priština je i zvanično promenio ime. Nakon ove izmene, operator je podneo zahtev za izmenu sertifikata izdatog od strane ACV-a, kako bi se odrazilo i novo ime: Međunarodni Aerodrom Priština "Adem Jashari". Dana 26 novembra 2010 god. ACV je izdao i treći amandman sertifikata MAP-a.

e) Prenos sertifikata MAP-a "Adem Jashari"

Novembra meseca 2010. god. ACV je primio službeno pismo od kompanije "Limak Kosovo" za prenos sertifikata MAP-a "Adem Jashari". "Limak Kosovo" je kompanija angažovana od strane vlade Republike Kosova kako bi preduzela poslovanje MAP-a "Adem Jashari" na period od 20 godina, na osnovu sporazuma Javno Privatnog Partnerstva – PPP. Kompanija Limak Kosovo službeno je obavestila ACV da će početi sa poslovanjem ovog aerodroma početkom 2011. godine, i da će ispuniti sve pravne obaveze kako bi ACV izvršio prenos sertifikata MAP-a novom operatoru aerodroma. ACV je tokom ovog perioda održao niz sastanaka sa upravnim osobljem kompanije "Limak Kosovo" kako bi ih obavestio u vezi sa zahtevima Zakona o civilnoj avijaciji, Uredbi o Aerodromima kao i standardima ICAO važećih u Republici Kosova. Aerodromi u Republici Kosovo trebaju biti sertifikovani i poslovati na osnovu ovog pravnog okvira. Od novog operatora aerodroma se tražilo da pripremi svu potrebnu dokumentaciju i podnese ACV-u na razmatranje.

f) Sveobuhvatna vežba hitnih slučajeva na aerodromu

Dana 26 Oktobra na aerodromu je održana sveobuhvatna vežba za hitne slučajeve. Ova vežba je održana kako bi se ispunio zahtev iz dodatka 14 ICAO-a, na osnovu kojeg operatori aerodroma trebaju održati sveobuhvatnu vežbu za hitne slučajeve najmanje jednom u dve godine, kako bi se proverio reaktivni kapacitet u hitnim slučajevima.

ACV je igrao određenu ulogu tokom ove vežbe, na osnovu priručnika "Plan MAP-a za hitne slučajeve". Osoblje ACV-a je bilo postavljeno na različite tačke posmatranja tokom vežbe, kako bi izvršili procenu toka procesa kao i reakcije svih agencija uključenih u ovoj vežbi. Nakon vežbe, održani su sastanci između učesničkih agencija kako bi razgovarali u vezi opažanja utvrđenih od strane svih učesnika na ovoj vežbi. Nakon komentara predstavljenih od strane svakog učesnika na vežbi, komisija za planiranje hitnih slučajeva će odlučiti da li treba izvršiti izmene u priručniku MAP-a za hitne slučajeve.

g) Snabdevanje derivatima na platformi

ACV je odobrio početak novog delovanja na platformi "Snabdevanje aviona derivatima tokom ulaska i izlaska putnika, kao i aviona sa ukrcajnim putnicima". Odobrenje je usledilo nakon izvršene procene bezbednosti, operativnih procedura, sporazuma sa vazдушnim kompanijama, publikacija, itd. Ova usluga ranije nije bila

pružana na MAP-u, i potreba za ovu vrstu poslovanja se pojavila od strane vazdušnih kompanija koje tu i posluju. Ova usluga vazdušnim kompanijama omogućava vršenje tretmana aviona na zemlji za kraći vremenski period.

h) Izrada uputnog priručnika

Septembra meseca je na snagu stupio priručnik za korisnike "Gradnja na aerodromu". Ovaj priručnik će operatorima aerodroma služiti da izvrše procene bezbednosti u slučajevima kada se planiraju izgradnje, izmene ili proširenje postojeće infrastrukture na aerodromima. U ovom priručniku su takođe opisane i procedure obaveštavanja koje operator aerodroma treba izvršiti ACV-u, kao i uključanje ACV-a u ovom procesu. Priručnik je poslat MAP-u "Adem Jashari", jedinom operatoru aerodroma u Republici Kosovo, a takođe je objavljen na službenoj stranici ACV-a na internetu. Ovaj priručnik dobija posebnu vrednost u 2011 godini kada se očekuje početak velikih projekata infrastrukture (npr. izgradnja novog terminala za putnike) od strane novog operatora aerodroma.

6.4 Ekonomsko regulisanje

ACV je odgovoran za ekonomsko regulisanje aerodroma i davalaca usluga vazdušne navigacije u Republici Kosovo. Ekonomsko regulisanje ovih operatora i mere koje se preduzimaju od strane jednog regulatora avijacije, kako bi se obezbedile tarife koje se određuju od strane aerodroma kao i ponuđača usluga vazdušne navigacije za vazdušne kompanije, su razumne i zasnovane su na cenama. Štaviše, regulator se brine o tome da su tarife određene nakon što su ponuđač i korisnici usluga izvršili međusobne konsultacije i jedan drugome ponudili podatke na transparentan način. Tarife koje ACV reguliše i odobrava su samo one aeronautičke koje imaju veze sa uslugama koje aerodrom ili ponuđač usluga vazdušne navigacije ekskluzivno pruža, bez ikakve konkurencije.

Kako bi ACV ispunio obaveze određene Zakonom za civilnu avijaciju u ovoj oblasti, tokom 2010. godine izrađeno je četiri podzakonskih akata koji sadrže pravnu infrastrukturu za ekonomsko regulisanje aerodroma i ponuđača usluga vazdušne navigacije u Kosovu. Očekuje se da tri od četiri akata stupe na snagu u 2011. godini, dok je četvrti već stupio na snagu, a radi se o zajedničkoj šemi tarifa davalaca usluga vazdušne navigacije (Uredba 14/2010 ACV-a) koja transponuje u našem pravnom redu uredbu EU-a br. 1794/2006.

Pošto je 2010. godine izvršena koncesija aerodroma, kojom se predviđa zamrzavanje tarifa na trenutni iznos, ACV nije primio zahtev za izmenu tarifa ili predlog za neku novu tarifu. Međutim, ACV je razmotrio predlog MAP-a "Adem Jashari" za odobrenje podsticaja kojim bi se pružio svakoj vazdušnoj kompaniji da otvori nove linije na aerodromu. Na osnovu predloga, nove linije bi bile destinacije koje nisu pružene u zadnjih 12 meseci na direktan način od strane MAP-a.

Iako je procenjeno da je ovaj podsticaj u skladu sa važećim zakonodavstvom kao i sa međunarodnim praksama za podsticajne šeme, 28. Maja 2010. godine, ACV je odobrio podsticajni program za nove linije, koji će biti na snazi od 1. Juna 2010. godine do 31. Maja 2011. godine. Traženo je da podsticajna šema bude što transparentnija i da bude dostupna svim vazdušnim kompanijama koje ispunjavaju uslove.

Do kraja 2010. godine, dve kompanije su aplicirale za ovaj podsticaj: italijanska kompanija "Eagle Airlines" koja je otvorila nove linije iz Prištine za Rim, Bergamo i Veneciju, kao i švajcarska kompanija "EasyJet" koja je otvorila liniju Priština-Bazel.

7. ZAKONODAVNA AKTIVNOST

ACV je povećao svoju zakonodavnu aktivnost tokom 2010. godine u poređenju sa 2009. godine, kada je i osnovana. Samo protekle godine, generalni director ACV-a, u skladu sa ovlastima koje proizilaze iz Zakona br. 03/L-051 o Civilnom vazduhoplovstvu, je izdao ukupno 18 uredbi kojima je ispunjen veći deo zahteva sporazuma ECCA, kada su određeni i standardi bezbednosti avijacije i ekonomsko regulisanje aerodroma i usluga vazdušne navigacije.

Krajem 2010. godine ACV je izdao 5 uredbi kojima su određene tarife usluga vazdušne navigacije i transponiranja uredbe EU-a u vezi regulisanja Jedinstvenog Evropskog Neba (Single European Sky), gde je sve ovo deo Dodatka 1, Sporazuma ECAA-a.

ACV je takođe napravio i plan nacрта još nekoliko drugih uredbi, koje će biti na zakonodavnom dnevnom redu u 2011 godini i čekati usvajanje istih. Uredbe su dopunjene priručnicima i određenim uputstvima, koji se koriste od strane osoblja ACV-a kao i operatora civilne avijacije.

U nastavku predstavljamo punu listu uredbi, priručnika i tehničkih publikacija izdatih tokom 2010 godine:

Uredba 1/2010 (JAR-FCL 3) za Medicinske zahteve za licenciranje posade, kojom je JAR – FCL 3 Zajedničkih Vazduhoplovnih Vlasti (JAA) u potpunosti inkorporirana. Ova uredba obuhvata i "Priručnik JAA-a za medicinu civilnog vazduhoplovstva";

Uredba 2/2010 o Obeležavanje prepreka, kojom se obavezuju sva fizička i pravna lica za obeležavanje i/ili osvetljenje visokih objekata u Republici Kosovo;

Uredba 3/2010 o Uslovima i Administrativnim postupcima Zajedničkih Vazduhoplovnih Vlasti primenjivim na komercijalni vazdušni saobraćaj - Helikopteri;

Uredba 4/2010 (JAR-FCL 2) o Uslovima i Postupcima za sticanje, izdavanje, obnavljanje i produženje dozvola i ovlašćenja za vazduhoplovno osoblje - Piloti helikoptera;

Uredba 5/2010 o Zaštitnoj zoni Vazdušne luke, sa kojom se mogu ograničiti aktivnosti izgradnje sa ciljem ne ugrožavanja letova od strane bilo kakve smetnje;

Uredba 6/2010 kojom se postavljaju zahtevi za automatske sisteme razmene podataka letova sa ciljem obaveštavanja, koordinacije kao i transfera između kontrolnih jedinica vazdušnog saobraćaja;

Uredba 7/2010 koja postavlja zahteve za podelu kanala glasovne komunikacije vazduh-zemlja za Jedinstveno Evropsko Nebo;

Uredba 8/2010 za Pravila sprovedena za integraciju u centralno skladište informacija o događajima u civilnom vazduhoplovstvu razmenjena u skladu sa direktivom 2003/42/EC Evropskog Parlamenta i Saveta;

Uredba 9/2010 Pravila sprovođenja za širenje informacija zainteresovanim stranama o događajima u civilnom vazduhoplovstvu iz člana 7(2) direktive 2003/42/EK Evropskog Parlamenta i Saveta;

Uredba 10/2010 o Pravilima organizovanja i sastava odbora za žalbe Evropske Agencije za Bezbednost Vazdušne Plovidbe;

Uredba 11/2010 o Metodama rada za standardizacijske inspekcije Evropske Agencije za Vazduhoplovnu Bezbednost;

Uredba 12/2010 za Sertifikovanje ponuđača usluga vazdušne navigacije;

Uredba 13/2010 o Izmeni i dopuni Uredbe Br. 4/2008 of 29. Decembra 2008. godine o Licencama za kontrolore letenja;

Uredba 14/2010 o Uspostavljanju zajedničkog nacrta o tarifama usluga vazdušne navigacije;

Uredba 15/2010 koja predviđa uslove o postupcima za letne planove u pred-letnoj fazi za Jedinstveno Evropsko Nebo;

Uredba 16/2010 koja utvrđuje uslove za primenu protokola o prenosu letne poruke koja se koristi za obaveštenje, koordinaciju i prenos leta između jedinica za kontrolu leta;

Uredba 17/2010 o Uspostavljanju zajedničkog preduzeća za razvoj nove generacije evropskog sistema za upravljanje vazdušnim saobraćajem (SESAR);

Uredba 18/2010 za zajednička pravila za fleksibilnu upotrebu vazdušnog prostora.

Priručnik za gradnju na aerodromu;
Izveštaj o inspekciji stranih aviona u Kosovu tokom 2010. godine;
Izveštaj o izveštavanjima događaja tokom 2010. godine;
Priručnik procedura za nadgledanje bezbednosti ponuđača usluga vazdušne navigacije;
Vodeći i administrativni priručnik za sertifikaciju vazdušnih operatora;
Dopuna priručnika za zaštićene zone aerodroma, u skladu sa Uredbom 5/2010.

ACV je sastavo i niz uredbi i tehničkih publikacija koje se nalaze u akcionom planu za 2011. godinu, kada se očekuje da se i usvoje. Deo njih će regulisati delatnost aerodroma pod upravom novog operatora i ponuđača usluga vazdušne navigacije, nakon što se bude izvršilo odvajanje od zajedničkog preduzeća Međunarodnog Aerodroma Priština "Adem Jashari".

Tokom 2011. godine planira se usvajanje ostalih uredbi kako bi se u potpunosti kompletiralo sekundarno zakonodavstvo u polju regulisanja bezbednosti civilnog vazduhoplovstva kao i ekonomsko regulisanje aerodroma i ponuđača vazdušne navigacije. U nastavku predstavljamo listu uredbi koje će biti usvojene tokom 2011 godine:

Uredba za Usluge na zemlji;

Uredba za sakupljanje i razmenu podataka za bezbednost aviona koji koriste aerodrome Zajednice kao i za upravljanje informativnog sistema (uputstvo ES 96/67, uredba br. 768/2006 koja sprovodi uputstvo 2004/36/EC Evropskog Parlamenta i Saveta);

Uredba za Tarife koje postavlja Evropska Agencija za Bezbednost u Vazduhoplovstvu (Ure. 593/2007/ES);

Uredba za određivanje liste Zajednice za vazdušne kompanije kojima je zabranjeno poslovanje unutar Zajednice i za obaveštavanje putnika u vezi identiteta operativnih vazdušnih kompanija, što i poništava član 9 uputstva 2004/36/EC (ure. 2111/2005 ES-a).

Uredba koja određuje primenljiva pravila za listu Zajednice za vazdušne kompanije kojima je zabranjeno poslovanje unutar Zajednice, iz poglavlja II uredbe 2111/2005 Evropskog Parlamenta i saveta (ure. 473/2006/EC);

Uredba za zajedničko dobijanje licenci za izvršenje funkcija u civilnom vazduhoplovstvu (uputstvo saveta 91/670/EEC);

Uredba za transport rizične robe avionom;

Uredba za izvršenje nivoa tarifa određenih za korišćenje usluga operatora aerodroma;

Uredba za tarife ACV-a;

Uredba za određivanje nivoa terminalne tarife vazdušne navigacije;

Uredba o helidromima

Uredba o letelištima

Uredba o letelištima za vazduhoplovne jedrilice

Uredba za odobrenje kompanija koje vrše tretman aviona na zemlji

Takođe, tokom prvog dela sledeće godine očekuje se i usvajanje uredbe za organizaciju, unutrašnje funkcionisanje i sistematizaciju radnih mesta, kojom će se odrediti temelji organizativne strukture, određiće se polje delatnosti svih struktura kao i nadležnosti i odgovornosti svakog radnika.

U međuvremenu, za unutrašnje administrativno regulisanje, ACV primenjuje sistem regulisanja procedura putem izdavanja informativnih cirkulara, kojima se svi zaposleni obaveštavaju u vezi početka primene i izvršenja neke uredbe, procedure ili određenog standarda.

Tokom 2010 godine, izdata su dva takva informativna cirkulara:

Cirkular 1/2010 za određivanje referentnih brojeva za dosije i dokumenta;

Cirkular 2/2010 kojim se određuju unutrašnje procedure ACV-a za reagovanje u hitnim slučajevima.

8. ADMINISTRACIJA I LJUDSKI RESURSI

8.1 Ljudski resursi i administrativne procedure

Tokom 2010 godine, ACV je ažurirao svoj priručnik administrativnih procedura, kako bi odrazio izmene urađene u zakonodavstvu mesta. Ovaj priručnik detaljno sadrži procedure rada u ACV-u, uključujući javnu nabavku, finansije, ljudske resurse, ostala administrativna pitanja, registraciju imovine, upotrebu službenih vozila, itd.

ACV je više puta zahtevao od Ministarstva za Javnu Administraciju smeštaj u neki od državnih objekata. Nažalost, naš zahtev nije odobren zbog nedostatka prostora u državnim objektima, uzimajući u obzir veliki broj zahteva oslatih ministarstva. ACV je i dalje smešten u zakupljenom objektu.

U 2010 godini, ACV je zaposlio šest nova radnika, i to sledećih:

- 1 šef administracije
- 1 službenik za usluge vazdušne navigacije
- 1 službenik aerodroma
- 1 pravnik vazduhoplovstva
- 1 administrativni asistent
- 1 vozač

Zapošljenje ovih radnika je isplanirano u 2009 godini, ali je bilo odloženo u nadi da će se pronaći prostorije za kancelarije ACV-a u jednom od državnih objekata. Iznajmljeni objekat gde se ACV nalazio, je bio veoma mali da bi smestio i nove radnike. Kada je MAP jasno dao do znanja da ACV nije na listi institucija koji čekaju smeštaj u državnim objektima, preselili smo se u jedan veći objekat pod zakup i zaposlili dodatnih šest radnika jula meseca 2010. godine.

Revizija Generalnog Revizora Kosova

Od 15-26. Novembra 2010. godine, ACV je bio podvrgnut prvoj fazi revizije generalnog revizora Kosova (GRK). GRK je izvršio reviziju finansijskih dokumenata, procedura javne nabavke kao i procedura ljudskih resursa i administrativnih procedura za period Januar – Septembar 2010. godine. U drugoj fazi, koja bi trebalo da se izvrši početkom 2011. godine, očekuje se i revizija finansijskih izveštaja za celu godinu. Na osnovu GRK-a, završni izveštaj će biti izdat tokom prvog dela 2011. godine.

8.2 Financije i Budžet

Budžet Autoriteta Civilog Vazduhoplovstva za 2010 je EUR 840,543.00, podeljen na glavne ekonomske kategorije kao što sledi:

Tabela 1.1 Budžet ACV-a

Opis	Iznos €
Plate i Dnevnice	425,000.00
Robe i Usluge	406,243.00
Opštinski troškovi	9,300.00
Ukupno	840,543.00

Budžet ACV-a nakon smanjenja budžeta

Tabela 1.2 Budžet ACV-a nakon smanjenja

Opis	Iznos €
Plate i Dnevnice	425,000.00
Robe i Usluge	373,719.00
Opštinski troškovi	9,300.00
Ukupno	808,019.00

Oktobra meseca 2010. godine, Ministarstvo za Ekonomiju i Finansije je zatražilo od budžetskih organizacija da se MEF-u isporuče sve moguće uštede u okviru programa. Mi, kao budžetska organizacija, i na osnovu zahteva MEF-a, naveli smo uštedu u kategoriji plata u vrednosti od 80,000 Eura. Ova ušteda je usledila iz razloga što je ACV planirao zapošljenje šest novih radnika od 1. Januara 2010. godine, ali zbog nedostatka kancelarijskih prostorija, ovi radnici su zapošljeni tek jula meseca 2010. godine.

Tabela 1.3 Budžet ACV-a nakon izjavljivanja o uštedi

Opis	Iznos €
Plate i Dnevnice	345,000.00
Robe i Usluge	373,719.00
Opštinski troškovi	9,300.00
Ukupno	728,019.00

8.3 Prihodi

Prikupljeni prihodi ACV-a tokom 2010 godine su uloženi na službeni bankarski račun otvoren od strane generalnog direktora trezora za Autoritet Civilnog Vazduhoplovstva.

Tabela 1.4 Prihodi u ACV

Opis	Iznos €
Januar	78,820.00
Februar	107,612.00
Mart	78,348.00
April	82,058.00
Maj	82,160.00
Jun	97,042.00
Jul	90,440.00
August	122,248.00
Septembar	199,726.00
Oktobar	128,004.00
Novembar	107,822.00
Decembar	88,320.00
Ukupno	1,262.600.00

Na ovom računu, kao prihodi namenjeni ACV-u, deponovani su i vraćeni fondovi od strane Međunarodne Organizacije Civilnog Vazduhoplovstva (ICAO), u vrednosti od 333,456.59 Eura, koji su bili višak od projekta ICAO-a i UNMIK-a za razvoj Regulatora Civilnog Vazduhoplovstva u Republici Kosovo.

Nadzorni odbor ACV-a je tražio od MEF-a da vraćena sredstva od ICAO-a budu dodeljena za izgradnju stalnog objekta ACV-a, uzimajući u obzir da ACV radi u objektu pod zakup.

Na kraju godine, usmeno smo obavešteni od strane kabineta ministra da će ovo pitanje biti uzeto u obzir kada se bude razmatrao budžet Republike Kosovo povodom osnivanja nove Vlade u 2011. godini.

8.4 Budžetski troškovi

Finansiranje aktivnosti ACV-a za period od dvanaest (12) meseci na osnovu ekonomskih klasifikacija prikazan je u dole navedenoj tablici. Potrošeno je EUR 710,677.11, i to:

Tabela 1.5 Potrošeni budžet

Opis	Iznos €
Plate i Dnevnice	339,446.68
Robe i Usluge	361,993.60
Opštinski troškovi	9,236.83
Ukupno	710,677.11

Na osnovu ekonomskih kategorija, nivo budžetskih troškova je prikazana u procentima (%).

Tabela 1.6 Budžetski troškovi prikazani u %

Opis	Budžet	Troškovi	Troškovi u %
Plate i Dnevnice	345,000.00	339,446.68	98 %
Robe i Usluge	373,719.00	361,993.60	97 %
Opštinski troškovi	9,300.00	9,236.83	99 %
Ukupno	728,019.00	710,677.11	98 %

Sledeće tablice pokazuju troškove ACV-a na osnovu glavnih ekonomskih pod-kategorija.

Tabela 1.7 Plate i dnevnice

Plate i Dnevnice	Iznos €
Neto plate	282,652.89
Porez na lične dohodke	24,718.11
Penzijski doprinos poslodavca	16,037.84
Penzijski doprinos zapošljenih	16,037.84
Ukupno plate i dnevnice	339,446.68

Tabela 1.8 Robe i Usluge

Opis	Iznos €
Troškovi putovanja van zemlje	98,430.93
Ostali troškovi telefona	9,032.79
Poštanski troškovi	1,001.55
Usluge obrazovanja i obuka	52,246.98
Ostale ugovoren usluge	15,824.80
Tehničke usluge	2,489.20
Nameštaj	1,564.00
Ostala oprema	17,556.70
Snabdevanje kancelarije	56,206.86
Snabdevanje hranom i pićem	929.98
Snabdevanje higijenskim materijalom	1,207.46
Nafta za centralno grejanje	12,601.00
Gorivo za agregat	544.94
Gorivo za vozila	2,986.74
Petty Cash – sitni novac u kasi	6,490.79
Osiguranje vozila	2,332.25
Osiguranje zgrade	10,587.60
Ordžavanje i popravke vozila	3,549.68
Ordžavanje IT	2,752.05
Kirija za zgrade	58,464.00
Publikacije u novinama	2,244.60
Troškovi reprezentacije	2,948.70
Ukupno robe i usluge	361,993.60

Tabela 1.9 Komunalije

Opis	Iznos €
Struja	3,271.39
Voda	2,104.19
Troškovi fiksne telefonije	3,861.25
Ukupno Opštinski troškovi	9,236.83

8.5 Budžet ACV-a za 2011. godinu.

ACV je 28. Juna 2010. godine podneo budžetski zahtev za 2011. godinu, u skladu sa datim rokovima i budžetskim procedurama Republike Kosovo. Na osnovu zakona o civilnom vazduhoplovstvu, budžetski zahtevi se podnose MPF-u od strane nadzornog odbora ACV-a. Uzimajući u obzir projektovane prihode ACV-a za 2010. godinu i planova za povećanje osoblja za 2011. godinu, nadzorni odbor ACV-a je zatražio budžet od 1,000,000.00 Eura.

8.6 Javne Nabavke

Tablica u nastavku prikazuje aktivitet nabavke za 2010. godinu:

a) Tablica u nastavku prikazuje aktivnosti nabavke tokom perioda januar-mart 2010:

Naziv ostvarene aktivnosti nabavke	Naziv ekonomskog operatera kome je dodeljen ugovor	Datum potpisivanja ugovora	Vrednost ugovora
Fizičko osiguranje zgrade ACV-a	BodyGuard" SH.PK.	02.02.2010	1.32 € (1 radni sat)
Nabavka jednog mobilnog telefona	N.T.SH."Pri-Mob	19.02.2010	299.00 €
Nabavka laptopa	N.P.T.SH."Ilir Kosovo "	18.03.2010	1,577.60 €
Nabavka vanjskogHard Disk-a 1 TB sa enclosure	Daxa Electronic	05.03.2010	115.00 €
Nabavka naftениh derivata	Petrol Oti-Slovenija	22.03.2010	0.07 cent
Otkazane aktivnosti			Razlog
Kurs francuskog jezika za osoblje ACV-a	3 puta		Manje od tri odgovornih operatera, otkazano na osnovu člana 35.8 Zakona Br. 02/L-99
Usluge prevoda za ACV	4 puta		Manje od tri odgovornih operatera, otkazano na osnovu člana 35.8 Zakona Br. 02/L-99
Objekat pod zakupom za ACV	1 put		Manje od tri odgovornih operatera, otkazano na osnovu člana 35.8 Zakona Br. 02/L-99

b) Tabela u nastavku prikazuje aktivnosti nabavke tokom perioda april-jun 2010:

Naziv ostvarene aktivnosti nabavke	Naziv ekonomskog operatera kome je dodeljen ugovor	Datum potpisivanja ugovora	Vrednost ugovora
Nabavka računara i štampača	"Botek" SH.P.K.	13.04.2010	9,345.00 €
Konkurs za dizajniranje ACV amblema	Gjemail Kelmendi	02.06.2010	1,000.00 €
Usluge prevoda za ACV	"Fida"	11.05.2010	Lot 1-11.00 € -Dokumenti od Albanskog jezika na Engleski jeziku i od Engleskog na Albanski jezik Lot 2-12.00 € - Dokumenti od Srpskog jezika na Englezki i sa Engleskog na Srpski jezik Lot 3-12.00 € - Dokumenti od Srpskog jezina na Albanski i od Albanskog na Srpski jezik
Štampanje i uvezivanje Godišnjeg Izveštaja ACV-a 2009 godine	D.P. Ricoh-1	21.04.2010	930.00 €
Objekat pod zakupom za ACV	Afrim Perani	22.06.2010	8.43 € m2

Nabavka inventara za kancelarije ACV-a	Galantaria	07.06.2010	9,655.00 €
Nabavka mobilnih telefona za članove odbora ACV-a	Pri-mob	15.06.2010	1,196.00 €
Nabavka laptopa sa torbama za članove odbora ACV-a	Daxa electronic	17.06.2010	2,320.00 €
Prenošenje nameštaja i dosijea ACV-a u novu zgradu	N.P.SH.Dolphin	23.06.2010	960.00 €
Otkazane aktivnosti			Razlog
Kurs francuskog jezika za osoblje ACV-a	1 put		Manje od tri odgovornih operatera, otkazano na osnovu člana 35.8 Zakona Br. 02/L-99
Usluge prevoda za ACV	1 put		Manje od tri odgovornih operatera, otkazano na osnovu člana 35.8 Zakona Br. 02/L-99
Objekat pod zakupom za ACV	2 puta		Manje od tri odgovornih operatera, otkazano na osnovu člana 35.8 Zakona Br. 02/L-99

c) Tabela u nastavku prikazuje aktivnosti nabavke tokom perioda jun-septembar 2010:

Naziv ostvarene aktivnosti nabavke	Naziv ekonomskog operatera kome je dodeljen ugovor	Datum potpisivanja ugovora	Vrednost ugovora
Nabavka telefonske centrale i radovi instaliranja	N.P.SH.Elting-electronic	01.07.2010	3,491.89 €
Nabavka laptopa sa torbom za predsednika odbora ACV-a	Daxa electronic	25.06.2010	580.00 €
Nabavka inventara za kancelarije ACV-a	Neli-Com. N.T.SH	21.07.2010	9,873.00 €
Nabavka projektoru i prateće opreme	Daxa electronic	14.07.2010	848.00 €
Nabavka nameštaja za kancelariju generalnog Direktora ACV-a	Mobin SH.PK	27.09.2010	1,564.00 €
Nabavka inventara za kancelarije ACV-a	Galantaria Group Sh.p.k	29.07.2010	9,782.00 €
Osiguranje TPL i TPL+ za dva vozila Toyota Rav 4 ACV-a	K.S.Dukagjini	02.08.2010	470.48 €
Nabavka hibridnog (naprednog) telefona za kancelariju asistenta Generalnog Direktora	Elting-electronic	20.07.2010	153.00 €
Usluge-promena cilindra, promena drški i ostale usluge	D.P.Z.EKA	16.07.2010	350.00 €
Nabavka radnog stola sa čoškovima za OSL	Limani SH.PK	09.08.2010	390.00 €
Nabavka jednog (1) GPS-on za AGA	N.SH.T. Geoprefix	24.09.2010	310.00 €
Otkazane aktivnosti			Razlog
Usluge dizajniranja i štampanja	3 puta		Manje od tri odgovornih operatera, otkazano na osnovu člana 35.8 Zakona Br. 02/L-99

d) Tabela u nastavku prikazuje aktivnosti nabavke za period oktobar – decembar 2010:

Naziv ostvarene aktivnosti nabavke	Naziv ekonomskog operatera kome je dodeljen ugovor	Datum potpisivanja ugovora	Vrednost ugovora
Nabavka IT za ACV	SH.PK "Ilir Kosovo"	04.10.2010	9,813.60 €
Opskrba informativnim banerima	Studio "Forma"	27.10.2010	904.80 €
Puno Kasko osiguranje za dva vozila ACV-a	SH.A.SIGAL UNIQA GROUP AUSTRIA	05.11.2010	964.00 €
Usluge štampanja	N.T.SH."ELV STUDIO	05.11.2010	2,170.088 €
Osiguranje TPL, TPL+, i Kasko osiguranje za zvanično vozilo ACV-a, Opel Insignia	SH.A.SIGAL UNIQA GROUP AUSTRIA	15.11.2010	898.39 €
Nabavka ramova, postera, štampanje logoa, papirnih torbi sa logom, dosijea, beležnika, hemiski (kupovina i štampanje)	Studio Forma	15.11.2010	967.44 €
Nabavka zimskih guma 225/55/R17	N.T.P. "Univerzal-Commerc"	23.11.2010	780.00 €
Opskrba zaštitnim fluorescent prslucima i radnim cipelama za inspektore ACV-a	N.T.P."Jolix"	07.12.2010	6.260.00 €
Fizičko osiguranje zgrade ACV-a	"Body Guard"	09.12.2010	1.32 € (za sat radnog vremena)
Nabavka radio-veza	N.P.SH. Elting - electronic	10.12.2010	1,178.00 €
Otkazane aktivnosti			Razlog
			Nema
Aktivitetet u toku			
			Nema
Prekid ugovora			Razlog
			Nema

9. PROFESIONALNE OBUKE

ACV ulaže u profesionalnu izgradnju kapaciteta kao i održavanje profesionalnih kapaciteta svog osoblja, u skladu sa preporučenim međunarodnim standardima i praksama. Tokom 2010. godine osoblje ACV-a je prisustvovalo obukama finansiranim od strane donatora kao i obukama finansiranim iz budžeta ACV-a.

U Septembru, Generalni Direktor ACV-a i Upravni Direktor Organizacije za obuku Zajedničkih Autoriteta Vazduhoplovstva (JAA TO) potpisali su okvirni sporazum o obukama zaposlenika ACV-a. Prema ovom sporazumu zaposlenicima ACV-a će biti ponuđena kvalitetna obuka sa nižom cenom od strane JAA TO, koja je organizacija sa odličnom reputacijom u oblasti civilnog vazduhoplovstva.

Osoblje je uglavnom obučavano u centru za obuke Zajedničkih Autoriteta Vazduhoplovstva (JAA) u vezi sa sigurnošću leta kao i operacija, kao i u centrima za obuku EUROCONTROL-a i Međunarodnog Udruženja Vazdušnog Transporta (IATA). Obuke su pružene i u okviru projekata Evropske Komisije: Tvining projekat ACV-a Kosova i Francuske, AirEuroSafe, EASA IPA i ISIS.

Četiri nova radnika, zaposlena tokom 2010. godine, su završili obuke unutar svojih odeljenja kako bi se izbliza upoznali sa zakonodavstvom i važećim procedurama, pod vodstvom i nadzorom određenog direktora. U zadnjem tromesečju 2010. godine nekoliko njih je počelo sa profesionalnim obukama u institucijama za obuku vazduhoplovstva, u skladu sa posebnim planom obuke pripremljenim za njih.

Jedan službenik za međunarodnu saradnju i ekonomsko regulisanje u ACV-u je dobio školarinu za master studije od Evropske Komisije i vlade Republike Kosovo putem programa Young Cell. On trenutno studira master studije u Holandiji u polju vazduhoplovstva i svemira. ACV se trudi da obezbedi i profesionalnu praksu u odeljenju vazdušnog saobraćaja u Evropskoj Komisiji.

10. STATISTIKE

Tokom 2010. godine, na Međunarodnom Aerodromu Prištine “Adem Jashari”, poletelo je 1,305,532 putnika. Ovo je povećanje broja putnika za 9.5 % u poređenju sa 2009. godinom. Odrađeno je 6,143 letova, što znači 434 leta više nego u 2009. godini. Ako to iskažemo u procentima, broj letova u 2010. godini se povećao za 7.6 % u poređenju sa 2009. godinom.

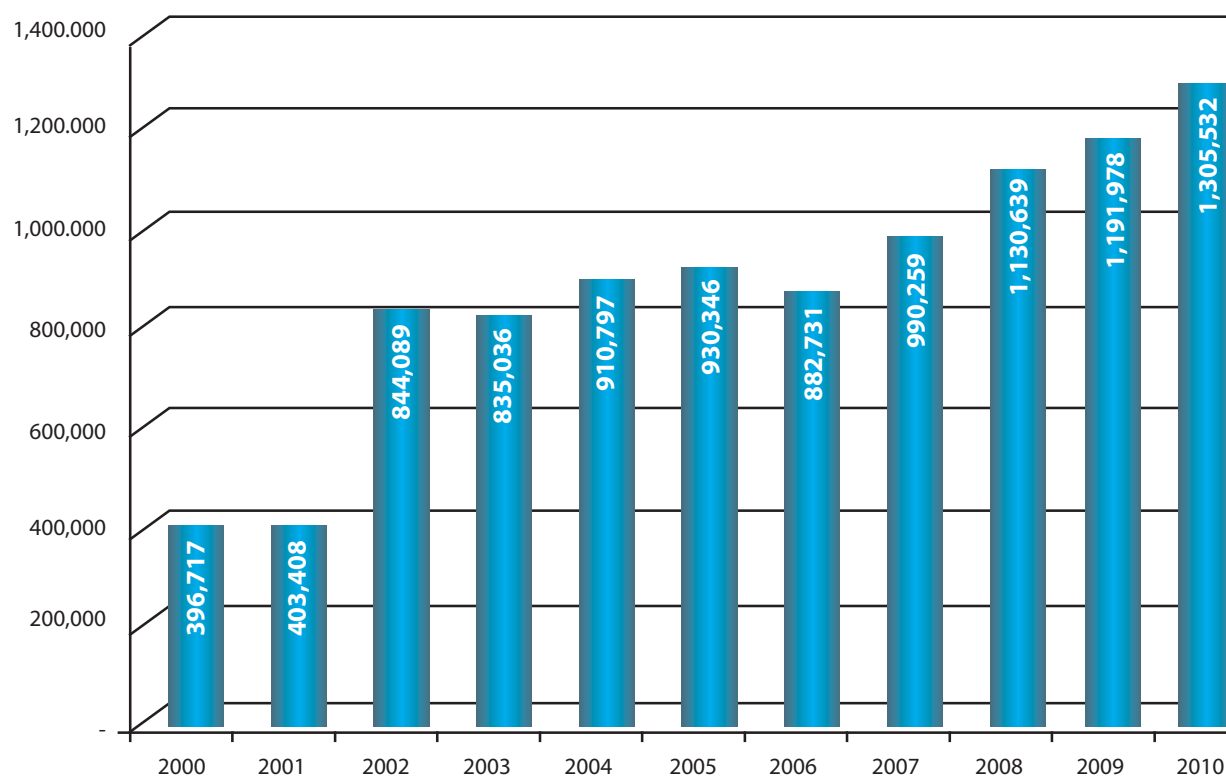
I tokom 2010. godine, najveći broj putnika je letelo između Kosova i Švajcarske, ukupno 29.76 %. Druga zemlja ka kojoj se najviše putovalo je Nemačka sa 27 % putnika, praćena Austrijom sa 9.36 %, Turska sa 8.3 % i Slovenija sa 6.4 %. Vredi pomenuti činjenicu da dok je procenat ukupnog broja putnika koji su leteli za Švajcarsku bio gotovo na istom nivou kao i u 2009. godini (29.2 %), tokom 2010. godine primećen je porast putnika koji su putovali za Nemačku, 27 % u 2010. godini dok je 24 % letelo u 2009. godini. Cirihi je nastavio da drži epitet najfrekventnije destinacije; 323,278 putnika je letelo u i iz Ciriha.

Najopterećeniji meseci saobraćaja na aerodromu si i dalje Juli i Avgust sa otprilike 170 hiljada, tačnije oko 165 hiljada putnika, dok je februar bio najmanje opterećen mesec u 2010. godini. Tokom februara oko 76 hiljada putnika je bilo uslužno.

Švajcarska kompanija Edelweiss je prenela najviše putnika na MAP-u “Adem Jashari”, ukupno 221.892, praćena takođe švajcarskom kompanijom Belair, koja je prenela oko 140.000 putnika. Treća je austrijska kompanija Austrian Airlines, koja je ranijih godina bila druga na listi kompanija koje su prenosile najviše putnika u našoj zemlji. Kompanija EasyJet je uslužila oko 34.000 putnika ove godine, što je zadovoljavajući broj ako se uzme u obzir da je ova kompanija delovala samo u drugoj polovini ove godine u Republici Kosovo.

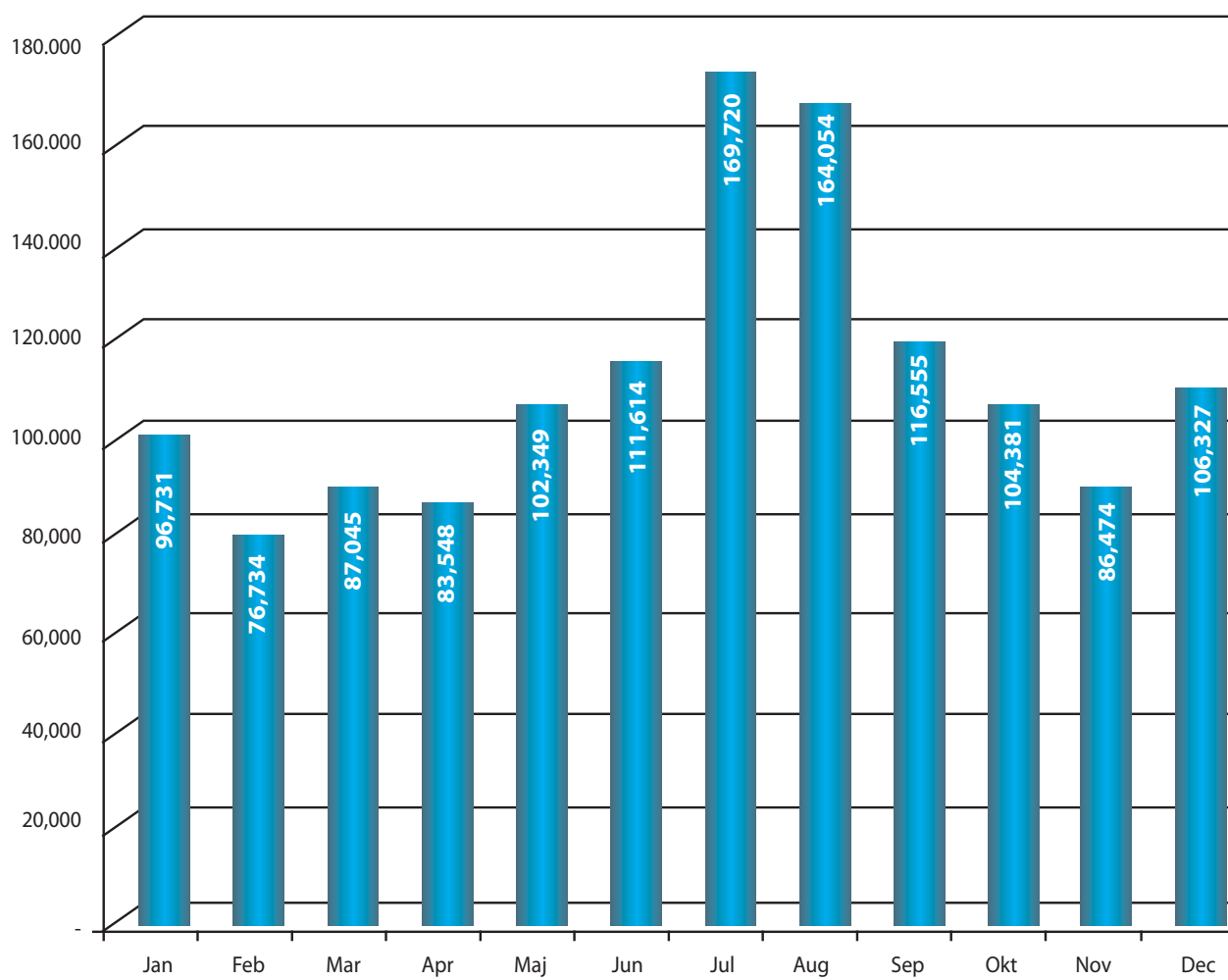
Prevoz robe putem vazdušnog saobraćaja nastavlja se bez napretka. Tokom 2010. godine došlo je do pada od 12 % u poređenju sa prošlom godinom.

Broj putnika [2000 - 2010]

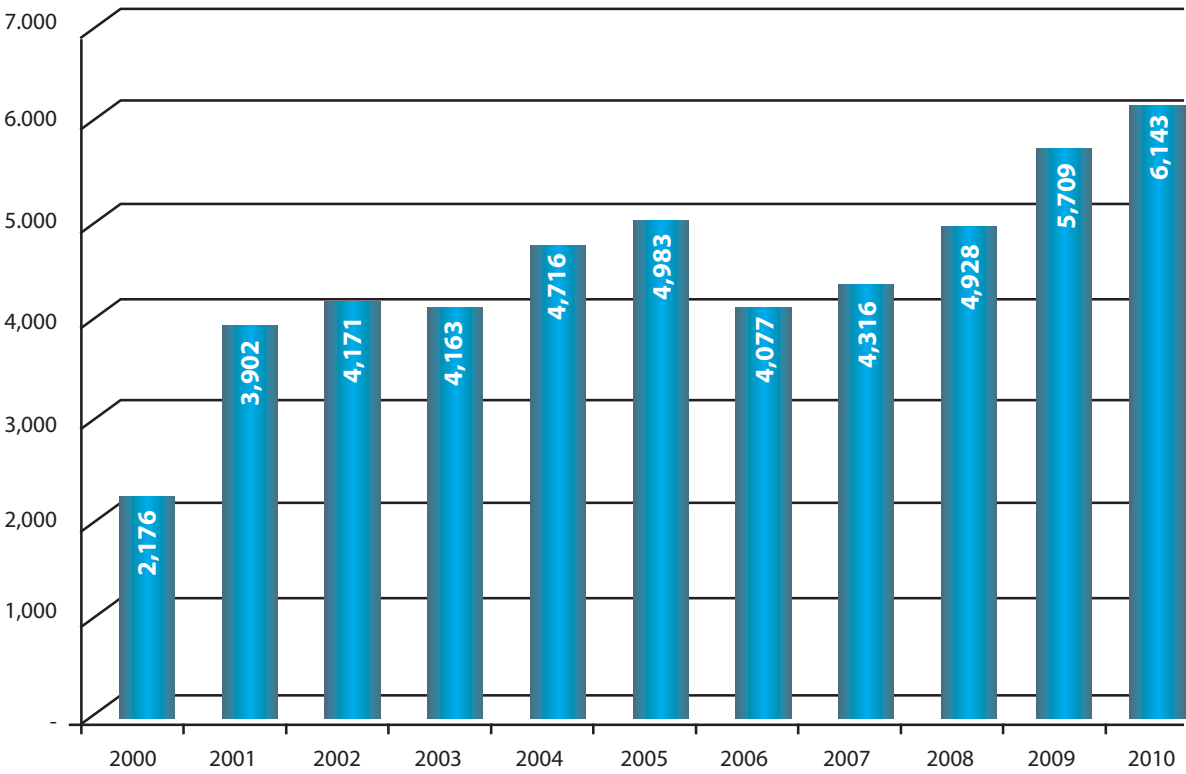

Putnici prema mesecima 2010

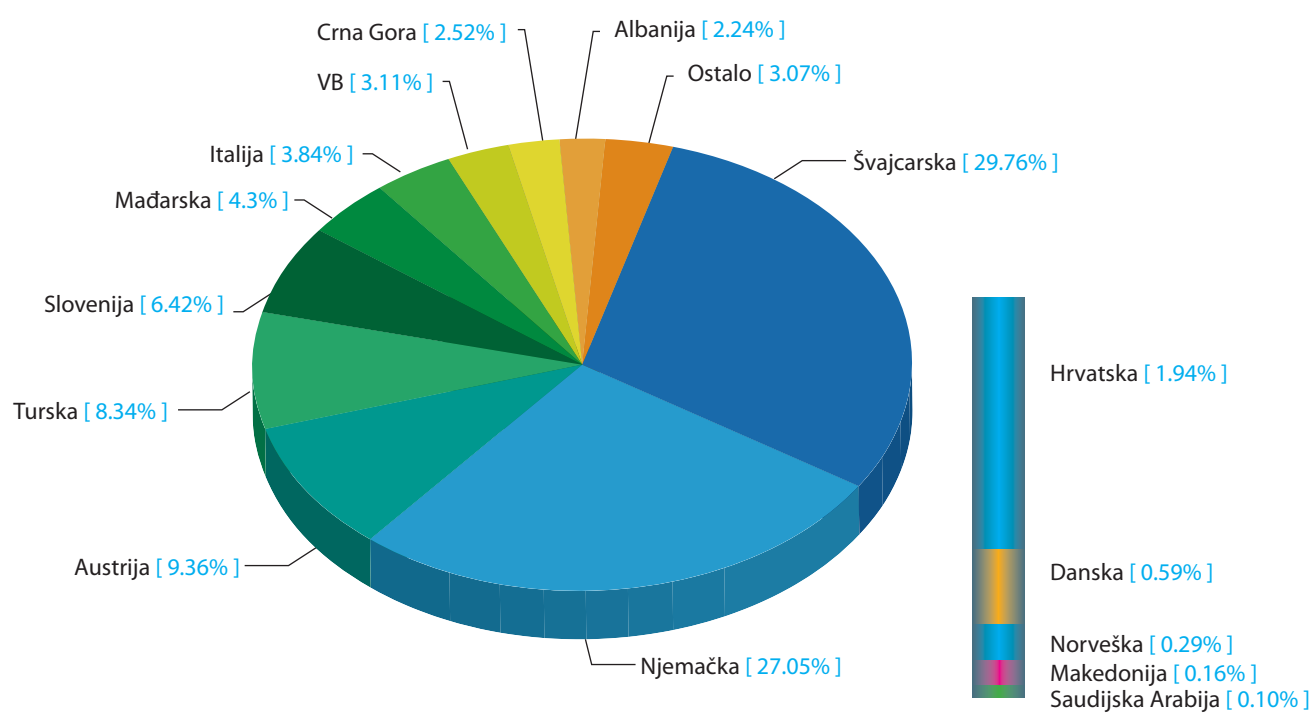

Broj Letova [2000 - 2010]

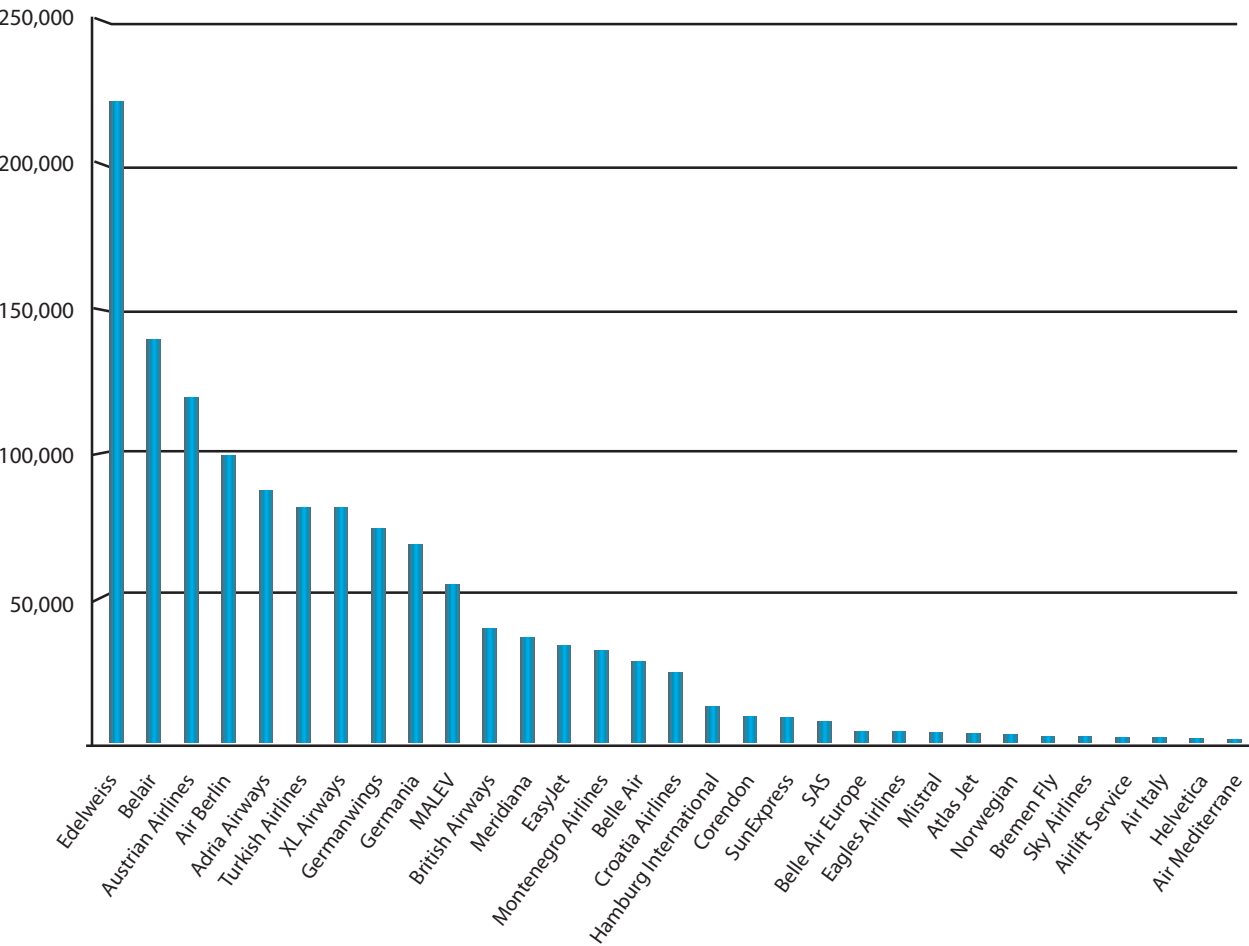

Putnici po državama 2010

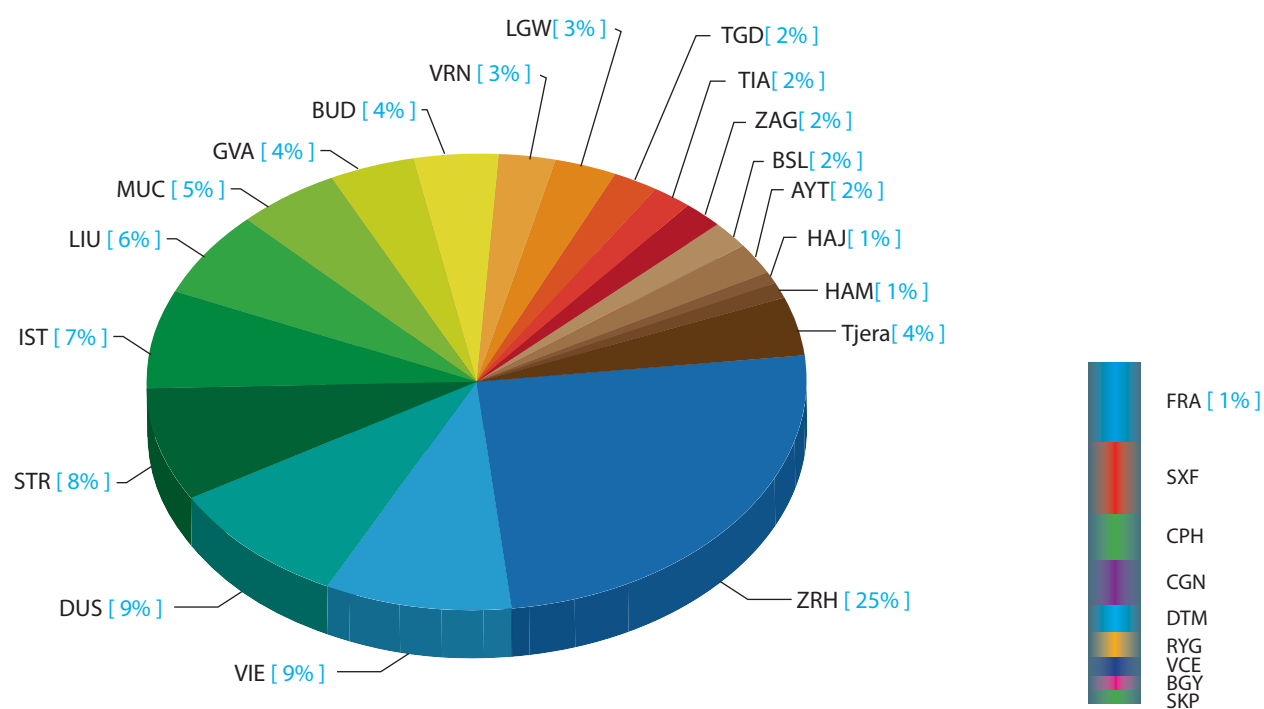

Putnici po avioprevozniku [2010]

Putnici prema odredištu 2010

Republika e Kosovës
Republika Kosovo - Republic of Kosovo

Autoriteti i Aviacionit Civil i Kosovës
Autoritet Civilnog Vazduhoplovstva Kosova
Civil Aviation Authority of Kosovo

ANNUAL REPORT 2010

Republika e Kosovës
Republika Kosovo - Republic of Kosovo

ANNUAL REPORT 2010

Mission

“To maintain the highest standards of safety in civil aviation in Kosovo.”

Vision

“To provide the best possible civil aviation system in Kosovo.”

Content

5.7 Coordination of technical assistance in the field of aviation

d) Inspections in the field of aviation security

b) Issuance of medical certificates and licences for air traffic controllers

d) Change of PIA Certificate after the change of the airport name

e) Transfer of PIA “Adem Jashari” certificate

a) Audit by the Office of the Auditor General of Kosovo

1. LIST OF ABBREVIATIONS

CAA	Civil Aviation Authority of the Republic of Kosovo
PIA	Pristina International Airport “Adem Jashari”
ANTA	National Air Traffic Agency (Albania)
AOC	Air Operator’s Certificate
ASOM	Aerodrome Services and Operations Manual
AVSEC	Aviation Security
EU	European Union
CARDS	Community Assistance for Reconstruction, Development and Stabilisation
DANSP	Division of Air Navigation Service Providers in PIA
DGCA	Directorate General of Civil Aviation (Albania)
EASA	European Aviation Safety Agency
ECAC	European Civil Aviation Conference
EULEX	European Union Mission for the Rule of Law
EUROCONTROL	the European Organisation for the Safety of Air Navigation
FTO	Flight Training Organisations
GAT	General Air Traffic
ECAA	European Common Aviation Area
IANs	Institute of Air Navigation Services in EUROCONTROL
IATA	International Air Transport Association
ICAO	International Civil Aviation Organization
ICO	International Civilian Office
IPA	Instrument for Pre-Accession
JAA	Joint Aviation Authorities
JAR	Joint Aviation Requirements
KFOR	Kosovo Force
AAIIC	Aeronautical Accidents and Incidents Investigation Commission
ATC	Air Traffic Control
MEF	Ministry of Economy and Finances
MIA	Ministry of Internal Affairs
MFA	Ministry of Foreign Affairs
MLSW	Ministry of Labour and Social Welfare
MTC	Ministry of Transport and Communications
NATO	North Atlantic Treaty Organisation
EPAP	European Partnership Action Plan

2. EXECUTIVE SUMMARY

On 13 March 2008, the Assembly of the Republic of Kosovo approved Law No.03/L-051 on Civil Aviation. The Law came into force on 15 June 2008 through a Presidential Decree. The Law on Civil Aviation, *inter alia*, established the Civil Aviation Authority of the Republic of Kosovo (CAA). More on duties and responsibilities of the CAA can be read throughout this report.

CAA is only one of the public authorities with responsibilities and functions in the area of civil aviation in our country. The Law defines that Ministry of Transport and Communication (MTC) is responsible for the economic regulation of air traffic, whereas Ministry of Internal Affairs (MIA) is responsible to regulate aviation security aspects. The Law has also established the Aeronautical Accidents and Incidents Investigation Commission (AAIIC), as an institution that functions within the office of the Prime Minister of the Republic of Kosovo.

PHOTO: KUSHTRIM MUSA, PHOTO FROM THE AIR

CAA is an independent regulatory agency, which is responsible for the regulation of civil aviation safety and the economic regulation of airports and air navigation services. Economic regulation of airports and air navigation service providers implies approval of charges levied for the use of services provided by these operators. CAA has a full legal capacity. CAA is a self-financed budget organisation and a public authority, and it is subject to the provisions governing budget organisations and public authorities found in other laws and normative acts applicable in the Republic of Kosovo.

CAA is managed by the Director General. The Director General of CAA was appointed on 25 September 2008 by the Decision No. 06/37 of the Government of the Republic of Kosovo. The Supervisory Board consisting of five members supervises the work of CAA. The Government of the Republic of Kosovo appointed the CAA's Supervisory Board by Decision No. 04/71 of 03 July 2009, amended by Decision No. 03/83 of 25 September 2009.

During 2010, CAA worked very hard to complete the legislative framework and to fully exercise the functions entrusted to it by the Law. There were numerous regulations issued in accordance with the Law on Civil Aviation. This also includes regulations for the transposition of relevant EU Regulations and Directives into the Republic of Kosovo's legal order. In addition, the remaining of Joint Aviation Requirements were transposed which were issued by Joint Aviation Authorities. This activity enabled CAA to meet all first phase requirements of the Agreement on the European Common Aviation Area (ECAA).

Inspectors of CAA have conducted inspections and audits to ensure that the civil aviation operations in Kosovo are done in accordance with the applicable standards. These inspections and audits have been conducted at Prishtina Airport and its Air Navigation Service Provider. Foreign air carriers operating at Prishtina were also inspected. Inspections have shown that operations are conducted in accordance with safety standards. However, in some cases some deviations from standards were noted, but did not adversely affect the safety level. These deviations were urgently addressed and operators were required to compile action plans to correct deviations in accordance with CAA requirements and recommendations. Inspectors have followed the operators' work until the correction of identified deviations.

In 2010, CAA received first application for AOC (Air Operator Certificate) and started the process of certification mandatory for every applicant that intends to perform flights in commercial air transport as a local air carrier of the Republic of Kosovo. Name of the applicant is Illyrian Airways. The process has five phases: pre-application

phase, official application, evaluation of documentation, inspection of equipment and procedures, issuance of Air Operator Certificate. The process has reached evaluation of documents phase submitted from the applicant, Illyrian Airways.

CAA has closely cooperated with other responsible institutions for civil aviation in the Republic of Kosovo so that the state's entire regulatory and oversight system can function in coordination and in accordance with the best international standards and practices. CAA is implementing Memorandum of Understanding signed in 2009 with MIA, which allows continuation of assistance for MIA personnel in the area of civil aviation security until the relevant sector in MIA is fully prepared to carry out such duties defined by the Law. CAA has trained MIA personnel, has helped MIA to compile sub-normative acts and national programs in the area of aviation security and has organised security inspections and audits for the civil aviation operators in the Republic of Kosovo. CAA has also signed a Memorandum of Understanding with the Aeronautical Accident and Incident Investigation Commission, setting out procedures for bilateral cooperation in order to enhance the level of aviation safety in our country.

CAA was very active in international cooperation on civil aviation, including cooperation with EU, member states and states of the region. Memoranda of Understanding were also signed with the Civil Aviation Agency of Croatia and the Civil Aviation Agency of the Republic of Macedonia for cooperation on personnel matters, inspections and transposition of the EU legislation in order to implement as fast as possible the EU legal framework in our countries. In addition, basis of a very good cooperation with Civil Aviation Agency of Montenegro were laid down, which is expected to become formal in 2011, through a Memorandum of Understanding.

CAA representatives have also participated in the multilateral regional cooperation initiatives in the aviation area, such as the Balkans Aviation Summit, organized by the General Directorate of Civil Aviation of the Republic of Turkey, under the motto "From a common past to a strategic partnership". In this Summit parties expressed their commitment for establishment of a sustainable cooperation in civil aviation area. CAA representatives attended sessions organized by the European Commission as part of the project for implementing the Agreement on European Common Aviation Area, and meetings organized by the European Aviation Safety Agency.

CAA has also actively participated in the meetings organised by NATO in order to normalise the Balkans air space.

CAA's personnel has benefited from professional training courses organised by EU that are offered as technical assistance for the countries of the region. CAA's personnel have also attended other training courses in the European well-known training institutions.

In order to establish and deepen bilateral relations with Civil Aviation Authorities in the countries all over the world, CAA has written letters to all these institutions on the International Day of Civil Aviation. CAA has also held contacts with members of the Council of the International Civil Aviation Organization and has taken the opportunity to present its work and the Republic of Kosovo's objective to become an equal member of International Civil Aviation Organization. CAA has received many supporting letters from different Authorities; it has also received letters from countries that have not recognised the Republic of Kosovo yet.

CAA was an essential part of Republic of Kosovo's delegations, which were appointed by the Minister of MTC to negotiate the Air Transport Bilateral Agreements with Switzerland and Turkey. Agreement with Switzerland has been signed in December 2010. CAA worked closely with MFA also in the process of defining the procedures for the approval of foreign diplomatic flights.

This report presents into details the CAA's financial statements and procurement activities for 2010.

3. ABOUT US

On 13 March 2008, the Assembly of the Republic of Kosovo approved Law No. 03/L-051 on Civil Aviation. The law came into force on 15 June 2008 through a Decree of the President. The Law on Civil Aviation, among other things, established the Civil Aviation Authority of the Republic of Kosovo (CAA).

PHOTO: PIA "ADEM JASHARI" NIGHT VIEW OF THE APRON

From 1 January 2009, CAA has taken full competencies in line with the law on civil aviation. CAA is one of the public authorities with responsibilities and functions in the area of civil aviation in our country. The Law defines that Ministry of Transport and Communication (MTC) is responsible for the economic regulation of air transport¹, whereas Ministry of Internal Affairs (MIA) is responsible to regulate aviation security aspects². The Law has also established the Aeronautical Accidents

and Incidents Investigation Commission (AAIIC) as an institution to function within the Office of the Prime Minister of the Republic of Kosovo³.

CAA is an independent regulatory agency, which is responsible for the regulation of civil aviation safety and economic regulation of airports and air navigation services providers. Economic regulation of airports and air navigation service providers implies approval of charges levied for the use of services provided by these operators. CAA has complete legal capacity. CAA is a self-financed budget organisation and a public authority, and as such, it is subject to relevant provisions on budget organisations and public authorities found in other laws and normative acts applicable in the Republic of Kosovo.

CAA is responsible for:

- Implementing civil aviation legislation and giving effect to policies adopted by the Ministry or the Government in the field of civil aviation;
- Providing advice and proposals to the Ministry, the Government and the Assembly regarding policies and legislation for the civil aviation sector;
- Issuing implementing regulations and air navigation orders, in accordance with the Law on Civil Aviation and the ECAA Agreement, to implement civil aviation policies adopted by the Ministry and relevant legislation related to civil aviation;
- Issuing licenses, certificates and permits in accordance with the CAA's competencies and responsibilities referred to in Law on Civil Aviation;
- Regulating the safety of air transportation in the Republic of Kosovo;
- Regulating the economics of airports and air navigation services;
- Providing advice to the Minister in connection with the Minister's development of proposed policies for the use of Kosovo airspace that meet the needs of users, taking into account national security, economic and environmental factors, and the need for a high standard of safety;
- Supervising and ensuring effective implementation of civil aviation legislation, standards, rules, procedures and orders, except where the present law or another primary normative act specifically and exclusively assigns such a function to the Ministry or another public authority;
- Disseminating information to the public about matters relevant to the functions and activities of the CAA;

1 Law on Civil Aviation, Chapter 2

2 There also, Chapter 4

3 There also, Article 5

- To the extent consistent with the provisions and intent of the law on civil aviation: performing such acts, conducting such investigations and inspections, and issuing such orders, rules, regulations, and/or procedures as the CAA may deem reasonably necessary to properly and lawfully (i) implement the applicable provisions of the present law or (ii) discharge the powers and duties assigned to the CAA by the present law; and
- Performing any other functions pertaining to civil aviation in Kosovo assigned to it by the present law or another primary normative act.

In October 2010, CAA started publishing its monthly Bulletin. Objective of the Bulletin is to make sure that all stakeholders, including aviation community, get informed on the work of the CAA and monthly developments in the civil aviation sector. The idea is for the Bulletin to serve as a forum for all aviation professionals and enthusiasts in the Republic of Kosovo. Monthly Bulletins are posted in the CAA internet web page, to ensure that all interested in our work, have updated information throughout the year.

3.1 CAA Supervisory Board

CAA's activities are supervised by a Supervisory Board, which is comprised of five members. The Supervisory Board is part-time and convenes at least once in every three calendar months. The Supervisory Board is responsible to supervise and review (i) the administrative, executive, regulatory and licensing activities and decisions of the CAA and (ii) all aspects of the financial management, revenues and expenditures of the CAA. Director General submits to the Supervisory Board a comprehensive work report every three months and the annual report at the end of a calendar year. During 2010, the Supervisory Board held six regular meetings and a number of other supplementary sessions, in which it reviewed CAA quarterly reports and discussed issues under its authority, as set out above under (i) and (ii).

The Government of the Republic of Kosovo appointed the CAA's Supervisory Board by Decision No. 04/71 of 03 July 2009, amended by Decision No. 03/83 of 25 September 2009. Pursuant to the Law on Civil Aviation, the term of office of the Chairman of the Board, Mr. Avni Mazrreku is two years. A two year term of office is served by another Board member, whereas the remaining members serve a four years term of office. Terms of office were determined by casting a draw, as follows: Mr. Kosum Kosumi, Mr. Fitim Shala and Mr. Arsim Cakaj serve a four-year term of office, whereas Mr. Asman Hoxha serves a two-year term terms of office.

3.2 Director General of CAA

CAA is managed by the Director General of Civil Aviation who has a full-time job. Director General is a CAA official responsible for daily management and decision making in CAA. Director General is accountable to the Assembly regarding the compliance of CAA with civil aviation policies and with all other applicable Laws and standards in the Republic of Kosovo.

CAA Director General was appointed by the Government of the Republic of Kosovo on 25 September 2008 pursuant to the Decision No. 06/37, following the proposal by the Minister of Transport and Communication. Director General is appointed for a five-year term of office. Director General may be re-appointed by the Government for successive terms of the same duration.

3.3 Organisational structure of CAA

CAA is structured into five departments:

- a) Flight safety department
- b) Air navigation services department
- c) Aerodromes department
- d) International affairs and economic regulation department
- e) Department of administration and human resources

The following is a summary of main duties and responsibilities for each department.

a) Flight Safety Department

Flight Safety Department is responsible for safety regulation of civil aviation in the Republic of Kosovo. Its duty is to develop secondary legislation in the field of aviation safety, in line with international standards and rules determined by International Civil Aviation Organisation (ICAO), European Aviation Safety Agency (EASA) etc, and to ensure continuous implementation of these rules and standards.

Among others, this department carries out procedures for certification of air operators, registration of aircrafts (airplanes), approvals for maintenance organizations, approval of training centers of pilots and organizations for trainings of maintenance personnel, as well as licensing of pilots and mechanics. Through inspections and audits, this department supervises aircraft operators and personnel involved in operations and maintenance of aircraft, in order to ensure strict implementation of the applicable standards. Also, foreign aircrafts operating in Kosovo are subject to regular and random inspections for evaluation of their safety.

The department is also supporting the Ministry of Internal Affairs to carry out the responsibilities entrusted to it by the Law on Civil Aviation until the latter is staffed with the necessary professional personnel. CAA continued to work together with MIA to guarantee effective supervision of civil aviation security in our country.

b) Air Navigation Services Department

Air Navigation Services (ANS) Department is responsible for the regulation, monitoring, inspection, certification and general safety oversight of the air navigation services providers (ANSP) within the Republic of Kosovo. It ensures that safety regulations and standards for ANSPs are in line with ICAO standards and recommended practices and EU aviation acquis, including EUROCONTROL rules. The Air Navigation Services Department is responsible for safety oversight of air navigation services provider, which includes the following services:

- Air Traffic Control (ATC);
- Communication, Navigation and Surveillance (CNS);
- Aeronautical Information Services (AIS)
- Meteorological Services (METEO)

The Air Navigation Services Department is responsible for licensing of Air Traffic Controllers (ATCO), their competency check and medical fitness.

The Air Navigation Services Department ensures that aeronautical information are published in Kosovo Aeronautical Information Publication (AIP), a document which serves all air operators operating or interested to operate in Kosovo's airspace.

c) Aerodromes Department

Aerodromes Department is responsible for the regulation of aerodrome safety in the Republic of Kosovo and the enforcement of applicable Kosovo legislation as well as ICAO standards, within the scope of its employment.

The role of the Department is to develop aerodrome and airport policy documents on safety, disseminate and promote guidance materials for aerodrome operators, and to guarantee full and continuous implementation of aerodrome operating standards in Kosovo.

The department is responsible for certification of aerodromes in the Republic of Kosovo. With continuous oversight through conduct of inspections and audits, the Department ensures that Prishtina International Airport continues to meet the standards under which it has been certified.

d) International Affairs and Economic Regulation Department

This Department has the following responsibilities:

To establish international liaison with the regional and international/supranational organizations such as ICAO, EASA, European Commission, EUROCONTROL, ECAC etc.

To coordinate international technical assistance available in the area of civil aviation by the European Commission and other donor community;

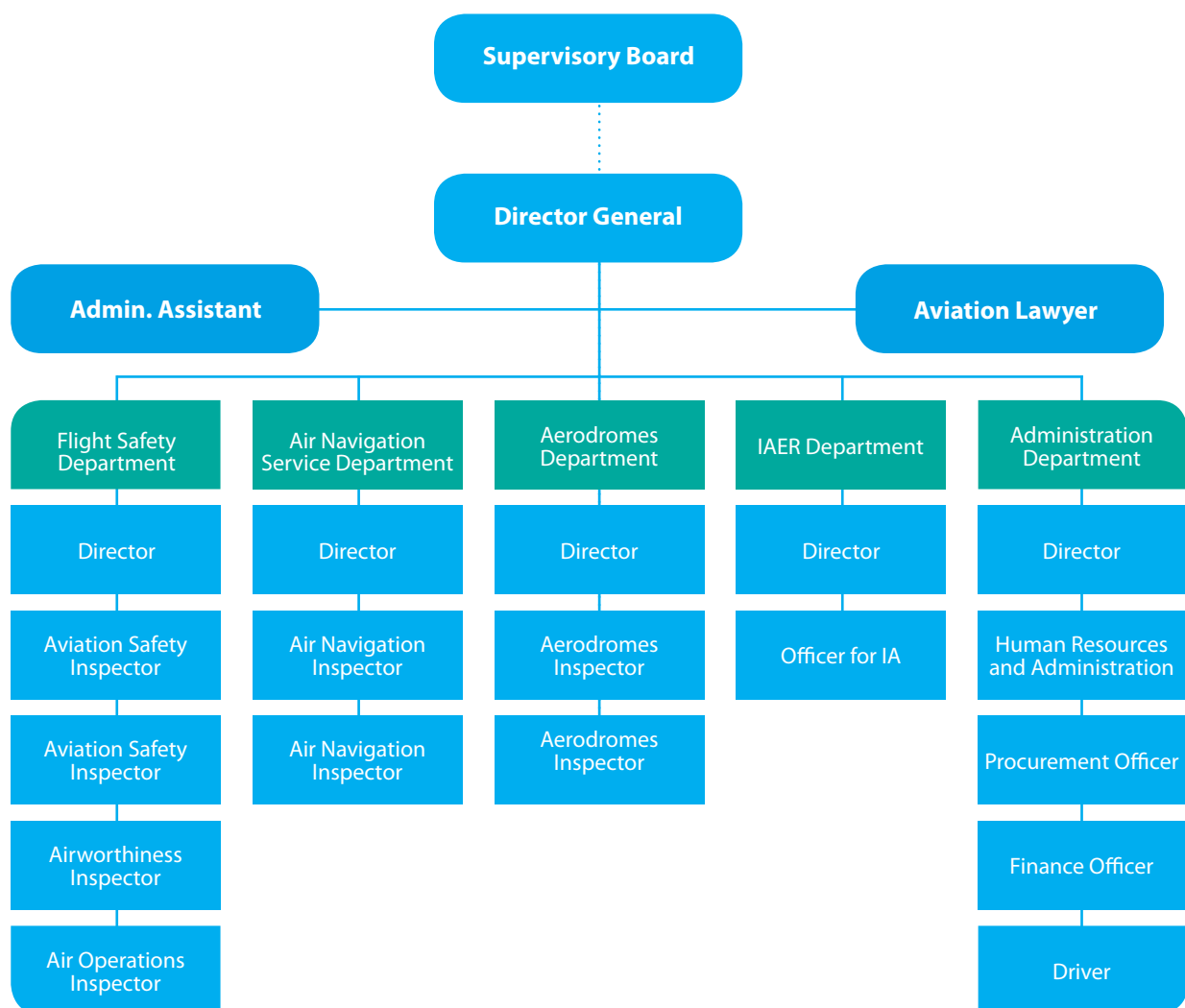
To conduct economic oversight of aerodromes and air navigation services in the Republic of Kosovo. This responsibility is accomplished through review and approval of airport and air navigation service provider's user charges. Thus, ensuring that the aerodrome and air navigation services charges are cost based, nondiscriminatory, transparent and are established following the consultations with users.

To collect and analyze statistical data related to the traffic at Prishtina International Airport.

a) Administration Department and Human Resources

This department is responsible for overall operational support to the CAA personnel including management of the human resources, finance, budget, procurement and logistics issues. It ensures that public funds are utilized efficiently and in accordance with procurement rules and the Consolidated Budget of the Republic of Kosovo.

Fig. 1 – CAA Organisational Chart

3.4 CAA Revenues

CAA is self-financed through its dedicated revenues, as defined by the Law No. 03/L-048 on Public Financial Management and Accountability. Pursuant to Article 25 of the Law No.03/L-051 on Civil Aviation, the dedicated revenues of CAA comprise of:

- aviation-related taxes, charges and fees;
- a percentage of air navigation services provided within the Republic of Kosovo's airspace
- passenger safety charges, and certificate and licensing charges; and
- donations, grants and any other financial or technical support designated for the CAA.

On 1 January 2009, the Minister of Transport and Communications signed the Regulation No. 2008/7 on the passenger safety charge. Based on this Regulation, a charge of two (2) Euros shall be levied on each passenger departing from Kosovo on a commercial flight. Funds collected from this safety charge are allocated to CAA to cover its operational costs in accordance with Law No. 03/L-051 on Civil Aviation.

3.5 Salaries of CAA personnel

Civil aviation safety is the mission and number one priority of the Civil Aviation Authority of the Republic of Kosovo. As a civil aviation regulator, we ensure that air operations in the Republic of Kosovo are carried out in accordance with the applicable Law and international standards, including the legislation and aviation standards of the European Union. To achieve the mission, a civil aviation regulator needs qualified and experienced personnel to draft standards, procedures, regulations and to ensure their implementation by the operators through continuous oversight, inspections and audits.

Pursuant to Article 24.2 of the Law on Civil Aviation, salaries of CAA personnel are established by the Director General following the review and approval from the Minister of Economy and Finance. When establishing the salary scale, the Law defines that apart from professional criteria for the personnel, one should also take into account the salaries of the personnel of aviation industry (aerodrome, air traffic control, air operators), a standard that is required also in ICAO documents. On 20 March 2009, the Minister of Economy and Finances approved the salary scale for the CAA personnel, proposed by the Director General of CAA. The salary of the Director General of CAA was later defined by the Government in accordance with Article 20.2 of the Law on Civil Aviation.

4. EUROPEAN COMMON AVIATION AGREEMENT (ECAA AGREEMENT)

ECAA (European Common Aviation Area) Agreement is a multilateral agreement creating a unique internal market and identical laws in aviation area, signed by the European Union and its Member States, Iceland, Norway and countries of the Western Balkans. UNMIK signed this agreement on behalf of Kosovo and declared it provisionally applicable on 10 October 2006. The Republic of Kosovo has, through the Declaration of Independence, inter alia, taken over all international obligations of Kosovo, including those entered on our behalf by UNMIK. These obligations include also the implementation of the ECAA agreement. ECAA Agreement implementation has become compulsory in the Republic of Kosovo also through the Law on Civil Aviation. However, the Republic of Kosovo does not have contractual relations with the EU in the area of civil aviation.

PHOTO: SOKOL YMERI

This Agreement poses a set of conditions to the Western Balkan countries so that they can become part of European integrations in civil aviation. These countries are obliged to transpose into their internal legal order and implement the entire legal framework of EU in the aviation area. Fulfillment of the conditions is assessed by European Union expert teams by visiting these countries. Depending on the state of play in implementation of the Agreement, Western Balkans countries may advance from the first phase, which has started immediately after the signature of the Agreement, through the second phase, towards its full implementation. Special conditions for every country have been laid down in the Agreement's Protocols from 1 to 9. Protocol 9 deals with Kosovo.

Our country has achieved significant progress in implementation of the ECAA Agreement. This was confirmed by the draft report of the European Commission's team of experts issued in November 2010, on the level of implementation of this agreement in Kosovo. The draft report states that Kosovo is "very close to completing the first implementation phase". In the last ECAA Joint Committee Meeting held on 17 December 2010, it is also said that Kosovo has achieved significant progress in the agreement implementation.

All ECAA Agreement requirements, which fall under the scope of the CAA, are successfully implemented. Only EU state aid provisions have remained to be transposed into our national legal order. The Government of the Republic of Kosovo has compiled a draft Law on State Aid.

The inability to enter into contractual relationship with European Union/European Commission, or European Aviation Safety Agency (EASA), however, presents a serious drawback to full implementation of the EU's legal framework. CAA is making continuous efforts to sign working arrangements with EASA, through which EASA is given full access to inspect our civil aviation system, and on the other hand, CAA is given full access to European database on aviation safety. All CAAs of Western Balkan countries have signed such working arrangements with EASA.

It is worth mentioning that, to date, no Western Balkan country has officially passed first implementation phase of the ECAA Agreement.

5. CAA ACTIVITIES IN THE INTERNATIONAL ARENA

CAA has participated in almost all regional initiatives in civil aviation. These forums have special importance for our country, knowing that the Republic of Kosovo is still not an equal member of international family of nations in the area of civil aviation. We have used every opportunity to present the work of our authorities and to strengthen cooperation with the CAAs of other countries.

In most cases our representation has been according to Gymnich format (none of participating delegations were identified by country they come from, but only by individual names). In international meetings we have also participated as “Kosovo Civil Aviation Authority (KCAA)”. In no case have we participated under UNMIK’s logo, UNMIK/Kosovo or Kosovo (UNSCR1244). It is worth mentioning that during proceedings of Balkans Aviation Summit, held in Antalya, Turkey, delegation of CAA was presented under the flag of the Republic of Kosovo similar to all other states of Western Balkans, including Serbia.

CAA has also maintained regular contacts with some civil aviation authorities of the countries which have not recognized the Republic of Kosovo and with international organizations, of which we are not members yet.

5.1 Monitoring the implementation of the ECAA Agreement

Republic of Kosovo achieved excellent results in the implementation of this Agreement during the year 2010. 15 bylaws have entered into force, which are required for implementation of this Agreement. At the invitation of the Director General of CAA, from 21-24 June 2010, a group of aviation experts engaged by the European Commission have undertaken an assessment visit of Kosovo’s progress towards implementation of the ECAA Agreement. The assessment was conducted in four areas: economic regulation and airports, aviation safety, aviation security and air navigation services.

During these four days, experts met and assessed all aeronautical institutions in Kosovo and the airport, the Ministry of Labour and Social Welfare regarding the Labour Law, the Ministry of Economy and Finance regarding the Law on State Aid, the unit for Public and Private Partnership regarding the concession of the airport and the Competition Commission regarding competition rules in the Republic of Kosovo.

On 15 November 2010, the CAA received the draft report of the assessment visit on implementation of the ECAA Agreement in Kosovo. In the letter signed by the Director of the Department for Air Transport of EC, addressed to the Director General of CAA, it is stated that the draft report reflects the good work carried out for implementation of the ECAA Agreement and encourages the CAA to maintain these efforts in order to finalize the first phase during the year 2011.

Draft report positively assesses the work carried out and emphasizes lack of the Labour Law and State Aid as an obstacle for Kosovo to pass into a more advanced phase of the implementation of ECAA Agreement. After adoption of the Labour Law, the Law on State Aid needs to be adopted in order for the Republic of Kosovo to fulfill its obligations of the first phase of the Agreement. Regular annual meeting of the Joint Committee of the ECAA Agreement, which is organized by the European Commission, was held on 17 December in Belgrade. Joint Committee of the ECAA Agreement is a body that was established under Article 18 of the ECAA Agreement, responsible for proper administration and implementation of the Agreement. Representatives of the European Commission presented preliminary results on ECAA requirement compliance in every country of the Western Balkan. It was stated that Kosovo has made great achievements since all legal requirements of the first phase were met, except for the Law on State Aid and that Kosovo is in a good track to finalize first phase in the year 2011.

The success of the Republic of Kosovo in implementation of the ECAA Agreement is mentioned also in Kosovo Progress Report 2010, published on 9 November 2010 by the European Commission. In the sub chapter on sector policies, specifically transport, it is reported that there was a significant progress in the air transport, referring to the implementation of ECAA Agreement.

CAA, in the capacity of the responsible institution, submits quarterly reports to the Ministry for European Integrations, on Kosovo's progress in implementation of the ECAA Agreement. Implementation of this Agreement is one of the actions in the European Partnership Action Plan (EPAP) of Kosovo.

5.2 Regional cooperation in the area of civil aviation

The CAA gives high importance to the cooperation with its counterparts in the region, having in mind that all Western Balkan countries are going through the same challenge – harmonizing the legislation, rules and standards of civil aviation with those applicable in the EU.

a) Bilateral cooperation with Albania

In 2010 close cooperation between Kosovo CAA and CAA of Albania in implementation of ECAA Agreement continued which included translation and transposition of the EU necessary legal framework as well as joint inspections of civil aviation operators in Albania and Kosovo. The basis for this cooperation is the Memorandum of Understanding between the civil aviation authorities of Kosovo and Albania, signed in December 2009.

b) Bilateral cooperation with Macedonia

On 16 April 2010, Directors General of Civil Aviation Authorities of Kosovo and Macedonia signed a Memorandum of Understanding. This Memorandum serves as a legal basis for cooperation between two countries in the area of civil aviation. The Memorandum foresees mutual assistance in personnel, documentation and expertise in all fields which fit within the scope of activities of both authorities.

On the same day, at CAA's initiative, air navigation service providers of Kosovo, Macedonia and Albania met to discuss mutual cooperation after opening of upper air space of Kosovo.

c) Bilateral cooperation with Croatia

During this year two meetings between Supervisory Boards of the CAA and of the Croatian Civil Aviation Agency were held. These meetings, held in May in Zagreb and in November in Prishtina respectively, served for exchange of experiences and best practices of the supervisory activities exercised in civil aviation regulators of both countries.

On 8 December 2010, a Memorandum of Understanding between CAA of Republic of Kosovo and Croatian Civil Aviation Agency was signed, on cooperation in the area of civil aviation. This Memorandum is very flexible since enables exchange of all sorts of resources that are in the best interests of both parties. Therefore, both agencies will be able to exchange bylaws, instruction manuals, human resources, but above all, they will be able to exchange experiences in resolving challenges faced during day to day work in their path to ensure safe civil aviation system.

d) Bilateral cooperation with Montenegro

Basis of a good bilateral cooperation in the area of civil aviation was established also with Montenegro. During a meeting between CAA of Kosovo and CAA of Montenegro, held in Budva on 8 September 2010, the possibility for opening of an air corridor which would connect both countries was discussed. Parties also agreed to assist each other in implementation of civil aviation standards, and especially of the EU relevant legal framework. Parties have committed themselves to formalize this cooperation by signing a Memorandum of Understanding at a convenient time.

e) Balkans Aviation Summit

Balkans Aviation Summit was held from 27-28 October 2010, in Antalya of Turkey. The summit “From a common past towards a strategic partnership”, organized by Turkish Director General of Civil Aviation was attended by the CAAs of Western Balkan countries and Moldavia. In this summit, the Republic of Kosovo was represented by the Director General of Civil Aviation, who made a presentation on the civil aviation system in our country.

On behalf of participant countries, Director General of the Civil Aviation of Turkey signed the Declaration of Antalya on cooperation between the Balkans countries in the area of civil aviation. Through this Declaration, the Directors General of civil aviation of participating countries committed to establish a sustainable cooperation in the field of safety, security, supervision, inspection, exchange of experts and national legislation, certification and licensing as well as in other areas.

f) Bilateral cooperation with Italy

Following an exchange of letters between CAA and Italian Authority of Civil Aviation (ENAC), on 10 December 2010 began application of a technical agreement between aeronautical authorities of Kosovo and Italy on some aspects of air services. These technical arrangements were proposed by ENAC and were accepted as such by the CAA.

This agreement came out as a need to have a technical framework which clarifies some aspects of implementation of ECAA Agreement between Republic of Kosovo and Italy. This technical agreement, amongst others, guarantees equal rights for Kosovo air carriers operating in Italy and Italian air carriers operating in Kosovo. Such rights for Kosovo carriers will be guaranteed as a result of their certification by the CAA in compliance with highest European standards of aviation safety.

5.3 Relationship with EUROCONTROL

The European Organisation for the Safety of Air Navigation (EUROCONTROL) is an international organisation, established in 1963. The organisation's main objective is to develop a pan-European system for air traffic management. There are 38 member states in EUROCONTROL. Its headquarters is located in Brussels.

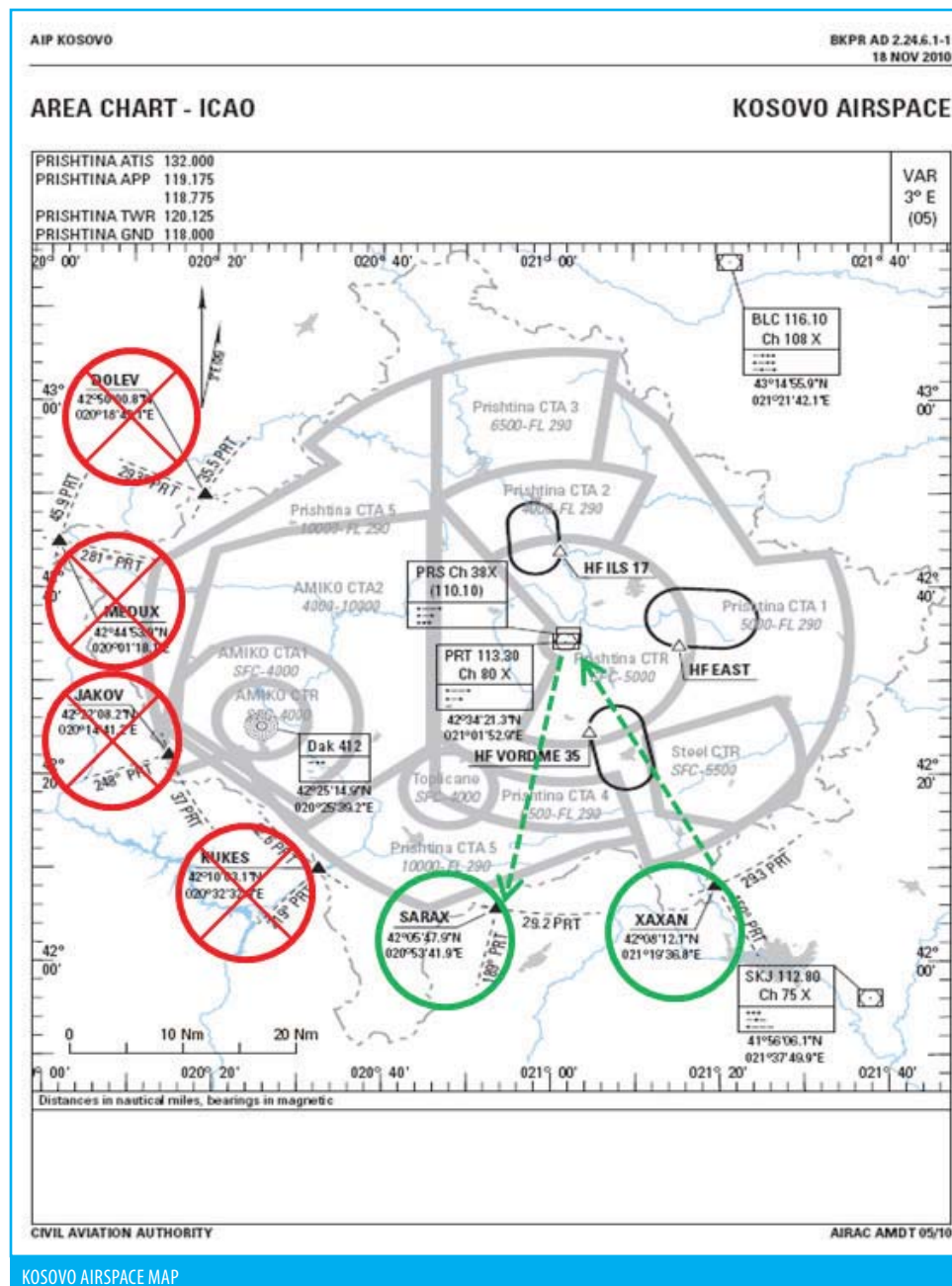
CAA, following a long and difficult correspondence during 2008/2009, has achieved to make it possible for the civil aviation personnel from Kosovo to participate to the training programs of EUROCONTROL. Personnel of CAA and of the Air Navigation Service Provider at Prishtina International Airport “Adem Jashari” continued to attend during 2010 training programmes at this organization. On EUROCONTROL's official web page, under the list of the countries that attend training programmes, our country is referred with its constitutional name – Republic of Kosovo.

5.4 Description of Kosovo Airspace

Since September 1999, Kosovo airspace is part of the “Joint Operational Airspace of Balkans – JOA” of NATO, under operational control of the Combined Air Operations Control 5 - CAOC5. This airspace is a controlled airspace, in which, air traffic services are being offered.

Since April 2004, Kosovo lower airspace (flight level FL 290 and below – about 9 km height) is under control of the air navigation service provider of Prishtina International Airport Prishtina (PIA) “Adem Jashari”, which offers air traffic and aerodrome services for aircrafts near PIA. Lower airspace is classified as class D and F, in compliance with Annex 11 of ICAO, on classification of airspace. Kosovo upper airspace (above FL 290) is closed for commercial traffic.

The figure below presents the structure of Kosovo airspace. Currently only 2 corridors are being used for commercial traffic from/to PIA “Adem Jashari” and these are XAXAN and SARAX, in the south part of Kosovo, in the border with Macedonia. In the meantime, works are ongoing that two others corridors, namely MEDUX/DOLEV and KUKES/JAKOV are open to connect Kosovo with Montenegro, respectively Albania.

5.5 Normalization of the Balkans airspace (BANM)

Since the end of the war in 1999, Kosovo's upper airspace (above 10 kilometers) is closed by NATO for flights. The airspace was closed at that time due to the suspension of the competences of aeronautical authorities of FRY in respect of civil aviation in Kosovo. If this airspace would open now, it would be used by aircraft flying in higher altitudes above our country, en route from one point to another. The overflight route in Kosovo's upper airspace would be more appropriate for aircraft that would fly, for example, from Western Europe to Greece or

further. According to the EUROCONTROL research if Kosovo's airspace would open, around 450 planes per day would overfly our country.

At the time being, Kosovo does not have the required capacity for providing air traffic control services in the upper airspace since, over the past years, this airspace has been closed and the only air traffic in Kosovo functioned in lower airspace through two corridors connected with Macedonia. For providing these services, additional technology and training of air traffic controllers at PIA "Adem Jashari" will be needed.

Government of the Republic of Kosovo since the declaration of independence requested CAA to work on the normalization of airspace of the country. In the beginning of 2009, a Technical Panel was established by NATO, which within the framework of the Balkans aviation normalization initiative (BANM), was supposed to look for technical possibilities and provide a technical consensual recommendation for opening of Kosovo's upper airspace. Based in this recommendation, NATO would temporary delegate air navigation services in the upper airspace of Kosovo to a third country service provider. These meetings were attended by technical experts of air navigation service providers or by civil aviation authorities of Albania, Kosovo, Serbia, Croatia, Montenegro, Macedonia and Bosnia. Technical Panel of BANM did not reach consensus to recommend any technical solution for offering services in the upper airspace of Kosovo.

On 24 September 2010, meeting for Normalization of Balkan Airspace (BANM) was held. Kosovo was represented by the Director General of Civil Aviation, Director of the Air Navigation Service Provider and Director of Air Navigation Services within CAA. In the meeting, among others, the results of the above-mentioned technical panel were discussed. CAA reported its achievements in civil aviation and reiterated that no purely technical solution on Kosovo airspace can be found since there are always political implications; hence, the solution should be technically, practically and politically acceptable. This solution excludes from any combination the air navigation service provider of Serbia.

NATO noted that technical panel failed to come forth with any recommendation, therefore the meeting decided to revoke the panel. NATO also informed on plans to carry out bilateral consultations for the purpose of finding an air navigation service provider (located near the Balkan region), that would offer air navigation services in Kosovo upper airspace, under NATO delegation. We confirmed that we support these idea of NATO and emphasized that every solution should be coordinated with Kosovo authorities.

The issue of interim air navigation service provider for Kosovo upper airspace was addressed again in a meeting between NATO and CAA held on 23 November 2010. It is expected that during this year BANM would propose to NATO Council a solution for opening of Kosovo's upper airspace.

5.6 Bilateral air transport agreements

Bilateral air transport agreements are interstate instruments that regulate market access for scheduled airlines. This is part of economic regulation of air transport and, which according to the Law, is an MTC responsibility.

However, CAA has been the essential part of the delegations of the Republic of Kosovo, appointed by the Minister of MTC, in the negotiation of Bilateral Air Transport Agreements with Switzerland and Turkey. On 29 April 2009, a Memorandum of Understanding was signed between the aeronautical authorities of the Republic of Kosovo and the Swiss Confederation while the agreement for the scheduled air services between the Republic of Kosovo and Swiss Confederation was signed on 25 November 2010 by the MTC Minister and Swiss Ambassador in Kosovo.

CAA has also provided its technical expertise to MFA to review and comment the draft agreement offered to the US State Department in order to sign an Open Skies agreement between our countries.

ECAA Agreement, among other things, regulates in detail the air transport between the signatory states; Kosovo, therefore, cannot sign bilateral agreements in this field with any of the states of the EU, Iceland, Norway and countries of the region.

5.7 Coordination of technical assistance in the field of aviation

CAA is the focal point for all technical assistance projects in aviation that EU provides to our country, under the applicable instruments available to countries that aim EU membership. During 2010, CAA, MTC, MIA, PIA, and AAIIC have benefited from these projects, which will be briefly described below. Of a great importance is the twinning project between the CAA and the General Directorate of Civil Aviation of France.

a) Twinning between CAA of Kosovo and France

On 22 February 2010, a contract was signed between the European Commission and General Directorate of Civil Aviation of France titled: 'Support to Kosovo on participation to the European Common Aviation Area'.

CAA, MTC, MIA, and AAIIC benefit from this twinning project, as public authorities with functions and responsibilities in civil aviation of our country. The project value is one million euro and is funded by the European Union as part of the Instrument for Pre-Accession (IPA) aiming to align our legislation and training of personnel with ones applicable in the EU; in other words, capacity building of aeronautical authorities of the Republic of Kosovo up to same level with EU Members States. The project duration is two years.

French experts during 2010 have made an assessment of legal system and air transport architecture in Kosovo. They also carried out an assessment on compliance of legal documents, regulations, procedures and manuals that are applicable in Kosovo with European requirements. In order to accomplish these activities experts of various fields from CAA of France have visited respective institutions in our country in order to become familiar with factual situation in view of legal infrastructure. They assessed the situation of all aeronautical authorities in Kosovo. Results of these assessments present the basis of an Action Plan in which activities that need to be undertaken are listed in order to achieve project objectives. Progress of the twinning project will be assessed based on the achievements in implementation of this action plan.

Human capacity building is main component of this project and in this context, first study visit of Kosovars in France is carried out in October 2010. Two meetings of the Twinning Project Steering Committee were held on 14 June respectively 14 October 2010, in which first and second quarter achievements were positively assessed.

The Twinning Project between Kosovo and French CAA was temporarily suspended in November 2010, due to bankruptcy of financial operator of the project, ISTED. Transfer to another operator may take time until March 2011 when the project may restart.

b) EASA-IPA 2009 Project

Four activities were organized during 2010 as part of EASA-IPA 2009 project. From 27-29 April 2010, the Second International Cooperation Forum in Dubai was held, in which Kosovo was represented by the CAA. This forum aimed at exchanging experiences of countries in implementation and adoption of EASA legislation. In addition to European countries, many other countries each and every day are implementing this legislation. Director General of CAA attended the meeting of Pan-European partner states of EASA, held from 29 to 30 June 2010, in Cologne, Germany. At this meeting, strengthening of cooperation between EASA and non-member states which aim to become full members of this EU agency was discussed. Also, Director General attended first meeting of the Steering Committee of EASA-IPA, where future of the technical assistance project

to Balkans countries was discussed in order to reach full convergence in the area of aviation safety with EU countries. Director General made a presentation on the civil aviation system in the Republic of Kosovo.

From 11-22 October 2010, a practical and theoretical training for EU OPS (Air operations in the commercial air transport of EU) was held. Training was organized by EASA, in cooperation with Bureau Veritas (France) and with civil aviation authorities of Czech Republic and the Netherlands. In theoretical part of the training that was held in Paris, France, two CAA inspectors took part, while the practical was organized in Prague, Czech Republic and in Hoofddorp of the Netherlands.

c) ISIS program

ISIS Program (Implementation of Single European Sky in South-East Europe) is an initiative financed by European Commission for support to South-East Europe countries on implementation of Single European Sky (SES) legislation and ECAA agreement. Main goals of this program are: strengthening and developing National Supervisory Authorities (NSA) in the region, transposition of SES legislation into national legal order of the countries of the region, implementation of a safety culture and establishment of training standards. Kosovo CAA is part of this project since signing of the ISIS agreement between countries in the region and the European Commission in April 2008.

d) Activities of ISIS Program

During 2010, large number of activities was implemented under ISIS Program. Below, is a short summary of these activities.

From 20 to 21 July, CAA was visited by representative of ISIS program, Mr. Peter Thorsen in relation to the project for developing the “Manual of National Supervisory Authority (NSA)”. This visit aimed at reviewing the documentation of the NSA in Kosovo and clearer identification of CAA needs on developing new documentation. CAA was again visited by ISIS delegation on 17 August, with the view of giving a presentation about objectives and activities planned under the programme.

On 8 September, in Budva, Montenegro, first meeting of ISIS Governing Body was held, in which CAA representatives also participated. In this meeting, South East European regional partners reconfirmed their further commitment to achieving objectives of Single European Sky and support to ISIS program in this context.

From 20 to 21 September, CAA was again visited by ISIS program representatives, this time to analyze the progress in transposition of EU regulations and directives related to air navigation services.

From 13 to 14 October 2010, training “Generic Manual for National Supervisory Authorities (NSA)” was held in Amsterdam which aimed at presenting and explaining the Manual for NSA in generic form, drafted by ISIS program for partner countries. This manual will serve as a basis for further development of national NSAs.

From 23 to 25 November, workshop “Establishment and strengthening of National Supervisory Authorities (NSA)”; Certification, nomination and supervision: future challenges” was held, organized by Belgium Presidency of EU Council in cooperation with Regional Cooperation Council, European Commission and ISIS program. The workshop was held in Sarajevo and in addition to CAA representatives, it was also attended by representatives of the countries from the region, as well as representatives of European Commission, Eurocontrol, NSA of Belgium and Rumania, and ANS organizations from Swiss and Denmark.

From 29 to 30 November, in Brussels, training “Assessment of changes in Air Traffic Management System (ATM)” has been organized under the project “Capacity building of NSA”. Overall goal of this training was to provide instructions to the personnel of National Supervisory Authorities in assessing major and significant changes, which occur in ATM.

e) AirEuroSafe Project

In the first half of 2010, this project continued to provide classroom trainings, on the job trainings, and legal assistance for the countries of Western Balkans, in order to harmonize legislation, procedures and standards with those of EU. Two trainings were held on economic regulation, two in the field of civil aviation safety, and two study visits in order to provide on the job trainings. Beneficiaries of these trainings were not only officials of aeronautical authorities but also officials of PIA “Adem Jashari”.

Activities of this program were concluded on 30 June 2010.

6. REGULATORY ACTIVITY

The main function of the CAA is the oversight and regulation of civil aviation activities in the Republic of Kosovo in order to guarantee safe operations in compliance with applicable standards. This is achieved through inspections, audits, licensing and certification. CAA has a professional and competent staff responsible for regulating civil aviation in the country. Republic of Kosovo has a law on Civil Aviation, which was considered as the model law for all Western Balkan countries by the European Commission. CAA, during the reporting period, has issued a large number of implementing regulations, guidance manuals and materials for the aviation industry and for our inspectors. CAA regulatory activity includes civil aviation safety in general, and economic regulation of airports and air navigation service providers in the Republic of Kosovo. Below is a brief overview of the CAA regulatory activities in the field of aviation safety, divided into the following categories: flight safety, air navigation services and aerodromes. Also, a brief overview of the activities of economic regulation in PIA is provided.

6.1 Flight safety

In the field of flight safety and aviation security, the work was focused on drafting implementing regulations and guidance manuals for CAA inspectors. In addition, continuous inspections and audits of operators were made in order to ensure that their operating procedures are in full compliance with international standards and with the applicable law in the Republic of Kosovo.

In 2010, CAA received first application for AOC (Air Operator Certificate) and started the process of certification, required for every applicant that intends to perform flights in commercial air transport. Name of the applicant is Illyrian Airways. The process has five phases: pre-application phase, official application, evaluation of documentation, inspection of equipment and procedures, issuance of Air Operator Certificate. The process has reached evaluation of documents phase submitted from the applicant, Illyrian Airways. Besides general documentation of applicant, review and comments were given once or more times in these manuals: Operations Manual part – A, Operations manual part – D, Flight Safety manual, Ground Operations manual, Continued Airworthiness manual (CAME), Quality manual, Safety manual, Air carrier Security Program and Cabin crew training manual.

a) Inspections of foreign aircraft

In 2010, under SAFA program (Safety Assessment of Foreign Aircraft), CAA has performed 83 ramp inspections of foreign aircrafts at PIA “Adem Jashari”. During 11 inspections, 17 findings were identified, of which 8 were first category findings (with little impact on safety of aircrafts and/or persons on board), 6 were second category findings (with medium impact) and 3 were third category findings (with high impact).

PHOTO: KUSHTRIM KADRIU, COCKPIT VIEW

CAA informed the cabin crew of respective aircrafts on first category findings, whereas about second and third category findings, CAA has informed respective air carriers, states of registration of these carriers, and states of registration of aircraft (if those were different from countries where air carriers were registered), and has required remedial action to address the findings and ensure their non-recurrence. CAA has closed all findings since the received answers and corrective measures taken by the carriers and respective countries were satisfactory.

Last year CAA analysed all inspections of foreign aircrafts in Kosovo, since the start of implementation of SAFA program. This analysis was distributed to all stakeholders in our country and respective departments at European Commission and in EASA.

CAA has not yet been allowed access to SAFA program database. This data base has details of all inspections which were made as part of this program. CAA has required many times from European Commission and EASA to obtain access to the program. Access to the program is enabled through signing of working arrangements between CAA and EASA. Because our country still has no contractual relations with EU, European Commission has not yet authorized EASA to sign necessary arrangements with CAA.

b) Occurrence Reporting in Aviation

CAA has established an effective system through which all occurrences that could potentially endanger civil aviation in the Republic of Kosovo are reported. Through this mechanism, we are able to identify threats, react quickly and take measures to prevent repetition of similar occurrences in the future. The system is designed in compliance with the legal framework of the EU, which is transposed in our country. We have also installed a special software for processing of the reported occurrences and for establishing a database about the occurrences and the actions taken by the CAA and the operators. CAA has managed to create a culture of occurrence reporting by the entire airport and airlines staff, by guaranteeing through law, that their employers cannot penalize them due to the reporting of occurrences to CAA. As a result of these measures and good cooperation with the airport, air navigation services and airlines, during 2010, 54 occurrences were reported, of which 34 are closed after they have been investigated and after necessary corrective measures have been taken. The remaining occurrences are under investigation process and implementation of corrective measures by operators before their closure, which is expected to be at the beginning of 2011.

Aviation occurrences (MOR) were inserted in the database in E4F format, of ECCAIRS system (European Co-ordination Centre for Accident and Incident Reporting Systems), which is in use by EU countries. All MORs of 2009 and 2010 were entered into the database.

CAA has published a study on the occurrences reported by civil aviation operators. This study is also available on CAA web page and distributed to aviation personnel at the airport and to the airlines. The study was also sent to the European Commission.

c) Dangerous goods

CAA has reviewed and approved materials for basic courses on Dangerous Goods Regulations for airport ramp personnel (Category 8 of ICAO/IATA personnel) as well as for the passenger handling personnel (Category 9 of ICAO/IATA personnel). Materials of these courses have been approved and PIA "Adem Jashari" is authorized to conduct these courses. CAA has reviewed and accepted part of the Airport Services and Operations Manual of PIA "Adem Jashari", which is related to transport of dangerous goods.

PHOTO: CAAK AND MIA INSPECTORS DURING AUDIT OF PIA "ADEM JASHARI"

d) Inspections in the field of aviation security

CAA has continued assistance to the Ministry of Internal Affairs on the regulation of civil aviation security. Following are the main activities in this field during 2010, which were performed in support to Ministry of Internal Affairs, in accordance with the MOU signed between Minister of MIA and Director General of Civil Aviation Authority on 2 July 2009.

Four infiltration tests on security service of Prishtina International Airport "Adem Jashari" were performed. These tests aimed at estimating the level of implementation

of civil aviation security standards stemming from National Civil Aviation Security Program. Test results showed some shortcomings. CAA has given some recommendations to be immediately implemented by PIA.

Recommendations were promptly implemented. New system of baggage control L3 at PIA “Adem Jashari” was inspected, along with preparation of reports, recommendations and requirements to be met by PIA “Adem Jashari” in relation to new system. There was an inspection also at new parking lot of PIA close to Gate 4, preparation of reports and planning of future inspections along with MIA.

CAA has also inspected activities undertaken by PIA in preventing risk from birds and wild animals.

6.2 Air Navigation Services

Air Navigation Service Provider

Provision of Air Navigation Services in the airspace of the Republic of Kosovo is made by the Division of Air Navigation Service Provider (DANSP) within PIA “Adem Jashari”. DANSP PIA provides Air Traffic Control services (ATC), Communication, Navigation and Surveillance System services (CNS), Aeronautical Information service (AIS) and Meteorological service (MS). Air traffic controllers, 26 in total, are licensed by CAA based on Regulation 4/2008 of CAA on licensing of Air Traffic Controllers. Although DANSP is still part of PIA “Adem Jashari”, it is expected to become an independent specialized agency for provision of these services in 2011.

a) Inspections and Audits

During 2010, CAA has conducted 1 audit and 2 inspections in the Division of Air Navigation Service Providers (DANSP) in PIA “Adem Jashari”. Comprehensive audit held from 5 to 9 July 2010 aimed at verifying application of international standards of civil aviation (ICAO), SES legislation (Single European Sky) and in particular the Regulation 12/2009 of CAA, which is transposition of the Regulation 2096/2005 of European Commission. This auditing covered all departments of DANSP (ATC, CNS, AIS, and MS) as well as the Quality and Safety Department at PIA “Adem Jashari”. During this audit, some noncompliance between practices of DANSP and requirements in force were noticed, but those do not present violation of serious impact on the safety of services provided. However, CAA has required from DANSP a detailed list of corrective actions, in order to eliminate these noncompliance, as soon as possible. In this audit, inspectors of Civil Aviation Authority of Albania (CAAA) also participated.

During two inspections organized by CAA, all departments of DANSP were visited as well. Inspections aimed at verifying the existence of procedures and necessary documentation in these departments, and verify application of these procedures by personnel during their daily activities, as described in the department manuals.

ANS department was part of the CAA monitoring team during a comprehensive Emergency Exercise held on 26 October at PIA. This exercise is further explained below in this report. ANS department mainly has supervised the course of exercise by different DANSP departments, especially ATC and AIS, which play an important role during the emergency. Special attention was paid to the monitoring of the tower, which also has a role of an initiator for activation of emergency situation. In addition, it was supervised the process of information of relevant agencies and management of the information flow, which is responsibility of the AIS department.

During December, CAA supervised the assessment of professional competency of operational staff of DANSP, which is organized on annual basis. The assessment was held in three DANSP departments: ATC, AIS, and MS, in accordance with Regulation 4/2008 on licensing of air traffic controllers and Regulation 12/2009 on joint requirements for air navigation service providers. Annual competency assessment into these departments is important in order to ensure that competency level of personnel is adequate, in order to guarantee safe services provided by DANSP. Competency level demonstrated by operational staff within these three DANSP departments during the assessment was satisfactory.

b) Issuance of medical certificates and licences for air traffic controllers

CAA issued medical certificates for two air traffic controllers during March 2010. These certificates were issued in accordance with regulation 4/2008 on licensing of air traffic controllers, which requires validation of medical certificates for controllers over 40 years of age every 12 months.

Medical examinations were arranged and organized by CAA, but conducted in the Republic of Albania, respectively in Tirana Military hospital by Dr. Kastriot Shahu (AME), previously authorized by the Albanian CAA for the medical examination of the air traffic controllers in the Republic of Albania.

With the intention of increasing national capacities in the area of aviation medicine personnel certification, the CAA has chosen three physicians through a competitive process, to whom it sponsored participation in the specialized courses on aviation medicine, as foreseen in the Annex 1 of ICAO and JAR FCL3. Upon successful completion of professional training levels, in December 2010, the CAA certified the first aviation examiner in the Republic of Kosovo. The said examiner is authorized to issue medical certificates for all categories (Class 1 – pilots of the air carriers; Class 2 – pilots of the small aircrafts, cabin crew, flight engineers; Class 3 – air traffic controllers). In the first part of the 2011 two other physicians are expected to be licensed to exercise certification activities in the aviation medicine. In this manner, needs of the Republic of Kosovo for aviation examiners will be completed.

On 31 December 2010, the CAA has renewed licenses of 26 air traffic controllers, at the moment serving at the Department of ANSP in PIA “Adem Jashari”. Consequently, the licenses of the air traffic controllers were extended for one year. Licenses were issued after completion of all requirements that derive from the legislation in force, and after successful evaluation of professional competencies that was organized during December in Department of ANSP. Every year, the CAA verifies if the controllers that apply for the license, meet the requirements foreseen in Regulation 4/2008 of the CAA related to the level of the competencies, medical status and knowledge of the English language, to ensure that the safety of services provided by the air traffic controllers at PIA remains continuously in the high level.

c) Approval of CAT II operations at PIA

On 14 September 2010, the CAA has approved CAT II operations at PIA. This approval came after one year of work on verification of procedures, infrastructure, training, equipment etc. according to the standards set out in Annex 3, 10, 11 and 14 of the Chicago Convention.

PHOTO: PIA “ADEM JASHARI” AERIAL VIEW

In particular, change of the parameters was verified and the calibration of air navigation equipment from air was monitored, more specifically the Landing System with the help of Instruments (ILS), and also it was verified that the meteorological equipment meet the condition for safe transfer from CAT I to CAT II operation. Special attention was drawn to verification of compliance requirements related to the runway lighting systems and the maneuvering areas. At the same time, the CAA verified the competency of the personnel responsible for the maintenance of the equipment necessary for CAT II operation.

CAT II operations enable the enhancement of the level of instrumental landing system. With this system, the aircraft can land in lower visibility conditions (about 350 m) than in category CAT I of the operation (about 800 m). The new system helps in reducing cancellations due to bad weather conditions at Pristina Airport (fog).

d) Joint audits with the Albanian CAA

During 2010, the CAA has participated in three audits organized by Albanian CAA in Albania’s National Air Traffic Agency (ANTA). These audits, conducted jointly, present implementation in practice of the Memorandum of

Understanding between the CAA of Albania and Kosovo for technical cooperation signed at the end of 2009. Two first audits held in March and May, aimed to verify compliance with requirements stemming from the ESARR3 in the departments of Meteorology, Aeronautical Information and Communication, Navigation and Surveillance.

Last audit, held at the end of November 2010, mostly intended to supervise and verify the implementation of the measures taken for the nonconformities identified in the audit of last year (September 2009) as well as verification of application of the requirements arising from other relevant regulations applicable to ANTA.

6.3 Aerodromes

PIA is certified by the CAA, on 1 December 2008 as an international airport in accordance with Law on Civil Aviation and CAA Regulation No. 1/2008 on aerodromes. Throughout the year, through inspections, the CAA ensured, that the current legislation in the field of aerodromes is implemented including the provisions on the airport protective zone, bird hazard prevention etc.

PHOTO: "LIMAK KOSOVO" NEW TERMINAL PLANNED TO BE BUILT

By decision of the Government of Kosovo, PIA was renamed into Prishtina International Airport "Adem Jashari". CAA has changed the airport certificate in order to reflect the new name.

The Government of the Republic of Kosovo has signed an agreement on 12 August 2010 with the Turkish-French consortium 'Limak Kosovo' on 20 years concession of PIA

'Adem Jashari'. As described below, the CAA was in continuous contact with the new airport operator that is expected to take over the operation of the airport in the beginning of 2011.

a) Audits and inspections

The CAA inspectors have conducted 12 inspections at PIA "Adem Jashari". Some inspections at PIA aimed to monitor the progress made towards closing of the nonconformities that were identified during previous inspections. Other inspections were focused on verifying the implementation of standards applicable to aerodrome operators in the Republic of Kosovo. The CAA has also performed inspections that are related to the investigation of occurrences reported in CAA. All inspections were officially reported, and observations arising from inspections were closely followed until they have improved.

Before the beginning of the winter season, the CAA has carried out inspections in order to verify the preparations of PIA for this season in terms of procedures, conditions and amount of available de-anti icing fluids for clearing the snow and ice from the aircrafts. It was noted that this year PIA has made advance planning for the winter season, taking into account the difficulties that might arise from the administrative procedures for delivery on time of such products.

b) Airport Protective Zone (APZ)

The CAA has defined a protective zone around PIA "Adem Jashari". Construction in this area is limited by law and their approval by the relevant municipalities is subject to some additional procedures, as they can interfere with the navigation equipment and therefore jeopardize the safety of flights.

Kosovo Transmission, System and Market Operator - KOSTT informed the CAA about an interstate project between Kosovo and Albania, for installment of long distance power transmitters of 400kV, which pass near the airport of Gjakova. Even though the airport is currently a military airport and as such it is not required to follow the standards of civil aviation, CAA made an assessment of whether these transmitters represent obstacles to the airport protective zones in order to protect areas around airport used for operations. Assessments were conducted in close cooperation with KFOR, as the operator of Gjakova airport. During the whole assessment process, meetings were held and cooperation extended all the time to KOSTT and KFOR. KOSTT has committed itself to follow the standards of ICAO Annex 14 during the preparation of the track design near the airport.

It was observed that in the vicinity of the airport a construction of a concrete factory begun. PIA and the CAA have made necessary evaluations whether this object is an obstacle to the protected area. Measurements proved that this object is not an obstacle, if the height of the object declared in the municipality by the owner is maintained.

c) Birds at the airport and its vicinity

CAA investigated 9 reported occurrences in relation to the bird activities at the airport and evaluated risks that these activities could cause to the operation of the aircrafts. The CAA has monitored the actions of PIA in relation to the risk management by the fauna at the airport, especially with controlling of the birds near the airport. A hunters association, contracted by PIA has made the eradication of birds within the territory of the airport, several times during the year.

d) Change of PIA Certificate after the change of the airport name

After starting with CAT II operations at PIA which means possibility to land in lower visibility conditions, PIA operator has made a request to change the certificate issued by the CAA and add provision of CAT II services in the Annex to the Certificate. On 1 November 2010, the CAA issued a second amendment to the certificate of PIA.

On 18 November 2010, the official name of PIA has changed. After this change, its operator has applied for change of certificate issued by the CAA, as to reflect the new name: Pristina International Airport “Adem Jashari “. On 26 November 2010, the CAA issued the third amendment of the certificate.

e) Transfer of PIA “Adem Jashari” certificate

In November 2010, CAA received an official letter from the company “Limak Kosovo” with the request for transferring of PIA “Adem Jashari “ certificate. “Limak Kosovo” is contracted by the Government of Kosovo to take over operations of PIA “Adem Jashari” for a period of 20 years based on a Public Private Partnership-PPP. Via this letter, ‘Limak Kosovo’ officially informed the CAA that they will begin the operation of the airport in early 2011, and will meet all legal obligations so that the CAA could transfer the certificate of PIA to this new operator of the airport. During this time the CAA had numerous meetings with “Limak Kosovo” company managerial personnel to inform them about the requirements of the Law on Civil Aviation, Aerodrome Regulation and ICAO standards applicable in the Republic Kosovo. Airports in the Republic of Kosovo must operate and certify under this legal framework. The new airport operator was requested to prepare and submit the necessary documentation to the CAA for review and approval.

f) Comprehensive emergency exercise at the airport

On 26 October, a comprehensive emergency exercise took place at the airport. This exercise was held for the purpose of meeting requirements of the Annex 14 of ICAO under which aerodrome operators must undertake a comprehensive emergency exercise at least once every two years, to test the responsive capabilities in case of emergency.

The CAA played an appropriate role in this exercise, as required in ‘PIA Emergency Plan” manual. CAA personnel have been positioned at various observation points throughout the exercise, to assess the flow of process and response of all agencies in this exercise. After exercise, debriefing sessions were held between the participating agencies, to discuss the issues each party had during the observation of the exercise. Following the comments submitted by each participating agency in the exercise, the Emergency Planning Committee will make decisions whether to make changes in PIA Emergency Manual.

g) Refuelling of aircraft on the ramp

The CAA has approved the launch of a new operation on the ramp namely refueling of aircraft during embarking and disembarking of passengers and with the passengers on board. Approval is made after assessing the safety, operating procedures, agreements with airline companies, publications, etc. This service was not provided

before at PIA and the need for such operations was brought up by airlines operating at PIA. This service enables airlines to handle aircrafts on the ground for a shorter period time.

h) Drafting of the Guidance Manuals

'Airport Development' guidance manual was approved in September. This manual will serve aerodrome operators to conduct safety assessments in cases where construction, infrastructure changes or expansions to existing aerodrome infrastructure are planned. This manual outlines the notification procedures to the CAA that aerodrome operators need to follow, including the involvement of the CAA in this process. The manual was sent to PIA "Adem Jashari" as the only airport operator in the Republic of Kosovo and it is also published on the official internet webpage of the CAA. This Manual gains a special value in 2011, when large infrastructure projects are expected to begin (e.g construction of new passenger terminal) from the new airport operator.

6.4 Economic regulation

The CAA is responsible for economic regulation of airports and air navigation service providers in the Republic of Kosovo. Economic regulation of these operators implies measures taken by the aviation regulator to ensure that the charges levied by the provider of airport and air navigation services on airlines are reasonable and based on costs. Moreover, the regulator ensures that these charges are set after an extensive consultation between the providers and users of these services while sharing information in a transparent manner. Charges that the CAA regulates and approves are purely aeronautical, which are in relation to the services provided by the airport or the air navigation services provider exclusively, without any competition.

To fulfill the obligations of the CAA in the economic regulation area, set by the Law on Civil Aviation, during 2010 four bylaws were drafted which constitute the legal infrastructure for economic regulation of airports and of air navigation service providers in Kosovo. Three of them are expected to take effect in 2011, while the fourth has entered into force and is related to a common charging scheme for air navigation service providers (CAA Regulation No.14/2010) that transposes EU Regulation no. 1794/2006 into our legal system.

Since during 2010, the concession of the airport was made, according to which charges will be freezed at a current level, the CAA has not received any request to change charges or a proposal for a new one. However, the CAA has reviewed the proposal from PIA "Adem Jashari" for approval of an incentive scheme which will be offered to every airline that opens a new route from the airport. Based on the proposal, new route is the destination which is not served in the previous 12 months directly from PIA.

Since it is estimated that this incentive is in compliance with applicable legislation and international practices on incentive schemes, on 28 May 2010, the CAA has approved the new route incentive program, which will be in effect from June 1, 2010 - May 31, 2011. It is requested that this incentive scheme is made transparent and available to all airlines which meet the requirements.

By the end of 2010, two air carriers have applied for this incentive: Italian air carrier Eagle Airlines, which has started new route from Pristina to Rome, Bergamo and Venice, and Swiss low cost air carrier EasyJet that opened Pristina-Basel route.

7. LEGISLATIVE ACTIVITY

The CAA increased its legislative activity during 2010 compared with 2009, when it was established. Last year, the Director General of CAA, in accordance with the competencies deriving from the Law Nr. 03/L-051 on Civil Aviation has issued a total of 18 regulations which implement a large part of the ECAA Agreement requirements where standards of aviation safety and economic regulation of airports and air navigation services were set.

By the end of 2010, the CAA issued five regulations one of which regulates charging of air navigation services and others are transposition of the EU Single European Sky Regulations that are also part of Annex 1 of the ECAA Agreement.

CAA has also prepared the plan of drafting other regulations, which will be on legislative agenda of 2011 for approval. Regulations were complemented with manuals and respective guidance material, which are used by the CAA and civil aviation operators personnel.

Complete list of regulations, manuals and technical publications issued during 2010 is presented below:

Regulation 1/2010 (JAR-FCL 3) on medical requirements for flight crew licensing, in which is completely incorporated JAR - FCL 3 of the Joint Aviation Authorities (JAA). This regulation incorporates also the "JAA manual on civil aviation medicine".

Regulation 2 / 2010 for marking of obstacles, which obligates all natural and legal persons for marking and / or illuminating high objects in the Republic of Kosovo;

Regulation 3 / 2010 on administrative requirements and procedures applicable to commercial air transport - Helicopters;

Regulation 4 / 2010 (JAR-FCL 2) conditions and procedure for acquiring, issuance, renewal and extension of licenses and authorizations for aviation staff – Helicopter Pilots;

Regulation 5 / 2010 on airport protective zones, which could limit construction activities in order to avoid every risk from any obstacle during the flight operations;

Regulation 6 / 2010 laying down requirements for automatic systems of the exchange of flight data for the purpose of notification, coordination and transfer of flights between air traffic control units;

Regulation 7 / 2010 laying down requirements on air ground voice channel spacing for the Single European Sky;

Regulation 8 / 2010 on implementing rules for the Integration into a Central repository of information on Civil Aviation Occurrences exchanged in accordance with Directive 2003/42/EC of the European Parliament and Council;

Regulation 9 / 2010 on implementing rules for the dissemination to interested parties of information on Civil Aviation Occurrences referred to in Article 7 (2) of Directive 2003/42/EC of European Parliament and Council;

Regulation 10/2010 on Rules for the Organization and Composition of the Board of Appeal of the European Aviation Safety Agency;

Regulation 11/2010 on Working Methods of the European Aviation Safety Agency for Conducting Standardisation Inspections of the European Aviation Safety Agency (EASA);

Regulation 12/2010 on Certification of Air Navigation Service Provider;

Regulation No. 13/2010 on Amending Regulation no. 4/2008 of 29 December 2008 on Air Traffic Controller;

Regulation 14/2010 on a Common Charging Scheme for Air Navigation Services;

Regulation 15/2010 on implementation of the Requirements on Procedures for Flight Plans in the Pre-Final Phase for the Single European Sky;

Regulation 16/2010 on the Requirements for the Application of a Flight Message Transfer Protocol Used for the Purpose of Notification, Coordination and transfer of Flights between Air traffic Control Units;

Regulation 17/2010 on the establishment of a Joint Undertaking to develop the new generation European Air Traffic Management System (SESAR)

Regulation 18/2010 on Common Rules for the Flexible Use of Airspace.

Guidance Manual for developments at the airport;

Report on safety assessment of foreign aircrafts conducted in Kosovo 2010;

Information and Guidance Manual on Occurrence Reporting 2010;

Manual of Procedures for Safety Oversight of Air Navigation Service Providers;

Guidance and administrative manual for Certification of Air Operators;

Amendment of the Manual for Airport Protective Zones in accordance with Regulation 5 / 2010.

The CAA has drafted a number of regulations and technical publications, which are scheduled for approval in the action plan for 2011. A number of them will regulate the airport activities under the management of the new operator as well as of the air navigation service provider after its separation from PIA “Adem Jashari “ has taken place.

During 2011, approval of other regulations is planned in order to fully complete the secondary legislation in the field of civil aviation safety regulation and economic regulation of airports and providers of air navigation services. The following presents a list of regulations to be issued during the year 2011:

Regulation on groundhandling (EC Directive 96/67)

Regulation for the collection and exchange of information on the safety of aircraft using Community airports and the management information system (Regulation No. 768/2006 which implements Directive 2004/36/EC of the European Parliament and Council)

Regulation on the fees set by the European Aviation Safety Agency (Reg 593/2007/EC)

Regulation on the establishment of a Community list of air carriers subject to an operating ban within the Community and on informing air transport passengers of the identity of the operating air carrier, and repealing Article 9 of Directive 2004/36/EC (EC Reg 2111/2005)

Regulation laying down implementing rules for the Community list of air carriers which are subject to an operating ban within the Community referred to in Chapter II of Regulation (EC) No 2111/2005 of the European Parliament and of the Council, (EC Reg 473/2006)

Regulation on mutual acceptance of personnel licenses for the exercise of functions in civil aviation (Council Directive 91/670/EEC)

Regulation on transport of dangerous goods by air

Regulation on airport charges

Regulation on the charges levied by the CAA

Regulation on terminal navigation charge

Regulation on helicopters

Regulation on Airfields

Regulation on the gliding fields

Also, during the first half of the next year, issuance of the Regulation for the organization, internal functioning and job systematization is expected, which will set the foundations of organizational structure, will determine the scope of employment of all structure including the competencies and responsibilities of each employee.

On the other hand, for internal administrative regulation, the CAA applies the system of regulating the procedures through the issuance of Information Circulars through which all employees are notified on the start of the application and implementation of any rule, procedure or particular standard.

During 2010, two such Information Circular were issued:

Circular 1 / 2010 on files and documents reference numbers

Circular 2 / 2010 on the CAA's internal procedures during the emergency response

8. ADMINISTRATION AND HUMAN RESOURCES

8.1 Human resources and administrative procedures

During 2010, the CAA has updated its manual of administrative procedures to reflect changes that are made in national legislation. This guidance manual summarizes in detail work procedures in the CAA, including procurement, finance, human resources, other administrative issues, asset registration, use of official vehicles, etc.

The CAA made numerous requests to the Ministry of Public Administration (MAP) to be accommodated in a public building. Unfortunately, our request is not approved due to lack of sufficient space in public buildings, considering the huge demand by the Ministries. CAA still operates in a rented building.

In 2010, CAA hired six new employees, as follows:

- 1 Chief of Administration
- 1 Air navigation services officer
- 1 Aerodromes officer
- 1 Aviation Lawyer
- 1 Administration assistant
- 1 Driver

Employment of these employees was planned in 2009 but it was postponed due to the expectations that the CAA will be accommodated in a public building. The previously rented building, where the CAA was located, was too small to accommodate new employees. When MAP made clear that the CAA is not in the list of institutions expected to be accommodated in the public buildings, the CAA moved into a larger rented building and hired six employees in July 2010.

a) Audit by the Office of the Auditor General of Kosovo

From 15 to 26 November 2010, CAA has undergone the first phase of the audit by the Office of the Auditor General (OAG). OAG has audited the financial documents, procurement procedures and human resource procedures for the period January-September 2010. In the second phase, which is expected to be completed in early 2011, annual audit of the financial statements is expected. According to OAG, the final report will be issued during the first half of 2011.

8.2 Finance and Budget

The budget of Civil Aviation Authority for 2009 was EUR 840,543.00, divided into major economic categories as follows:

Table 1.1 CAA Budget

Description	Amount €
Wages and salaries	425,000.00
Goods and services	406,243.00
Utilities	9,300.00
Total	840,543.00

CAA budget after the budget cuts

Table 1.2 CAA budget after cuts

Description	Amount €
Wages and salaries	425,000.00
Goods and services	373,719.00
Utilities	9,300.00
Total	808,019.00

In October 2010, the Ministry of Economy and Finance has requested budget organizations under MEF to declare all possible savings under the program. As a Budget Organization, and according to the MEF request, CAA declared savings in the category of salary in the amount of 80.000 euros. The savings resulted as the CAA planned to hire six new employees from 1 January 2010, but due to lack of space for office, these workers were employed in July 2010.

Table 1.3 CAA Budget after announcing savings

Description	Amount €
Wages and salaries	345,000.00
Goods and services	373,719.00
Utilities	9,300.00
Total	728,019.00

8.3 Revenues

The revenues generated by CAA during 2010, were deposited in the CAA official bank account established by the Treasury Director General.

Table 1.4 Revenues in CAA

Description	Amount €
January	78,820.00
February	107,612.00
March	78,348.00
April	82,058.00
May	82,160.00
June	97,042.00
July	90,440.00
August	122,248.00
September	199,726.00
October	128,004.00
November	107,822.00
December	88,320.00
Total	1,262,600.00

In this account have also been deposited funds returned from the International Civil Aviation Organization (ICAO), in the value of 333,456.59 Euro that have remained as surplus from project that ICAO has had with UNMIK for development of civil aviation regulator in Kosovo. These funds are dedicated CAA revenues.

The CAA Supervisory Board requested MEF that funds returned from ICAO are allocated for construction of a permanent building for CAA, given that the CAA is still operating in a rented building.

At the end of the year, we were verbally told by the Cabinet of the Minister that this matter will be considered when the budget of the Republic of Kosovo will be revised after establishment of the new Government in 2011.

8.4 Budget expenditures

Financing of the CAA activities for the period of twelve (12) months according to economic classification is presented in the table below. 710,677.11 EUR were spent as follows:

Table 1.5 Budget spent

Description	Amount €
Wages and salaries	339,446.68
Goods and services	361,993.60
Utilities	9,236.83
Total	710,677.11

According to the economic categories, the level of expenditures is shown in percentage (%).

Table 1.6 Budget expenditure in percentage %

Description	Budget	Expenditure	Expenditure in %
Wages and salaries	345,000.00	339,446.68	98%
Goods and Services	373,719.00	361,993.60	97 %
Utilities	9,300.00	9,236.83	99 %
Total	728,019.00	710,677.11	98 %

The following tables reflect the costs of the CAA according to the main economic subcategories.

Table 1.7 Wages and salaries

Wages and salaries	Amount €
Net wage	282,652.89
Personal income tax	24,718.11
Pension contribution of the employer	16,037.84
Pension contribution of the employee	16,037.84
Total wages and salaries	339,446.68

Table 1.8 Goods and Services

Description	Amount €
Travel expenses abroad	98,430.93
Other phone expenses	9,032.79
Post (mailing) expenses	1,001.55
Education and training services	52,246.98
Other contracting services	15,824.80
Technical services	2,489.20
Furniture	1,564.00
Other equipment	17,556.70
Office supply	56,206.86
Food and drink supply	929.98
Cleaning supply	1,207.46
Fuel for central heating	12,601.00
Fuel for generator	544.94
Fuel for official vehicles	2,986.74
Petty cash	6,490.79
Vehicle insurance	2,332.25
Building security	10,587.60
Maintenance and repair of the vehicles	3,549.68
IT maintenance	2,752.05
Rent for building	58,464.00
Advertisements in the newspapers	2,244.60
Representation costs	2,948.70
Total Goods and Services	361,993.60

Table 1.9 Utilities

Description	Amount €
Power supply	3,271.39
Water supply	2,104.19
Landline phone costs	3,861.25
Total utilities	9,236.83

8.5 CAA budget for 2011

The CAA made budget request for 2011 on 28 June 2010, in accordance with the requirements and budgetary procedures of the Republic of Kosovo. According to the Law on Civil Aviation, the budget request is submitted to MEF by the CAA Supervisory Board. Given the projected revenues of the CAA in 2010 and plans to increase the staff for 2011, the Supervisory Board of the CAA has requested a budget of 1,000,000.00 EUR.

8.6 Procurement

The following table presents procurement activities during 2010:

- a) The following table presents procurement activities during period January - March 2010:

Title of procurement activity carried out	Name of the Economic Operator to whom the contract was awarded	Date of contract signing	Contract value
Physical security of the CAA building	"BodyGuard" SH.P.K.	02.02.2010	1.32 € (1 working hour)
Supply with one cell phone	N.T.SH."Pri-Mob"	19.02.2010	299.00 €
Supply with notebook	N.P.T.SH."Ilir Kosova "	18.03.2010	1,577.60 €
Supply with external Hard Disk 1 TB with enclosure	Daxa Electronic	05.03.2010	115.00 €
Supply with fuel	Petrol Oti-Slovenija	22.03.2010	0.07 cent
Cancelled activities			Reason
French Language classes for CAA staff	3 times		Less than three responsible operators, Canceled pursuant to the Article 35.8 of Law no. 02/L-99
Translation services for CAA	4 times		Less than three responsible operators, Canceled pursuant to the Article 35.8 of Law no. 02/L-99
Rental of building for CAA	1 time		Less than three responsible operators, Canceled pursuant to the Article 35.8 of Law no. 02/L-99

b) The following table presents procurement activities for period from April – June 2010:

Title of procurement activity carried out	Name of the Economic Operator to whom the contract was awarded	Date of contract signing	Contract value
Supply with computers and printers	"Botek" SH.PK.	13.04.2010	9,345.00 €
Competition for designing the CAA emblem	Gjemail Kelmendi	02.06.2010	1,000.00 €
Translation services for CAA	"Fida"	11.05.2010	Lot 1-11.00 € -Documents from Albanian into English language and vice versa Lot 2-12.00 € - Documents from Serbian into English language and vice versa Lot 3-12.00 € - Documents from Albanian into Serbian language
Printing of CAA 2009 report	D.P. Ricoh-1	21.04.2010	930.00 €
Rental of Building for CAA	Afrim Perani	22.06.2010	8.43 € m2

Supply with office inventory for CAA	Galantaria	07.06.2010	9,655.00 €
Supply with cell phones for CAA board members	Pri-mob	15.06.2010	1,196.00 €
Supply with notebooks and bags for CAA board members	Daxa electronic	17.06.2010	2,320.00 €
Transportation and transfer of the CAA furniture and files into the new building	N.PSH.Dolphin	23.06.2010	960.00 €
Canceled activities			Reason
French language classes for CAA staff	1time		Less than three responsible operators, Canceled pursuant to the Article 35.8 of Law no. 02/L-99
Transaltion services for CAA	1time		Less than three responsible operators, Canceled pursuant to the Article 35.8 of Law no. 02/L-99
Rental of building for CAA	2 times		Less than three responsible operators, Canceled pursuant to the Article 35.8 of Law no. 02/L-99

c) The following table presents procurement activities in period July –September 2010:

Title of procurement activity carried out	Name of the Economic Operator to whom the contract was awarded	Date of contract signing	Contract value
Supply with telephone central and installation work	N.P.SH.Elting-electronic	01.07.2010	3,491.89 €
Supply with notebook and bag for CAA board chairman	Daxa electronic	25.06.2010	580.00 €
Supply of office inventory for CAA needs	Neli-Com. N.T.SH	21.07.2010	9,873.00 €
Supply of projector and adjacent equipment	Daxa electronic	14.07.2010	848.00 €
Supply of furniture for the CAA Director General's office	Mobin SH.PK	27.09.2010	1,564.00 €
Supply of office inventory for CAA	Galantaria Group Sh.p.k	29.07.2010	9,782.00 €
Insurance TPL and TPL+ for two vehicles Toyota Rav 4 of CAA	K.S.Dukagjini	02.08.2010	470.48 €
Supply of hybrid telephone (advanced) for Director General's assistant's office	Elting-electronic	20.07.2010	153.00 €
Service-replacement of cylinders, replacement of door handles etc.	D.P.Z.EKA	16.07.2010	350.00 €
Supply with working desk and angles for FSD	Limani SH.PK	09.08.2010	390.00 €
Supply of one (1) GPS for Aerodromes department	N.SH.T. Geoprefix	24.09.2010	310.00 €
Canceled activities			Reason
Design and printing services	3 times		Less than three responsible operators, Canceled pursuant to the Article 35.8 of Law no. 02/L-99

d) The following table presents procurement activities for period October – December 2010:

Title of procurement activity carried out	Name of the Economic Operator to whom the contract was awarded	Date of contract signing	Contract value
Supply of IT for CAA	SH.PK"Ilir Kosova"	04.10.2010	9,813.60 €
Supply with information banners	Studio "Forma"	27.10.2010	904.80 €
Full casco insurance for two CAA vehicles	SH.A.SIGAL UNIQA GROUP AUSTRIA	05.11.2010	964.00 €
Printing services	N.T.SH."ELV STUDIO"	05.11.2010	2,170.088 €
Insurance TPL, TPL+, and Casco insurance for official CAA vehicle Opel Insignia	SH.A.SIGAL UNIQA GROUP AUSTRIA	15.11.2010	898.39 €
Supply with frames, posters, printing of logo, files, notebook's, pens (purchase and printing)	Studio Forma	15.11.2010	967.44 €
Supply with winter tires 225/55/R17	N.T.P."Univerzal-Commerc"	23.11.2010	780.00 €
Supply with fluorescent jackets and shoes for CAA safety inspectors	N.T.P."Jolix"	07.12.2010	6.260.00 €
Physical security of CAA building	"Body Guard"	09.12.2010	1.32 € (one working hour)
Supply with radio/handheld radios	N.P.SH.Elting- electronic	10.12.2010	1,178.00 €
Canceled Activities			Reason
			None
Activities in process			
			None
Termination of contract			Reason
			None

9. PROFESSIONAL TRAININGS

CAA invests in capacity building and maintaining of professional capacities of its staff, in compliance with international standards and recommended practices. During 2010, the CAA staff has attended trainings sponsored by donors as well as trainings funded by CAA budget.

Director General of CAA and Managing Director of Joint Aviation Authorities Training Organisation signed on September a framework agreement on training of CAA personnel. Based on this agreement, CAA personnel will be offered qualitative training at reduced price in the JAA training organization which is a highly reputable organization in the area of civil aviation.

Personnel are trained mainly in the training center of the Joint Aviation Authorities (JAA) in relation to safety of flights and operations as well as in training centers of EUROCONTROL and the International Air Transport Association (IATA). Trainings are also offered within the European Commission projects: twinning with the CAA of France, AirEuroSafe, EASA IPA and ISIS.

Four new employees, employed during 2010, received training within their departments in order to familiarize with the legislation and procedures in force, under the direction and supervision of the respective director. In the last quarter of 2010 some of them have started professional training at aviation training institutions, in compliance with the special training plan prepared for them.

A international cooperation and economic regulation officer in the CAA has been awarded scholarship for master studies by the European Commission and the Government of the Republic of Kosovo through Young Cell program. He is doing a master degree in the Netherlands, in air and space law. CAA is trying to provide him professional practice in the Directorate General for Air Transport within European Commission.

10. STATISTICS

During 2010, 1,305,532 passengers have flown through Prishtina International Airport “Adem Jashari”. This represents an increase of 9.5% in the number of passengers compared to 2009. 6.143 flights are operated, which means 434 more flights than in 2009. Converted in percentage, the number of flights in 2010 increased for 7.6% compared to 2009.

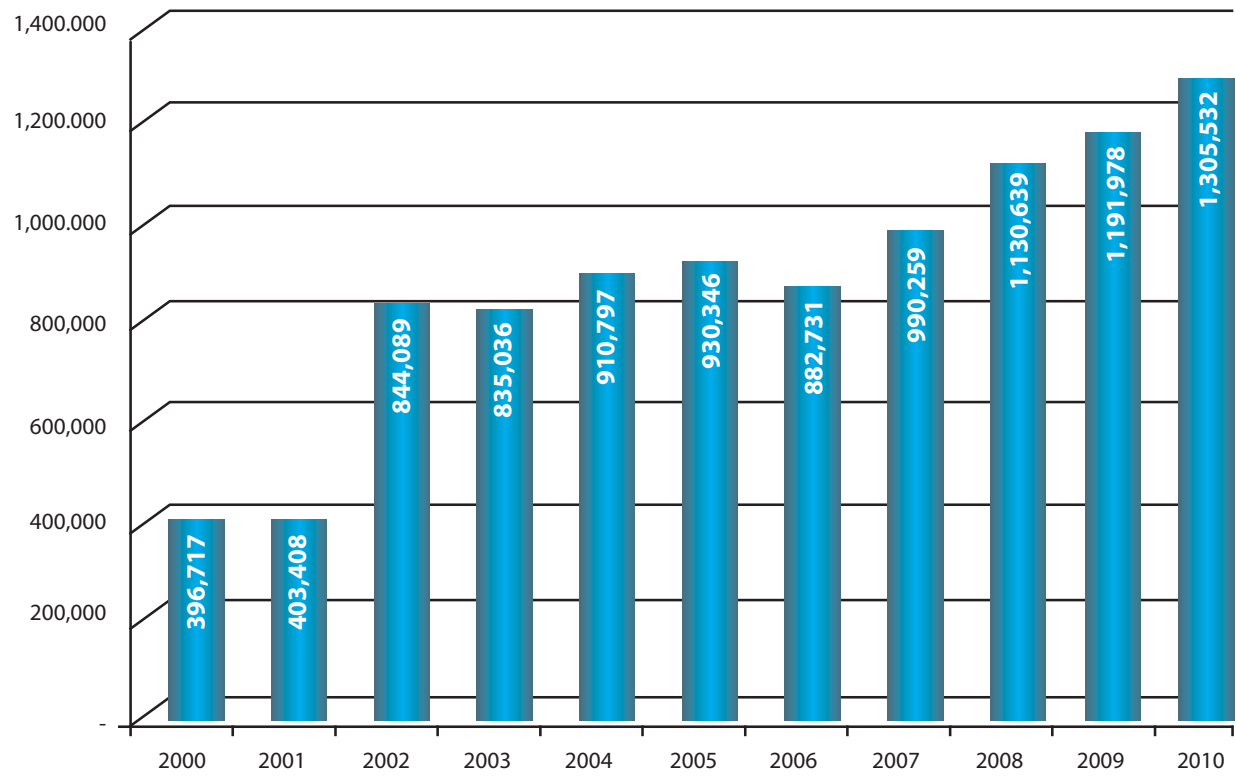
Also during 2010, the largest number of passengers flew between Kosovo and Switzerland, a total of 29.76%. Germany is second with 27% of passengers, followed by Austria with 9.36%, Turkey 8.3% and Slovenia with 6.4%. It is worth noting that while the overall percentage of passengers who have flown to Switzerland has been almost on the same level as in 2009 (29.2%) it was observed that during 2010 the number of passengers that have traveled to Germany has increased, 27% in 2010 and 24% in 2009. Zurich retains its position as the most frequent destination; 323.278 passengers flew to and from Zurich.

The busiest months at the airport continue to be July and August with approximately 170 thousand respectively 165 thousand passengers, while February was the month with the lower number of passengers in 2010. In February, approximately 76 thousand passengers were served.

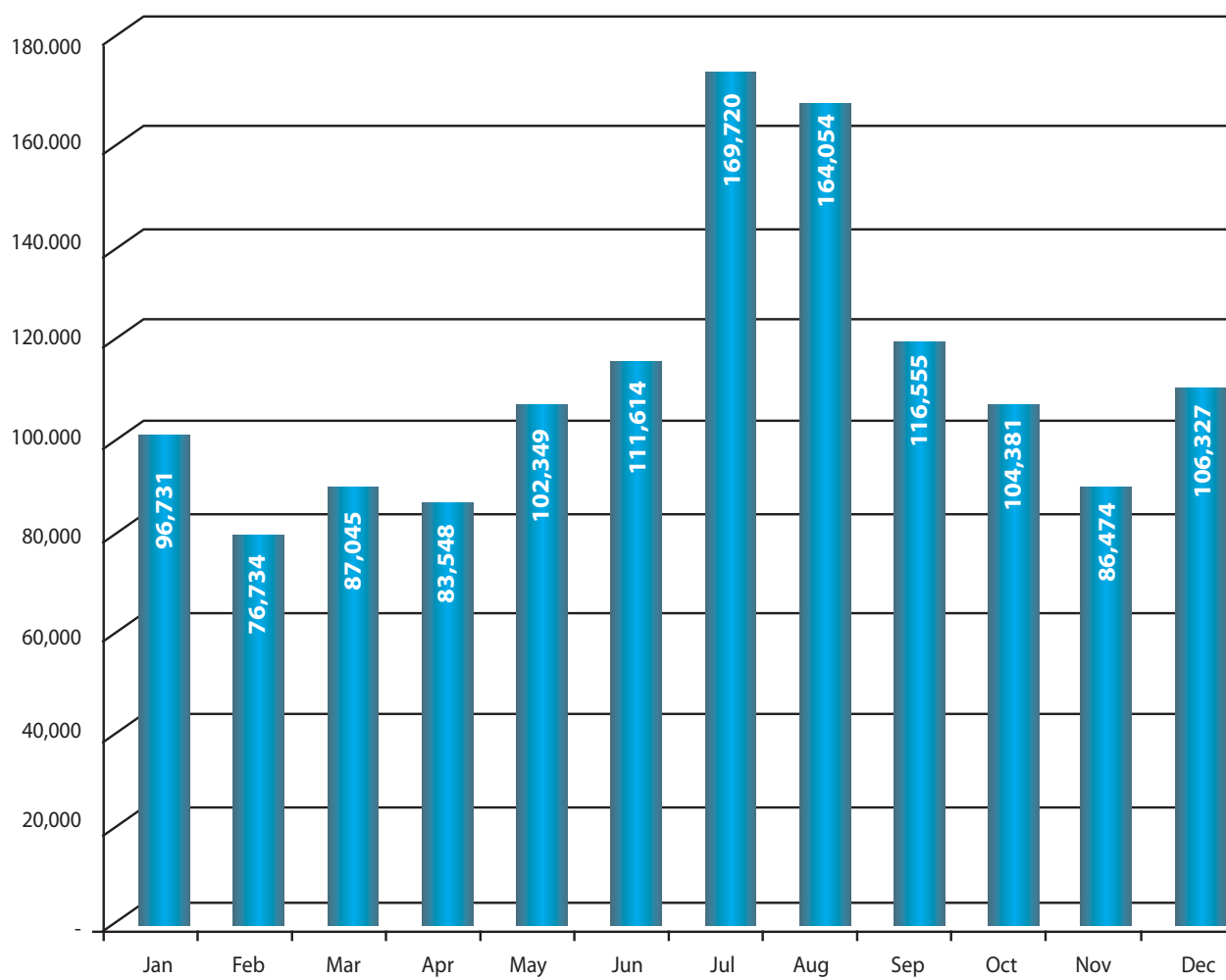
Swiss company Edelweiss carried the largest number of passengers to/from PIA “Adem Jashari”, in total 221,892, followed by Belair also Swiss company, which carried nearly 140,000 passengers. The third is the Austrian company Austrian Airlines, which for many years has been second in the list of companies that carried the largest number of passengers in/from our country. EasyJet served nearly 34,000 passengers this year, a promising number when considering that this company was operating only in the second half of this year in Kosovo.

The transport of cargo by air continues to be without any progress. During 2010 there was 12% decrease compared to last year.

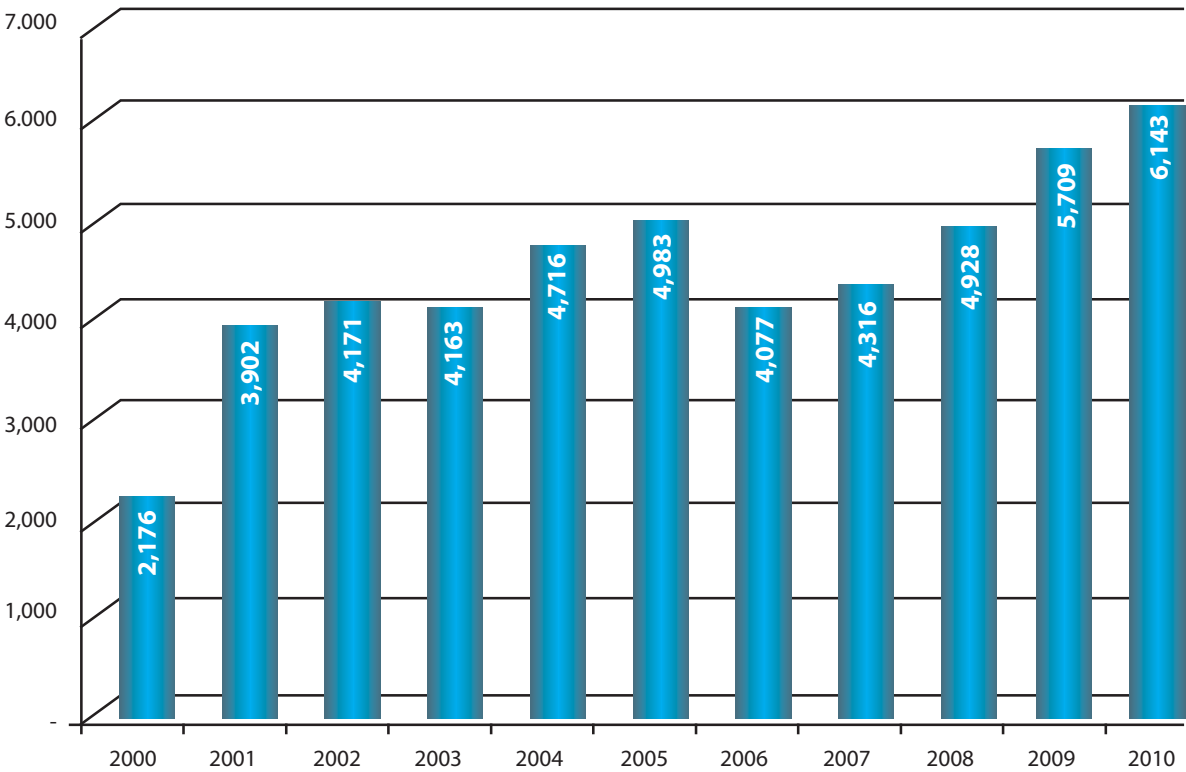
Passenger traffic [2000 - 2010]

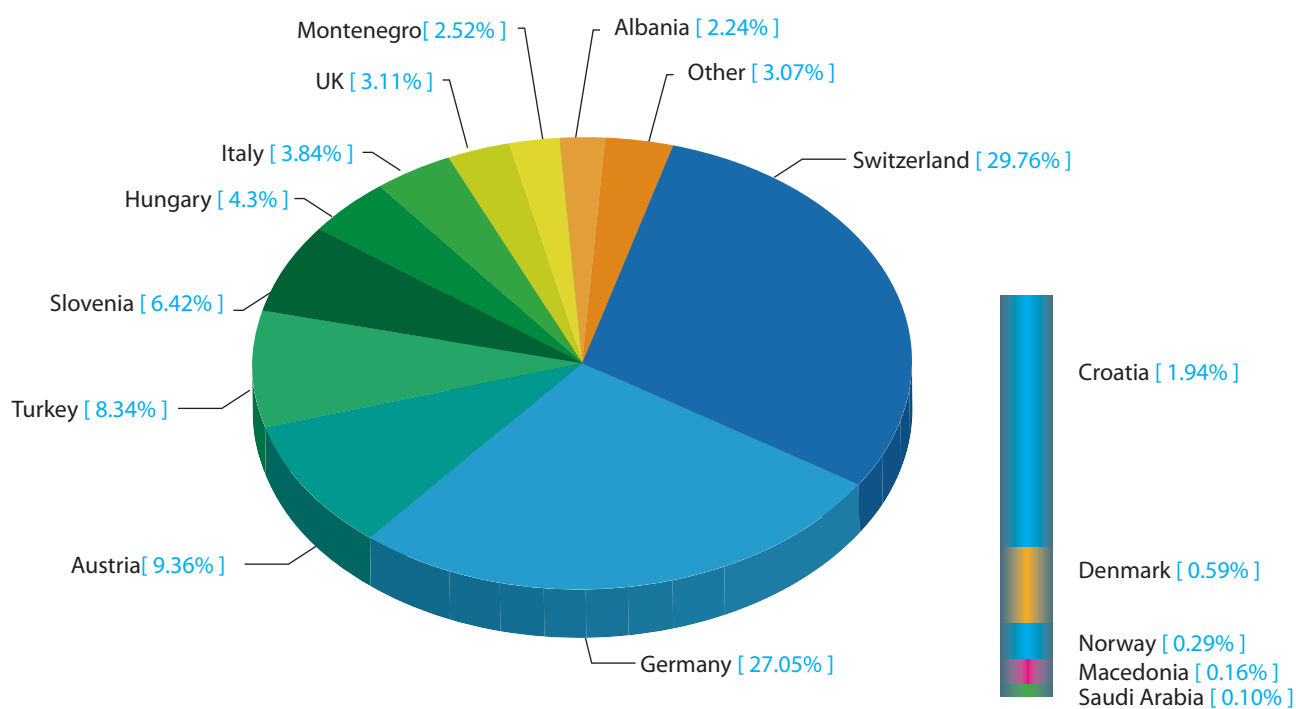
Passengers by month 2010

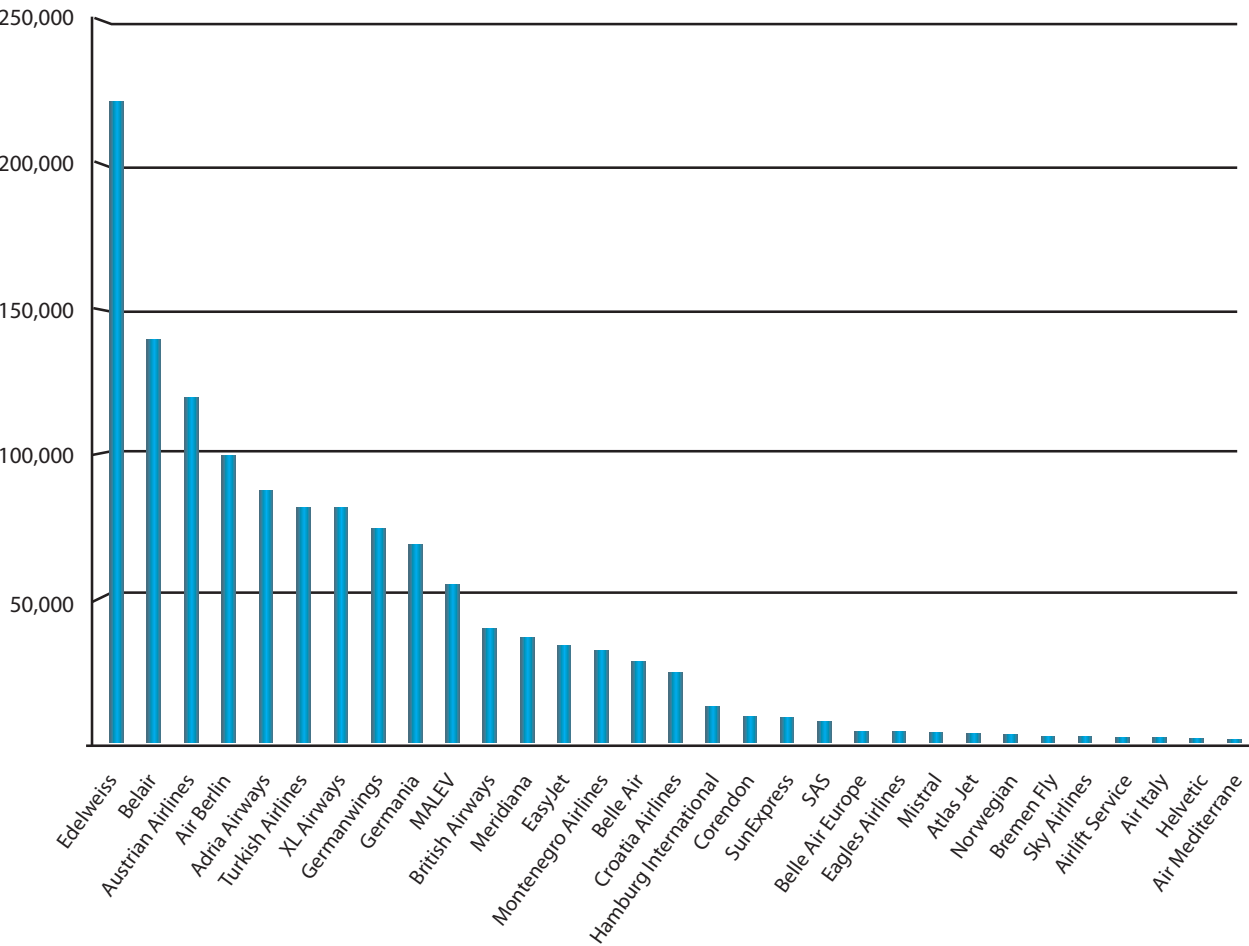
Flight movements [2000 - 2010]

Passengers by country 2010

Passengers by air carrier [2010]

Passengers by destination 2010

